

UCHWAŁA NR V/41/3/2017
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 28 sierpnia 2017 r.

w sprawie
oceny sytuacji na rynku pracy województwa śląskiego
i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2016 roku

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 486 z późn. zm.), art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1065 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

- § 1. Dokonuje się oceny sytuacji na rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pod nazwą *Rynek pracy w województwie śląskim w 2016 roku*, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Dokonuje się oceny realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pod nazwą *Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2016 roku*, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
- § 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

Stanisław Gmitruk

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH

Rynek pracy
w województwie śląskim
w 2016 roku

KATOWICE, MARZEC 2017 R.

Spis treści

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2015-2016.....	3
1. Pracujący.....	8
1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności.....	12
1.2 Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę.....	16
2 Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego.....	20
2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie	20
2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	22
2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2016 r.....	24
3 Struktura bezrobocia rejestrowanego	27
3.1 Bezrobotne kobiety	27
3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi.....	32
3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy	41
3.4 Bezrobotni według wieku	44
3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia	46
3.6 Bezrobotni według stażu pracy	48
3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy	49
3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki	52
3.9 Bezrobotni według ustalonego profilu pomocy	55
3.10 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności.....	55
3.11 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności....	59
4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	61
4.1 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia	62
4.2 Długotrwale bezrobotni.....	64
4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia.....	66
4.4 Bezrobotni niepełnosprawni	68
4.5 Pozostałe kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	69
5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu.....	71
5.1 Aktywizacja bezrobotnych.....	71
5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej	71
5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy	77
5.1.3 Programy stażowe	79
5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych	81
5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego)	82
5.1.1 Prace społecznie użyteczne	86
5.1.2 Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych 86	
5.1.3 Pozostałe formy aktywizacji zawodowej	87
5.1.4 Dodatki aktywizacyjne	88
5.2 Pasywne działania urzędów pracy	89
5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku	89
6 Wydatki z Funduszu Pracy	91

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2015-2016

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2015 r.	2016 r.	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	8,2%	6,6%	<p>Według stanu na 31 grudnia 2016 r. stopa bezrobocia w Śląskiem wynosiła 6,6% (kraj 8,3%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,6 p. proc. (31.12.2015 r. – 8,2%). W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,4 p. proc. (31.12.2015 r. – 9,7%).</p> <p>W końcu roku Śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (5,0%). Bez względu na rok sprawozdawczy natężenie bezrobocia w naszym regionie należy do najniższych w kraju.</p> <p>Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2016 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach wynosiła 2,8%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 15,4%.</p> <p>Jak widać, powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2016 r. różnica 12,6 p. proc. Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (3,8%) i katowickim (4,4%); potem kolejno w podregionie: bielskim (5,4%), gliwickim (5,7%), rybnickim (6,9%), częstochowskim (8,4%) oraz w sosnowieckim (9,5%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion bytomski (10,9%).</p>
Liczba bezrobotnych ogółem	148 508 osób	119 981 osób	<p>Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2016 roku wyniosła 120,0 tys. osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 28,5 tys. osób (dynamika spadku wyniosła -19,2 proc.).</p> <p>W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Bytomiu (7,5 tys.), Sosnowcu (7,1 tys.) i Częstochowie (6,8 tys. osób). Na przeciwległym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędziński (850 osób) oraz Świętochłowice i Żory (po 1,2 tys. osób).</p> <p>W ciągu roku bezrobocie spadło we wszystkich powiatach, najbardziej w Częstochowie (- 2 312 osób), w Katowicach (- 2 123) oraz w Bytomiu (- 1 664) i w powiecie częstochowskim (-1 686 osób). Niezmiennie zauważalną tendencją bezrobocia jest jego sezonowość, miesiące wiosenno-letnie są okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast wyższy poziom tego zjawiska przypada na miesiące kończące i rozpoczynające rok kalendarzowy.</p>
Bezrobotne kobiety	80 665 osób	66 686 osób	<p>W końcu grudnia 2016 r. wśród zarejestrowanych 55,6% stanowiły bezrobotne kobiety. W ciągu roku udział pań wzrósł o 1,3 p. proc (2015 r. – 54,3%), zaś liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 14,0 tys.</p> <p>W zbiorowości mężczyzn liczba zaewidencjonowanych spadła o 14,5 tys. osób (31.12.2015 r. – 67 843; 31.12.2016 r. – 53 295). Znacząca nadreprezentacja kobiet wśród ogółu zarejestrowanych obserwowana jest w Rybniku (gdzie kobiety to 63,8% wśród ogółu bezrobotnych), w powiecie rybnickim (63,5%), w Jastrzębiu - Zdroju (63,3%) oraz w powiecie wodzisławskim (63,3%).</p> <p>Odsetek bezrobotnych kobiet był najniższy w powiatach ziemskich zlokalizowanych w północnej i południowej części regionu, tj. kłobuckim (49,6%), myszkowskim (50,1%), żywieckim (50,3%) oraz częstochowskim (50,4%).</p>
Bezrobotni poprzednio pracujący	127 272 osoby	104 380 osób	<p>Większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2016 r. – 104,4 tys. osób, tj. 87,0% ogółu; 31.12.2015 r. – 85,7% ogółu). Pozostali – 15,6 tys. osób, tj. 13,0% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego (31.12.2015 r. – 21,2 tys. tj. 14,3% ogółu). W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 22,9 tys. osób, natomiast wzrósł ich procentowy udział wśród ogółu (o 1,3 p. proc.).</p> <p>Podobnie jak przed rokiem, bezrobotni, którzy legitymowali się stażem pracy, najczęściej pracowali w sekcjach PKD: <i>Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle</i> (18,4%; 2015 r. także 18,4%), <i>Przetwórstwo przemysłowe</i> (17,3% poprzednio pracujących; 2015 r. – 17,8%) oraz <i>Budownictwo</i> (10,5%; 2015 r. – 11,3%).</p>

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2015 r.	2016 r.	
			Z wyżej wymienionych sekcji pochodziło połowę poprzednio pracujących (46,2%; 2015 r. – 47,5%). Równocześnie w stosunku do co dziewiątego bezrobotnego legitymującego się stażem pracy, pracownicy urzędów nie potrafili zidentyfikować miejsca działalności ostatniego zatrudnienia (12,8%; 2015 r. – 12,0%).
Bezrobotni z prawem do zasiłku	19 659 osób	16 201 osób	<p>Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych.</p> <p>W końcu grudnia 2016 r. prawo do tego świadczenia posiadało 16,2 tys. osób, tj. 13,5% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 3,5 tys. osób. Nieznacznie wzrósł procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2015 r. – 19,7 tys., tj. 13,2% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana.</p> <p>Według stanu na 31.12.2016 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach: myszkowskim (22,8%), bieruńsko - lędzińskim (22,6%) i bielskim (20,0%) oraz w mieście Tychy (20,5%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Bytomiu i Chorzowie (po 9,9%), powiecie wodzisławskim (10,0%) oraz w Świętochłowicach (10,1%) i Piekarach Śląskich (10,2%).</p> <p>W 2016 roku wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy wynosiła 831,10 zł, natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku była to kwota 652,60 zł.</p> <p>W 2016 roku czerwcowej waloryzacji zasiłków dla bezrobotnych nie było.</p>
Bezrobotni zamieszkali na wsi	32 634 osoby	26 618 osób	<p>Na silnie zurbanizowanym Śląsku zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (77,8%). W końcu grudnia 2016 r. na terenach wiejskich mieszkało 22,2% ogółu zarejestrowanych, tj. 26,6 tys. osób. W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej spadła o 6,0 tys. osób (tj. o 18,4 proc.). W tym samym czasie zmniejszyła się również liczba bezrobotnych mieszkańców miast o 22,5 tys., co oznacza spadek o 19,4 proc. Dynamika spadku wśród bezrobotnych mieszkańców wsi była nieco mniejsza niż wśród bezrobotnych mieszkańców miast.</p> <p>Problem bezrobocia na wsi niezmiennie dotyczy głównie mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu 2016 roku zarejestrowanych było 7,9 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie 52,7%; 2015 r. – 51,7%). W podregionie częstochowskim było 7,5 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 43,6% ogółu zarejestrowanych w tym podregionie (2015 r. – 43,7%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to tylko 10,3% ogółu (1,2 tys. osób; 2015 r. – 8,9%). W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie miasta na prawach powiatu (zw. powiaty grodzkie) problem opisywanego bezrobocia nie występuje.</p>
Długotrwale bezrobotni	80 389 osób	63 947 osób	<p>Do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 16,4 tys. osób, do poziomu 63,9 tys. natomiast udział tej subpopulacji bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych obniżył się o 0,8 p. proc., z 54,1% w grudniu 2015 r. do 53,3% w końcu 2016 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (37,1 tys. pań, tj. 57,9% w końcu grudnia 2016 r., wobec 45,1 tys. osób, tj. 56,2% w grudniu 2015 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2016 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (5,0 tys.; 66,6%) i Sosnowcu (4,0 tys.; 56,3%). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotyczył powiat bieruńsko - lędziński (372 osoby, tj. 43,8% ogółu) oraz Żory (549 osób; 44,1%).</p>
Bezrobotni poniżej 30 roku życia	38 156 osób	28 866 osób	<p>Na dzień 31.12.2016 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, które nie ukończyły jeszcze 30 roku życia wynosiła 28 866 osób - tj. 24,1% ogólnej liczby osób zarejestrowanych. W omawianej grupie bezrobotnych znalazły się 18 672 kobiety (64,7% ogółu bezrobotnych z tego przedziału wiekowego). Analogiczne dane z roku poprzedniego wynoszą odpowiednio: 38,2 tys. młodych osób bez pracy - tj. 25,7% ogólnej liczby zarejestrowanych, w tym kobiet 23,3 tys. kobiet (61,0%).</p>

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2015 r.	2016 r.	
Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat (poniżej 25 roku życia)	18 494 osoby	13 558 osób	<p>W końcu grudnia 2016 r. bez pracy pozostawało 13,6 tys. bezrobotnych poniżej 25 roku życia. W ujęciu rocznym liczba najmłodszych bezrobotnych spadła o 4,9 tys. osób, tj. o 26,7 proc. Według stanu na 31.12.2016 r. bezrobotna młodzież to 11,3% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 12,5%.</p> <p>Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 61,7% tej subpopulacji (8 360 osób; 2015 r. – 10 777 osób, tj. 58,3%).</p> <p>Natężenie bezrobocia młodzieży w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2016 r. najwyższe udziały bezrobotnej młodzieży notowano w powiatach: kłobuckim (18,8%), wodzisławskim (16,8%), lublinieckim (16,3%), rybnickim (15,5%) oraz w Jastrzębiu – Zdroju (15,9%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w: Bielsku–Białej (6,4%), Częstochowie (6,6%), Dąbrowie Górniczej (7,9%) oraz w Tychach (8,0%).</p> <p>Podjęcie pracy w czasie lub po ukończeniu edukacji stanowi pierwszy, znaczący krok w życiu zawodowym młodego człowieka. Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie bezrobotnej młodzieży przeważają osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 0-3 miesięcy (49,9%) oraz od 3 do 6 miesięcy (19,3%). Jeśli chodzi o grupę osób chronicznie bezrobotnych (pozostających bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące), to ich udział w strukturze bezrobotnej młodzieży jest niski i wynosi 6,3%.</p>
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	44 115 osób	36 466 osób	<p>W końcu grudnia 2016 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 36,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 30,4% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej analogiczny odsetek 29,7%). Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii, w których notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 42,1%.</p> <p>W końcu 2016 r. problem braku pracy w grupie 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili nawet ponad jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (38,3%), Bielsko-Biała (36,0%), Gliwice (34,0%), Tychy (33,5%).</p> <p>Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, to bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w powiatach kłobuckim (24,6%) i lublinieckim (24,7%) oraz w powiatach podregionu rybnickiego: wodzisławskim (24,9%), Jastrzębiu - Zdroju (25,0%), Żorach (25,3%), Rybniku (26,6%) i w powiecie rybnickim (26,7%).</p> <p>Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy aż 35,9% ma wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś 33,0% posiada wykształcenie gimnazjalne lub poniżej. Zaledwie 5,6% legitymuje się wyższym wykształceniem. Drugą barierą utrudniającą sukces na rynku pracy jest długookresowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ aż 49,8% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik był nieznacznie niższy i wynosił 49,5%).</p>
Bezrobotni niepełnosprawni	10 205 osób	8 344 osoby	<p>W końcu grudnia 2016 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 8,3 tys. i przez okres roku zmniejszyła się o 1 861 osób (tj. o 18,2 proc.). Udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu wynosił 7,0%.</p> <p>Według stanu na 31.12.2016 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (795 osób, tj. 11,7% ogółu zarejestrowanych w powiecie), Sosnowcu (484 osoby) oraz w Bielsku-Białej (439; w tym mieście na prawach powiatu co siódmy zarejestrowany jest osobą niepełnosprawną; 13,6%). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach ziemskich: rybnickim (69 osób, tj. 4,3% ogółu), bieruńsko-lędzimskim (72 osoby, tj. 8,5% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie) i lublinieckim (90 osób; 3,9%).</p> <p>Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych udziały kobiet i mężczyzn są w zasadzie równe. Według stanu na 31.12.2016 r. udział pań wynosił 48,8%, rok wcześniej – 49,5%.</p>
Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od zakończenia nauki (absolwenci)	5 960 osób	4 101 osób	<p>Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki szkolnej) to według stanu na koniec grudnia 2016 roku 3,4% ogółu zarejestrowanych (31.12.2016 r. – 4 101 osób). W ujęciu rocznym liczebność tej kategorii spadła o 1,9 tys. osób, tj. o 31,2 proc. Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (58,6%).</p>

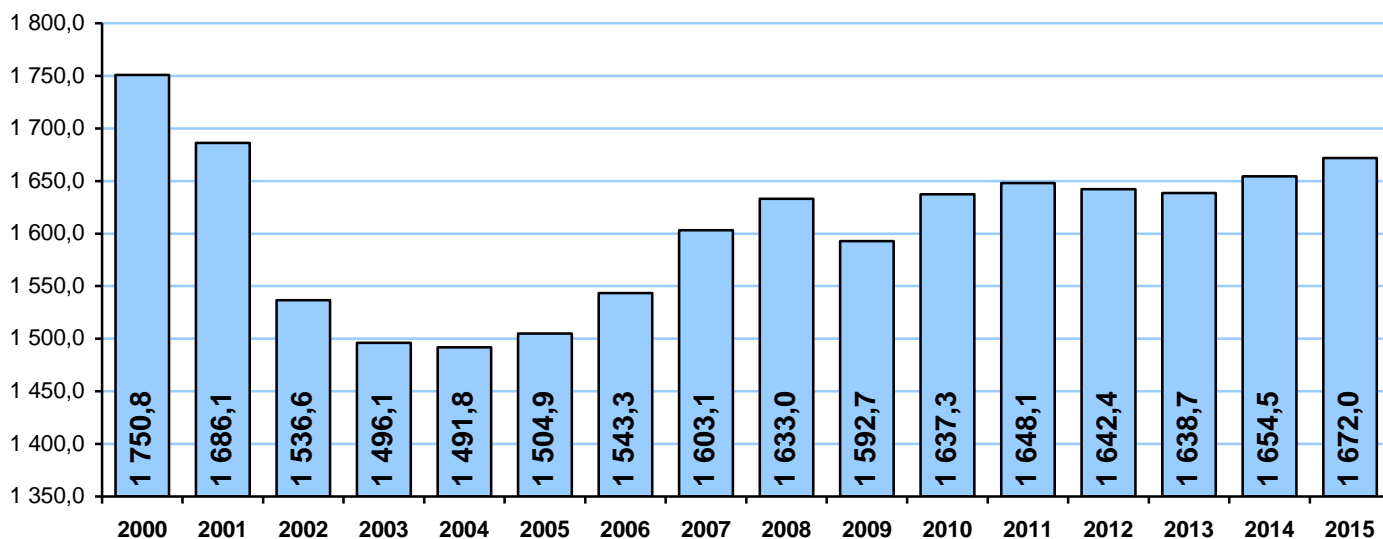
Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2015 r.	2016 r.	
			Według stanu na 31.12.2016 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiatach: wodzisławskim (225 osób), kłobuckim (224), tarnogórskim (191) oraz w Częstochowie (192). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w powiecie gliwickim (20 osób), w Świętochłowicach (31 osób) oraz w powiecie bieruńsko - lędzińskim (39 osób). Wśród bezrobotnych absolwentów osoby z wyższym wykształceniem stanowiły 34,2% (1 403 osoby).
Bezrobotni z wyższym wykształceniem	19 416 osób	16 472 osoby	Według stanu na koniec grudnia 2016 roku bezrobotni z wyższym wykształceniem (16,5 tys. osób) stanowili 13,7% ogółu zarejestrowanych (przed rokiem 13,1%). W tej zbiorowości zdecydowanie dominowały kobiety (11,0 tys., tj. 67,0%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach spadła o 2,9 tys. osób. W zbiorowości osób z wyższym wykształceniem odsetek długookresowego bezrobocia jest znacznie niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; blisko 29 procent z tej grupy pozostaje rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (przy średniej wojewódzkiej 37,9%).
Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	32 709 osób	26 453 osoby	Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 22,0% ogółu zarejestrowanych (31.12.2016 r. – 26,5 tys. osób). W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 6,3 tys. osób, natomiast udział wśród ogółu bezrobotnych pozostał niezmienny.
Bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	13 656 osób	11 213 osób	Według stanu na 31 grudnia 2016 roku bez pracy pozostawało 11,2 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tym aż 71,2% to kobiety. Podobnie jak rok wcześniej, osoby z opisywanej kategorii stanowiły 9,3% ogółu.
Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	40 604 osoby	31 765 osób	W końcu grudnia 2016 roku liczba osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosiła 31,8 tys. osób (tj. 26,5% ogółu). W ujęciu rocznym obserwujemy spadek bezrobotnych tej kategorii o 8,8 tys. osób (-21,8 proc.). W tej kategorii notowana jest nadreprezentacja mężczyzn, którzy stanowią 55,2% w zbiorowości bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.
Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	42 123 osoby	34 078 osób	Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowili 28,4% ogółu zarejestrowanych (w ciągu roku wysokość tego wskaźnika pozostawała niezmienna). W ujęciu rocznym liczba osób tej kategorii spadła o 8,0 tys. (-19,0 proc.). Bezrobotni z najniższym poziomem wykształcenia są najbardziej narażeni na trwałe bezrobocie. W tej subpopulacji aż 42,7% pozostaje bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy.
Liczba zarejestrowanych (napływy) - dane za cały rok	248 630 osób	221 604 osoby	Na przestrzeni 2016 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 221,6 tys. osób tj. o 27,0 tys. mniej niż rok wcześniej (-10,9 proc.). Najwięcej rejestracji było w styczniu 2016 roku (22 300), natomiast najmniej w czerwcu (16 157). Wśród napływających do bezrobocia (w okresie od stycznia do grudnia 2016 r.) panie stanowiły połowę „napływu” (50,5%). Zdecydowana większość rejestrujących się to osoby legitymujące się stażem pracy (85,8% „napływu”). W ubiegłym roku wśród nowo rejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (128,6 tys., 58,0%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 23,6% „napływu” (52,3 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 18,4% (40,7 tys.). W stosunku do danych z 2015 roku, liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat spadła o 16,0 proc. Liczba nowo rejestrujących się z przedziału wiekowego od 25-49 lat spadła o 8,9 proc. W „napływie” osób z kategorii 50+, w ujęciu rocznym obserwujemy również spadek o 9,9 proc.
Liczba wyłączonych z ewidencji (odpływy) - dane za cały rok	275 797 osób	250 131 osób	Na przestrzeni 2016 roku z rejestrów wyłączono 250,1 tys. bezrobotnych tj. o 25,7 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. kobiety stanowiły 50,3% „odpływu”; w 2015 r. udział pań kształtował się na tym samym poziomie (50,3%).

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2015 r.	2016 r.	
			<p>W 2016 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 60 891 osób (tj. 24,3% „odpływu”). Rok wcześniej liczba osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy i utraciły z tego tytułu status bezrobotnego była zdecydowanie wyższa (74 094 osoby tj. 26,9% „odpływu” w 2015 roku).</p> <p>W całym 2016 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyrejestrowano 117,3 tys. osób (rok wcześniej 129,4 tys.), co stanowiło podobnie jak w 2015 roku, 46,9% całego „odpływu”.</p> <p>W 2016 roku znacząco zmalała liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkoleń (2015 r.: 7 730 osób; 2016 r.: 5 763; spadek o 1 967 osób, tj. – 25,4%). Zmniejszyła się także liczba bezrobotnych kierowanych na staże (2015 r.: 19 488 osób; 2016 r.: 16 850 osób; redukcja o 2 638 osób, tj. -13,5%).</p> <p>W ujęciu rocznym zwiększyła się, o blisko 37 proc., liczba bezrobotnych skierowanych do prac subsydiowanych (2016 r.: 20 384 osób; 2015 r.: 14 908 osób). Podobną popularnością cieszyły się dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, które w 2016 r. otrzymało 4 830 bezrobotnych (wobec 4 827 osób w 2015 roku). Dodatkowo 3 808 osób podjęło pracę na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (rok wcześniej z tego tytułu wyłączono 4 100 osób, zatem spadek o 292 osoby, tj. – 7,1%). Wzrosła liczba osób kierowanych do prac interwencyjnych, w 2016 roku podjęło je 2 826 bezrobotnych (w 2015 roku do prac interwencyjnych skierowano 2 656 osób).</p> <p>W ciągu roku o 7% proc. powiększyła się liczba wyłączonych z powodu podjęcia zatrudnienia w ramach robót publicznych (2015 r.: 2 127 wyłączonych; 2016 r.: 2 275 osób; wzrost o 148 osób rozpoczynających roboty publiczne).</p> <p>W okresie od stycznia do końca grudnia 2016 roku z tytułu skierowania do prac społecznie użytecznych dokonano 4 300 wyłączeń (w 2015 r. odpowiednio 4 675 wyłączeń).</p> <p>W sumie w 2016 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono 47 340 osób, rok wcześniej ich liczba była niższa o 486 osób (w 2015 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia subsydiowanego, szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych i pozostałych form aktywizacji wyłączono 46 854 osoby).</p> <p>Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd nieznacznie wzrosła (o 0,8 procent).</p> <p>Ponadto od stycznia do grudnia 2016 roku do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych skierowano 2 249 bezrobotnych (rok wcześniej ta forma aktywizacji nie była stosowana).</p>
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w ciągu roku (oferty pracy)	140 951 ofert	170 030 ofert	Od stycznia do grudnia 2016 roku do urzędów pracy zgłoszono ponad 170 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, tj. o 29,1 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2015 r. – 141 tys. ofert). W 2016 roku 13,8% propozycji stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej (głównie staże), rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 18,3%.
Zgłoszenia zwolnień grupowych	2 094 osoby	3 974 osoby	W 2016 roku w województwie śląskim planowano objąć zwolnieniami grupowymi 3 974 osoby, tj. o 1,9 tys. osób więcej niż w 2015 r.
Zwolnieni z tytułu zwolnień grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń	1 736 osób	2 064 osoby	W 2016 roku śląskie powiatowe urzędy pracy otrzymały informację o dokonanych zwolnieniach grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń, którymi objęto 2 064 osoby. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w ramach tzw. grupówek wzrosła o 328 osób (w 2015 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 1 736 osób).

1. Pracujący

Według stanu na 31 grudnia 2015 roku w całym województwie śląskim pracowało 1 671 978 osób, co stanowiło 11,5% ogółu pracujących w kraju¹ – było to o 17 472 osoby więcej niż na koniec 2014 roku. W ujęciu rocznym liczba pracujących wzrosła w całej Polsce, w regionie o 1,1% , w kraju odpowiednio o 1,9%.

Pracujący w gospodarce narodowej w województwie śląskim. Stan 31.12. (w tys. osób)

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, data pobrania 08 grudnia 2016 r.
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W województwie śląskim w 2015 r. struktura pracujących w gospodarce narodowej według sekcji PKD kształtowała się następująco: *przetwórstwo przemysłowe* (20,9%); *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (16,5%); *edukacja* (7,7%); *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (6,3%), *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* i *budownictwo* (po 6,1%) oraz *górnictwo i wydobywanie* i *transport i gospodarka magazynowa* (po 5,7%).

W stosunku do danych ogólnopolskich w regionie niski był udział pracujących w sekcji A *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, jak napisano powyżej wynosił on 6,1% wobec 16,5% w kraju.

Jeżeli chodzi o Śląskie, to w strukturze pracujących relatywnie wysoki był udział zatrudnionych w sekcji B tj. *górnictwo i wydobywanie* oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych*. Według stanu na 31 grudnia 2015 roku osoby z obu tych sekcji stanowiły w regionie odpowiednio 5,7% oraz 16,5% ogółu pracujących, dla danych ogólnopolskich ten udział był niższy i wynosił 1,1% oraz 15,4%

Wyższy od ogólnopolskiego był także odsetek pracujących w sekcji C *przetwórstwo przemysłowe*. W województwie śląskim co piąty pracujących należał do tej sekcji (20,9%), dla danych krajowych odsetek ten był niższy i wynosił 17,7%.

Dokładne dane dotyczące tego tematu zawiera tabela.

¹ *Pracujący w całej gospodarce narodowej (łącznie z duchownymi pełniącymi obowiązki duszpasterskie oraz pracującymi w rolnictwie indywidualnym). Dane uzyskiwane są z bieżącej sprawozdawczości oraz szacunków spisowych. Publikowane są z dużym opóźnieniem, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca 2015 r. Źródło: [Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016](http://Rocznik-Statystyczny-Rzeczypospolitej-Polskiej-2016) www.stat.gov.pl*

Województwo śląskie na tle kraju. Stan 31 grudnia 2015 r.

Pracujący według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa.

Wyszczególnienie	Polska		Województwo śląskie	
	osoby	% udział	osoby	% udział
ogółem pracujący	14 504 269,0	100,0%	1 671 978,0	100,0%
w tym:				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	2 389 388,0	16,5%	102 191,0	6,1%
Górnictwo i wydobywanie (sekcja B)	159 238,0	1,1%	94 976,0	5,7%
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	2 572 542,0	17,7%	350 258,0	20,9%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D)	112 467,0	0,8%	16 746,0	1,0%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)	149 909,0	1,0%	22 529,0	1,3%
Budownictwo (sekcja F)	835 570,0	5,8%	102 159,0	6,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G)	2 235 126,0	15,4%	275 401,0	16,5%
Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H)	769 519,0	5,3%	95 440,0	5,7%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)	258 230,0	1,8%	28 904,0	1,7%
Informacja i komunikacja (sekcja J)	312 343,0	2,2%	32 406,0	1,9%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K)	363 180,0	2,5%	36 897,0	2,2%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)	203 102,0	1,4%	26 338,0	1,6%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M)	608 484,0	4,2%	69 334,0	4,1%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N)	491 985,0	3,4%	71 177,0	4,3%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O)	641 692,0	4,4%	63 801,0	3,8%
Edukacja (sekcja P)	1 136 680,0	7,8%	129 116,0	7,7%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q)	844 065,0	5,8%	104 684,0	6,3%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)	146 829,0	1,0%	18 942,0	1,1%
Pozostałe sekcje (S, T, U)	273 920,0	1,9%	30 679,0	1,8%

W województwie śląskim w 2015 r., w porównaniu z 2014 r., największy wzrost liczby pracujących odnotowano w sekcjach: *C Przetwórstwo przemysłowe* (+ 9 784 osoby) oraz *N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (+6 193 osoby). Jeżeli chodzi o sekcję *N*, to dodatkowo odnotowano bardzo wysoką dynamikę wzrostu (+9,5%). Dokładne dane zawiera poniższa tabela.

Struktura pracujących w województwie śląskim według sekcji w 2014 i 2015 r.

Wyszczególnienie	31.12.2014 r.		31.12.2015 r.		wzrost / spadek	
	osoby	%	osoby	%	osoby	dynamika 2014 r.=100
Ogółem pracujący	1 654 506	100,0%	1 671 978	100,0%	17 472	101,1%
w tym:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	102 324	6,2%	102 191	6,1%	-133	99,9
Górnictwo i wydobywanie (sekcja B)	brak danych		94 976	5,7%	x	x
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	340 474	20,6%	350 258	20,9%	+9 784	102,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D)	brak danych		16 746	1,0%	x	x
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)	22 233	1,3%	22 529	1,3%	+296	101,3
Budownictwo (sekcja F)	103 581	6,3%	102 159	6,1%	-1 422	98,6
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G)	271 197	16,4%	275 401	16,5%	+4 204	101,6
Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H)	93 494	5,7%	95 440	5,7%	+1 946	102,1
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)	29 327	1,8%	28 904	1,7%	-423	98,6
Informacja i komunikacja (sekcja J)	30 294	1,8%	32 406	1,9%	+2 112	107,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K)	37 776	2,3%	36 897	2,2%	-879	97,7
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)	26 351	1,6%	26 338	1,6%	-13	100,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M)	68 533	4,1%	69 334	4,1%	+801	101,2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N)	64 984	3,9%	71 177	4,3%	+6 193	109,5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O)	63 808	3,9%	63 801	3,8%	-7	100,0
Edukacja (sekcja P)	127 754	7,7%	129 116	7,7%	+1 362	101,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q)	102 938	6,2%	104 684	6,3%	+1 746	101,7
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)	18 901	1,1%	18 942	1,1%	+41	100,2
Pozostałe sekcje (S, T, U)	29 591	1,8%	30 679	1,8%	+1 088	103,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, data pobrania 20.12.2016

Ponad połowa pracujących w 2015 roku w naszym województwie to mężczyźni (54,1%; 904,3 tys.). W końcu grudnia 2015 r. większość pracujących była zatrudniona w sektorze prywatnym (75,2%). Rok wcześniej analogiczny wskaźnik był nieco niższy i wynosił 74,1%.

W ujęciu rocznym zatrudnienie rosło wyłącznie w sektorze prywatnym (+ 32 638 pracujących). W sektorze publicznym liczba pracujących zmniejszyła się o 15 166 osób.

Analizując sytuację naszego regionu na tle pozostałych województw stwierdzamy, że w zdecydowanej większości jednostek terytorialnych notowany jest niższy odsetek pracujących w sektorze prywatnym. Równocześnie, w latach 2014 – 2015 Śląskie było jednym z 15 województw, w których odnotowano zmniejszenie się zatrudnienia w sektorze publicznym. Dynamika spadku liczby pracujących w sektorze publicznym była najwyższa w kraju (-3,5%, przy średniej krajowej -1,1%).

Dokładne dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli.

Śląskie na tle kraju. Pracujący wg sektora własności. Stan na 31 grudnia
Uszeregowano malejąco, według ostatniej kolumny

Jednostka terytorialna	Ogółem pracujący		w tym:					
			Sektor prywatny		Sektor publiczny			
	2014	2015	2014	2015	2014		2015	
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	%	osoba	%
POLSKA	14 237 452	14 504 269	11 186 314	11 486 226	3 051 138	21,4%	3 018 043	20,8%
ZACHODNIOPOMORSKIE	515 576	525 662	383 122	394 402	132 454	25,7%	131 260	25,0%
ŚLĄSKIE	1 654 506	1 671 978	1 225 408	1 258 046	429 098	25,9%	413 932	24,8%
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	426 348	433 237	322 603	330 341	103 745	24,3%	102 896	23,8%
OPOLSKIE	316 890	321 602	244 389	250 260	72 501	22,9%	71 342	22,2%
LUBUSKIE	330 493	334 597	256 597	261 341	73 896	22,4%	73 256	21,9%
POMORSKIE	774 807	798 217	602 628	626 434	172 179	22,2%	171 783	21,5%
MAZOWIECKIE	2 342 985	2 406 734	1 830 724	1 892 655	512 261	21,9%	514 079	21,4%
PODLASKIE	408 841	413 077	320 210	325 313	88 631	21,7%	87 764	21,2%
KUJAWSKO-POMORSKIE	694 901	707 068	542 161	556 930	152 740	22,0%	150 138	21,2%
LUBELSKIE	809 318	817 161	642 149	651 960	167 169	20,7%	165 201	20,2%
DOLNOŚLĄSKIE	1 047 702	1 073 014	829 300	857 937	218 402	20,8%	215 077	20,0%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	460 010	465 034	369 366	375 326	90 644	19,7%	89 708	19,3%
ŁÓDZKIE	944 104	956 856	758 089	773 083	186 015	19,7%	183 773	19,2%
PODKARPACKIE	804 330	809 734	650 356	657 281	153 974	19,1%	152 453	18,8%
MAŁOPOLSKIE	1 293 971	1 321 890	1 045 392	1 074 926	248 579	19,2%	246 964	18,7%
WIELKOPOLSKIE	1 412 670	1 448 408	1 163 820	1 199 991	248 850	17,6%	248 417	17,2%

Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>
Data pobrania 20 grudnia 2016 r.

Z danych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Katowicach wynika, że przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2016 r. wyniosła 731,6 tys. osób i zwiększyła się o 2,1% w porównaniu z grudniem 2015 r., a w relacji do listopada 2016 r. wzrosła o 0,3% (dla porównania w grudniu 2015 r. w odniesieniu do grudnia 2014 r. przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw spadła o 0,6%). W kraju przeciętne zatrudnienie było wyższe o 3,1% w porównaniu z grudniem 2015 r. oraz wyższe o 0,1% w stosunku do listopada 2016 r.

W regionie wyższe niż w grudniu 2015 r. przeciętne zatrudnienie odnotowano między innymi w: *administrowaniu i działalności wspierającej* (o 13,8%), *informacji i komunikacji* (o 11,8%), *transporcie i gospodarce magazynowej* (o 5,6%) oraz w *handlu; naprawie pojazdów samochodowych* (o 5,3%).

Niższa niż przed rokiem przeciętna liczba zatrudnionych wystąpiła między innymi w: *górnictwie i wydobywaniu* (o 8,1%), *budownictwie* (o 5,2%) oraz w *wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę* (o 2,4%).

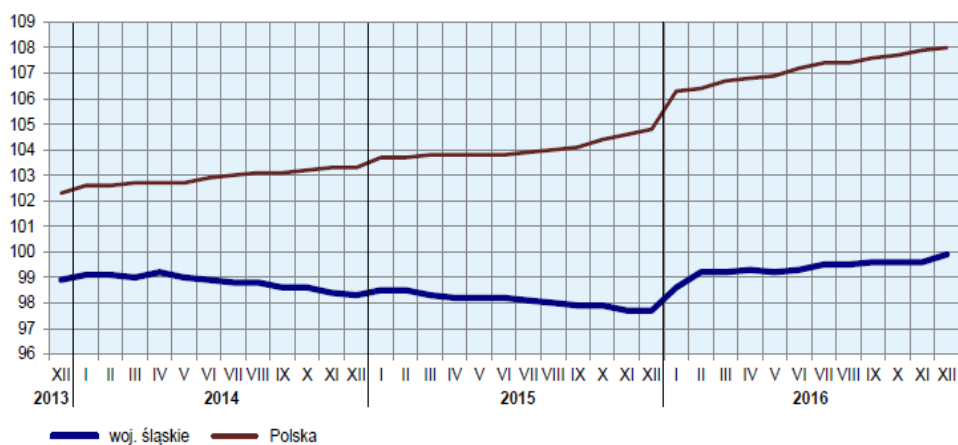
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2016		I – XII 2016	
	w tys.	XII 2015 = 100	w tys.	I – XII 2015 = 100
OGÓŁEM	731,6	102,1	731,7	101,5
w tym:				
Przemysł	426,9	100,8	427,9	100,3
górnictwo i wydobywanie	84,2	91,9	88,7	90,2
przetwórstwo przemysłowe	314,1	103,7	310,3	103,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	10,7	97,6	10,8	96,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	18,0	98,7	18,1	99,9
Budownictwo	49,9	94,8	52,2	96,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,9	105,3	102,1	105,7
Transport i gospodarka magazynowa	44,7	105,6	43,9	105,0
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14,3	100,0	14,3	98,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	18,7	104,4	18,7	99,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	36,5	113,8	35,3	108,1

a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2016 r.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętne miesięczne 2010 = 100)

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2016 r.

1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności

Z danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)² wynika, że w III kwartale 2016 r. w województwie śląskim liczba ludności powyżej 15 roku życia wynosiła 3 698 tys. i stanowiła 12,0% omawianej zbiorowości w kraju (rok wcześniej odpowiednio 11,4%). W województwie odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności

² W tej części wykorzystano opracowanie Urzędu Statystycznego w Katowicach pt. Aktywność Ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2016 r.

zawodowej³ (o 2,3 p. proc.) i wskaźnik zatrudnienia⁴ (o 1,8 p. proc.) oraz niższą stopę bezrobocia (o 0,8 p. proc.).

Według danych BAEL liczba ludności powyżej 15 roku życia w województwie śląskim w ujęciu rocznym wzrosła o 5,1%.

W III kwartale 2016 r. liczba aktywnych zawodowo wyniosła 1 996 tys. i zwiększyła się o 5,7% w odniesieniu do analogicznego kwartału poprzedniego roku. Wśród aktywnych zawodowo pracujący stanowili 94,9%, a bezrobotni – 5,1%. W porównaniu z III kwartałem 2015 r. roku wzrosła liczba pracujących (o 146 tys.) i liczba biernych zawodowo (o 70 tys.), natomiast obniżyła się liczba bezrobotnych (o 39 tys. osób).

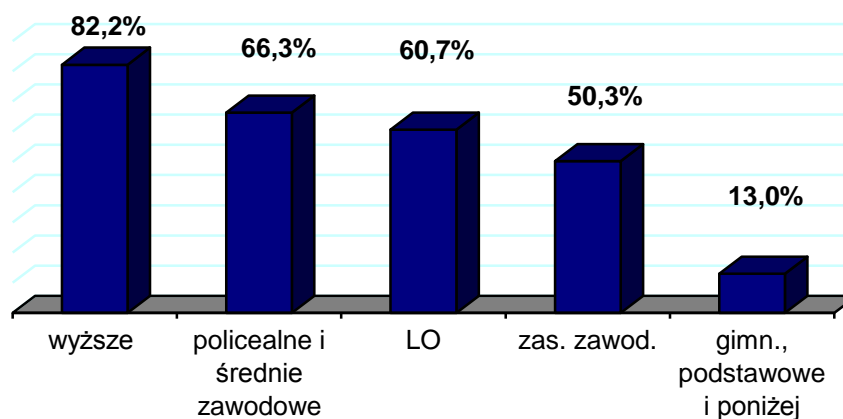
W odniesieniu do III kwartału 2015 roku zmniejszyło się obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W III kwartale 2016 r. na 1000 pracujących przypadało 951 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (954 w miastach, 942 na wsi), podczas gdy w III kwartale 2015 roku – 1013 (993 w miastach, 1081 na wsi).

Współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale 2016 r. wyniósł 54,0% (w kraju 56,3%). Był on wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet (61,3% wobec 47,5%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (54,2% wobec 53,2%). W porównaniu z III kwartałem 2015 r. wartość współczynnika aktywności zawodowej ogółu ludności nieznacznie wzrosła, o 0,3 p. proc. W odniesieniu do zmiennej płci, odnotowano zmniejszenie się współczynnika aktywności zawodowej wśród mężczyzn o 1,3 p. proc. i wzrost wśród kobiet o 1,5 p. proc.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania stwierdzamy, że aktywność zawodowa mieszkańców miast pozostała na tym samym poziomie, zaś wzrosła aktywność mieszkańców wsi (o 1,6 p. proc.)⁵.

Czynnikiem bardzo silnie różnicującym aktywność zawodową było również wykształcenie. Poniżej prezentujemy wykres ilustrujący tę zależność.

Wysokość współczynnika aktywności zawodowej w grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia w III kwartale 2016 r.

Źródło: Urząd Statystyczny Katowice

<http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-województwie-slaskim-w-iii-kwartale-2016-r-2,36.html> data pobrania 11 stycznia 2017 r.

³ *Współczynnik aktywności zawodowej* jest to procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

⁴ *Wskaźnik zatrudnienia* jest to procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii

⁵ Ta część analizy pochodzi w całości z opracowania Urzędu Statystycznego w Katowicach „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2016 r.”, opublikowanym na: <http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-województwie-slaskim-w-iii-kwartale-2016-r-2,36.html>

Jak widać, najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (82,2%; rok wcześniej 81,0%) natomiast najniższy wśród mieszkańców regionu legitymujących się z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (13,0%, rok wcześniej wynosił on 14,6%).

W ujęciu rocznym w województwie śląskim wskaźnik zatrudnienia osób powyżej 15 roku życia wzrósł o 1,5 p. procentowego i wynosił w III kwartale 2016 r. 51,2% (kraj 53,0%). W porównaniu z III kwartałem 2015 r. odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia zarówno dla populacji kobiet, jak i dla populacji mężczyzn (odpowiednio o: 2,5 p. proc. i 0,3 p. proc.). Zwiększył się poziom zaangażowania zawodowego mieszkańców wsi (o 3,4 p. proc.) i mieszkańców miast (o 1,0 p. proc.).

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia w III kwartale 2016 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach				w %			
Ogółem	3 698	1 996	1 895	101	1 702	54,0	51,2	5,1
WEDŁUG WIEKU								
15 – 17 lat	117	.	.	–	115	x	x	–
18 – 19 lat	84	14	9	5	70	16,7	10,7	35,7
20 – 24 lat	241	141	120	21	100	58,5	49,8	14,9
25 – 29 lat	294	256	249	7	38	87,1	84,7	2,7
30 – 34 lat	337	286	270	15	51	84,9	80,1	5,2
35 – 39 lat	337	306	290	15	32	90,8	86,1	4,9
40 – 44 lat	308	265	256	9	43	86,0	83,1	3,4
45 – 49 lat	270	221	213	8	49	81,9	78,9	3,6
50 – 54 lat	281	197	192	5	85	70,1	68,3	2,5
55 – 59 lat	335	195	186	10	139	58,2	55,5	5,1
60 – 64 lat	331	87	83	.	244	26,3	25,1	x
65 lat i więcej	763	27	26	.	736	3,5	3,4	x
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA								
Wyższe	804	661	642	19	143	82,2	79,9	2,9
Policealne	104	69	64	5	36	66,3	61,5	7,2
Średnie zawodowe	900	546	524	22	354	60,7	58,2	4,0
Średnie ogólnokształcące	346	164	157	8	181	47,4	45,4	4,9
Zasadnicze zawodowe	953	479	445	34	474	50,3	46,7	7,1
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	592	77	63	14	515	13,0	10,6	18,2

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności, Urząd Statystyczny, Katowice, zestawienie WUP

Według metodologii BAEL, stopa bezrobocia w województwie śląskim obniżyła się z 7,4% w III kwartale 2015 roku do 5,1% w III kwartale 2016 r. (kraj 5,9%; III kw. 2016 r.).

Z punktu widzenia realizacji wskaźników zapisanych w Strategii Lizbońskiej, szczególnie istotne są mierniki notowane dla przedziału wiekowego od 20 do 64 lat.

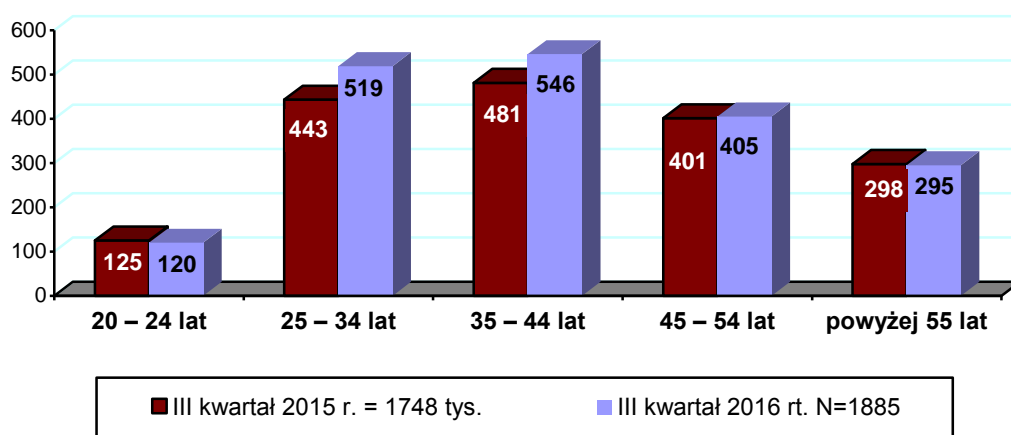
Bez względu na rok sprawozdawczy, wysokość wskaźnika zatrudnienia w województwie śląskim w tym przedziale wiekowym odbiega in minus od średniej ogólnopolskiej. W Banku Danych Lokalnych GUS najbardziej aktualne informacje dotyczą III kwartału 2016 roku, kiedy to wskaźnik zatrudnienia w grupie ludności w wieku 20-64 lat wynosił w Polsce 69,7%, zaś w naszym województwie 68,0% .

Wskaźnik zatrudnienia - Śląskie na tle kraju. III kwartał, lata 2005-2016
Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Ogółem ludność w wieku od 20-64 lat - III kwartał											
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
POLSKA	59,0	61,3	63,5	65,7	65,5	65,1	65,0	65,2	65,6	67,3	68,4	69,7
MAZOWIECKIE	63,3	66,2	66,8	72,2	72,2	70,8	70,2	71,2	71,1	74,1	73,6	74,9
WIELKOPOLSKIE	58,7	61,2	63,6	66,7	67,5	65,7	66,3	66,5	67,4	68,0	70,6	71,9
PODLASKIE	65,9	66,0	67,6	70,1	69,2	67,0	67,9	67,7	67,9	69,0	71,0	71,8
ŁÓDZKIE	58,7	63,2	66,4	66,4	64,9	66,6	66,5	65,9	66,2	69,5	69,9	71,7
POMORSKIE	56,4	59,5	61,6	64,9	63,2	65,2	65,2	65,9	64,9	66,3	69,5	70,7
DOLNOŚLĄSKIE	55,7	59,2	60,4	62,2	62,1	61,9	62,7	62,3	62,5	66,3	68,7	69,9
LUBELSKIE	63,1	65,9	68,3	66,8	66,5	67,2	67,2	66,4	66,2	66,9	67,6	69,5
MAŁOPOLSKIE	63,0	63,0	64,2	67,3	66,5	66,1	66,7	64,9	65,8	66,5	68,1	69,1
LUBUSKIE	57,5	59,7	62,3	64,5	62,9	64,7	64,2	63,1	63,1	64,2	66,8	68,8
OPOLSKIE	57,2	59,2	60,1	62,2	63,6	64,1	63,8	64,7	65,6	66,4	68,0	68,8
ŚLĄSKIE	54,5	56,5	61,0	62,1	62,4	60,8	61,4	62,7	64,3	65,6	65,2	68,0
PODKARPACKIE	61,0	62,2	64,2	65,2	65,8	65,8	63,1	63,6	63,4	63,1	63,6	67,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	59,7	63,3	65,8	67,6	65,1	65,1	64,8	64,9	63,8	64,5	67,3	66,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	57,6	57,2	58,1	61,4	61,5	61,5	62,2	64,3	64,3	65,7	65,6	66,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	56,2	59,6	63,4	63,6	61,6	61,7	59,6	58,3	60,0	61,1	63,1	64,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	54,5	56,1	57,0	58,9	62,0	60,1	59,6	61,7	61,7	64,5	64,3	63,9

W województwie śląskim wśród pracujących największą grupę tworzyły osoby w wieku od 35 do 44 lat (28,9%). Osoby w wieku 25-34 lata stanowiły 27,4% ogółu pracujących. Udział pracujących w wieku 45-54 lata wyniósł 21,4%. Pracujący w wieku 55 lat i więcej stanowili 15,5%. Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 15-24 lata (6,9%).

Województwo śląskie.
Liczba pracujących powyżej 20 roku życia w poszczególnych grupach wiekowych. Dane w tys. osób

W odniesieniu do sytuacji w III kwartale 2015 r. w większości grup, wyodrębnionych ze względu na wiek, powiększyła się liczba pracujących. Najbardziej, bo aż o 21,6% wzrosła liczba pracujących z przedziału wiekowego od 30 do 34 lat (w ujęciu rocznym liczebność pracujących z tej grupy wiekowej wzrosła o 48 tys.).

Jedynie w grupie wiekowej od 50 do 59 lat odnotowano obniżenie liczby pracujących (o 1,3%, tj. o około 5 tys. osób).

W III kwartale 2016 r. wśród pracujących wykształcenie wyższe posiadało 33,9%, policealne lub średnie zawodowe 31,0%, a zasadnicze zawodowe 23,5%. Wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 8,3% pracujących. Najmniej pracujących posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe: 3,3% (w całym regionie zaledwie 63 tys. osób).

Najliczniejszymi grupami zawodowymi wśród pracujących byli: specjaliści (17,8%), technicy i inny średni personel (15,5%), robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz pracownicy usług i sprzedawcy (po 14,7%), operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (13,5%). Najmniej liczną grupę zawodową tworzyli rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (2,2%).

1.2 Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę

Rejestracja oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi dotyczy obcokrajowców podejmujących krótkoterminowe zatrudnienie w Polsce, na warunkach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę (Dz. U. z 2015 r., poz. 588).

Należy pamiętać, że liczba cudzoziemców, którzy podjęli pracę w związku z zarejestrowanym oświadczeniem nie musi być tożsama z liczbą zarejestrowanych oświadczeń. Wynika to między innymi:

- z faktu, iż dla części cudzoziemców zarejestrowano więcej niż jedno oświadczenie,
- odmowy udzielenia wizy niektórym cudzoziemcom,
- rezygnacji części cudzoziemców z przyjazdu do Polski.

W 2016 r. rosła skala zatrudnienia cudzoziemców w województwie śląskim, przede wszystkim w ramach tzw. procedury uproszczonej. Ubiegły rok okazał się rekordowym pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń. Wśród podejmujących pracę w ramach trybu oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi wysoki był udział obywateli Ukrainy, którzy stanowili blisko 98 proc. podejmujących pracę w oparciu o złożone oświadczenie.

W ujęciu rocznym silny wzrost zapotrzebowania na pracę cudzoziemców dotyczył takich sekcji PKD jak: *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (+23,2 tys. oświadczeń), *transport i gospodarka magazynowa* (+ 6,8 tys. oświadczeń), *budownictwo* (+ 6,8 tys. oświadczeń) oraz *przetwórstwo przemysłowe* (+5,7 tys. oświadczeń).

W 2016 r. w województwie śląskim zarejestrowano 85,7 tys. oświadczeń na pracę cudzoziemca (wobec 34,3 tys. w 2015 roku). Liczba oświadczeń rosła trzeci rok z rzędu, wcześniej, w dwóch kolejnych latach sprawozdawczych liczba zarejestrowanych oświadczeń spadała⁶.

⁶w roku 2010 zarejestrowano w województwie śląskim 4783 zezwolenia, rok 2011 – 9562 zezwolenia, 2012 rok - 7486 zezwoleń.

Liczba oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę lata 2013-2016 - województwo śląskie

Miesiąc / rok	Liczba zarejestrowanych oświadczeń ogółem				z ogółem: obywatele Ukrainy			
	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016
styczeń	437	436	1 831	3 712	375	417	1 771	3 669
luty	534	580	2 255	5 482	475	552	2 237	5 423
marzec	745	683	2 602	5 740	688	654	2 567	5 666
kwiecień	882	777	2 309	5 911	788	749	2 278	5 780
maj	763	861	2 102	5 440	751	834	2 082	5 341
czerwiec	680	841	2 642	6 513	653	779	2 604	6 397
lipiec	597	1 068	3 300	6 856	539	1 052	3 270	6 674
sierpień	456	1 077	3 001	8 623	420	1 063	2 957	8 420
wrzesień	409	1 115	3 475	9 079	377	1 061	3 404	8 870
październik	433	1 370	3 491	9 227	393	1 319	3 449	8 961
listopad	430	1 248	3 879	9 750	395	1 226	3 840	9 458
grudzień	247	1 200	3462	9 361	233	1 174	3 410	9 047
Razem	6 613	11 256	34 349	85 694	6 087	10 880	33 869	83 706
<i>Udział % obywateli Ukrainy</i>					92,8%	96,7%	98,6%	97,7%

Z danych gromadzonych przez powiatowe urzędy pracy wynika, że w województwie śląskim pracodawcy zamierzają zatrudniać przede wszystkim mężczyzn, w stosunku do których w 2016 roku zarejestrowano 62,2 tys. oświadczeń. Jak z tego wynika, kobiety stanowiły 27,4% ogółu obcokrajowców rozpoczynających pracę w trybie procedury uproszczonej (rok wcześniej odpowiednio 22,9%).

Zdecydowana większość cudzoziemców to osoby poniżej 40 roku życia (72,1%). Tylko co czwarty pracownik lokował się przedziale wiekowym od 41 do 65 lat (27,8%). Sporadycznie w trybie oświadczeń zamierzali podjąć pracę seniorzy powyżej 65 lat.

Jeżeli chodzi o strukturę zawodową cudzoziemców podejmujących pracę na podstawie zarejestrowanych oświadczeń, to w 2016 roku największą grupę stanowili *pracownicy przy pracach prostych* (39,1%). W następnej kolejności cudzoziemcy zamierzali podjąć zatrudnienie w zawodach kwalifikujących się do grupy *wielkiej 7 robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (19,9%) oraz do grupy *pracownicy biurowi* (16,3%). Co dziesiąty obcokrajowiec miał pracować w zawodzie należącym do grupy *5 pracownicy usług osobistych i sprzedawcy* (10,1%). Rzadko planowano zatrudnić obcokrajowców na stanowiskach kierowniczych lub w zawodach wymagających wyższego wykształcenia (grupa wielka 2 *specjaliści*).

Zdecydowana większość pracodawców deklarowała, że zamierza zatrudniać w okresie od trzech do sześciu miesięcy (88,6%). Najczęściej pracodawcy oferowali pracę w ramach umowy zlecenia (61,7%).

Dokładne dane na temat omawianego problemu zawarto w tabeli.

**Liczba i struktura oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom
bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę 2016 r.**

Wyszczególnienie	Kraj pochodzenia cudzoziemca						Razem
	Białoruś	Rosja	Ukraina	Moldowa	Gruzja	Armenia	
1. Liczba oświadczeń	881	156	83 706	793	85	73	85 694
w tym - liczba oświadczeń dla osób, które już posiadają wizę lub zezwolenie na zamieszkanie	266	58	40 375	265	21	30	41 015
2. Liczba kobiet	175	48	23 066	191	8	22	23 510
3. Wiek pracownika	x	x	x	x	x		x
3.1. poniżej 26 lat	259	27	22 759	204	5	18	23 272
3.2. 26-40 lat	441	71	37 562	369	58	37	38 538
3.3. 41-65 lat	181	58	23 341	220	22	18	23 840
3.4. powyżej 65 lat	0	0	44	0	0	0	44
4. Sekcje PKD	x	x	x	x	x		x
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	4	2 622	15	1	1	2 645
B. Górnictwo i wydobywanie	1	0	18	0	0	0	19
C. Przetwórstwo przemysłowe	72	2	8 611	330	6	4	9 025
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	70	0	0	0	70
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0	168	0	0	0	170
F. Budownictwo	93	21	13 677	120	7	13	13 931
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	35	10	3 772	53	15	5	3 890
H. Transport i gospodarka magazynowa	227	33	9 338	127	11	17	9 753
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	10	1 970	13	0	1	2 021
J. Informacja i komunikacja	12	14	1 930	0	2	6	1 964
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	2	54	0	0	0	56
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	5	0	125	0	0	0	130
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	1	710	2	2	1	728
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	365	46	35 351	112	38	20	35 932
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	2	0	0	0	2
P. Edukacja	0	1	20	0	0	0	21
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0	3	408	1	1	3	416
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	1	824	0	2	1	830
S. Pozostała działalność usługowa	26	8	3 338	20	0	1	3 393
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0	698	0	0	0	698
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0
5. Wielkie grupy zawodów i specjalności	x	x	x	x	x		x
1.Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	0	0	55	0	0	0	55
2.Specjaliści	15	13	261	0	1	2	292
3.Technicy i inny średni personel	22	6	2 082	34	3	4	2 151
4.Pracownicy biurowi	133	25	13 788	30	7	5	13 988
5.Pracownicy usług i sprzedawcy	88	15	8 499	20	4	10	8 636

Wyszczególnienie	Kraj pochodzenia cudzoziemca						Razem
	Białoruś	Rosja	Ukraina	Moldowa	Gruzja	Armenia	
6.Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	2	2	1 523	5	0	1	1 533
7.Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	167	19	16 416	401	29	8	17 040
8.Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	196	22	8 184	86	5	3	8 496
9.Pracownicy przy pracach prostych	258	54	32 898	217	36	40	33 503
0 Siły zbrojne	0	0	0	0	0	0	0
6. Rodzaj umowy	x	x	x	x	x		x
Umowa o pracę	276	51	19 801	351	29	9	20 517
Umowa zlecenie	457	76	51 906	357	48	38	52 882
Umowa o dzieło	147	29	11 928	84	8	24	12 220
Inne	1	0	71	1	0	2	75
7. Okres na jaki wystawiono oświadczenie	x	x	x	x	x		x
Poniżej 1 miesiąca	5	4	1 359	8	0	0	1 376
Od 1 do 3 miesięcy	56	10	8 204	129	5	2	8 406
Od 3 do 6 miesięcy	820	142	74 143	656	80	71	75 912

Liczba zarejestrowanych oświadczeń w układzie powiatowych urzędów pracy

Powiatowy Urząd Pracy	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Będzin	425	356	531	650	845	1 509	3 527
Bielsko-Biała	142	196	137	46	178	1 090	5 241
Bytom	111	81	72	33	37	370	3 222
Chorzów	9	18	34	20	36	226	1 512
Cieszyn	177	337	85	56	134	564	2 641
Częstochowa	73	177	144	301	594	2 429	5 973
Dąbrowa Górnicza	74	182	56	12	44	429	761
Gliwice	1 035	1 609	1 555	535	417	1 216	4 504
Jastrzębie -Zdrój	13	17	7	3	8	17	517
Jaworzno	4	174	2	2	4	89	1 295
Katowice	254	1 025	488	750	2 397	8 534	12 565
Kłobuck	5	12	311	192	291	802	1 603
Lubliniec	13	40	30	12	61	239	543
Mikołów	5	16	6	11	39	369	955
Mysłowice	12	7	41	34	3	119	1 875
Myszków	33	17	9	29	4	340	2 066
Piekary Śląskie	1	5	13	10	89	735	1 723
Pszczyna	281	230	292	390	403	1 347	8 818
Racibórz	73	438	889	267	333	653	603
Ruda Śląska	35	26	22	1	13	103	181
Rybnik	54	1 117	812	143	175	913	1 914
Siemianowice Śląskie	11	23	8	3	18	72	227
Sosnowiec	168	288	233	173	79	347	3 113
Świętochłowice	3	2	0	1	2	42	271
Tarnowskie Góry	415	1 074	470	998	2 888	5 067	3 647
Tychy	61	65	68	69	136	1 081	2 192
Wodzisław Śląski	899	1 552	718	86	473	1 721	2 514
Zabrze	26	172	112	16	84	1 484	6 605
Zawiercie	34	38	31	8	13	132	661
Żory	314	220	214	1 691	808	1 096	2 067
Żywiec	23	48	96	71	650	1 214	2 358
Razem	4 783	9 562	7 486	6613	11 256	34 349	85 694

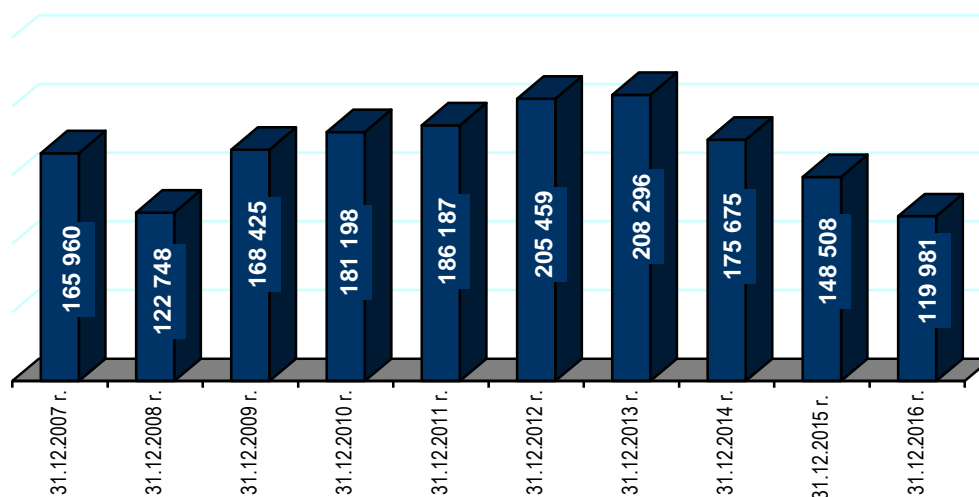
2 Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego

2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2016 roku wyniosła 119 981 osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 28,5 tys. osób (dynamika spadku – 19,2 proc.). Był to trzeci z kolei rok tak wysokiej dynamiki spadku bezrobocia.

Analiza kluczowych wskaźników bezrobocia rejestrowanego dla województwa śląskiego w ciągu ostatnich ośmiu lat pokazuje odwrócenie pewnych istotnych, a obserwowanych uprzednio, niekorzystnych tendencji. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim poziomu zjawiska. Lata 2014 i 2015 przyniosły przełamanie wzrostowego trendu zapoczątkowanego w 2009 roku. I tak, o ile jeszcze między końcem grudnia 2008 r. a końcem grudnia 2013 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 69,7% (ze 122 748 do 208 296 osób), o tyle po upływie kolejnych trzech lat – a zatem w końcu grudnia 2016 r. – wskaźnik odznaczał się już znaczącym spadkiem wartości wynoszącym minus 42,4%; stało się tak na skutek spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie z 208 296 osób do 119 981 osób. Graficzną interpretację omówionych tendencji znaleźć można na wykresie.

Województwo śląskie – liczba zarejestrowanych bezrobotnych, stan w końcu roku

W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Bytomiu (7,5 tys.), Sosnowcu (7,1 tys.) i Częstochowie (6,8 tys. osób). Na przeciwległym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędziński (850 osób) oraz Świętochłowice i Żory (po 1,2 tys. osób).

Redukcja liczby bezrobotnych miała miejsce we wszystkich powiatach (36 jednostek). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych stwierdzamy, że w ujęciu rocznym najbardziej liczba bezrobotnych obniżyła się w Częstochowie (- 2 312 osób), w Katowicach (- 2 123) oraz w Bytomiu (- 1 664) i w powiecie częstochowskim (-1 686 osób).

Z kolei dynamika spadku najwyższa była w Siemianowicach Śląskich (-32,0%), powiecie mikołowskim (-28,9%), Zabrze (-27,2%), i Bielsku – Białej (-27,1%).

Podobnie jak w poprzednich latach sprawozdawczych, zauważalną tendencją bezrobocia była jego sezonowość, miesiące wiosenno-letnie były okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast najwyższy poziom tego zjawiska przypadał na miesiące rozpoczynające rok kalendarzowy.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w ujęciu rocznym najwyższą redukcję liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w podregionach: częstochowskim, katowickim, bielskim i sosnowieckim. Natomiast najwyższą dynamikę spadku odnotowano w podregionach: katowickim (-24,0%) oraz częstochowskim, gliwickim i bielskim (odpowiednio – 23,7%; -23,5% oraz – 20,7%). Dokładne dane zawarto w tabeli:

Dynamika spadku liczby bezrobotnych w podregionach (2015 – 2016)

Województwo / podregiony	Bezrobotni stan 31.12.		Spadek (w osobach)	Dynamika 31.12.2015 r. =100
	2015 r.	2016 r.		
Województwo śląskie razem	148 508	119 981	-28 527	80,8
w tym:				
Podregion częstochowski	22 598	17 243	-5 355	76,3
Podregion katowicki	20 972	15 932	-5 040	76,0
Podregion bielski	19 004	15 075	-3 929	79,3
Podregion sosnowiecki	27 335	23 517	-3 818	86,0
Podregion gliwicki	14 822	11 346	-3 476	76,5
Podregion bytomski	18 509	15 491	-3 018	83,7
Podregion rybnicki	17 360	14 746	-2 614	84,9
Podregion tyski	7 908	6 631	-1 277	83,9

Terytorialne zróżnicowanie liczby bezrobotnych według powiatów oraz zmiany sezonowe zjawiska przedstawia poniższa tabela.

Liczba bezrobotnych ogółem. Stan w końcu miesiąca

Powiaty	gru 2015	sty-16	lut-16	mar-16	kwi-16	maj-16	cze-16	lip-16	sie-16	wrz-16	paź-16	lis-16	gru-16
Będziński	6 538	6 832	6 852	6 561	6 325	6 124	5 890	5 852	5 770	5 762	5 635	5 570	5 614
Bielski	4 095	4 186	4 221	4 084	3 773	3 544	3 351	3 214	3 193	3 134	3 099	3 077	3 034
Cieszyński	5 048	5 216	5 257	5 290	4 910	4 646	4 515	4 416	4 281	4 335	4 352	4 370	4 297
Częstochowski	6 464	6 843	6 943	6 690	6 123	5 601	5 164	5 067	4 868	4 617	4 572	4 660	4 778
Gliwicki	3 100	3 217	3 200	3 105	3 004	2 838	2 616	2 594	2 617	2 552	2 542	2 598	2 522
Kłobucki	3 751	4 136	4 188	3 897	3 572	3 523	3 377	3 046	2 961	2 960	2 762	2 825	3 001
Lubliniecki	2 567	2 760	2 769	2 612	2 479	2 403	2 243	2 256	2 212	2 221	2 142	2 184	2 307
Mikolowski	2 302	2 345	2 288	2 217	2 130	2 061	1 960	1 861	1 762	1 742	1 684	1 641	1 637
Myszkowski	3 305	3 585	3 678	3 666	3 447	3 281	2 919	2 754	2 610	2 575	2 562	2 527	2 698
Pszczynski	2 268	2 367	2 363	2 220	2 116	2 048	1 959	1 935	1 944	1 938	1 962	1 978	1 989
Raciborski	2 489	2 796	2 805	2 711	2 607	2 554	2 450	2 373	2 352	2 338	2 301	2 279	2 302
Rybnicki	1 743	1 858	1 831	1 770	1 726	1 637	1 629	1 587	1 602	1 594	1 536	1 636	1 602
Tarnogórski	4 686	4 914	4 916	4 773	4 619	4 532	4 322	4 185	4 101	4 084	4 070	4 070	4 087
Bieruńsko-lędziański	967	1 039	1 001	964	888	953	951	940	934	930	909	907	850
Wodzisławski	4 588	4 868	4 936	4 861	4 611	4 467	4 245	4 186	4 107	3 998	3 883	3 877	3 813
Zawierciański	5 555	5 905	6 028	5 733	5 570	5 425	5 191	4 994	4 903	4 823	4 605	4 580	4 566
Żywiecki	5 428	5 690	5 680	5 695	5 725	5 367	5 096	4 882	4 779	4 649	4 671	4 585	4 514
Bielsko-Biała	4 433	4 547	4 529	4 466	4 355	4 020	3 776	3 601	3 570	3 529	3 385	3 324	3 230
Bytom	9 147	9 202	9 099	8 909	8 766	8 584	8 328	8 066	7 769	7 555	7 531	7 468	7 483
Chorzów	3 665	3 803	3 902	3 853	3 755	3 452	3 336	3 153	3 021	2 931	2 902	2 961	3 060
Częstochowa	9 078	9 579	9 799	9 431	8 933	8 305	7 767	7 430	7 200	6 920	6 758	6 756	6 766

Powiaty	gru 2015	sty-16	lut-16	mar-16	kwi-16	maj-16	cze-16	lip-16	sie-16	wrz-16	paź-16	lis-16	gru-16
Dąbrowa Górnicza	5 104	5 322	5 395	5 275	5 101	4 796	4 578	4 534	4 496	4 423	4 439	4 422	4 488
Gliwice	5 812	5 965	5 853	5 730	5 540	5 282	4 934	4 761	4 893	4 725	4 600	4 646	4 520
Jastrzębie - Zdrój	3 151	3 125	3 172	2 982	2 896	2 755	2 635	2 523	2 428	2 391	2 260	2 332	2 537
Jaworzno	2 077	2 229	2 273	2 165	2 056	1 998	1 900	1 809	1 830	1 762	1 745	1 725	1 779
Katowice	8 093	8 430	8 363	8 157	7 785	7 184	6 776	6 514	6 387	6 333	6 230	6 088	5 970
Mysłowice	2 186	2 314	2 284	2 200	2 138	2 021	1 766	1 747	1 724	1 725	1 707	1 728	1 673
Piekary Śląskie	2 109	2 146	2 107	2 060	2 030	1 976	1 826	1 750	1 781	1 702	1 643	1 685	1 614
Ruda Śląska	3 077	3 276	3 376	3 098	2 978	2 928	2 723	2 494	2 432	2 500	2 491	2 409	2 335
Rybnik	3 844	4 078	3 975	3 811	3 676	3 577	3 476	3 307	3 319	3 238	3 227	3 322	3 248
Siemianowice Śląskie	2 464	2 639	2 651	2 566	2 492	2 361	1 926	1 845	1 805	1 788	1 741	1 670	1 675
Sosnowiec	8 061	8 356	8 389	8 269	7 953	7 664	7 471	7 319	7 278	7 232	7 188	7 149	7 070
Świętochłowice	1 487	1 574	1 500	1 485	1 474	1 429	1 332	1 281	1 249	1 242	1 193	1 211	1 219
Tychy	2 371	2 521	2 493	2 414	2 325	2 239	2 183	2 168	2 152	2 081	2 107	2 147	2 155
Zabrze	5 910	6 269	6 085	5 897	5 696	5 089	4 732	4 365	4 358	4 344	4 225	4 139	4 304
Żory	1 545	1 674	1 659	1 551	1 495	1 429	1 350	1 335	1 273	1 308	1 276	1 269	1 244
Województwo śląskie	148 508	155 606	155 860	151 168	145 069	138 093	130 693	126 144	123 961	121 981	119 935	119 815	119 981

2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego

W stosunku do sytuacji sprzed roku również natężenie zjawiska, mierzone wysokością stopy bezrobocia, dość wyraźnie spadło. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. stopa bezrobocia w Śląskiem wynosiła 6,6% (kraj 8,3%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,6 p. proc. (31.12.2015 r.: 8,2%). W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,4 p. proc. (31.12.2015 r.: 9,7%). W końcu roku Śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (5,0%). Bez względu na rok sprawozdawczy natężenie bezrobocia rejestrowanego w naszym regionie należy do najniższych w kraju.

Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2016 r. wysokość stopy bezrobocia w Katowicach wynosiła 2,8%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 15,4%. Jak widać, powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2016 r. różnica 12,6 p. proc. Najbardziej znacząco wysokość stopy bezrobocia zmniejszyła się w Siemianowicach Śląskich (-3,6 p. proc.), powiecie częstochowskim (-3,5 p. proc) oraz w Bytomiu (- 3,1 p. proc.), Zabrze i Piekarach Śląskich (po - 2,8 p. proc.).

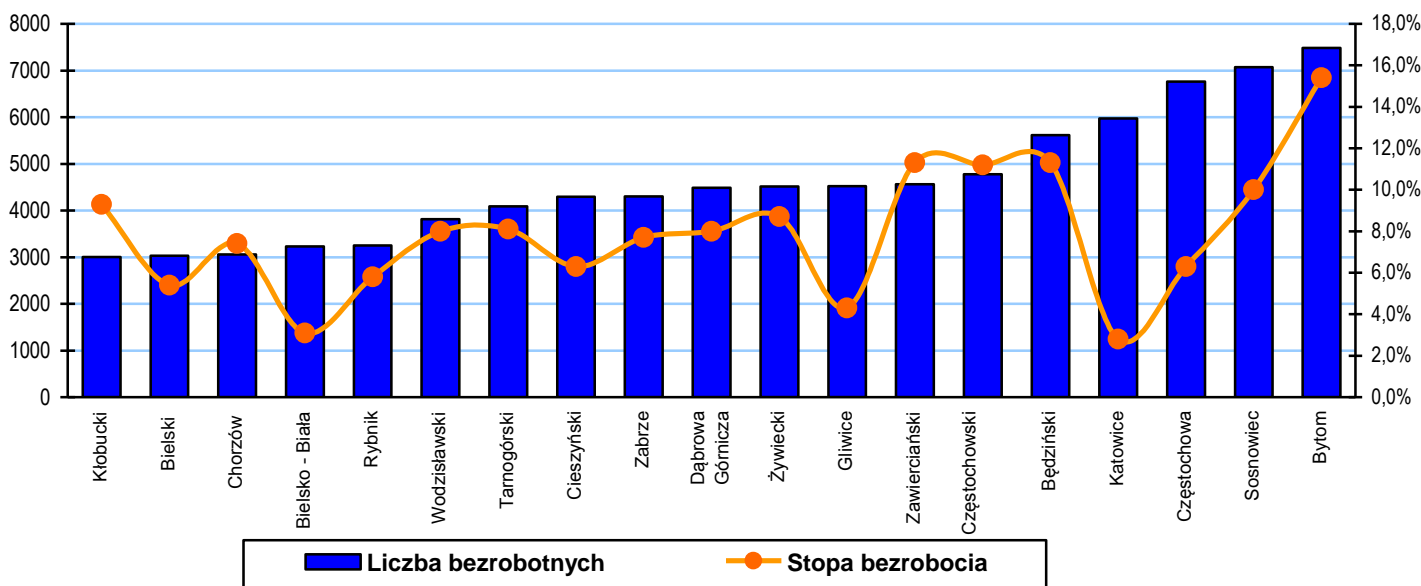
Stopa bezrobocia. Stan w końcu miesiąca, dane w %

Powiaty	gru-15	sty-16	lut-16	mar-16	kwi-16	maj-16	cze-16	lip-16	sie-16	wrz-16	paź-16	lis-16	gru-16
POLSKA	9,7	10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,3
WOJ. ŚLĄSKIE	8,2	8,5	8,5	8,2	7,9	7,6	7,2	6,9	6,8	6,7	6,6	6,6	6,6
Będziński	13,1	13,6	13,6	13,1	12,7	12,3	11,9	11,8	11,6	11,6	11,4	11,2	11,3
Bielski	7,2	7,3	7,4	7,2	6,7	6,3	5,9	5,7	5,7	5,6	5,5	5,5	5,4
Cieszyński	7,4	7,6	7,6	7,7	7,1	6,8	6,6	6,4	6,3	6,3	6,4	6,4	6,3
Częstochowski	14,7	15,3	15,5	15,0	13,9	12,9	12,0	11,8	11,4	10,8	10,7	10,9	11,2
Gliwicki	8,5	8,8	8,7	8,5	8,2	7,8	7,2	7,2	7,2	7,1	7,0	7,2	7,0
Kłobucki	11,5	12,5	12,6	11,9	11,0	10,8	10,4	9,5	9,3	9,2	8,7	8,8	9,3
Lubliniecki	9,8	10,4	10,4	9,9	9,4	9,1	8,6	8,6	8,4	8,5	8,2	8,3	8,7
Mikołowski	5,9	5,9	5,8	5,6	5,4	5,2	5,0	4,7	4,5	4,5	4,3	4,2	4,2
Myszkowski	13,8	14,8	15,1	15,0	14,3	13,7	12,3	11,7	11,2	11,0	11,0	10,8	11,4
Pszczynski	4,9	5,0	5,0	4,7	4,5	4,4	4,2	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2

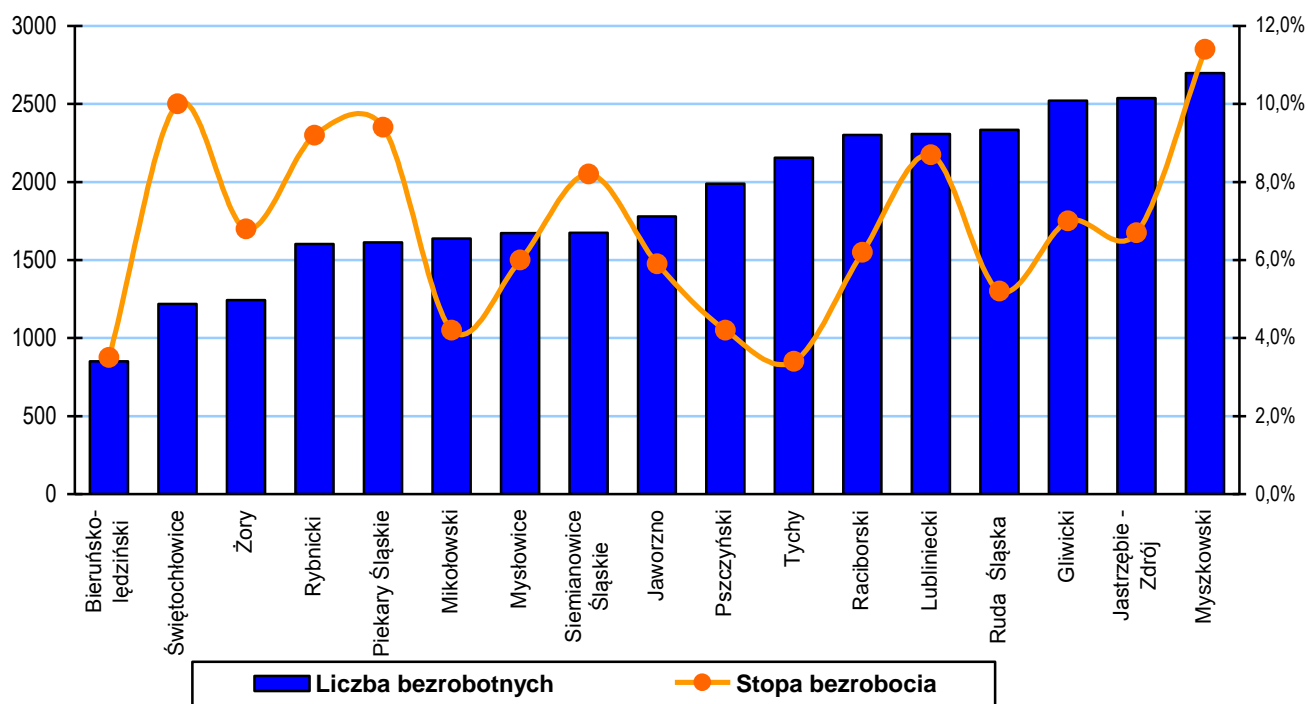
Powiaty	gru-15	sty-16	lut-16	mar-16	kwi-16	maj-16	cze-16	lip-16	sie-16	wrz-16	paź-16	lis-16	gru-16
Raciborski	6,7	7,5	7,5	7,2	7,0	6,8	6,6	6,4	6,3	6,3	6,2	6,1	6,2
Rybnicki	10,1	10,6	10,5	10,1	9,9	9,4	9,4	9,2	9,2	9,2	8,9	9,4	9,2
Tarnogórski	9,3	9,6	9,6	9,4	9,1	8,9	8,5	8,3	8,1	8,1	8,1	8,0	8,1
Bieruńsko-łędziński	4,0	4,2	4,1	3,9	3,6	3,9	3,9	3,8	3,8	3,8	3,7	3,7	3,5
Wodzisławski	9,7	10,1	10,3	10,1	9,6	9,4	8,9	8,8	8,6	8,4	8,2	8,2	8,0
Zawierciański	13,6	14,3	14,5	13,9	13,6	13,2	12,7	12,3	12,1	11,9	11,4	11,4	11,3
Żywiecki	10,4	10,8	10,8	10,8	10,8	10,2	9,7	9,4	9,2	8,9	9,0	8,8	8,7
Bielsko - Biała	4,3	4,4	4,4	4,3	4,2	3,9	3,6	3,5	3,5	3,4	3,3	3,2	3,1
Bytom	18,5	18,5	18,3	17,9	17,7	17,4	16,9	16,5	16,0	15,6	15,5	15,4	15,4
Chorzów	8,9	9,2	9,4	9,2	9,0	8,3	8,1	7,7	7,4	7,2	7,1	7,2	7,4
Częstochowa	8,5	8,8	9,0	8,7	8,3	7,7	7,2	6,9	6,7	6,5	6,3	6,3	6,3
Dąbrowa Górnicza	9,1	9,4	9,6	9,3	9,1	8,6	8,2	8,1	8,0	7,9	7,9	7,9	8,0
Gliwice	5,5	5,6	5,5	5,4	5,2	5,0	4,7	4,5	4,6	4,5	4,3	4,4	4,3
Jastrzębie Zdrój	8,3	8,2	8,3	7,8	7,6	7,3	7,0	6,7	6,4	6,3	6,0	6,2	6,7
Jaworzno	6,9	7,4	7,5	7,2	6,8	6,6	6,3	6,0	6,1	5,9	5,8	5,7	5,9
Katowice	3,8	4,0	3,9	3,8	3,7	3,4	3,2	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8
Mysłowice	7,9	8,2	8,1	7,8	7,6	7,2	6,4	6,3	6,2	6,2	6,2	6,2	6,0
Piekary Śląskie	12,2	12,3	12,1	11,8	11,7	11,4	10,6	10,2	10,4	9,9	9,6	9,8	9,4
Ruda Śląska	6,8	7,2	7,4	6,8	6,5	6,4	6,0	5,5	5,4	5,5	5,5	5,3	5,2
Rybnik	6,9	7,2	7,1	6,8	6,6	6,4	6,2	5,9	5,9	5,8	5,8	5,9	5,8
Siemianowice Śląskie	11,8	12,5	12,5	12,1	11,8	11,3	9,4	9,0	8,8	8,7	8,5	8,2	8,2
Sosnowiec	11,4	11,7	11,7	11,6	11,2	10,8	10,5	10,3	10,3	10,2	10,2	10,1	10,0
Świętochłowice	12,1	12,7	12,2	12,0	11,9	11,6	10,9	10,5	10,3	10,2	9,8	10,0	10,0
Tychy	3,8	4,0	4,0	3,9	3,7	3,6	3,5	3,5	3,4	3,3	3,4	3,4	3,4
Zabrze	10,5	11,0	10,7	10,4	10,1	9,1	8,5	7,9	7,9	7,8	7,6	7,5	7,7
Żory	8,4	9,0	8,9	8,4	8,1	7,8	7,3	7,3	7,0	7,1	7,0	6,9	6,8

Dwa poniższe wykresy ilustrują lokalne zróżnicowanie zjawiska bezrobocia tak co do liczby bezrobotnych jak i stopy bezrobocia.

Powiaty o największej (ponad 3 000) liczbie bezrobotnych, według stanu na 31 grudnia 2016 r.

Powiaty o najmniejszej (mniej niż 3000) liczbie bezrobotnych według stanu na 31 grudnia 2016 r.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (3,8%) i katowickim (4,4%); potem kolejno w podregionie: bielskim (5,4%), gliwickim (5,7%), rybnickim (6,9%), częstochowskim (8,4%) oraz w sosnowieckim (9,5%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion bytomski (10,9%).

2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2016 r.

Na przestrzeni 2016 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 221,6 tys. osób tj. o 27,0 tys. mniej niż rok wcześniej (-10,9 proc.). Najwięcej rejestracji było w styczniu 2016 roku (22 300), natomiast najmniej w czerwcu (16 157).

Wśród napływających do bezrobocia panie stanowiły połowę „napływu” (50,5%). Zdecydowana większość rejestrujących się to osoby legitymujące się stażem pracy (85,8% „napływu”).

W ubiegłym roku wśród nowo rejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (128,6 tys., 58,0%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 23,6% „napływu” (52,3 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 18,4% (40,7 tys.).

W stosunku do danych z 2015 roku, liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat spadła o 16,0 proc. Liczba nowo rejestrujących się z przedziału wiekowego od 25-49 lat spadła o 8,9 proc. W „napływie” osób z kategorii 50+, w ujęciu rocznym obserwujemy również spadek o 9,9 proc.

Od stycznia do grudnia 2016 roku z rejestrów wyłączono 250,1 tys. bezrobotnych tj. o 25,7 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. kobiety stanowiły 50,3% „odpływu”; w 2015 r. udział pań kształtował się na tym samym poziomie (50,3%).

W 2016 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 60 891 osób (tj. 24,3% „odpływu”). Rok wcześniej liczba osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy i utraciły z tego tytułu status bezrobotnego była zdecydowanie wyższa (74 094 osoby tj. 26,9% „odpływu” w 2015 roku).

W całym 2016 roku z tytułu rozpoczęcia pracy wyrejestrowano 117,3 tys. osób (rok wcześniej 129,4 tys.), co stanowiło, podobnie jak w 2015 roku, 46,9% całego „odpływu”.

W 2016 roku znacząco zmalała liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkoleń (2015 r.: 7 730 osób; 2016 r.: 5 763; spadek o 1 967 osób, tj. – 25,4%). Zmniejszyła się także liczba bezrobotnych kierowanych na staże (2015 r.: 19 488 osób; 2016 r.: 16 850 osób; redukcja o 2 638 osób, tj. -13,5%).

W ujęciu rocznym zwiększyła się, o blisko 37 proc., liczba bezrobotnych skierowanych do prac subsydiowanych (2016 r.: 20 384 osób; 2015 r.: 14 908 osób). Podobną popularnością cieszyły się dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, które w 2016 r. otrzymało 4 830 bezrobotnych (wobec 4 827 osób w 2015 roku). Dodatkowo 3 808 osób podjęło pracę na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (rok wcześniej z tego tytułu wyłączono 4100 osób, zatem spadek o 292 osoby, tj. – 7,1%). Wzrosła liczba osób kierowanych do prac interwencyjnych, w 2016 roku podjęło je 2 826 bezrobotnych (w 2015 roku do prac interwencyjnych skierowano 2 656 osób).

W ciągu roku o 7% proc. powiększyła się liczba wyłączonych z powodu podjęcia zatrudnienia w ramach robót publicznych (2015 r.: 2 127 wyłączonych; 2016 r.: 2 275 osób; wzrost o 148 osób rozpoczynających roboty publicznie).

W okresie od stycznia do końca grudnia 2016 roku z tytułu skierowania do prac społecznie użytecznych dokonano 4 300 wyłączeń (w 2015 r. odpowiednio 4 675 wyłączeń).

Od stycznia do grudnia 2016 roku realizowane były także nowe formy aktywizacji zawodowej, wprowadzone w maju 2014 r. znowelizowaną ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Wśród nich największą popularnością cieszyło się:

- rozpoczęcie stażu w ramach bonu stażowego: 581 osób (rok wcześniej 1 022 osoby)
- rozpoczęcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego: 528 osób (rok wcześniej 637 osób)
- podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie - z tego tytułu wyłączono 434 osoby (rok wcześniej 306 osób)
- podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia: 416 osób (rok wcześniej 269 osób)
- podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego: 160 osób (rok wcześniej 260 osób).

Ponadto w 2016 roku 2 249 bezrobotnych skierowano do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych. W 2015 roku ta forma aktywizacji nie była stosowana.

W sumie w 2016 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono **47 340** osób, rok wcześniej ich liczba była niższa o 486 osób (w 2015 roku z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych, robót publicznych, podjęcia działalności gospodarczej, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie, podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego, podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego, podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne, podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia oraz rozpoczęcia szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych i „innych” form aktywizacji wyłącznie **46 854** osoby). Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd nieznacznie wzrosła (o 1,0 procent).

Główne przyczyny odpływu z bezrobocia – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (afpb) – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety

Przyczyny "odpływu" z bezrobocia		Bezrobotni ogółem				Bezrobotne kobiety			
		2015 r.	2016 r.	Spadek / wzrost osoby	Dynamika 2015=100	2015 r.	2016 r.	Spadek / wzrost osoby	Dynamika 2015=100
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w roku sprawozdawczym		275 797	250 131	-25 666	90,7	138 826	125 896	-12 930	90,7
z tego z przyczyn	podjęcia pracy - cały rok	129 353	117 314	-12 039	90,7	68 182	60 724	-7 458	89,1
	niesubsydiowanej	114 445	96 930	-17 515	84,7	60 765	50 597	-10 168	83,3
	subsydiowanej	14 908	20 384	5 476	136,7	7 417	10 127	2 710	136,5
	prac interwencyjnych	2 656	2 826	+ 170	106,4	1 486	1 623	137	109,2
	robót publicznych	2 127	2 275	+ 148	107,0	1 170	1 231	61	105,2
	podjęcia działalności gospodarczej	4 827	4 830	+ 3	100,1	2 301	2 102	-199	91,4
	w tym bonu na zasiedlenie	12	18	+ 6	150,0	4	9	5	225,0
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	4 100	3 808	-292	92,9	1 846	1 698	-148	92,0
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	306	434	+ 128	141,8	153	226	73	147,7
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	260	160	-100	61,5	155	89	-66	57,4
	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	5	2	-3	40,0	4	2	-2	50,0
	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	0	x	0	0	0	x
	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	8	8	0	100,0	2	5	3	250,0
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia	269	416	+ 147	154,6	132	210	78	159,1
	inne	350	5 625	+ 5 275	1607,1	168	2 941	2 773	1750,6
	rozpoczęcia szkolenia	7 730	5 763	-1 967	74,6	3 243	2 187	-1 056	67,4
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	637	528	-109	82,9	154	160	6	103,9
	rozpoczęcia stażu	19 488	16 850	-2 638	86,5	13 986	12 433	-1 553	88,9
	w tym w ramach bonu stażowego	1 022	581	-441	56,8	685	361	-324	52,7
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	53	43	-10	81,1	27	18	-9	66,7
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	4 675	4 300	-375	92,0	2 616	2 308	-308	88,2
	w tym w ramach PAI	605	648	+ 43	107,1	349	408	59	116,9
	skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	0	2 249	+ 2 249	x	0	1 261	1 261	x
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	8 302	9 334	+ 1 032	112,4	3 689	4 560	871	123,6
	odmowy ustalenia profilu pomocy	4	2	-2	50,0	0	1	1	x
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	74 094	60 891	-13 203	82,2	28 906	23 390	-5 516	80,9
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	13 323	13 111	-212	98,4	8 524	8 552	28	100,3
podjęcia nauki	585	513	-72	87,7	340	296	-44	87,1	
osiągnięcia wieku emerytalnego	1 546	1 525	-21	98,6	1 059	1 033	-26	97,5	
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	3 421	2 826	-595	82,6	1 671	1 289	-382	77,1	
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	4 733	4 462	-2 671	94,3	3 048	3 022	-26	99,1	
innych	8 490	10 948	+ 2 458	129,0	3 535	4 822	1 287	136,4	

3 Struktura bezrobocia rejestrowanego

Głównymi cechami różnicującymi bezrobotnych są: płeć, miejsce zamieszkania (miasto, wieś), wiek, poziom wykształcenia oraz rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy.

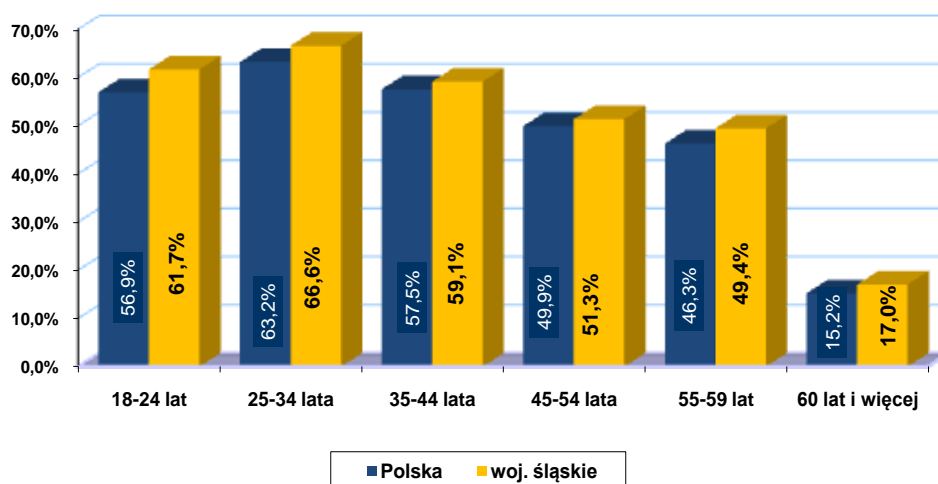
3.1 Bezrobotne kobiety

Bezrobocie kobiet w 2016 roku zarówno w Polsce jak i w naszym regionie spadało. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 66 686 kobiet, co stanowiło 55,6% ogółu bezrobotnych (w kraju udział ten był niższy i wynosił 53,2%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 13 979, a ich udział wśród całej populacji bezrobotnych w ciągu roku zwiększył się o 1,3 punktu procentowego (na koniec 2015 roku liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 80,7 tys., co stanowiło 54,3% ogółu wszystkich bezrobotnych).

Na przestrzeni całego 2016 roku w poszczególnych miesiącach obserwujemy systematyczny spadek liczby bezrobotnych kobiet. W czerwcu 2016 r., porównując do poprzedniego miesiąca, redukcja liczby zarejestrowanych pań był największa (o 3,2 tys. osób, tj. o 4,3%).

*Województwo śląskie na tle kraju
Udział bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych
w grupach wyodrębnionych ze względu na wiek. Stan w dniu 31.12.2016 r.*

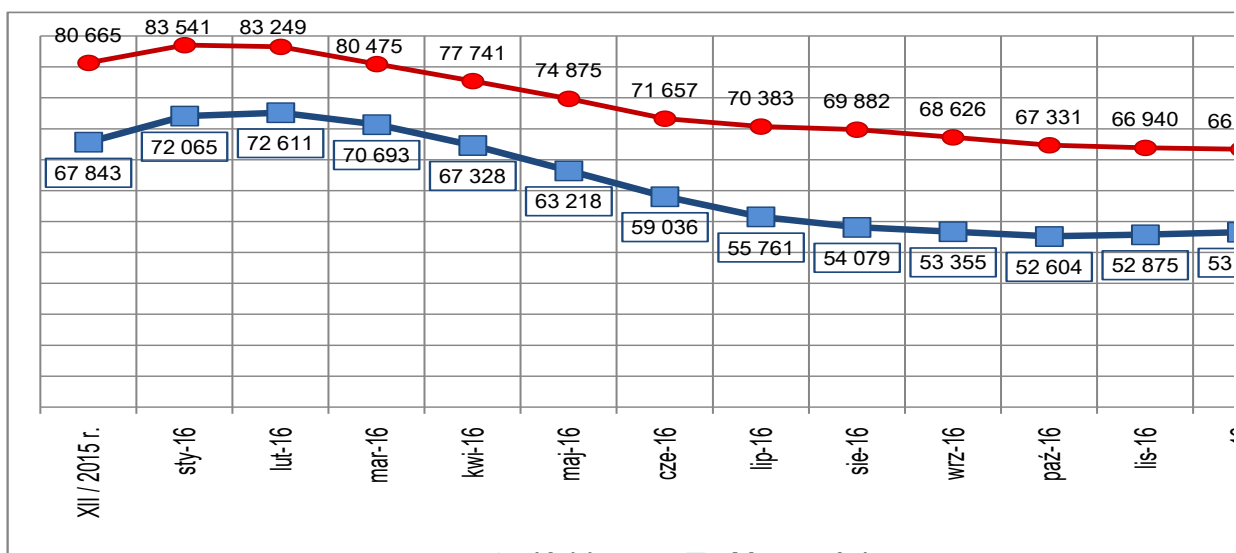

Niekorzystnym zjawiskiem był wyższy niż w kraju udział śląskich bezrobotnych kobiet wśród ogółu bezrobotnych, dotyczyło to wszystkich grup wiekowych. Na koniec grudnia 2016 roku najwyższy odsetek kobiet w województwie śląskim notowano w grupie wiekowej od 25 do 34 lat (66,6%; w roku 2015 wynosił 63,1%), z kolei najniższy udział występował wśród bezrobotnych pomiędzy 55 a 59 rokiem życia (49,4%) oraz w przedziale wiekowym powyżej 60 lat (17,0%; rok wcześniej ten udział był niższy i wynosił 13,5%).

W subpopulacji bezrobotnych kobiet, większość stanowiły panie które dotychczas pracowały. Ich liczba na koniec 2016 r. wynosiła 56 716 tj. 85,0% wszystkich zarejestrowanych kobiet. W stosunku do poprzedniego, 2015 roku, nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet, które wcześniej pracowały – o ponad 10,7 tys. tj. o 15,9% (liczba bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących kobiet w 2015 r. wynosiła 67,5 tys.).

Maleje również liczba kobiet, które rejestrowane są w śląskich urzędach pracy po raz pierwszy jako bezrobotne. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. roku ich liczba wyniosła 11 888 i w porównaniu z poprzednim rokiem była niższa o 2,6 tys. kobiet (w końcu 2015 roku liczba kobiet rejestrowanych po raz pierwszy wynosiła 14 457).

Bezrobotni według płci w województwie śląskim. Stan na koniec miesiąca.

Analizując grupę bezrobotnych kobiet znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na przestrzeni roku we wszystkich kategoriach odnotowano spadek liczby kobiet, największy wśród kobiet długotrwale bezrobotnych (redukcja o 8,1 tys. osób). Z kolei największa dynamika spadku miała miejsce w kategorii kobiet najmłodszych, poniżej 25 roku życia. Szczegółowe dane zawarto w tabeli poniżej.

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na śląskim rynku pracy. Stan w dniu 31 grudnia

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2015		31.12.2016		Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2015 r. =100
Kobiety do 30 roku życia	23 266	28,8%	18 672	28,0%	-4 594	80,3
w tym: kobiety do 25 roku życia	10 777	13,4%	8 360	12,5%	-2 417	77,6
Kobiety długotrwale bezrobotne	45 141	56,0%	37 053	55,6%	-8 088	82,1
Kobiety powyżej 50 roku życia	18 947	23,5%	15 350	23,0%	-3 597	81,0
Kobiety korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	3 126	3,9%	2 639	4,0%	-487	84,4
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	18 283	22,7%	17 211	25,8%	-1 072	94,1
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	179	0,2%	169	0,3%	-10	94,4
Kobiety niepełnosprawne	5 051	6,3%	4 069	6,1%	-982	80,6
Liczba bezrobotnych kobiet ogółem	80 665		66 686			

* Dane liczbowe oraz odsetki nie sumują się, gdyż jedna bezrobotna kobieta może kwalifikować się do kilku kategorii jednocześnie

Na koniec grudnia 2016 r. 9,7 tys. kobiet, tj. 14,5% wszystkich bezrobotnych pań, posiadało uprawnienie do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten był nieznacznie wyższy (w końcu grudnia 2015 r. 14,1% kobiet pobierało zasiłek). Z powyższych danych wynika, że co siódma kobieta w województwie śląskim jest uprawniona do pobierania zasiłku (wg stanu na 31 grudnia 2016 r. wśród mężczyzn wskaźnik uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych był jeszcze niższy i wynosił 12,2%, zatem tylko co ósmy bezrobotny mężczyzna miał uprawnienia zasiłkowe).

W województwie śląskim na koniec 2016 roku utrzymywało się przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby bezrobotnych kobiet w ujęciu na podregiony i powiaty.

Spadek liczby bezrobotnych pań w ciągu roku obserwujemy we wszystkich podregionach: największy odnotowano w katowickim (o 2,7 tys.), częstochowskim (o 2,5 tys. kobiet), w gliwickim i sosnowieckim (po 1,8 tys.) oraz w bielskim (o 1,6 tys. kobiet).

Również we wszystkich powiatach odnotowano spadek liczby bezrobotnych kobiet – największy, powyżej jednego tysiąca, wystąpił w Katowicach i Częstochowie. Spadek liczby bezrobotnych kobiet we wszystkich powiatach nie był współmierny ze spadkiem ich udziału w całej populacji bezrobotnych.

W porównaniu z 2015 rokiem w większości powiatów wystąpił wzrost udziału kobiet w całej populacji bezrobotnych (29 powiatów). Największy wzrost odnotowano w powiatach ziemskich: bieruńsko – lędzińskim (+4,5 p. proc.), bielskim (+3,9 p. proc.), mikołowskim (+3,7 p. proc.) oraz cieszyńskim (+3,0 p. proc.).

W dwóch jednostkach terytorialnych udział pań pozostał niezmienny (powiaty raciborski i rybnicki).

Natomiast w pięciu powiatach wystąpił spadek udziału bezrobotnych kobiet (Piekary Śląskie, Mysłowice, Tychy, Ruda Śląska i tarnogórski). Najwyższy spadek udziału pań wśród ogółu zarejestrowanych notowano w Piekarach Śląskich (- 1,8 p. proc.).

W ciągu 2016 roku w całym województwie udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych zwiększył się z 54,3% w 2015 roku do poziomu 55,6%. W końcu grudnia 2016 roku powiat kłobucki był jedynym, w którym odnotowano niewielką nadreprezentację mężczyzn wśród ogółu zarejestrowanych. Jeżeli chodzi o podregiony, to najwyższy odsetek kobiet wśród ogółu notowany jest w podregionie rybnickim (gdzie kobiety to 63,2% całej populacji bezrobotnych). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w północnej części regionu, to jest w podregionie częstochowskim (51,2%).

Dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli poniżej.

Podregion/ powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31.12.2015 r.		% udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych podregionach/ powiatach		Wzrost / spadek udziału kobiet w p. proc.
	2015 r.	2016 r.	osoby	w %	2015 r.	2016 r.	
podregion bielski	9 570	7 993	-1577	16,5%	50,4%	53,0%	2,6
Bielski	2 108	1 682	-426	20,2%	51,5%	55,4%	3,9
Cieszyński	2 518	2 274	-244	9,7%	49,9%	52,9%	3,0
Żywiecki	2 642	2 269	-373	14,1%	48,7%	50,3%	1,6
m. Bielsko - Biała	2 302	1 768	-534	23,2%	51,9%	54,7%	2,8
podregion bytomski	10 229	8 708	-1521	14,9%	55,3%	56,2%	0,9
Lubliniecki	1 434	1 294	-140	9,8%	55,9%	56,1%	0,2
Tarnogórski	2 617	2 276	-341	13,0%	55,8%	55,7%	-0,1
m. Bytom	4 991	4 259	-732	14,7%	54,6%	56,9%	2,3
m. Piekary Śląskie	1 187	879	-308	25,9%	56,3%	54,5%	-1,8
podregion częstochowski	11 297	8 837	-2460	21,8%	50,0%	51,2%	1,2

Podregion/ powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31.12.2015 r.		% udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych podregionach/ powiatach		Wzrost / spadek udziału kobiet w p. proc.
	2015 r.	2016 r.	osoby	w %	2015 r.	2016 r.	
Częstochocki	3 199	2 406	-793	24,8%	49,5%	50,4%	0,9
Kłobucki	1 838	1 487	-351	19,1%	49,0%	49,6%	0,6
Myszkowski	1 627	1 351	-276	17,0%	49,2%	50,1%	0,9
m. Częstochowa	4 633	3 593	-1040	22,4%	51,0%	53,1%	2,1
podregion gliwicki	8 223	6 418	-1805	22,0%	55,5%	56,6%	1,1
Gliwicki	1 767	1 461	-306	17,3%	57,0%	57,9%	0,9
m. Gliwice	3 099	2 416	-683	22,0%	53,3%	53,5%	0,2
m. Zabrze	3 357	2 541	-816	24,3%	56,8%	59,0%	2,2
podregion katowicki	11 732	8 996	-2736	23,3%	55,9%	56,5%	0,6
m. Chorzów	2 040	1 709	-331	16,2%	55,7%	55,8%	0,1
m. Katowice	4 191	3 143	-1048	25,0%	51,8%	52,6%	0,8
m. Mysłowice	1 305	975	-330	25,3%	59,7%	58,3%	-1,4
m. Ruda Śląska	1 935	1 462	-473	24,4%	62,9%	62,6%	-0,3
m. Siemianowice Śl.	1 341	949	-392	29,2%	54,4%	56,7%	2,3
m. Świętochłowice	920	758	-162	17,6%	61,9%	62,2%	0,3
podregion rybnicki	10 769	9 317	-1452	13,5%	62,0%	63,2%	1,2
Raciborski	1 540	1 424	-116	7,5%	61,9%	61,9%	0,0
Rybnicki	1 106	1 018	-88	8,0%	63,5%	63,5%	0,0
Wodzisławski	2 864	2 413	-451	15,7%	62,4%	63,3%	0,9
m. Jastrzębie - Zdrój	1 964	1 607	-357	18,2%	62,3%	63,3%	1,0
m. Rybnik	2 368	2 073	-295	12,5%	61,6%	63,8%	2,2
m. Żory	927	782	-145	15,6%	60,0%	62,9%	2,9
podregion sosnowiecki	14 314	12 528	-1786	12,5%	52,4%	53,3%	0,9
Będziński	3 411	2 958	-453	13,3%	52,2%	52,7%	0,5
Zawierciański	2 838	2 431	-407	14,3%	51,1%	53,2%	2,1
m. Dąbrowa Górnicza	2 680	2 426	-254	9,5%	52,5%	54,1%	1,6
m. Jaworzno	1 167	1 003	-164	14,1%	56,2%	56,4%	0,2
m. Sosnowiec	4 218	3 710	-508	12,0%	52,3%	52,5%	0,2
podregion tyski	4 531	3 889	-642	14,2%	57,3%	58,6%	1,3
Mikołowski	1 298	984	-314	24,2%	56,4%	60,1%	3,7
Pszczynski	1 366	1 206	-160	11,7%	60,2%	60,6%	0,4
Bieruńsko-lędziński	536	509	-27	5,0%	55,4%	59,9%	4,5
m. Tychy	1 331	1 190	-141	10,6%	56,1%	55,2%	-0,9
Województwo śląskie	80 665	66 686	-13 979	17,3%	54,3%	55,6%	1,3

W ciągu całego 2016 roku liczba kobiet wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy była wyższa od liczby rejestrujących się jako bezrobotne o blisko 14,0 tys. (w 2015 r. różnica ta wynosiła blisko 13,4 tys.). Kobiety stanowiły nieco ponad połowę ogółu *napływających* do bezrobocia (50,4%) oraz niewiele ponad połowę wyrejestrowanych (50,3% całego *odpływu*).

W 2016 roku zmalała liczba kobiet, które utraciły status bezrobotnej z tytułu podjęcia pracy (z liczby 68,2 tys. w 2015 roku do 60,7 tys. pań w 2016 r.). Porównując z 2015 rokiem wskaźnik dotyczący kobiet, które zostały wyłączone z ewidencji bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy stwierdzamy, że zmalał on o 0,9 p. proc.

Wyszczególnienie	Bilans bezrobotnych					
	Napływ		Odpływ			
	ogółem	kobiety	ogółem	w tym:		w tym: z powodu podjęcia pracy
z powodu podjęcia pracy				kobiety		
2015 r.	248 630	125 390	275 797	129 353	138 826	68 182
% w ogółem		50,4%		46,9%	50,3%	49,1%
2016r.	221 604	111 917	250 131	117 314	125 896	60 724
% w ogółem		50,5%		46,9%	50,3%	48,2%

Wskaźnik płynności rynku pracy kobiet w 2016 roku był nieco wyższy niż w roku poprzednim i wynosił 1,12% co oznacza, że więcej kobiet zostało z różnych przyczyn wyrejestrowanych z bezrobocia niż tych, które zarejestrowały się jako bezrobotne. Dla porównania wskaźnik płynności kobiet w 2015 roku był nieco mniej dynamiczny w strefie *odpływu* i wynosił 1,11%.

Płynność bezrobocia w 2016 roku – napływ i odpływ kobiet w województwie śląskim oraz liczba wyłączeń z tytułu podjęcia pracy

Miesiące 2016 roku	Napływ Kobiety	Odpływ Kobiety	w tym: podjęcia pracy	
			Liczba kobiet	% „odpływu”
Styczeń	10 751	7 875	4 206	53,4%
Luty	9 450	9 742	4 883	50,1%
Marzec	9 222	11 996	5 245	43,7%
Kwiecień	8 982	11 716	5 404	46,1%
Maj	8 089	10 955	4 631	42,3%
Czerwiec	8 125	11 343	4 588	40,4%
Lipiec	8 608	9 882	4 068	41,2%
Sierpień	9 004	9 505	4 199	44,2%
Wrzesień	11 114	12 370	6 833	55,2%
Październik	9 499	10 794	5 661	52,4%
Listopad	9 301	9 692	5 239	54,1%
Grudzień	9 772	10 026	5 767	57,5%

Jak wynika z danych, w ciągu całego roku najbardziej sprzyjającym miesiącem w podejmowaniu pracy przez kobiety był grudzień i wrzesień, w których udział podjęć pracy przez kobiety osiągnął poziom powyżej 55% miesięcznego *odpływu*.

W układzie przestrzennym podregionów, w ciągu całego roku najwyższy udział kobiet z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych kobiet odnotowano w podregionie tyskim (55,9%) oraz w podregionie rybnickim (56,0%). Najniższy udział *odchodzących z bezrobocia* kobiet z tytułu podjęcia pracy odnotowano w podregionach częstochowskim i bytomskim (odpowiednio 46,9% i 50,5%).

Podregiony	Podjęcia pracy w 2015 roku			Podjęcia pracy w 2016 roku			Spadek/ wzrost udziału kobiet wśród podejmujących zatrudnienie w stosunku do 2015. Dane w p. proc.
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy	
WOJ. ŚLĄSKIE	129 353	68 182	52,7%	117 314	60 724	51,8%	-0,9
Podregion bielski	16 715	8 891	53,2%	14 565	7 567	52,0%	-1,2
Podregion bytomski	12 487	6 436	51,5%	11 595	5 861	50,5%	-1,0
Podregion częstochowski	19 882	9 529	47,9%	18 021	8 447	46,9%	-1,0
Podregion gliwicki	13 215	7 092	53,7%	11 875	6 178	52,0%	-1,7
Podregion katowicki	19 109	10 152	53,1%	17 106	8 904	52,1%	-1,0
Podregion rybnicki	15 679	8 941	57,0%	15 332	8 589	56,0%	-1,0
Podregion sosnowiecki	23 278	12 136	52,1%	21 096	10 860	51,5%	-0,6
Podregion tyski	8 988	5 005	55,7%	7 724	4 318	55,9%	0,2

Jeżeli chodzi o powiaty, to w ciągu całego roku najwyższa liczba bezrobotnych kobiet, które podjęły pracę odnotowana została w dużych miastach na prawach powiatu to jest w: Częstochowie (gdzie z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyłączono 3 272 panie), Katowicach (2 979 kobiet), Sosnowcu (2 967) oraz Zabrze (2 598).

Z kolei najwyższy udział kobiet z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych kobiet odnotowano w Mysłowicach (58,2%), Jastrzębiu – Zdroju (57,8%) oraz w powiatach rybnickim i pszczyńskim (po 57,4%).

Najniższy udział *odchodzących z bezrobocia* kobiet z tytułu podjęcia pracy wystąpił w powiatach leżących w północnej części województwa, to jest w: częstochowskim (45,9%), kłobuckim (46,9%) i myszkowskim (48,6%) oraz w mieście Częstochowa (46,8%).

3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W województwie śląskim, jednym z najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, rolnictwo jest nadal istotnym elementem gospodarki regionu (mimo spadku powierzchni i liczby gospodarstw rolnych). W 2015 r. gospodarstwa rolne stanowiły 32,5% ogólnej powierzchni województwa (2014 r. 33,4%), a na 400,9 tys. ha⁷ funkcjonowało około 53,0 tys. gospodarstw rolnych posiadających grunty, których liczba w stosunku do 2014 r. spadła o 2,0% (2014 r. – 54,1 tys.). Mniejsza liczba gospodarstw rolnych wynikała między innymi z likwidacji małych i dalszej konsolidacji dużych gospodarstw. Powyżej 1 ha użytków rolnych posiadało 49,3 tys. gospodarstw, stanowiąc wśród ogólnej liczby gospodarstw z użytkami rolnymi w województwie 93,0%, w kraju 3,6%.

Przeciętna powierzchnia ogólna jednego gospodarstwa rolnego wyniosła 6,73 ha, wobec 10,35 ha w kraju.

Tereny wiejskie są zamieszkałe przez co czwartego mieszkańca województwa (2014 r. - 1 043 tys. osób, 22,7%; 2013 rok: 1 039,5 tys. osób, tj. 22,6%)⁸ i są rozmieszczone nierównomiernie. W największym natężeniu tzn. powyżej 50,0% powierzchni występują w powiatach:

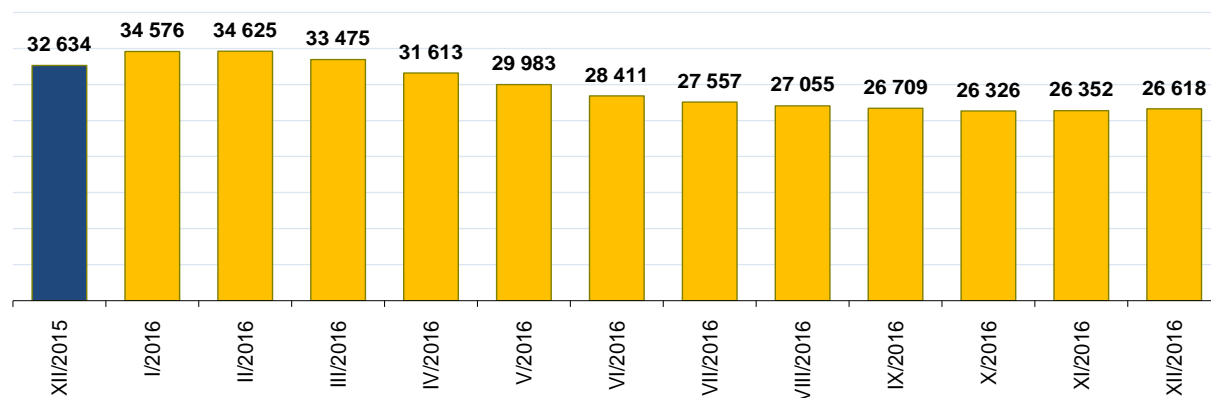
⁷ „Rolnictwo w województwie śląskim w 2015 r.” US w Katowicach, 2015 r. <http://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/rolnictwo-lesnictwo/rolnictwo-w-województwie-slaskim-w-2015-r-,2,4.html> data pobrania 22.02.2017 r.

⁸ Dane GUS na koniec 2012 r. http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=335272&p_token=0.16267213624303633 data pobrania 22.01.2015 r.

częstochowskim, żywieckim, kłobuckim, cieszyńskim, bielskim, zawierciańskim, myszkowskim, lublinieckim, tarnogórskim, będzińskim, pszczyńskim, wodzisławskim⁹. Rolnictwo podobnie jak pozostałe gałęzie gospodarki regionu boryka się z problemem bezrobocia.

W Śląskiem większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (77,8%). W końcu grudnia 2016 r., co piąty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa był mieszkańcem terenów wiejskich (26,6 tys. osób tj. 22,2%).

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w grudniu 2015 r. oraz na przestrzeni 2016 r.

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnej ludności wiejskiej zmniejszyła się o 6,0 tys. osób tj. 18,4% (w tym samym czasie liczba bezrobotnej ludności zamieszkującej miasta spadła o 22,5 tys. osób, tj. o 19,4%). W odniesieniu do stanu z 31 grudnia 2015 r. dynamika spadku poziomu bezrobocia ludności wiejskiej była nieco mniejsza niż w przypadku mieszkańców miast (różnica w wielkości dynamiki spadku wynosi 1 punkt procentowy na korzyść mieszkańców miast).

Problem bezrobocia na wsi w największym stopniu dotyka mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu grudnia 2016 r. zarejestrowanych było 7,9 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (52,7%) oraz częstochockiego (7,5 tys. osób, tj. 43,6%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to jedynie 10,3% ogółu. W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) problem bezrobocia obejmującego tereny wiejskie nie występuje.

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych-OGÓŁEM	Bezrobotni zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
Stan na 31.12.2015 r.			
Województwo śląskie	148 508	32 634	22,0%
- bielski	19 004	9 833	51,7%
- bytomski	18 509	3 019	16,3%
- częstochocki	22 598	9 875	43,7%
- gliwicki	14 822	1 323	8,9%
- katowicki	20 972	0	0,0%
- rybnicki	17 360	3 353	19,3%
- sosnowiecki	27 335	3 194	11,7%

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020; Katowice 2005

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych-OGÓŁEM	Bezrobotni zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
- tyski	7 908	2 037	25,8%
Stan na 31.12.2016 r.			
Województwo śląskie	119 981	26 618	22,2
- bielski	15 075	7 947	52,7%
- bytomski	15 491	2 700	17,4%
- częstochowski	17 243	7 515	43,6%
- gliwicki	11 346	1 164	10,3%
- katowicki	15 932	0	0,0%
- rybnicki	14 746	2 824	19,2%
- sosnowiecki	23 517	2 728	11,6%
- tyski	6 631	1 740	26,2%

Poziom bezrobocia na wsi, w stosunku do końca grudnia 2015 r. spadł we wszystkich powiatach ziemskich, przy czym wysoką dynamikę spadku liczby bezrobotnych odnotowano w powiatach: bielskim, częstochowskim, mikołowskim, wodzisławskim i kłobuckim (odpowiednio o 27,6%, 27,0%, 26,6% , 21,1% i 21,0%).

Nadal cechą charakterystyczną bezrobocia na wsi w omawianych powiatach jest jego feminizacja, ale w powiatach: myszkowskim i kłobuckim kobiety stanowiły mniejszość zarejestrowanych w tej kategorii (odpowiednio: 47,6% i 49,3%). W pozostałych powiatach udział pań kształtuje się na poziomie co najmniej 50%, a w powiecie wodzisławskim osiąga nawet 66,5%.

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych w województwie śląskim i w powiatach ziemskich

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2015 r.			Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2016 r.			Dynamika spadku. 31.12.2015 r. =100		Udział % wśród bezrobotnych. Stan na 31 grudnia	
	ogółem	kobiety		ogółem	kobiety		ogółem	kobiety	2015 r.	2016,r.
		osoby	%		osoby	%				
Województwo śląskie	32 634	17 275	52,9	26 618	14 432	54,2	81,6	83,5	100,0	100,0
Będziński	1 373	731	53,2	1 214	622	51,2	88,4	85,1	4,2	4,6
Bielski	2 895	1514	52,3	2 095	1 169	55,8	72,4	77,2	8,9	7,9
Cieszyński	2 639	1375	52,1	2 204	1 201	54,5	83,5	87,3	8,1	8,3
Częstochowski	5 517	2723	49,4	4 028	2 021	50,2	73,0	74,2	16,9	15,1
Gliwicki	1 323	749	56,6	1 164	648	55,7	88,0	86,5	4,1	4,4
Kłobucki	2 959	1459	49,3	2 337	1 153	49,3	79,0	79,0	9,1	8,8
Lubliniecki	1 630	934	57,3	1 488	858	57,7	91,3	91,9	5,0	5,6
Mikołowski	248	148	59,7	182	113	62,1	73,4	76,4	0,8	0,7
Myszkowski	1 399	677	48,4	1 150	547	47,6	82,2	80,8	4,3	4,3
Pszczynski	1 578	958	60,7	1 370	871	63,6	86,8	90,9	4,8	5,1
Raciborski	939	605	64,4	846	545	64,4	90,1	90,1	2,9	3,2
Rybnicki	1 020	650	63,7	878	562	64,0	86,1	86,5	3,1	3,3
Tarnogórski	1 389	779	56,1	1 212	683	56,4	87,3	87,7	4,3	4,6
Bieruńsko-lędziński	211	123	58,3	188	110	58,5	89,1	89,4	0,6	0,7
Wodzisławski	1 394	884	63,4	1 100	731	66,5	78,9	82,7	4,3	4,1
Zawierciański	1 821	892	49,0	1 514	768	50,7	83,1	86,1	5,6	5,7
Żywiecki	4 299	2074	48,2	3 648	1 830	50,2	84,9	88,2	13,2	13,7

Najniższe bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi notowano w powiecie mikołowskim (182 osoby bezrobotne, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich) i w powiecie bieruńsko - lędzńskim (188 osób bezrobotnych, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi w województwie śląskim).

Według stanu na koniec grudnia 2016 roku na 26 618 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich ponad połowę stanowiły bezrobotne panie (14 432 osób to jest 54,2%; w grudniu 2015 r. odsetek kobiet był nieco niższy i wynosił 52,9%).

Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi jedynie 1 238 osób, tj. 4,7% zarejestrowanych w tej kategorii, posiadało gospodarstwa rolne (rok wcześniej odsetek ten wynosił 5,0%).

W omawianej subpopulacji bezrobotnych 4 326 osób, tj. 16,3% posiadało prawo do zasiłku, w tym 2 516 kobiet, tj. 17,4% bezrobotnych mieszkanek wsi.

Tradycyjnie bezrobocie ludności wiejskiej cechuje pewna sezonowość. Od kwietnia do sierpnia następuje widoczny spadek liczby bezrobotnych tej kategorii, która wzrasta wraz z nadejściem miesięcy zimowych. Bilans *napływu* i *odpływu* z bezrobocia najlepiej obrazuje sezonowość zatrudnienia wśród tych osób, a wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2016 r. przedstawiają się następująco:

Wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy bezrobotnych z terenów wiejskich na przestrzeni 2016 r.

Miesiąc	„napływ” do bezrobocia	„odpływ” z bezrobocia		wskaźnik płynności	wskaźnik płynności rynku pracy
		ogółem	w tym: podjęcia pracy		
styczeń	4 869	2 927	1 626	0,60	0,33
luty	4 063	4 014	2 173	0,99	0,53
marzec	3 849	4 999	2 387	1,30	0,62
kwiecień	3 454	5 316	2 801	1,54	0,81
maj	3 156	4 786	2 216	1,52	0,70
czerwiec	3 177	4 749	2 045	1,49	0,64
lipiec	3 363	4 217	1 869	1,25	0,56
sierpień	3 344	3 846	1 755	1,15	0,52
wrzesień	4 403	4 749	2 685	1,08	0,61
październik	3 988	4 371	2 342	1,10	0,59
listopad	3 851	3 825	2 125	0,99	0,55
grudzień	4 194	3 928	2 308	0,94	0,55

Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych stwierdzamy, że wraz nastaniem sezonu prac rolnych zwiększyła się liczba osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia pracy, najwięcej „odpływających” z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia odnotowano w kwietniu 2016 r. (2801 osób). Maksymalną wartość wskaźnika płynności rynku pracy odnotowano, także w kwietniu – kiedy niemal na każdą osobę rejestrującą się przypadała jedna odchodząca z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. W pozostałych miesiącach wartość tego wskaźnika zmniejszała się osiągając minimum w styczniu – na trzy osoby nowozarejestrowane jedna odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia.

Z kolei z wartości wskaźnika płynności wynika, że od marca do października ruch bezrobotnych miał wpływ na zmniejszenie poziomu bezrobocia (więcej osób z niego odchodziło niż do niego napływało). W pozostałych czterech miesiącach (styczeń, luty, listopad i grudzień) sytuacja

w bilansie bezrobotnych była odwrotna – więcej osób rejestrowało się w urzędach pracy niż z nich odchodziło.

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. w śląskich urzędach pracy zarejestrowano 45 711 mieszkańców wsi, co stanowiło 20,6% wszystkich nowozarejestrowanych (napływ ludności wiejskiej do bezrobocia w 2015 r. to 50 895 osób; 20,5%). W tym samym czasie wyłączono z ewidencji 51 727 osób, tj. 20,7% całego odpływu z urzędów pracy (w 2015 r. wyłączono 56 839 osób, tj. 20,6%), w tym z powodu podjęcia pracy 26 332 osoby, tj. 22,4% wszystkich podjęć pracy (w 2015 r. – 28 930 osób, tj. 22,4% wszystkich podjęć pracy).

Wskaźnik płynności dla omawianej kategorii wynosił 1,13 (więcej osób odchodziło z rejestrów w urzędach pracy niż napływało), a wskaźnik płynności rynku pracy 0,58 (na każde 100 osób napływających do bezrobocia 58 osób odchodziło z powodu podjęcia pracy).

Oprócz podjęć pracy i niepotwierdzenia gotowości do pracy (10 476 osób, tj. 20,3% ogółu wyłączeń), udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu to kolejny ważny czynnik wpływający na zmniejszanie liczby zarejestrowanych mieszkańców terenów wiejskich. W 2016 r. z tytułu podjęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyłączono z ewidencji urzędów pracy 11 176 osób, tj. 23,6% całego odpływu bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

Ponadto w 2016 roku 257 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich skierowano do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych. W 2015 roku ta forma aktywizacji nie była stosowana.

**Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
bezrobotni ogółem oraz bezrobotni zamieszkałi na wsi**

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	Styczeń – grudzień 2015 rok			Styczeń – grudzień 2016 rok		
	Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi	
		osoby	% wśród ogółu		osoby	% wśród ogółu
Osoby wyłączone z ewidencji	275 797	56 839	20,6	250 131	51 727	20,7
w tym:						
Osoby wyłączone z tytułu udziału w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	46 854	10 691	22,8	47 340	11 176	23,6
z tego:						
rozpoczęcie prac interwencyjnych	2 656	707	26,6	2 826	717	25,4
rozpoczęcie robót publicznych	2 127	641	30,1	2 275	701	30,8
podjęcie działalności gospodarczej	4 827	1 132	23,5	4 830	1 208	25,0
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	4 100	1 052	25,7	3 808	987	25,9
podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	306	92	30,1	434	128	29,5
podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	260	95	36,5	160	74	46,3
podjęcie pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	5	1	20,0	2	1	50,0
podjęcie pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	x	0	0	x
podjęcie pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	8	0	0,0	8	0	0,0
podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia	269	41	15,2	416	69	16,6
inne	350	46	13,1	5 625	1 423	25,3

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	Styczeń – grudzień 2015 rok			Styczeń – grudzień 2016 rok		
	Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkali na wsi	
		osoby	% wśród ogółu		osoby	% wśród ogółu
rozpoczęcie szkolenia	7 730	1 369	17,7	5 763	1 149	19,9
rozpoczęcie stażu	19 488	4 691	24,1	16 850	3 925	23,3
rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	53	9	17,0	43	10	23,3
rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	4 675	815	17,4	4 300	784	18,2
Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	0	0	0	2 249	257	11,4

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi według poziomu wykształcenia

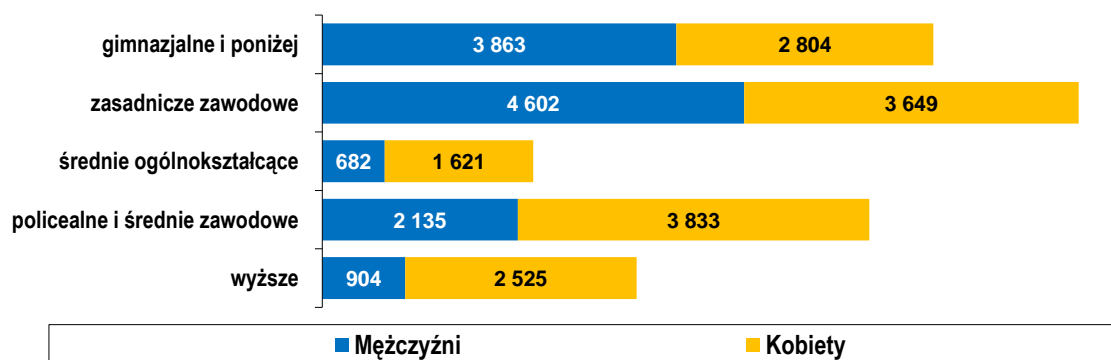
Większość śląskich bezrobotnych zamieszkałych na wsi legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej (56,0%). W końcu 2016 roku, co czwarty zaewidencjonowany posiadał wykształcenie gimnazjalne lub poniżej gimnazjalnego (25,0%). Jeszcze wyższy był odsetek osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym (31,0%). Ponad 22% posiadało wykształcenie policealne bądź średnie zawodowe. Tylko co dwunasty bezrobotny mieszkaniec terenów wiejskich posiadał wykształcenie średnie ogólnokształcące (8,7%), a co ósmy z nich legitymował się wykształceniem wyższym (12,9%).

Bezrobotni zamieszkali na terenach wiejskich wg poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Zarejestrowani stan 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31 grudnia 2015 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2015 r.	2016	w osobach	w %	31.12.2015	31.12.2016
wyższe	3 938	3 429	-509	-12,9	12,1%	12,9%
policealne i średnie zawodowe	7 428	5 968	-1 460	-19,7	22,8%	22,4%
średnie ogólnokształcące	2 751	2 303	-448	-16,3	8,4%	8,7%
zasadnicze zawodowe	10 516	8 251	-2 265	-21,5	32,2%	31,0%
gimnazjalne i poniżej	8 001	6 667	-1 334	-16,7	24,5%	25,0%
Ogółem	32 634	26 618	-6 016	-18,4	100,0%	100,0%

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych mieszkańców wsi zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, jednak sama struktura nie zmieniła się znacząco. W stosunku do końca 2015 r. nieznacznie wzrósł odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym (o 0,8 punktu procentowego), natomiast spadał udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (-1,2 p. proc.). Generalnie wykształcenie bezrobotnych zamieszkałych na wsi różni się nieco od notowanego w zbiorowości mieszkańców miast. Przede wszystkim, według stanu na 31 grudnia 2016 r., wśród bezrobotnych mieszkańców miast znacząco niższy był udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, który wynosił 25,2%, wobec 31,0% wśród mieszkańców terenów wiejskich. W miastach wyższy był odsetek osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, wynosił on 29,4% wobec 25,0% wśród bezrobotnych z terenów wiejskich. Z kolei udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem w zbiorowości bezrobotnych zamieszkujących miasta przyjmował wartość 14,0%, wobec 12,9% w subpopulacji bezrobotnych z terenów wiejskich.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według płci i poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2016 r.

Bezrobotne mieszkanki terenów wiejskich są lepiej wykształcone od mężczyzn – wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym dominacja kobiet jest szczególnie widoczna.

W końcu 2016 r. panie z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym stanowiły większość wśród bezrobotnych w tej kategorii (odpowiednio: 73,6%, 70,4% oraz 64,2%). Rok wcześniej w wymienionych kategoriach wykształcenia także notowano nadreprezentację kobiet. Wysoki udział mieszkanek wsi wśród bezrobotnych z wysokim poziomem wykształcenia oznacza, że sytuacja bezrobotnych kobiet zamieszkujących wieś jest gorsza w stosunku do sytuacji mężczyzn, a lepsze wykształcenie nie gwarantuje znalezienia zatrudnienia.

Z kolei wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe) bez względu na badany okres obserwowana jest dominacja mężczyzn (odpowiednio 2015 r.: 58,4%; 57,1%; 2016 r.: 57,9%; 55,8%).

Udział bezrobotnych kobiet, zamieszkałych na terenach wiejskich wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi, kategorie wyodrębnione ze względu na poziom wykształcenia	Stan na 31 grudnia	
	2015 r.	2016 r.
z wykształceniem wyższym	73,5%	73,6%
z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	62,4%	64,2%
w wykształceniu średnim ogólnokształcącym	69,2%	70,4%
z wykształceniem zasadniczym zawodowym	42,9%	44,2%
z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	41,6%	42,1%

Należy zauważyć, że w 2016 roku, w ujęciu rocznym, wzrósł udział kobiet we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, przy czym najbardziej znaczący wzrost udziału miał miejsce w grupie bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – o 1,8 punktu procentowego.

Bezrobotni z terenów wiejskich według czasu pozostawania bez pracy

W 2016 r. nastąpiły niewielkie zmiany w strukturze bezrobotnych mieszkańców wsi według czasu pozostawania bez pracy. Odnotowano także niewielką dynamikę spadku poziomu bezrobocia w zbiorowości bezrobotnych pozostających bez pracy nieprzerwanie w okresie od 12 do 24 miesięcy.

W ujęciu rocznym liczebność zbiorowości bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich pozostających bez pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy zmniejszyła się zaledwie o 14,0%,

przy średniej wojewódzkiej – 18,4%. W konsekwencji udział tej kategorii wśród ogółu zarejestrowanych mieszkańców wsi wzrósł z 14,4% w końcu grudnia 2015 r. do 15,2% w grudniu 2016 r.

Nieco wyższa od przeciętnej dynamika spadku liczby zarejestrowanych wystąpiła w grupach pozostających bez pracy nieprzerwanie do jednego miesiąca (-19,7%), od 6 do 12 miesięcy (-19,8%) oraz powyżej 24 miesięcy (-19,6%; przy średniej wojewódzkiej -18,4%) .

Bezrobocie chroniczne dotykające, co czwartego zarejestrowanego pozostającego bez pracy nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy, było nadal bardzo poważnym problemem. Niezmiennie w województwie śląskim wysoki odsetek zarejestrowanych nie może znaleźć pracy w stosunkowo krótkim czasie, co wpływa na ich sytuację nie tylko materialną, ale również psychiczną. Osoby pozostające poza rynkiem pracy przez długi okres mają coraz większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia – ich kwalifikacje stają się nieaktualne, maleje ich poczucie bezpieczeństwa i wiary we własne możliwości i umiejętności. Dokładne dane dotyczące analizowanego problemu zawarto w tabeli.

Bezrobotni zamieszkałi na wsi według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 grudnia

Czas pozostawania bez pracy (nieprzerwanie)	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2015 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2015 r.	2016 r.	w osobach	w %	2015 r.	2016 r.
do 1 miesiąca	3 588	2 882	-706	-19,7	11,0%	10,8%
1-3 miesięcy	6 535	5 343	-1 192	-18,2	20,0%	20,1%
3-6 miesięcy	4 990	4 048	-942	-18,9	15,3%	15,2%
6-12 miesięcy	5 094	4 087	-1 007	-19,8	15,6%	15,4%
12-24 miesięcy	4 691	4 035	-656	-14,0	14,4%	15,2%
powyżej 24 miesięcy	7 736	6 223	-1 513	-19,6	23,7%	23,4%
Ogółem	32 634	26 618	-6 016	-18,4	100,0	100,0%

Struktura wiekowa bezrobotnych zamieszkałych na wsi

Bezrobotni mieszkańcy terenów wiejskich to głównie ludzie w tzw. wieku mobilnym, to jest w przedziale wiekowym od 18 do 44 lat (63,1%). W stosunku do 2015 r. odnotowano spadek udziału osób w tym wieku o 1,1 p. proc. (w końcu grudnia 2015 r. udział osób w wieku mobilnym wśród ogółu bezrobotnych z terenów wiejskich wynosił 64,2%).

Według stanu na koniec 2016 r. co piąty bezrobotny był w wieku od 45 do 54 lat (18,8%). Z kolei 18,1% bezrobotnych to osoby, które ukończyły 55 rok życia.

W ujęciu rocznym najwyższą dynamikę spadku bezrobocia obserwowano wśród najmłodszych zarejestrowanych (osoby poniżej 25 roku życia; -24,9%), a wśród bezrobotnych w wieku 60 lat i więcej odnotowano minimalny spadek poziomu bezrobocia (-0,7%).

W konsekwencji najwyższy spadek udziału odnotowano wśród bezrobotnych w wieku 18 – 24 (o 1,3 punktu procentowego), a najwyższy wzrost udziału w grupie zarejestrowanych w wieku 60 lat i więcej (o 1,1 punktu procentowego).

Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku. Stan na 31 grudnia

Wiek	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek w stosunku do 2015 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2015 r.	2016 r.	w osobach	w %	2015 r.	2016 r.
18-24 lat	5 311	3 991	-1 320	-24,9	16,3%	15,0%
25-34 lat	8 860	7 301	-1 559	-17,6	27,1%	27,4%
35-44 lat	6 783	5 494	-1 289	-19,0	20,8%	20,6%
45-54 lat	6 326	4 994	-1 332	-21,1	19,4%	18,8%
55-59 lat	3 679	3 175	-504	-13,7	11,3%	11,9%
60 lat i więcej	1 675	1 663	-12	-0,7	5,1%	6,2%
Ogółem	32 634	26 618	-6 016	-18,4	100,0%	100,0%

Z danych wynika, że w zbiorowości bezrobotnych mieszkańców wsi spadała liczba zarejestrowanych we wszystkich kategoriach wiekowych. Najmniejszą redukcję odnotowano w grupie osób powyżej 60 roku życia. Należy dodać, że trochę inna tendencja wystąpiła w zbiorowości bezrobotnych zamieszkałych w miastach, gdzie w ujęciu rocznym w kategorii osób najstarszych, to jest 60 lat i więcej, bezrobocie nieznacznie wzrosło (+ 226 bezrobotnych, tj. wzrost o 3,3%).

Starzenie się społeczeństwa sprawia, że w najbliższych latach możliwy jest wzrost liczby bezrobotnych powyżej 60. roku życia. Jest to zjawisko niepokojące, ponieważ osoby z kategorii 60+ mają niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia między innymi właśnie ze względu na wiek i panujące stereotypy dotyczące „starszego pracownika, jako pracownika mniej wydajnego, mniej mobilnego i bardziej schorowanego”.

Bezrobotni mieszkańcy wsi według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiadała doświadczenie związane z pracą zawodową (87,1% – wzrost w stosunku do 2015 r. o 1,1 punktu procentowego). Wśród poprzednio pracujących najliczniej reprezentowani (podobnie jak w 2015 r.) byli bezrobotni legitymujący się krótkim okresem zatrudnienia, od 1 roku do 5 lat – 21,9%. Ich udział w omawianej subpopulacji kształtował się na poziomie z 2015 r., a dynamika spadku wyniosła minus 17,7% (spadek o 1 250 osób).

W końcu 2016 r., co ósmy bezrobotny zamieszkujący tereny wiejskie nie posiadał stażu pracy (12,9%). W ujęciu rocznym dynamika spadku zarejestrowanych tej kategorii była relatywnie wysoka i wyniosła minus 24,6%. A zatem na przestrzeni 12 miesięcy liczba bezrobotnych mieszkańców wsi, którzy nie posiadali doświadczeń zawodowych zmniejszyła się jedną czwartą.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według stażu pracy. Stan na 31 grudnia

Staż pracy	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek w stosunku do 2015 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2015 r.	2016 r.	w osobach	w %	2015 r.	2016 r.
Do 1 roku	5 537	4 731	-806	-14,6	17,0%	17,8%
1-5 lat	7 074	5 824	-1 250	-17,7	21,7%	21,9%
5-10 lat	4 851	4 031	-820	-16,9	14,9%	15,1%
10-20 lat	5 253	4 193	-1 060	-20,2	16,1%	15,8%
20-30 lat	3 858	3 076	-782	-20,3	11,8%	11,6%
30 lat i więcej	1 497	1 324	-173	-11,6	4,6%	5,0%

Staż pracy	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek w stosunku do 2015 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2015 r.	2016 r.	w osobach	w %	2015 r.	2016 r.
Bez stażu pracy	4 564	3 439	-1 125	-24,6	14,0%	12,9%
Ogółem	32 634	26 618	-6 016	-18,4	100,0%	100,0%

Bezrobotni mieszkańcy wsi będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego pozostawało 22 740 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Jak z tego wynika, do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kwalifikowało się aż 85,4% ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi (rok wcześniej odpowiednio 86,4%). Dokładne dane dotyczące liczebności poszczególnych kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zawarto w poniższej tabeli.

Kategorie bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stan na 31 grudnia 2016 r.	osoby	odsetek wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi
do 30 roku życia	7 717	29,0%
w tym: bezrobotni poniżej 25 lat	3 991	15,0%
długotrwale bezrobotni (pozostający bez pracy co najmniej 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 2 lat)	13 594	51,1%
powyżej 50 roku życia	7 525	28,3%
korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	524	2,0%
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	4 698	17,6%
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	52	0,2%
niepełnosprawni	1 409	5,3%

Odsetki nie sumują się, gdyż jeden bezrobotny może należeć do kilku kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Obraz rynku pracy na wsi w województwie śląskim, zwłaszcza w porównaniu do krajów Unii Europejskiej, nie napawa optymizmem, mimo, że rok 2016 jest trzecim z kolei (po wcześniejszej pięcioletniej tendencji wzrostowej), w którym odnotowano spadek poziomu bezrobocia wśród mieszkańców wsi. Nadal utrzymują się niekorzystne tendencje, takie jak: spadek liczby dwuzawodowców, trudność w utrzymaniu siebie i swojej rodziny jedynie z dochodów z produkcji rolnej, brak środków finansowych na modernizację produkcji rolnej, a co za tym idzie brak specjalizacji w hodowli lub uprawach, brak profesjonalizmu wśród rolników związany z ciągle niskim poziomem wykształcenia oraz niedogodności życia na wsi związane z ubogą, przestarzałą infrastrukturą.

3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

W końcu 2016 r. zbiorowość bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy liczyła 6 243 osoby, co stanowiło 5,2% ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim (6,0% bezrobotnych poprzednio pracujących). W ciągu roku liczebność tej kategorii zmalała o 1 661 osób, tj. o 21,0% (31.12.2015 r.: 7 904 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, tj. 5,3% ogółu bezrobotnych; 6,2% poprzednio pracujących).

W końcu grudnia 2016 r. wśród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy 61,4% stanowiły kobiety (3 835 osób). W ujęciu rocznym ich liczba spadła o 936 osób tj. o 19,6%, wzrósł jednak ich udział w opisywanej kategorii bezrobotnych, o 1,0 punkt procentowy (2015 r. – 4 771 kobiet tj. 60,4%). Jeżeli chodzi o bezrobotnych mężczyzn, to dynamika spadku liczby zwolnionych z przyczyn zakładu pracy w ujęciu rocznym była wyższa i wyniosła minus 23,1% (– 725 osób).

Analizując wielkość strumieni „napływu” i „odpływu” w ciągu całego roku należy zauważyć, że liczba bezrobotnych z tej kategorii, rejestrujących się w urzędach pracy, zdecydowanie przewyższała liczbę osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia zatrudnienia. W 2016 r. zarejestrowało się w województwie śląskim 10 116 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. 4,6% całego „napływu” do bezrobocia (rok wcześniej ten udział był nieznacznie wyższy i wynosił 4,9%). W tym samym czasie z powodu podjęcia pracy status utraciło 5 410 osób tej kategorii, tj. 4,6% ogółu podjęć pracy.

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Okresy	"Napływ" w okresie sprawozdawczym			"Odpływ" z tytułu podjęcia pracy			Stan w końcu okresu				
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	poprzedni miesiąc= 100	% wśród ogółu
2015¹ r.	12 083	6 943	5 140	6 674	3 524	3 150	X	X	X	X	X
Grudzień 2015 r.							7 904	4 771	3 133	99,9	5,3%
2016¹ r.	10 116	5 981	4 135	5 410	2 877	2 533	X	X	X	X	X
styczeń	1 172	650	522	367	219	148	8 253	4 909	3 344	106,7	5,3%
luty	821	450	371	421	212	209	8 208	4 878	3 330	99,6	5,3%
marzec	720	394	326	468	248	220	7 871	4 631	3 240	97,3	5,2%
kwiecień	862	505	357	533	272	261	7 592	4 440	3 152	97,3	5,2%
maj	1 057	719	338	462	228	234	7 652	4 588	3 064	97,2	5,5%
czerwiec	784	494	290	501	264	237	7 350	4 485	2 865	93,5	5,6%
lipiec	744	463	281	430	197	233	7 070	4 384	2 686	93,8	5,6%
sierpień	696	390	306	384	194	190	6 837	4 241	2 596	96,6	5,5%
wrzesień	856	517	339	534	311	223	6 671	4 138	2 533	97,6	5,5%
październik	776	447	329	479	245	234	6 525	4 069	2 456	97,0	5,4%
listopad	875	548	327	411	244	167	6 529	4 083	2 446	99,6	5,4%
grudzień	753	404	349	420	243	177	6 243	3 835	2 408	95,6	5,2%

¹⁾ Dane za 12 miesięcy

Wskaźnik płynności rynku pracy dla bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy wynosił 0,53; oznacza to, że ponad połowa spośród nowo rejestrujących się odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. W 2015 roku sytuacja była nieco bardziej korzystna, wskaźnik płynności rynku pracy dla tej subpopulacji bezrobotnych wynosił 0,55.

Kobiety były w nieco trudniejszej sytuacji zatrudnieniowej niż mężczyźni (w przypadku pań wskaźnik płynności rynku pracy był niższy i wynosi 0,48; mężczyźni odpowiednio 0,61).

Szczególną formą zwolnień z przyczyn zakładu pracy są zwolnienia grupowe. W 2016 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim przedsiębiorstwa zgłosiły zamiar zwolnienia w trybie tak zwanych „grupówek” 3 974 osób, tj. o 1 880 osób więcej niż w 2015 r. (wzrost o blisko 90%). Część otrzymanych informacji o zwolnieniach grupowych (trudno oszacować wielkość tej liczby) dotyczyła pracowników spoza województwa śląskiego (firmy

zgłaszające zwolnienia grupowe miały jedynie siedzibę w naszym województwie, pracowników zwalniały w całej Polsce).

W roku 2016 zgłoszenia zwolnień grupowych zostały dokonane w 31 powiatach województwa śląskiego; w pięciu powiatach takich zgłoszeń nie odnotowano. Powiaty o największej liczbie osób zgłoszonych w trybie zwolnień grupowych to Gliwice (591 osób), Zabrze (586 osób) oraz powiat ziemski tarnogórski (471 osób). Szczegółowe dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli (uszeregowano malejąco, według ostatniej kolumny).

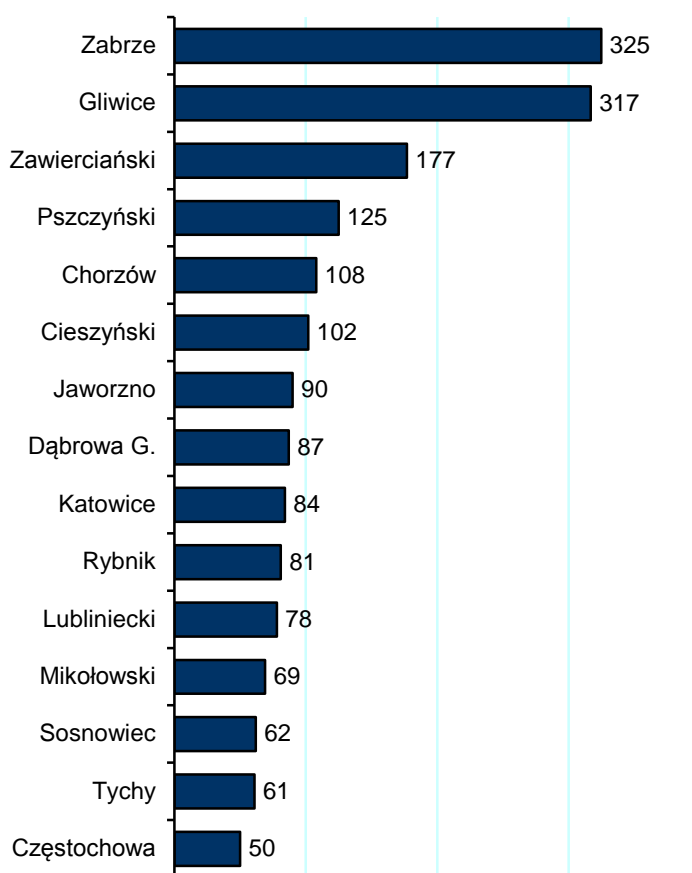
Zgłoszenia zwolnień grupowych w latach 2015-2016, województwo śląskie, układ powiatów

Powiaty	2015 r.		2016 r.	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Gliwice	5	75	18	591
Zabrze	4	37	18	586
Tarnogórski	4	22	11	471
Częstochowa	5	508	11	359
Katowice	5	187	15	340
Zawierciański	0	0	1	177
Dąbrowa Górnicza	4	146	11	162
Cieszyński	0	0	4	161
Rybnik	3	48	6	149
Pszczynski	2	2	5	135
Myszkowski	1	107	2	110
Chorzów	7	198	3	88
Jastrzębie-Zdrój	0	0	4	80
Lubliniecki	0	0	5	78
Bytom	2	2	9	73
Sosnowiec	2	74	9	62
Tychy	3	30	11	62
Będziński	8	59	4	50
Ruda Śląska	5	53	11	50
Mikołowski	3	49	6	44
Mysłowice	5	137	4	22
Bielsko-Biała	7	10	11	21
Siemianowice Śląskie	5	5	6	21
Świętochłowice	2	2	6	20
Wodzisławski	3	18	4	19
Bieruńsko-lędziński	1	3	2	12
Jaworzno	4	110	3	10
Piekary Śląskie	4	4	3	9
Bielski	1	20	3	5
Żywiecki	6	71	3	4
Raciborski	1	93	1	3
Częstochowski	1	1	0	0
Gliwicki	0	0	0	0
Kłobucki	0	0	0	0
Rybnicki	1	23	0	0
Żory	0	0	0	0
Ogółem	x	2 094	x	3 974

W regionie w okresie od stycznia do grudnia 2016 roku w ramach zwolnień grupowych zwolniono 2 064 osoby. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych tym trybie wzrosła o prawie 19% tj. o 328 osób (w 2015 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 1 736 osób). W roku 2016 roku zwolnienia grupowe zostały dokonane w 30 powiatach województwa śląskiego; w 6 powiatach takich zwolnień nie notowano (częstochoowski, gliwicki, kłobucki, rybnicki, Jastrzębie - Zdrój i Żory).

Powiaty o największej liczbie osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych to Zabrze (325 osoby) i Gliwice (317 osób). Poniższy wykres przedstawia powiaty, w których w 2016 roku odnotowano co najmniej 50 osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych.

Dokonane w 2016 roku zwolnienia grupowe co najmniej 50 osób, według powiatów

3.4 Bezrobotni według wieku

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy pod względem struktury wieku, w ujęciu rocznym uległa pewnym zmianom. W 2016 roku odnotowano spadek liczby zarejestrowanych w większości przedziałów wyodrębnionych ze względu na wiek.

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH								Spadek/ wzrost w stosunku do 31.12.2015 r.	
	30.06.2015 r.		31.12.2015 r.		30.06.2016 r.		31.12.2016 r.		osoby	Dynamika 31.12.2015=100
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%		
Ogółem	159 590	100,0%	148 508	100,0	130 693	100,0%	119 981	100,0%	-39 609	75,2
18 – 24 lat	18 978	11,9%	18 494	12,5%	14 607	11,2%	13 558	11,3%	-5 420	71,4

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH								Spadek/ wzrost w stosunku do 31.12.2015 r.	
	30.06.2015 r.		31.12.2015 r.		30.06.2016 r.		31.12.2016 r.		osoby	Dynamika 31.12.2015=100
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%		
25 – 34 lat	43 201	27,1%	39 466	26,6%	35 030	26,8%	31 945	26,6%	-11 256	73,9
35 – 44 lat	35 985	22,5%	33 024	22,2%	29 868	22,9%	27 264	22,7%	-8 721	75,8
45 – 54 lat	32 242	20,2%	29 423	19,8%	25 528	19,5%	23 033	19,2%	-9 209	71,4
55 – 59 lat	20 647	12,9%	19 369	13,0%	16 902	12,9%	15 430	12,9%	-5 217	74,7
60 lat i więcej	8 537	5,3%	8 732	5,9%	8 758	6,7%	8 751	7,3%	214	102,5

W najmłodszym przedziale wiekowym (od 18 do 24 lat) liczba zaewidencjonowanych spadła znacząco, o 28,6% (rok wcześniej odpowiednio 25,9%). Równie duża dynamika spadku odnotowana została w przedziale wiekowym od 45 do 54 lat. Podobnie jak w 2015 roku, w ujęciu rocznym wzrost liczby bezrobotnych odnotowano wyłącznie w najstarszej grupie wiekowej.

I tak: liczba bezrobotnych w wieku od 60 lat i więcej wzrosła w ujęciu rocznym o 2,5 procent (w 2015 roku w ujęciu rocznym wzrost o 10,9%). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych oznaczało to wzrost o 214 osób (w 2015 roku wzrost o 857 osób).

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku osoby młode, poniżej 35 roku życia, stanowiły 37,9% ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim (31.12.2015 r. odpowiednio 39,1%). Notowano zróżnicowanie terytorialne – podobnie jak rok wcześniej podregiony rybnicki, bytomski i tyski charakteryzowały się relatywnie wysokim bezrobociem osób młodych, poniżej 25 roku życia. Z kolei bezrobotni z podregionu częstochowskiego i bielskiego szczególnie często narażeni byli na bezrobocie w starszych grupach wiekowych. Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli.

Bezrobotni w powiatach i podregionach według struktury wieku.

Stan na 31.12.2016 r.

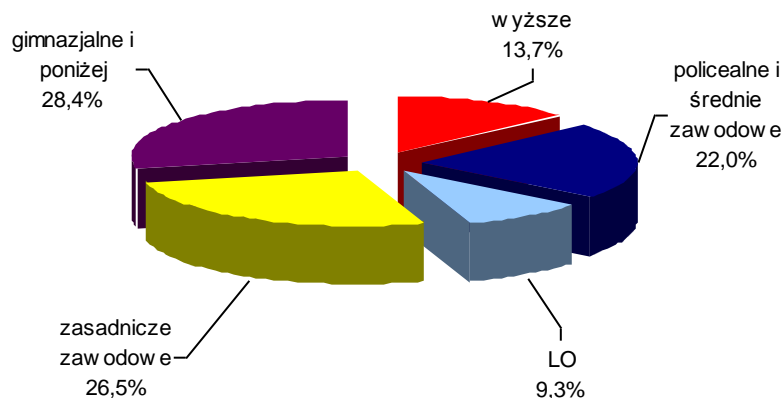
Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - udział bezrobotnych w przedziałach wiekowych					
			18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
	osoby	%						
podregion bielski	15 075	100,0%	10,9%	25,1%	21,9%	20,4%	13,5%	8,2%
Bielski	3 034	100,0%	9,8%	24,8%	22,5%	20,6%	14,1%	8,2%
Cieszyński	4 297	100,0%	13,8%	26,3%	20,6%	18,8%	12,8%	7,7%
Żywiecki	4 514	100,0%	12,1%	25,0%	21,1%	21,5%	12,9%	7,3%
m. Bielsko-Biała	3 230	100,0%	6,4%	23,9%	23,9%	20,9%	14,6%	10,2%
podregion bytomski	15 491	100,0%	12,0%	27,4%	23,2%	19,2%	12,4%	5,9%
Lubliniecki	2 307	100,0%	16,3%	29,3%	21,1%	18,0%	11,4%	3,9%
Tarnogórski	4 087	100,0%	13,3%	27,9%	23,3%	17,6%	12,0%	5,8%
m. Bytom	7 483	100,0%	10,1%	26,8%	23,6%	20,5%	12,5%	6,5%
m. Piekary Śląskie	1 614	100,0%	10,8%	26,4%	23,9%	19,0%	14,1%	5,7%
podregion częstochowski	17 243	100,0%	10,9%	26,2%	22,0%	18,9%	13,3%	8,7%
Częstochowski	4 778	100,0%	10,9%	26,8%	21,5%	19,9%	12,9%	8,0%
Kłobucki	3 001	100,0%	18,8%	29,5%	19,8%	15,6%	10,0%	6,2%
Myszkowski	2 698	100,0%	12,6%	28,0%	24,0%	18,6%	10,3%	6,5%
m. Częstochowa	6 766	100,0%	6,6%	23,6%	22,6%	19,7%	16,2%	11,2%
podregion gliwicki	11 346	100,0%	11,2%	26,9%	21,2%	19,3%	13,7%	7,8%
Gliwicki	2 522	100,0%	14,6%	27,4%	20,2%	18,1%	14,0%	5,8%
m. Gliwice	4 520	100,0%	9,5%	26,1%	21,4%	19,5%	13,9%	9,7%
m. Zabrze	4 304	100,0%	11,0%	27,3%	21,5%	19,8%	13,4%	6,9%

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - udział bezrobotnych w przedziałach wiekowych					
	osoby	%	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
podregion katowicki	15 932	100,0%	10,8%	27,0%	23,0%	19,3%	12,5%	7,4%
m. Chorzów	3 060	100,0%	10,1%	24,6%	23,3%	21,1%	12,9%	7,9%
m. Katowice	5 970	100,0%	9,0%	25,9%	23,0%	20,2%	13,2%	8,7%
m. Mysłowice	1 673	100,0%	11,2%	29,9%	23,0%	17,5%	12,5%	5,9%
m. Ruda Śląska	2 335	100,0%	14,0%	29,8%	21,7%	17,3%	11,4%	5,8%
m. Siemianowice Śląskie	1 675	100,0%	11,8%	27,8%	25,6%	17,6%	11,0%	6,3%
m. Świętochłowice	1 219	100,0%	13,3%	27,7%	21,3%	18,6%	11,8%	7,2%
podregion rybnicki	14 746	100,0%	15,1%	28,4%	21,5%	18,7%	11,1%	5,2%
Raciborski	2 302	100,0%	13,6%	30,4%	19,2%	18,4%	11,3%	7,0%
Rybnicki	1 602	100,0%	15,5%	30,5%	19,9%	16,5%	13,4%	4,3%
Wodzisławski	3 813	100,0%	16,8%	28,1%	21,0%	18,7%	10,5%	4,9%
m. Jastrzębie Zdrój	2 537	100,0%	15,9%	25,4%	22,4%	22,2%	10,8%	3,4%
m. Rybnik	3 248	100,0%	14,1%	28,8%	21,9%	18,9%	10,7%	5,6%
m. Żory	1 244	100,0%	12,9%	28,1%	26,2%	14,5%	11,8%	6,6%
podregion sosnowiecki	23 517	100,0%	9,3%	26,0%	25,3%	19,0%	13,0%	7,4%
Będziński	5 614	100,0%	9,0%	25,4%	27,0%	18,7%	13,1%	6,9%
Zawierciański	4 566	100,0%	12,2%	27,3%	23,6%	19,0%	11,7%	6,2%
m. Dąbrowa Górnicza	4 488	100,0%	7,9%	25,6%	25,0%	18,9%	13,4%	9,2%
m. Jaworzno	1 779	100,0%	10,8%	29,6%	21,3%	18,8%	13,5%	5,9%
m. Sosnowiec	7 070	100,0%	8,1%	25,1%	26,3%	19,3%	13,3%	7,9%
podregion tyski	6 631	100,0%	11,7%	26,2%	21,1%	18,8%	14,4%	7,8%
Mikołowski	1 637	100,0%	12,6%	26,3%	19,5%	20,1%	14,2%	7,2%
Pszczynski	1 989	100,0%	14,0%	27,0%	20,0%	18,7%	14,2%	6,2%
Bieruńsko-lędzki	850	100,0%	14,2%	25,1%	19,3%	18,2%	17,4%	5,8%
m. Tychy	2 155	100,0%	8,0%	25,8%	24,1%	18,1%	13,5%	10,6%
WOJ. ŚLĄSKIE	119 981	100,0%	11,3%	26,6%	22,7%	19,2%	12,9%	7,3%

3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Na przestrzeni roku struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom. Podobnie jak rok wcześniej, w województwie śląskim ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem poniżej średniego.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2016 r.

W roku 2016 nastąpił spadek liczby bezrobotnych we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia. Najwyższą dynamikę spadku odnotowano w grupie osób z zasadniczym zawodowym (-21,8%). Podobnie jak rok wcześniej, najmniejszy spadek liczby bezrobotnych miał miejsce w subpopulacji osób legitymujących się wykształceniem wyższym (-15,2%). Dokładne dane dotyczące omawianej kwestii zawarto w poniższej tabeli.

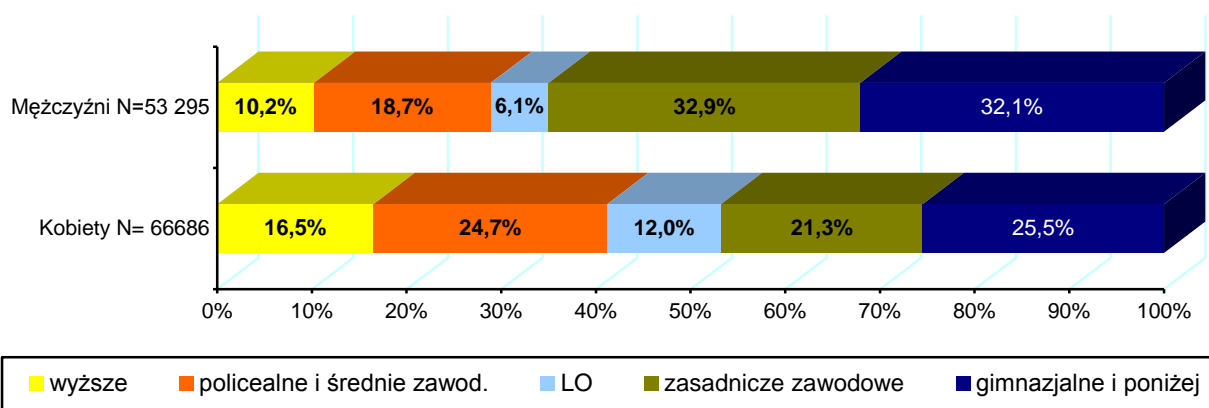
Poziom wykształcenia	31 grudnia 2015		31 grudnia 2016		Spadek liczby bezrobotnych	
	osoby	% udział	osoby	% udział	w osobach	Dynamika 31.12.2015 r. =100
Ogółem bezrobotni	148 508	100,00%	119 981	100,0%	-28 527	80,8
wyższe	19 416	13,1%	16 472	13,7%	-2 944	84,8
policealne i średnie zawodowe	32 709	22,0%	26 453	22,0%	-6 256	80,9
średnie ogólnokształcące	13 656	9,2%	11 213	9,3%	-2 443	82,1
zasadnicze zawodowe	40 604	27,3%	31 765	26,5%	-8 839	78,2
gimnazjalne i poniżej	42 123	28,4%	34 078	28,4%	-8 045	80,9

Spośród ponad 16 tys. bezrobotnych z dyplomem wyższej uczelni 1 403 osoby to bezrobotni absolwenci, to jest osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (8,5%; rok wcześniej odpowiednio 11,0%). W województwie śląskim wśród ogółu bezrobotnych z wykształceniem wyższym 32,1% stanowią osoby w wieku poniżej 30 lat (31.12.2016 r. – 5 285 osób z wyższym wykształceniem, z przedziału wiekowego od 18 do 29 lat; rok wcześniej odpowiednio 7 212, tj. 37,1%).

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku najwyższą liczbę bezrobotnych z wyższym wykształceniem odnotowano w Częstochowie (1,5 tys.), Katowicach (1,1 tys.) oraz w Sosnowcu (1,0 tys.). Najmniejszą liczbę bezrobotnych tej kategorii notowano w Świętochłowicach (107 osób), powiecie ziemskim bieruńsko-łędzimskim (133 osoby) oraz w Żorach (164 osoby bezrobotne z wyższym wykształceniem). Najwyższy udział osób z wyższym wykształceniem wśród ogółu bezrobotnych wystąpił w: Częstochowie (22,3%), Tychach (20,1%), Bielsku – Białej (18,8%) oraz w Katowicach (17,7%) i powiecie myszkowskim (17,4%). Z kolei w Bytomiu tylko co szesnasty zarejestrowany legitymował się wykształceniem wyższym (6,3%). Równie niskie udziały obserwowano w Chorzowie (7,9%) oraz w Zabrze (8,5%) i w Świętochłowicach (8,8%).

Tradycyjnie bezrobotne kobiety były lepiej wykształcone od mężczyzn.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia z podziałem na płeć. Stan na 31.12.2016 r.

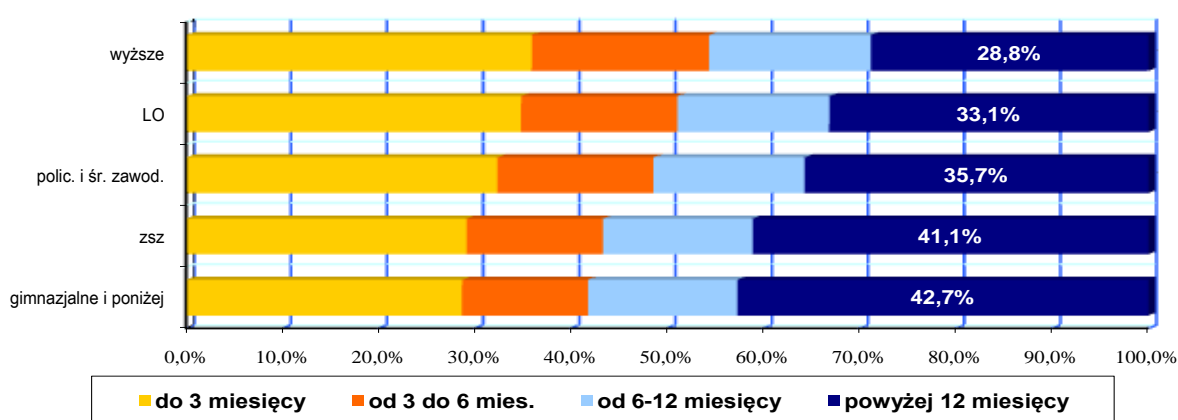

Poziom wykształcenia bezrobotnych jest zmienną wpływającą na czas pozostawania bez pracy. Im wyższy poziom wykształcenia tym większa szansa na szybkie podjęcie zatrudnienia.

I tak: w końcu 2016 roku wśród osób z wyższym wykształceniem aż 35,9% pozostawało bez zatrudnienia krótko, do 3 miesięcy (blisko 6,0 tys. osób) zaś co piąty szukał pracy od 3 do 6 miesięcy (3,0 tys.; 18,4%). Odsetek długookresowego bezrobocia był nieco niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; 28,8% (4 748 osób) pozostawało w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (przy średniej wojewódzkiej 37,9%).

Jak widać na poniższym wykresie, na długookresowe bezrobocie najbardziej narażone są osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej gimnazjalnego oraz bezrobotni, którzy ukończyli zasadniczą szkołę zawodową.

**Bezrobotni według poziomu wykształcenia według czasu pozostawania bez pracy.
Stan na 31.12.2016 r.**

3.6 Bezrobotni według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2016 r. – 104,4 tys. osób, tj. 87,0% ogółu). Pozostali – 15,6 tys. osób, tj. 13,0% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego. W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 22,9 tys. osób, natomiast wzrósł ich procentowy udział wśród ogółu (o 1,3 p. proc.).

Równocześnie odnotowano znaczną redukcję liczby bezrobotnych bez stażu pracy. W ujęciu rocznym ich liczba obniżyła się o 5,6 tys. osób tj. o 26,5%.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy

Staż pracy	Stan na 31 grudnia 2015 r.						Stan na 31 grudnia 31.12.2016 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
Do 1 roku	27 955	18,8%	16 749	20,8%	11 206	16,5%	23 910	19,9%	14 735	22,1%	9 175	17,2%
1 – 5 lat	29 928	20,2%	16 794	20,8%	13 134	19,4%	24 766	20,6%	14 506	21,8%	10 260	19,3%
5 – 10 lat	21 282	14,3%	11 678	14,5%	9 604	14,2%	17 606	14,7%	9 983	15,0%	7 623	14,3%
10 – 20 lat	22 972	15,5%	11 783	14,6%	11 189	16,5%	18 466	15,4%	9 382	14,1%	9 084	17,0%
20 – 30 lat	17 860	12,0%	7 656	9,5%	10 204	15,0%	13 905	11,6%	5 893	8,8%	8 012	15,0%

Staż pracy	Stan na 31 grudnia 2015 r.						Stan na 31 grudnia 31.12.2016 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
30 i więcej	7 275	4,9%	2 814	3,5%	4 461	6,6%	5 727	4,8%	2 217	3,3%	3 510	6,6%
bez stażu	21 236	14,3%	13 191	16,4%	8 045	11,9%	15 601	13,0%	9 970	15,0%	5 631	10,6%
Ogółem	148 508	100,0%	80 665	100,0%	67 843	100,0%	119 981	100,0%	66 686	100,0%	53 295	100,0%

Od kilku lat wśród bezrobotnych poprzednio pracujących najczęściej osób legitymuje się stażem pracy od jednego do pięciu lat (w końcu grudnia 2016 r. 24,8 tys.). Nadal stosunkowo nieliczna jest zbiorowość bezrobotnych ze stażem pracy powyżej 30 lat. W końcu grudnia 2016 r. do tej kategorii kwalifikował się co dwudziesty pierwszy bezrobotny. W ujęciu rocznym również wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy odnotowano redukcję liczby zarejestrowanych, dynamika spadku była nieco wyższa od przeciętnej w województwie (– 1 548 osób, tj. – 21,3%, przy średniej dla województwa śląskiego – 19,2%).

Korelując strukturę bezrobocia według dotychczasowego stażu pracy z płcią bezrobotnych stwierdzamy, że w czterech pierwszych przedziałach (do 20 lat pracy) udział kobiet jest większy niż udział mężczyzn. Wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy zdecydowanie dominują panowie. Natomiast kobiety są nadreprezentowane wśród bezrobotnych, którzy dotąd nigdy nie pracowali (nie posiadają stażu pracy). Dokładne dane zamieszczono w tabeli.

Udział kobiet w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na dotychczasowy staż pracy

Dotychczasowy staż pracy	Stan na 31 grudnia 2016 r.			
	Bezrobotni ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	udział	
Do 1 roku	23 910	14 735	61,6%	9 175
1 – 5 lat	24 766	14 506	58,6%	10 260
5 – 10 lat	17 606	9 983	56,7%	7 623
10 – 20 lat	18 466	9 382	50,8%	9 084
20 – 30 lat	13 905	5 893	42,4%	8 012
30 lat i więcej	5 727	2 217	38,7%	3 510
bez stażu	15 601	9 970	63,9%	5 631

3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Szczególnym aspektem bezrobocia, mającym bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną klientów powiatowych urzędów pracy jest czas pozostawania bez zatrudnienia. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w województwie śląskim tylko co dziewiąty zaewidencjonowany pozostawał w rejestrach w okresie krótszym niż jeden miesiąc (10,7%; 12,8 tys. osób). Ponad połowa szukała zatrudnienia w okresie od 1 do 12 miesięcy (51,4%). W stosunku do sytuacji z grudnia 2015 roku udział bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia nieprzerwanie przez okres od 1 do 12 miesięcy kształtował się na zbliżonym poziomie (rok temu wynosił 51,5%). W ujęciu rocznym nieznacznie wzrósł bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy¹⁰ (+0,8 p. proc.)

¹⁰Osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie ponad 12 miesięcy klasyfikowane są jako długookresowo (długoterminowo) bezrobotne. Statystyka bezrobocia rejestrowanego identyfikuje także osoby, które pozostają bez pracy przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nazywane są osobami długotrwale bezrobotnymi, i należą do osób „będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”.

Równocześnie nieco obniżył się odsetek bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie 2 lata i dłużej (-0,4 punktu procentowego). W końcu 2016 r. w województwie śląskim zarejestrowanych było 26,7 tys. osób chronicznie bezrobotnych, jak z tego wynika co piąty bezrobotny pozostawał bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące (22,3%). Dane liczbowe, umożliwiające analizę zmian w ujęciu rocznym, zawarto w tabelach.

Struktura bezrobocia według płci i czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	31.12.2015 r.						31.12.2016 r.					
	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn
do 1 m-ca	16 137	10,9%	7 576	9,4%	8 561	12,6%	12 820	10,7%	5 904	8,9%	6 916	13,0%
1 – 3 miesiące	30 236	20,4%	15 545	19,3%	14 691	21,7%	24 588	20,5%	12 464	18,7%	12 124	22,7%
3 – 6 miesięcy	22 677	15,3%	12 649	15,7%	10 028	14,8%	18 134	15,1%	10 202	15,3%	7 932	14,9%
6 – 12 mies.	23 633	15,9%	12 759	15,8%	10 874	16,0%	18 912	15,8%	11 018	16,5%	7 894	14,8%
12 – 24 mies.	22 110	14,9%	12 492	15,5%	9 618	14,2%	18 814	15,7%	11 316	17,0%	7 498	14,1%
pow. 24 m-cy	33 715	22,7%	19 644	24,4%	14 071	20,7%	26 713	22,3%	15 782	23,7%	10 931	20,5%
ogółem	148 508	100,0%	80 665	100,0%	67 843	100,0%	119 981	100,0%	66 686	100,0%	53 295	100,0%

Bezrobocie krótkookresowe, trwające do kilku miesięcy, na ogół nie jest dotkliwie odczuwane przez bezrobotnych i ich rodziny. Sytuacja materialna takich osób ulega pogorszeniu, ale jest nieporównywalnie korzystniejsza niż w przypadku bezrobocia trwającego powyżej jednego roku. Długookresowe bezrobocie sprawia, że dezaktualizują się kwalifikacje i umiejętności zawodowe osób pozostających bez pracy. Poza trudną sytuacją materialną ten rodzaj bezrobocia prowadzi często do pogorszenia zdrowia osoby bezrobotnej oraz izolacji społecznej poprzez zaniżenie oceny własnej wartości. Niepokojąca jest również sytuacja dzieci osób bezrobotnych, które ze względu na złą sytuację ekonomiczną w rodzinie mają ograniczony dostęp do edukacji i kultury. Jednym z najważniejszych elementów przeciwdziałania długoterminowemu bezrobociu jest jak najszybsza aktywizacja zawodowa osób pozostających w rejestrach urzędów pracy, która najskuteczniej przeciwdziała negatywnym następstwom bierności zawodowej.

Bezrobotni w województwie śląskim według czasu pozostawania bez pracy (nieprzerwanie)

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Spadek w stosunku do 2015 r.	
	2015 r.	2016 r.	w osobach	Dynamika 2015=100
do 1 miesiąca	16 137	12 820	-3 317	79,4
1-3 miesiące	30 236	24 588	-5 648	81,3
3-6 miesięcy	22 677	18 134	-4 543	80,0
6-12 miesięcy	23 633	18 912	-4 721	80,0
12-24 miesięcy	22 110	18 814	-3 296	85,1
powyżej 24 miesięcy	33 715	26 713	-7 002	79,2
Ogółem	148 508	119 981	-28 527	80,8

Na podstawie danych zawartych w załączniku Nr 1 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01 jest możliwość zbadania, czy istnieje związek między niektórymi cechami struktury zarejestrowanych bezrobotnych (np. wiek, wykształcenie, płeć) a długością czasu pozostawania

W praktyce „długotrwanie bezrobotny” może przeplatać okresy krótkotrwałej pracy zawodowej oraz bezrobocia.. Zbiorowość długotrwanie bezrobotnych opisana została w dalszej części analizy.

bez pracy. W celu analizy, wyodrębniono grupę długookresowo bezrobotnych, tj. osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie przez okres powyżej 12 miesięcy.

Jak widać z danych zawartych w tabeli, w końcu grudnia 2016 roku do kategorii tej kwalifikowało się w województwie śląskim 45 527 osób (w tym 18,8 tys. pozostawało w rejestrach nieprzerwanie przez okres od 12 do 24 miesięcy, zaś 26,7 tys. nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy). Przypomnijmy, że według stanu na 31 grudnia 2016 roku długookresowo bezrobotni to 37,9% ogółu zarejestrowanych (rok wcześniej 37,6%).

Analiza wykazała, że zmiennymi, wpływającymi na długość „stażu na bezrobociu” są płeć, wiek / dotychczasowy staż pracy oraz poziom wykształcenia.

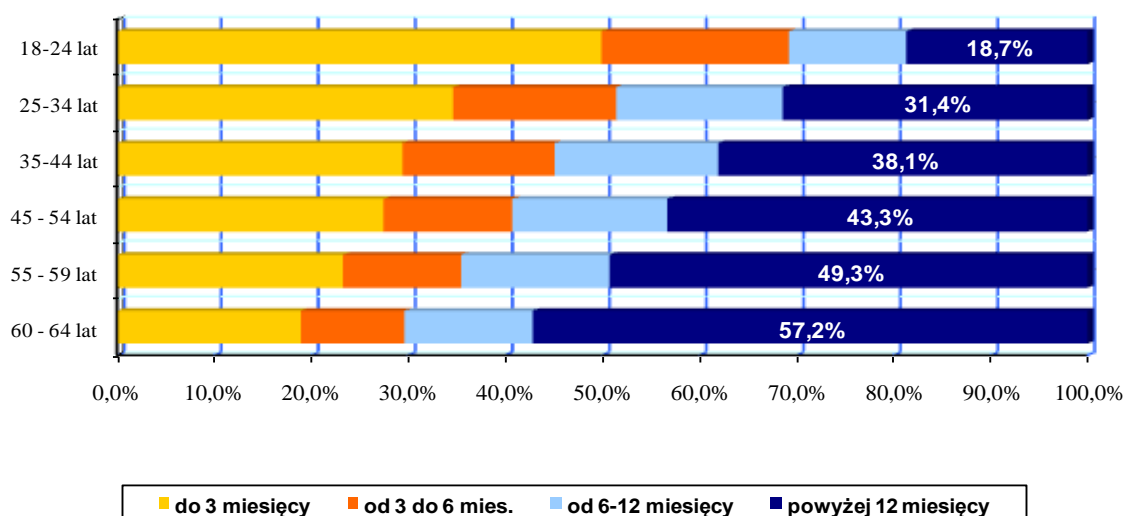
Jeżeli chodzi o zmienną płci, to w przedziałach o najkrótszym okresie pozostawania bez pracy (do jednego miesiąca) nadreprezentowani są panowie. W grupie bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia w okresie od 1 do 3 miesięcy udziały kobiet i mężczyzn są prawie równe. Jednocześnie kobiety bardziej od mężczyzn są zagrożone długookresowym bezrobociem. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. w subpopulacji bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy panie stanowiły zdecydowaną większość, tj. 59,5% (27,1 tys. osób).

Udziały kobiet w poszczególnych grupach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy. Stan na 31.12.2016 r.

Czas pozostawania bez pracy	Ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	% udział	
do 1 miesiąca	12 820	5 904	46,1%	6 916
1 – 3 miesięcy	24 588	12 464	50,7%	12 124
3 – 6 miesięcy	18 134	10 202	56,3%	7 932
6 – 12 miesięcy	18 912	11 018	58,3%	7 894
12 – 24 miesięcy	18 814	11 316	60,1%	7 498
Powyżej 12 miesięcy	26 713	15 782	59,1%	10 931
Razem województwo śląskie	119 981	66 686	55,6%	53 295

Wiek bezrobotnych miał wpływ na długość czasu pozostawania bez pracy. W młodszych przedziałach wiekowych problem długookresowego bezrobocia jest mniej widoczny. Im starsza grupa wiekowa, tym niższy jest odsetek poszukujących zatrudnienia przez okres krótszy niż trzy miesiące.

**Wiek bezrobotnych a czas pozostawania bez pracy
31 grudnia 2016 r.**

Kolejna zmienna – dotychczasowy staż pracy w pewnym stopniu związana jest także z wiekiem bezrobotnych. Jest oczywiste, że bezrobotni z najmłodszych przedziałów wiekowych nie mogli jeszcze nabyć długiego stażu pracy. Bezrobotni o relatywnie krótkim stażu pracy krócej pozostają w rejestrach urzędów pracy, są mniej zagrożeni długookresowym bezrobociem. Jeżeli chodzi o wykształcenie, to bezrobotni z wykształceniem wyższym rzadziej zagrożeni są długookresowym bezrobociem (co graficznie zilustrowano na wykresie zamieszczonym na stronie 48).

3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec grudnia ubiegłego roku 3,4% ogółu zarejestrowanych (31.12.2016 r. – 4 101 osób). Na przestrzeni roku liczebność tej kategorii spadła o 1 859 osób, tj. o 31,2 proc. Bezrobocie absolwentów cechuje sezonowość. Liczba zarejestrowanych znacząco spada w miesiącach wiosenno – letnich, część zaewidencjonowanych traci wtedy status absolwenta, który przysługuje maksymalnie przez 12 miesięcy po ukończeniu szkoły. Jeżeli nie ulokowali się oni na rynku pracy, to najczęściej są kwalifikowani do grupy długotrwale bezrobotnych. Wakacyjna fala absolwentów, którzy ukończyli naukę szkolną w czerwcu, obserwowana jest jesienią.

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwenci). Stan na 31 grudnia

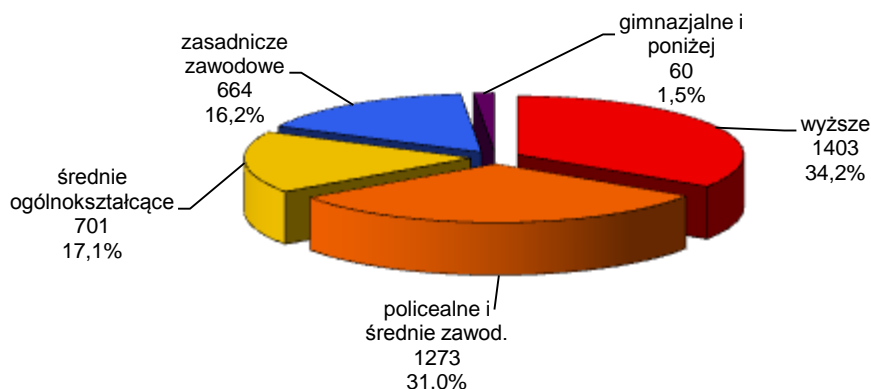
miesiąc / rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	14 398	10 627	7 226	7 225	11 556	12 247	11 867	12 197	11 340	7 868	6 430
luty	14 051	10 061	6 764	7 862	11 615	12 837	12 123	12 432	11 216	7 666	6 465
marzec	13 789	9 101	6 164	7 988	11 163	12 748	11 491	11 685	10 038	7 157	5 627
kwiecień	8 416	4 846	3 814	4 912	5 964	10 598	6 628	6 993	5 770	4 248	3 162
maj	9 384	5 488	4 452	5 835	7 202	7 482	7 046	7 327	5 969	4 324	3 600
czerwiec	7 233	4 117	3 623	5 084	5 750	5 192	4 908	5 003	3 864	2 917	2 522
lipiec	8 780	4 938	4 324	6 362	6 489	5 678	5 665	5 724	4 540	3 280	2 667
sierpień	10 297	5 797	4 824	7 426	7 772	6 918	7 006	6 833	5 211	3 880	3 127
wrzesień	11 621	6 614	5 889	9 439	10 263	9 246	9 692	9 694	7 387	5 578	4 413
październik	11 291	6 591	5 986	10 165	10 457	9 868	10 576	10 585	7 874	6 026	4 640
listopad	10 835	6 435	6 074	10 535	10 457	10 369	11 008	10 928	7 818	5 953	4 393
grudzień	10 243	6 490	6 028	10 735	10 831	10 637	11 113	10 707	7 497	5 960	4 101

Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (58,6%). Według stanu na 31.12.2016 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie wodzisławskim (225 osób, co stanowiło 5,9% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie) i kłobuckim (224 osoby; 7,5%) oraz w mieście Częstochowie (192 osoby; 2,8%). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w powiecie gliwickim (20 osób).

Statystyka bezrobocia rejestrowanego umożliwia szczegółową analizę danych dotyczących struktury wykształcenia zarejestrowanych absolwentów.

Okazuje się, że zdecydowana większość bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki legitymuje się wykształceniem wyższym i średnim (zawodowym lub ogólnokształcącym). Tylko sporadycznie w rejestrach pozostają absolwenci gimnazjów lub szkół podstawowych, co wynika przede wszystkim z obowiązku kontynuowania nauki szkolnej do 18. roku życia. Mała jest liczba bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, wynika to głównie z ograniczenia kształcenia na tym poziomie. Ponadto część młodzieży, po ukończeniu szkoły zasadniczej, decyduje się na kontynuowanie nauki w szkole średniej zawodowej.

Bezrobotni absolwenci szkół według poziomu wykształcenia. Stan 31.12.2016 r.

W końcu grudnia 2016 r. bezrobotni absolwenci zarejestrowani w śląskich powiatowych urzędach pracy najczęściej reprezentowali następujące zawody: sprzedawcy, fryzjerzy, technicy informatycy, kucharze, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy ekonomiści oraz technicy hotelarstwa. Na poziomie wykształcenia wyższego, oprócz pedagogów, najliczniej reprezentowani byli specjaliści ds. zarządzania i organizacji, specjaliści administracji publicznej, specjaliści do spraw logistyki oraz fizjoterapeuci.

Ranking pierwszych 30 zawodów i specjalności, w których według stanu na 31.12.2016 r. zarejestrowanych było co najmniej 20 absolwentów

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2015 r.	2016 r.	2015 r.	2016 r.	
Ogółem		22 760	19 906	5 960	4 101	- 1 859
z tego zawody, w których na koniec grudnia 2016 r. było zarejestrowanych ponad 20 absolwentów						
0	bez zawodu	6 977	5443	1 709	1131	-578
522301	Sprzedawca	886	730	253	165	-88
514101	Fryzjer	629	608	208	142	-66
351203	Technik informatyk	286	400	95	88	-7
512001	Kucharz	363	397	134	85	-49
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	396	325	126	69	-57
331403	Technik ekonomista	284	338	96	56	-40
422402	Technik hotelarstwa	155	242	44	56	12
343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych	99	211	39	54	15
311204	Technik budownictwa	178	189	71	41	-30
235921	Pedagog	274	216	69	39	-30
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	240	160	52	38	-14
242190	Pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji	233	174	65	37	-28
242217	Specjalista administracji publicznej	186	183	58	35	-23
333906	Technik organizacji reklamy	69	145	22	35	13
751201	Cukiernik	174	135	47	35	-12
242108	Specjalista do spraw logistyki	174	146	47	33	-14
229201	Fizjoterapeuta	170	144	43	29	-14
333107	Technik logistyk	103	136	36	29	-7
314202	Technik architektury krajobrazu	45	78	14	28	14
741103	Elektryk	90	85	20	28	+ 8

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2015 r.	2016 r.	2015 r.	2016 r.	
263102	Ekonomista	162	113	34	27	-7
712905	Monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie	93	105	45	27	-18
422103	Technik obsługi turystycznej	47	108	16	26	+ 10
216101	Architekt	100	117	21	25	+ 4
311303	Technik elektryk	49	111	12	22	+ 10
311513	Technik pojazdów samochodowych	97	106	28	21	-7
522305	Technik handlowiec	100	100	33	21	-12
722204	Ślusarz	78	80	20	21	+ 1
261990	Pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	105	98	36	20	-78

Ponieważ status bezrobotnego absolwenta przysługuje tylko w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki, w omawianej kategorii nie ma problemu bezrobocia długookresowego.

Jeżeli chodzi o wiek, to wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominują osoby młode, poniżej 25. roku życia (75,7%, rok wcześniej 77,9%).

Ponad połowa absolwentów to osoby bez stażu pracy (58,8%). Na przestrzeni roku struktura bezrobocia absolwentów według wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawiania bez pracy nie zmieniła się znacząco (por. dane w tabeli).

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki razem	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem
		31.12.2015 rok		31.12.2016 rok	
czas pozostawiania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	16 137	1 123	12 820	824
	1 – 3 miesiący	30 236	2 543	24 588	1 785
	3 – 6 miesiący	22 677	1 793	18 134	1 132
	6 – 12 miesiący	23 633	501	18 912	360
	12 – 24 miesiący	22 110	x	18 814	x
	powyżej 24 miesiący	33 715	x	26 713	x
wiek	18 - 24 lat	18 494	4 528	13 558	3 106
	25 - 34 lat	39 466	1 151	31 945	800
	35 - 44 lat	33 024	209	27 264	132
	45 - 54 lat	29 423	54	23 033	52
	55 - 59 lat	19 369	16	15 430	9
	60 lat i więcej	8 732	2	8 751	2
wykształcenie	wyższe	19 416	2 143	16 472	1 403
	policealne i średnie zawodowe	32 709	1 789	26 453	1 273
	średnie ogólnokształcące	13 656	1 006	11 213	701
	zasadnicze zawodowe	40 604	940	31 765	664
	gimnazjalne i poniżej	42 123	82	34 078	60
staż pracy ogółem	do 1 roku	27 955	1 655	23 910	1 229
	1 - 5	29 928	888	24 766	606
	5 - 10	21 282	125	17 606	84
	10 - 20	22 972	84	18 466	57
	20 - 30	17 860	26	13 905	28
	30 lat i więcej	7 275	12	5 727	5
	bez stażu	21 236	3 170	15 601	2 092
Ogółem województwo śląskie		148 508	5 960	119 981	4 101

3.9 Bezrobotni według ustalonego profilu pomocy

W końcu maja 2014 roku wprowadzone zostały zmiany dotyczące świadczenia pomocy dla bezrobotnych. Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która je wprowadziła, podzieliła sposoby wspierania bezrobotnych w zależności od ich oddalenia od rynku pracy i gotowości powrotu do zatrudnienia. Wybór rodzaju pomocy skierowanej do bezrobotnych uzależniony jest od profilu, do którego zostaną oni zakwalifikowani.

W profilu I znajdują się osoby „*blisko rynku pracy, aktywnie szukające zatrudnienia*”. Dostępne dla nich są między innymi pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, dotacje na utworzenie firmy. Dla młodych bezrobotnych możliwe są ponadto bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe i na zasiedlenie. W końcu grudnia 2016 w województwie śląskim do tej kategorii kwalifikowało się **3,0% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Do profilu II kwalifikowane są osoby wymagające wsparcia w powrocie na rynek pracy. Dla nich dostępne są przede wszystkim dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, staże, szkolenia, roboty publiczne. W końcu grudnia 2016 było to **62,7% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Profil III dotyczy bezrobotnych oddalonych od rynku pracy. Pomoc dla tej grupy osób sprowadza się między innymi do realizacji wspólnie z ośrodkami pomocy społecznej Programu Aktywizacji i Integracji (PAI), aktywizacji długotrwale bezrobotnych przez agencje zatrudnienia, programów specjalnych dla wybranej grupy osób, proponowania zatrudnienia socjalnego albo pracy w spółdzielniach socjalnych, stosowania poradnictwa zawodowego. W końcu grudnia 2016 r. w regionie było to **34,2% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Profil pomocy jest ustalany przez doradcę klienta podczas wywiadu z osobą bezrobotną. Doradca klienta zaznacza w specjalnym arkuszu elektronicznym odpowiedzi osoby bezrobotnej na 24 pytania i otrzymuje wynik w postaci profilu pomocy. Po zakończeniu wywiadu doradca klienta informuje osobę bezrobotną o tym, jakimi formami pomocy może ona zostać objęta w ramach ustalonego profilu pomocy oraz przy współpracy z nią opracowuje Indywidualny Plan Działania (IPD), dostosowany do ustalonego profilu pomocy. IPD zawiera między innymi: działania możliwe do zastosowania przez urząd na rzecz osoby bezrobotnej, działania, które osoba bezrobotna musi zrealizować samodzielnie, terminy realizacji poszczególnych działań oraz termin i warunki zakończenia realizacji.

Według stanu na koniec grudnia 2016 r. powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim ustaliły profil 113 455 zarejestrowanym. Szczegółowe dane przedstawiają się następująco:

- Profil I – 3 427 osób
- Profil II – 71 187 osób
- Profil III – 38 841 osób.

3.10 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności

Wszyscy bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy przyporządkowywani są do odpowiedniej grupy zawodowej, zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. Według stanu na koniec grudnia 2016 roku zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych posiadała określony zawód / specjalność (104,0 tys. osób tj. 86,9%). Z kolei 15,6 tys. osób tj. 13,1% ogółu zaewidencjonowanych bezrobotnych zostało zakwalifikowanych do grupy bezrobotnych „*bez zawodu*”.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności najbardziej zagregowany podział obejmuje 10 grup zawodowych tzw. grup wielkich. Poziom bezrobocia w województwie śląskim na dzień 31 grudnia 2016 roku na poziomie grup wielkich zawodów prezentuje poniższe zestawienie.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni zarejestrowani - stan na 31.12.2016 r.			
		ogółem	kobiety	z ogółem, poprzednio pracujący, pozostający bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy	
				osoby	% wśród poprzednio pracujących
-	BEZ ZAWODU	15 674	9 727	1 655	28,8%
0	SIŁY ZBROJNE	38	1	4	12,5%
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY	1 466	681	460	31,5%
2	SPECJALIŚCI	11 091	7 418	2 922	31,1%
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	12 869	7 677	3 994	35,2%
4	PRACOWNICY BIUROWI	7 505	5 674	2 642	36,1%
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	24 242	19 981	9 052	38,7%
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	1 411	960	511	40,9%
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	24 836	6 053	9 317	39,1%
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	7 803	1 951	2 947	38,4%
9	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	13 046	6 563	5 296	40,8%
Razem województwo śląskie		119 981	66 686	38 800	37,2%

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, iż w populacji bezrobotnych najczęściej reprezentowane są osoby posiadające zawody z grupy „7”, tj. „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, stanowiące 20,7% ogółu (24,8 tys. osób). Jest to dość zróżnicowana kategoria, w której najliczniejsze grupy zawodów i specjalności¹¹ to:

- ślusarze – 2 731 osób (11,0% ogółu bezrobotnych z grupy wielkiej „7”),
- murarze – 1 671 (6,7%),
- krawcy – 1 624 (6,5%),
- cukiernicy – 944 (3,8%),
- mechanicy pojazdów samochodowych – 898 (3,6%),
- tokarze w metalu – 685 (2,8%),
- piekarze – 683 (2,8%),
- szwaczki ręczne – 673 (2,7%),
- stolarze – 637 (2,6%),
- elektromonterzy (elektrycy) zakładowi – 587 (2,4%),
- malarze budowlani – 585 (2,4%),
- mechanicy samochodów osobowych – 547 (2,2%),
- mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych – 391 (1,6%),
- hydraulicy- 384 (1,5%),
- spawacze – 372 (1,5%).

Z wyżej wymienionych zawodów i specjalności pochodziła ponad połowa bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy wielkiej „7” (54,0%).

¹¹ W Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (na poziomie najbardziej zagregowanym wyróżniamy 10 wielkich grup zawodowych. Na kolejnym, drugim szczeblu wyróżniamy duże grupy zawodowe. Bardziej szczegółowo dzielimy zawody na grupy średnie (poziom III) oraz grupy elementarne (poziom IV). Dla potrzeb analitycznych najczęściej korzystamy z zawodów zagregowanych na poziomie grup elementarnych. Możliwa jest też analiza na poziomie zawodów i specjalności (poziom V – kod sześciocyfrowy).

Drugą najliczniejszą zbiorowość bezrobotnych stanowiły osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy wielkiej „5”, tj. „Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” – 20,2% ogółu (24,2 tys. osób). W tej grupie wśród pozostających bez pracy najwięcej było bezrobotnych w następujących zawodach i specjalnościach:

- sprzedawcy – 11 340 osób (46,8% grupy wielkiej „5”),
- kucharze – 2 449 (10,1%),
- robotnicy gospodarczy – 1 837 (7,6%),
- fryzjerzy – 1 565 (6,5%),
- kelnerzy – 820 (3,4%).

Z wyżej wymienionych zawodów i specjalności pochodziło blisko trzy czwarte bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy wielkiej „5” (74,3%).

Trzecia pod względem liczebności wielka grupa zawodowa to bezrobotni sklasyfikowani jako „Pracownicy przy pracach prostych” (grupa wielka „9”), która liczyła ponad 13 tys. osób bezrobotnych tj. 10,9% ogółu. Grupę osób o niskich kwalifikacjach zawodowych najliczniej reprezentowały następujące zawody / specjalności:

- pomocniczy robotnicy budowlani – 2 689 (20,6%),
- sprzątaczkę biurowe – 1 855 (14,2%),
- robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 1 245 (9,5%),
- pakowacze ręczni – 832 (6,4%),
- pomoce kuchenne – 644 (4,9%),
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 504 (3,9%),
- dozorczy – 473 (3,6%),
- salowe – 405 (3,1%).

Nie można również pominąć grupy wielkiej „3” „Technicy i inny średni personel” bezrobotni z tej grupy stanowili 10,7% ogółu zaewidencjonowanych w województwie śląskim (12,9 tys. osób). Wśród zarejestrowanych *techników* połowa (50,1%) reprezentowała następujące zawody / specjalności:

- technicy ekonomiści – 1 685 (13,1%),
- technicy mechanicy – 965 (7,5%),
- przedstawiciele handlowi – 586 (4,6%),
- technicy budownictwa – 565 (4,4%),
- księgowi – 541 (4,2%),
- technicy informatycy - 504 (3,9%),
- technicy administracji – 492 (3,8%),
- technicy żywienia i gospodarstwa domowego – 433 (3,4%),
- technicy elektrycy – 345 (2,7%),
- technicy elektrycy – 334 (2,6%).

W końcu grudnia 2016 r. bezrobotni o wysokich kwalifikacjach zawodowych, sklasyfikowani w grupie wielkiej „2” tj. „Specjaliści” liczyli 11 091 osób tj. 9,2% ogółu. W grupie zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy *specjalistów* najliczniej reprezentowani byli:

- ekonomiści – 540 (4,9% wszystkich zarejestrowanych *specjalistów*),
- pedagodzy – 518 bezrobotnych (4,7%),
- specjaliści do spraw marketingu i handlu – 492 (4,4%),
- specjaliści administracji publicznej – 358 (3,23%),
- pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji – 337 (3,0%),
- specjaliści ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych – 265 (2,4%),
- specjaliści do spraw sprzedaży - 223 (2,0%),
- pielęgniarki – 222 (2,3%),

- specjaliści do spraw logistyki – 173 (1,6%),
- nauczyciele języka obcego – 161 (1,5%),
- socjologowie – 161 (1,5%),
- specjaliści bankowości – 160 (1,4%),
- filolodzy języka nowożytnego – 159 (1,4%).

Przedstawiciele wyżej wymienionych grup zawodów i specjalności to ponad jedna trzecia ogółu „specjalistów” zarejestrowanych jako bezrobotni w województwie śląskim (34,0%).

„Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (grupa wielka 8) stanowili 6,5% ogółu bezrobotnych (7,8 tys. osób). W grupie wielkiej „8” połowę (49,8%) stanowili bezrobotni zakwalifikowani do następujących zawodów i specjalności:

- górnik eksploatacji podziemnej – 1 434 osoby (18,4% grupy wielkiej „8”),
- kierowca samochodu ciężarowego – 564 (7,2%),
- kierowca samochodu osobowego – 485 (6,2%),
- pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani – 471 osób (6,0%),
- pozostali monterzy gdzie indziej nie sklasyfikowani - 357 (4,6%),
- kierowca samochodu dostawczego – 213 (2,7%),
- kierowca operator wózków jezdniowych – 181 (2,3%),
- obuwnik przemysłowy – 178 (2,3%).

Kolejna grupa wielka pozostających w ewidencji bezrobotnych to „Pracownicy biurowi” – 7,5 tys. osób, tj. 6,3% ogółu bezrobotnych. Wśród zakwalifikowanych do grupy wielkiej „4”, zdecydowana większość (61,0%) należała do trzech zawodów / specjalności:

- pozostali pracownicy obsługi biurowej – 1 748 (23,3% grupy wielkiej „4”),
- technik prac biurowych 1 434 (19,1%),
- magazynier – 1 397 (18,6%).

Z grupy wielkiej *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy* wywodziło się 1 466 bezrobotnych (1,2%). W tej grupie najwięcej było zarejestrowanych przedstawicieli następujących zawodów / specjalności:

- pozostali kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani – 115 osób (7,8% ogółu bezrobotnych z grupy wielkiej „1”),
- kierownicy sklepu / supermarketu – 105 osób (7,2%),
- kierownicy do spraw sprzedaży – 103 osoby (7,0%),
- prezesi – 90 osób (6,1%).
- kierownicy budowy – 61 osób (4,2%).

Ogółem bezrobotni z wymienionych zawodów stanowili blisko jedną trzecią zarejestrowanych w grupie wielkiej *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy* (32,3%).

Z uwagi na industrialny charakter województwa, stosunkowo nieliczna była grupa wielka „6” „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” – należało do niej 1,1 tys. bezrobotnych tj. 1,2% ogółu. W powyższej grupie wielkiej najliczniej reprezentowani byli:

- ogrodnicy terenów zieleni – 258 osób (18,3%),
- rolnicy – 229 (16,2%),
- ogrodnicy – 180 (12,8%),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby – 141 (10,0%),
- pozostali ogrodnicy – 140 (9,9%),

Z tych pięciu zawodów i specjalności pochodziło blisko dwie trzecie bezrobotnych kwalifikowanych do grupy wielkiej „6” (67,2%).

Najmniej bezrobotnych należało do wielkiej grupy zawodów „Siły zbrojne” (38 osób).

Niżej przedstawiono tabelę prezentującą 19 zawodów i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 1 000 bezrobotnych. Na czele rankingu według liczby bezrobotnych w końcu 2016 roku (podobnie jak w latach poprzednich) znalazły się osoby posiadające zawody robotnicze i rzemieślnicze.

Ranking zawodów i specjalności o największej liczbie bezrobotnych

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba bezrobotnych - stan na 31.12.2016 r.	Udział w liczbie bezrobotnych ogółem (119 981)
1	522301	Sprzedawca	11 340	9,5%
2	722204	Ślusarz	2 731	2,3%
3	931301	Pomocniczy robotnik budowlany	2 689	2,2%
4	512001	Kucharz	2 449	2,0%
5	911207	Sprzątaczką biurową	1 855	1,5%
6	515303	Robotnik gospodarczy	1 837	1,5%
7	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	1 748	1,5%
8	331403	Technik ekonomista	1 685	1,4%
9	711202	Murarz	1 671	1,4%
10	753105	Krawiec	1 624	1,4%
11	514101	Fryzjer	1 565	1,3%
12	411004	Technik prac biurowych	1 434	1,2%
13	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	1 434	1,2%
14	432103	Magazynier	1 397	1,2%
15	932911	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	1 245	1,0%
16	311504	Technik mechanik	965	0,8%
17	751201	Cukiernik	944	0,8%
18	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	898	0,7%
19	932101	Pakowacz ręczny	832	0,7%
20	513101	Kelner	820	0,7%
Razem			41 163	34,3%

Łącznie bezrobotni posiadający zawody i specjalności wymienione w powyższej tabeli (41 163 osoby) stanowili jedną trzecią ogółu zarejestrowanych oraz blisko 40% bezrobotnych posiadających zawód / specjalność (39,5%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że ponad jedna czwarta bezrobotnych zarejestrowanych w województwie śląskim posiada zawód mieszczący się na pierwszych dziewięciu pozycjach rankingu (29 629 bezrobotnych, tj. 24,7% ogółu).

W rankingu osób bezrobotnych niezmiennie od kilku lat pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmuje zawód sprzedawcy: 11 340 osób tj. 9,5% całej populacji bezrobotnych. Należy nadmienić, iż w tym zawodzie kobiety stanowiły 92,0% (10 430 osób).

W powyższym zestawieniu profesji najliczniej reprezentowanych wśród bezrobotnych nie znalazł się ani jeden zawód, do wykonywania którego wymagane jest wyższe wykształcenie.

3.11 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Statystyka rynku pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) określa przynależność ostatniego pracodawcy osoby bezrobotnej do odpowiedniej sekcji działalności i sektora własności. W 2016 roku w populacji bezrobotnych województwa śląskiego dominowały osoby, które pracowały przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy. Populacja ta na koniec grudnia 2016 r. wynosiła 104,4 tys., tj. 87,0% ogółu bezrobotnych.

Analiza wykazuje, iż większość zarejestrowanych bezrobotnych pracowała poprzednio w zakładach należących do pięciu sekcji PKD: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów*

mechanicznych, włączając motocykle (18,4%), przetwórstwo przemysłowe (17,3% poprzednio pracujących), budownictwo (10,5%), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (8,2%) oraz pozostała działalność usługowa (7,2%). Łącznie w zakładach pracy z wymienionych sekcji pracowało 61,6% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących. 12,8% bezrobotnych poprzednio pracujących zaklasyfikowano jako działalność niezidentyfikowaną, oznacza to, że pracownikom powiatowych urzędów pracy nie udało określić się sekcji PKD w której działał ostatni pracodawca bezrobotnego.

W końcu 2016 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących u pracodawców sektora prywatnego wynosiła 78,6 tys. osób. Stanowiło to 86,4% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących, co do których udało się ustalić rodzaj pracodawcy. Natomiast w przedsiębiorstwach z sektora publicznego poprzednio zatrudnionych było 12,4 tys. osób.

**Poziom bezrobocie wśród poprzednio pracujących według sekcji PKD
- stan na 31 grudnia 2016 r.**

Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni				
	ogółem	kobiety	pracujący poprzednio:		ze zwolnień dotyczących zakładu pracy
			w sektorze publicznym	w sektorze prywatnym	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1 089	490	217	872	41
Górnictwo i wydobywanie	1 454	505	492	962	279
Przetwórstwo przemysłowe	18 020	8 891	1 376	16 644	1 460
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	354	126	92	262	95
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 387	476	411	976	52
Budownictwo	10 970	1 946	641	10 329	559
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	19 215	13 366	1 185	18 030	1 252
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3 503	2 794	193	3 310	180
Transport, gospodarka magazynowa	3 042	1 229	679	2 363	264
Informacja i komunikacja	938	534	49	889	92
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 585	1 261	156	1 429	208
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 260	664	384	876	65
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 969	1 802	332	2 637	242
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8 563	5 067	493	8 070	184
Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2 883	1 322	1 949	934	105
Edukacja	2 461	1 877	1 359	1 102	132
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 831	2 285	1 400	1 431	121
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	924	548	394	530	31
Pozostała działalność usługowa	7 503	4 394	561	6 942	369
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	25	19	0	25	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	21	8	19	2	0
Działalność niezidentyfikowana	13 383	7 112	x	x	512
Razem	104 380	56 716	12 382	78 615	6 243

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. wśród ogółu kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy, 85,0% (56,7 tys.) stanowiły te, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej (w końcu 2015 r. było to odpowiednio 83,6% i 67,5 tys.).

Większość bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących (56,0%) zatrudniona była przez pracodawców zakwalifikowanych do czterech sekcji PKD: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle* – 13,4 tys. osób (23,6% bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących), *przetwórstwo przemysłowe* – 8,9 tys. osób (15,7%), *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 5,1 tys. osób (8,9%) oraz *pozostała działalność usługowa* – 4,4 tys. osób (7,7%). Do *działalności niezidentyfikowanej* zaklasyfikowano 12,5% kobiet uprzednio pracujących (7,1 tys. osób).

4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 14.03.2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie z dniem 27 maja 2014 r. do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczamy:

- bezrobotnych do 30 roku życia -
w tym: do 25 roku życia;
- bezrobotnych długotrwale;
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Według stanu na koniec grudnia 2016 r. w rejestrach pozostawały 100 963 osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stanowiły one 84,1% wszystkich bezrobotnych w województwie śląskim (w tym 57 393 kobiety, które stanowiły 56,8% ogółu osób bezrobotnych z tej grupy). Z omawianej populacji osób niewielki odsetek posiadał prawo do pobierania zasiłku – 10,9%, w tym 60,4% to kobiety.

Liczba zarejestrowanych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy - ogółem, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2015 r.	2016 r.
styczeń	156 494	131 626
luty	156 344	131 384
marzec	153 117	127 007
kwiecień	147 488	121 619
maj	142 063	116 005
czerwiec	135 439	109 823
lipiec	131 501	106 074
sierpień	128 739	104 169
wrzesień	126 822	102 905
październik	124 743	101 190
listopad	125 067	101 018
grudzień	126 530	100 963

W końcu grudnia 2016 roku najwięcej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych było w: Bytomiu (6,6 tys. osób), Sosnowcu (5,7 tys.) oraz w Częstochowie (5,6 tys. osób). Natomiast najmniej zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-łędzimskim (0,7 tys. osób), Żorach (1,0 tys. osób) oraz Świętochłowicach (1,0 tys. osób).

Udział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy wśród ogółu bezrobotnych wahał się od 77,6% w Żorach do 88,6% w powiecie lublinieckim (w Bytomiu także ten udział był wysoki i wynosił 88,0%).

Zgodnie z ustawą, w stosunku do wymienionych wyżej kategorii zarejestrowanych powinny być stosowane dodatkowe działania, włącznie z zastosowaniem możliwości, jakie dają ustawy o zatrudnieniu socjalnym i pomocy społecznej.

4.1 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia

Do bezrobotnych w wieku poniżej 30 lat (od 18 do 29 lat) zaliczane są osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 30 roku życia. Z danych statystycznych wynika, że według stanu na 31 grudnia 2016 r. zbiorowość bezrobotnych poniżej 30 roku życia liczyła w województwie śląskim 28,9 tys. osób, co stanowiło 24,1% zarejestrowanych (przypomnijmy, bezrobotni ogółem – 119 981 osób). W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat obniżyła się o 9 290 (tj. o blisko jedną czwartą, - 24,3 proc.). Dokładne dane zawarto w tabeli.

Bezrobotni poniżej 30 roku życia, stan w końcu miesiąca

Rok/ miesiąc	2015		2016	
	osoby	% udział wśród ogółu	osoby	% udział wśród ogółu
styczeń	52 425	28,5%	41 000	26,3%
luty	52 071	28,2%	41 150	26,4%
marzec	50 203	27,8%	38 496	25,5%
kwiecień	47 425	27,3%	35 622	24,6%
maj	44 018	26,3%	33 554	24,3%
czerwiec	39 909	25,0%	31 364	24,0%
lipiec	38 258	24,6%	30 172	23,9%
sierpień	37 498	24,7%	30 142	24,3%
wrzesień	37 970	25,5%	30 481	25,0%
październik	37 690	25,7%	29 881	24,9%
listopad	38 155	26,0%	29 575	24,7%
grudzień	38 156	25,7%	28 866	24,1%

W subpopulacji bezrobotnych poniżej 30 roku życia znalazły się 18 672 kobiety (64,7% ogółu bezrobotnych z tego przedziału wiekowego; rok wcześniej odpowiednio 23 266 osób, tj. 61,0%).

W końcu grudnia 2016 r. najwięcej bezrobotnych opisywanej kategorii zarejestrowanych było w Bytomiu (1 696 osób), Sosnowcu (1 357 osób), Katowicach (1 278) oraz w powiecie wodzisławskim (1 205 osób). Z kolei najmniej osób tej kategorii pochodziło z powiatu bieruńsko – ledzimskiego (228 osób), Żor (306) oraz Świętochłowic (336).

Natężenie bezrobocia w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2016 r. najwyższe udziały młodych bezrobotnych obserwowano w powiatach: kłobuckim (34,9%), lublinieckim (32,2%), wodzisławskim (31,6%), rybnickim (30,3%) i raciborskim (30,0%),

a najniższe notowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w Bielsku-Białej (17,0%), Częstochowie (17,1%), Dąbrowie Górniczej (19,0%), Sosnowcu (19,2%) oraz Tychach (19,5%).

Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku życia relatywnie niski był odsetek chronicznie bezrobotnych. Osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące stanowiły 9,6% (2 777 osób). W opisywanej subpopulacji zdecydowana większość pozostawała w rejestrach urzędów pracy krótko, w okresie do 6 miesięcy (62,3% , tj. 17 971 osób).

W końcu grudnia 2016 r. wśród bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat prawie co piąty legitymował się wykształceniem wyższym (18,3%). Osoby z wykształceniem średnim stanowiły 40,0%, zaś 15,5% to bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym (4 357 osób poniżej 30 roku życia). Co czwarty młody bezrobotny miał wykształcenie gimnazjalne lub niższe (26,6%).

Większość bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat posiadała staż pracy (69,7% - 20 134 osoby). Wśród osób, które posiadały doświadczenie zawodowe najwięcej było legitymujących się stażem pracy do 1 roku – 10 473 osoby (36,3% ogółu bezrobotnych poniżej 30 roku życia).

Dane statystyki publicznej pozwalają zbadać płynność (*napływ / odpływ*) ogółu bezrobotnych oraz wybranych kategorii, w tym również młodzieży poniżej 30 roku życia. Okazuje się, że w całym 2016 roku w powiatowych urzędach pracy w województwie śląskim zarejestrowało się 92 269 osób poniżej 30 roku życia (*napływ* do bezrobocia). Większość młodzieży ewidencjonowana była po raz kolejny (64 203 osoby – 69,6% *napływu*).

W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku z rejestrów wyłączono 98 090 bezrobotnych poniżej 30 roku życia (*odpływ* z bezrobocia). Najczęściej przyczyną *odpływu* młodzieży było podjęcie pracy. Z tego tytułu wyłączono 47 812 osób (48,7% *odpływu*).

W dalszej kolejności przyczyną wyrejestrowania było:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy	23 779 osób,	24,2% <i>odpływu</i>
- rozpoczęcie stażu	10 577 osób,	10,8% <i>odpływu</i>
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	4 808 osób,	4,9% <i>odpływu</i>
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI	3 969 osób,	4,0% <i>odpływu</i>
- rozpoczęcie szkolenia	2 619 osób,	2,7% <i>odpływu</i>

Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku możemy wyróżnić podkategorię osób pozostających bez pracy, w wieku do 25 lat. Do tej grupy zaliczane są osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 25 roku życia.

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. liczebność tej zbiorowości wynosiła w województwie śląskim 13 558 osób, co stanowiło ogółu 11,3% zarejestrowanych (rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 12,5%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wielu od 18 do 24 lat spadła o 4,9 tys. osób, tj. o 26,7 proc.

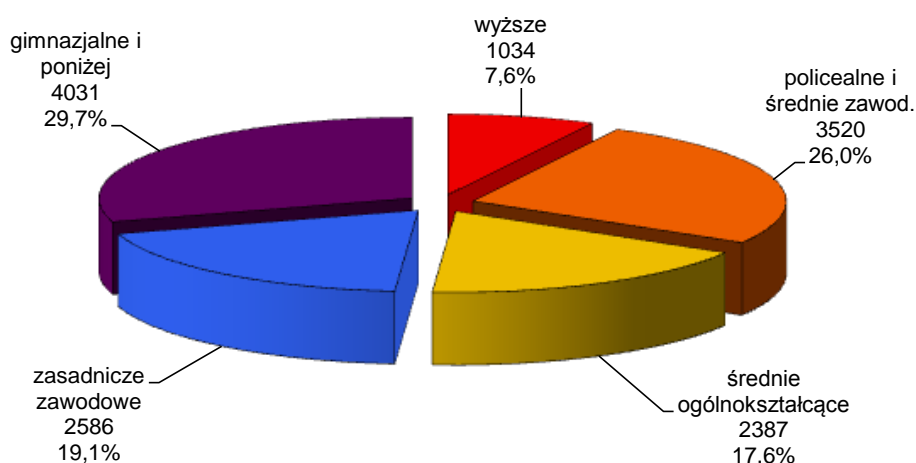
Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 61,7% tej subpopulacji (8 360 osób; 2015 r. – 10 777 osób, tj. 58,3%).

Natężenie bezrobocia młodzieży poniżej 25 roku życia w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2016 r. najwyższe udziały notowano w powiatach: kłobuckim (18,8%), wodzisławskim (16,8%), lublinieckim (16,3%), rybnickim (15,5%) oraz w Jastrzębiu – Zdroju (15,9%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w: Bielsku– Białej (6,4%), Częstochowie (6,6%), Dąbrowie Górniczej (7,9%) oraz w Tychach (8,0%).

Liczba zarejestrowanych osób poniżej 25 roku życia, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	38 523	39 799	37 838	39 395	35 502	26 507	19 946
luty	39 689	41 329	38 599	39 927	35 103	26 037	19 893
marzec	39 116	40 890	37 349	38 365	32 743	24 748	18 433
kwiecień	36 336	37 680	34 869	36 570	29 855	23 065	16 704
maj	35 238	35 237	32 885	34 319	27 765	21 140	15 753
czerwiec	34 070	32 861	31 348	32 780	25 804	18 978	14 607
lipiec	33 465	32 491	30 953	32 170	25 303	18 152	13 905
sierpień	33 306	32 185	31 573	32 046	24 871	17 844	13 934
wrzesień	35 961	33 829	34 364	34 448	26 148	19 073	14 914
październik	35 832	34 028	34 580	34 229	25 674	18 929	14 581
listopad	35 133	34 518	35 669	34 465	26 004	18 774	14 180
grudzień	35 895	34 457	35 847	33 616	24 959	18 494	13 558

Bezrobotni poniżej 25 roku życia według poziomu wykształcenia - stan na 31.12.2016 r.

4.2 Długotrwale bezrobotni

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 16,4 tys. osób, do poziomu 63,9 tys. natomiast udział tej subpopulacji bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych obniżył się o 0,8 p. proc., z 54,1% w grudniu 2015 r. do 53,3% w końcu 2016 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (37,1 tys. pań, tj. 57,9% w końcu grudnia 2016 r., wobec 45,1 tys. osób, tj. 56,2% w grudniu 2015 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2016 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (5,0 tys.; 66,6%) i Sosnowcu (4,0 tys.; 56,3%).

W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotykał powiat bieruńsko – lędziński (372 osoby, tj. 43,8% ogółu) oraz Żory (549 osób; 44,1%).

Liczba zarejestrowanych długotrwanie bezrobotnych, stan w końcu miesiąca

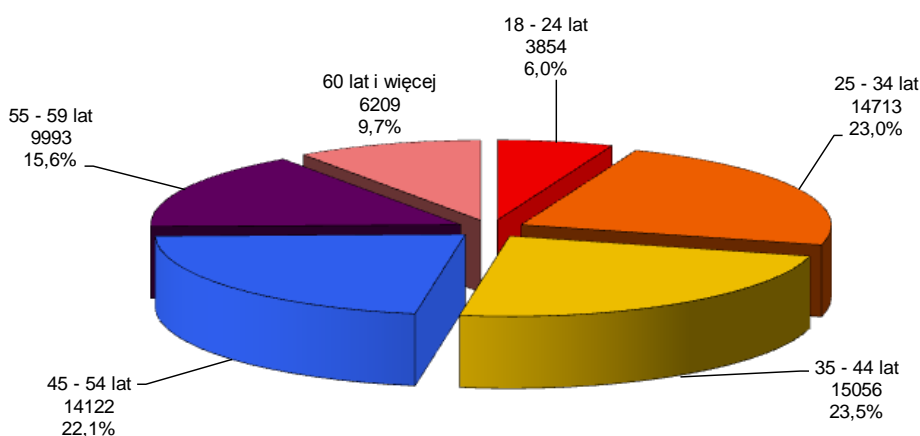
miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	61 404	77 445	88 387	98 743	108 648	98 486	81 746
luty	62 525	79 671	90 237	100 073	109 365	97 934	80 967
marzec	63 062	80 849	90 409	100 335	108 468	96 261	79 210
kwiecień	62 548	80 526	89 357	99 602	105 948	93 475	76 826
maj	62 419	79 401	87 928	98 968	104 216	90 935	73 110
czerwiec	62 029	77 995	87 056	98 411	102 311	87 663	69 269
lipiec	62 335	78 269	86 609	97 896	100 389	84 991	67 223
sierpień	62 934	78 415	87 317	98 464	99 587	82 980	65 555
wrzesień	64 266	78 787	88 268	99 086	97 812	80 808	64 253
październik	66 434	79 643	88 184	99 419	95 741	79 174	63 256
listopad	68 010	81 541	90 587	102 148	96 247	79 043	62 959
grudzień	72 162	84 291	93 933	104 500	96 228	80 389	63 947

Według stanu na 31 grudnia 2016 r. wśród długotrwanie bezrobotnych 41,4% stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy nieprzerwanie od ponad 24 miesięcy. Z kolei 29,3% to bezrobotni, którzy poszukiwali zatrudnienia nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy.

Jeżeli chodzi o wykształcenie, to blisko jedna trzecia osób długotrwanie bezrobotnych posiadała wykształcenie gimnazjalne lub poniżej (20 999 osób, tj. 32,8%). Wysoki był udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,6%, tj. 18,3 tys. osób), natomiast najmniej osób legitymowało się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (5 282 osoby, tj. 8,3%). Co dziesiąty długotrwanie bezrobotny miał wyższe wykształcenie (10,1%, 6 465 osób).

Analizując strukturę wieku stwierdzamy, że blisko połowa długotrwanie bezrobotnych to osoby, które ukończyły 45 rok życia (47,4%; 30 324 osoby).

Struktura długotrwanie bezrobotnych w województwie śląskim według wieku - stan na 31.12.2016 r.

Zdecydowana większość podejmowała wcześniej zatrudnienie – 86,0% (54 984 osoby). Najwięcej zarejestrowanych legitymowało się stażem pracy do jednego roku – 20,2%, a najmniej powyżej 30 lat (3,5%).

Dane statystyki publicznej pozwalają określić płynność bezrobocia. Okazuje się, że w całym 2016 roku do rejestrów śląskich powiatowych urzędów pracy „napłynęło” 64,8 tys. długotrwale bezrobotnych. W tym samym czasie z rejestrów wyłączono 81 251 osób z tej kategorii (*odpływu z bezrobocia*). Najczęściej przyczyną *odpływu* długotrwale bezrobotnych było podjęcie pracy. Z tego tytułu wyłączono 30 656 osób (37,7% *odpływu*).

W dalszej kolejności przyczyną wyrejestrowania było:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy	20 511 osób,	25,2%	<i>odpływu</i>
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	5 557 osób,	6,8%	<i>odpływu</i>
- rozpoczęcie stażu	4 805 osób,	5,9%	<i>odpływu</i>
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI	4 066 osób,	5,0%	<i>odpływu</i>
- rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	3 364 osoby,	4,1%	<i>odpływu</i>
- skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	2 249 osób,	2,8%	<i>odpływu</i>
- rozpoczęcie szkolenia	1 664 osoby,	2,0%	<i>odpływu</i>

4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W końcu grudnia 2016 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 36,5 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 30,4% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej analogiczny odsetek 29,7%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	40 025	43 981	47 072	52 853	55 717	49 990	45 308
luty	40 862	44 600	48 004	53 763	55 512	50 244	44 978
marzec	41 143	44 901	47 849	54 007	54 687	49 760	44 125
kwiecień	40 210	44 237	47 431	53 625	53 318	48 492	42 800
maj	39 445	43 145	46 938	52 881	52 200	47 701	41 248
czerwiec	38 490	42 049	46 722	52 277	50 954	46 633	39 349
lipiec	37 861	41 760	46 245	51 988	49 753	45 544	38 119
sierpień	37 516	41 365	46 064	51 880	48 747	44 514	36 976
wrzesień	37 564	41 153	46 298	51 556	48 013	43 614	36 290
październik	38 441	41 446	46 646	51 545	47 431	43 182	35 887
listopad	39 158	42 520	47 934	52 386	47 927	43 287	36 211
grudzień	41 526	44 154	49 956	53 706	48 460	44 115	36 466

Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii zarejestrowanych, gdzie notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi tylko 42,1%.

W końcu 2016 r. problem braku pracy w grupie 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili nawet ponad jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (38,3%), Bielsko-Biała (36,0%), Gliwice (34,0%), Tychy (33,5%).

Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, to bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w powiatach kłobuckim (24,6%) i lublinieckim (24,7%) oraz w powiatach podregionu rybnickiego: wodzisławskim (24,9%), Jastrzębiu - Zdroju (25,0%), Żorach (25,3%), Rybniku (26,6%) i w powiecie rybnickim (26,7%).

„Napływ” do ewidencji powiatowych urzędów pracy bezrobotnych powyżej 50 roku życia wyniósł w 2016 roku 40,7 tys. osób, z czego 86,1% ewidencjonowano po raz kolejny.

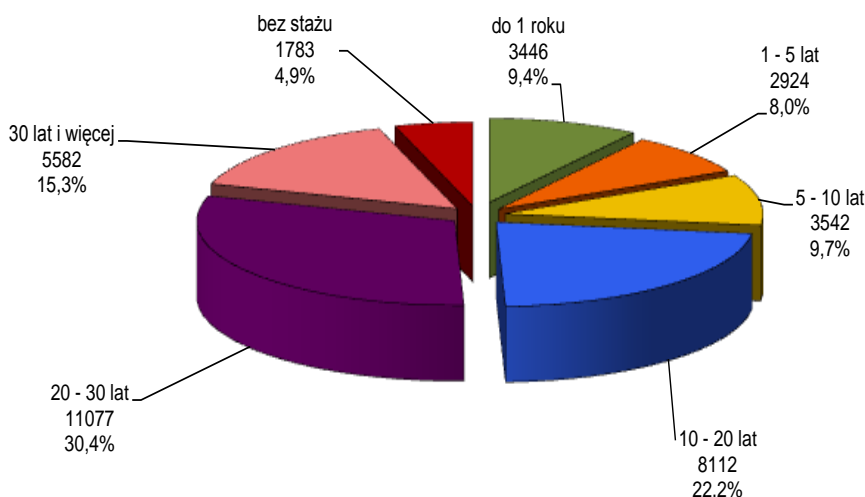
Na przestrzeni 2016 roku wyłączono z ewidencji 48,4 tys. osób, z czego z tytułu podjęcia pracy 18,4 tys. osób z opisywanej grupy (38,1% odpływu).

Inne ważne przyczyny odpływu to:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy	9 545 osób,	19,7%	odpływu
- nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego	4 450 osób	9,2%	odpływu
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	2 701 osób,	5,6%	odpływu
- rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	1 872 osoby,	3,9%	odpływu
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych	1 654 osoby	3,4%	odpływu
- osiągnięcie wieku emerytalnego	1 523 osoby	3,1%	odpływu
- rozpoczęcie stażu	1 325 osób,	2,7%	odpływu
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI	1 296 osób,	2,7%	odpływu
- skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	856 osób,	1,8%	odpływu
- rozpoczęcie szkolenia	709 osób,	1,5%	odpływu

Niewątpliwym atutem osób z tej kategorii jest fakt posiadania doświadczenia zawodowego, 30,4% osób posiada staż od 20-30 lat, a 22,2% od 10-20 lat. Zaledwie 4,9% (1 783 osoby) to bezrobotni powyżej 50 roku życia bez stażu pracy.

Struktura bezrobocia według stażu pracy wśród osób powyżej 50 roku życia - stan na 31.12.2016 r.

Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy aż 35,9% ma wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś 33,0% posiada wykształcenie gimnazjalne lub poniżej. Zaledwie 5,6% legitymuje się wyższym wykształceniem. Drugą barierą utrudniającą sukces na rynku pracy jest długookresowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ aż

49,8% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik był nieznacznie niższy i wynosił 49,5%).

4.4 Bezrobotni niepełnosprawni

Według stanu na 31.12.2016 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 8,3 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2015 roku liczebność tej kategorii spadła o 1 861 osób (-18,2%). Nieznacznie wzrósł udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu z 6,9% w grudniu 2015 r. do 7,0% w grudniu 2016 r.

Na koniec grudnia 2016 roku kobiety stanowiły 48,8% zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych (4 069 osób) co oznacza, że ich udział w ujęciu rocznym obniżył się (31 grudzień 2015 r. 49,5% tj. 5 051 bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet).

W końcu grudnia 2016 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (795 osób, tj. 11,7% ogółu zarejestrowanych w powiecie), Sosnowcu (484 osoby) oraz w Bielsku-Białej (439; w tym mieście na prawach powiatu co siódmy zarejestrowany jest osobą niepełnosprawną; 13,6%). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach ziemskich: rybnickim (69 osób, tj. 4,3% ogółu), bieruńsko-lędzimskim (72 osoby, tj. 8,5% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie) i lublinieckim (90 osób; 3,9%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
styczeń	10 771	11 476	12 262	12 890	13 099	12 253	10 467
luty	10 929	11 514	12 386	13 024	12 955	12 047	10 270
marzec	11 040	11 567	12 463	12 920	12 776	11 842	10 156
kwiecień	10 853	11 311	12 177	12 710	12 462	11 544	9 798
maj	10 671	11 136	12 005	12 489	12 232	11 252	9 390
czerwiec	10 399	10 778	11 837	12 263	11 899	10 859	8 865
lipiec	10 345	10 773	11 689	12 274	11 810	10 629	8 581
sierpień	10 414	10 823	11 762	12 256	11 705	10 396	8 427
wrzesień	10 563	10 930	11 817	12 267	11 627	10 203	8 275
październik	10 681	10 944	11 928	12 384	11 722	10 017	8 232
listopad	10 757	11 184	12 191	12 635	11 758	10 043	8 239
grudzień	11 064	11 511	12 475	12 822	11 855	10 205	8 344

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych osoby długookresowo bezrobotne, które pozostawały bez zatrudnienia nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy stanowiły 48,6% zaewidencjonowanych niepełnosprawnych.

Stan na 31.12.2016 r.

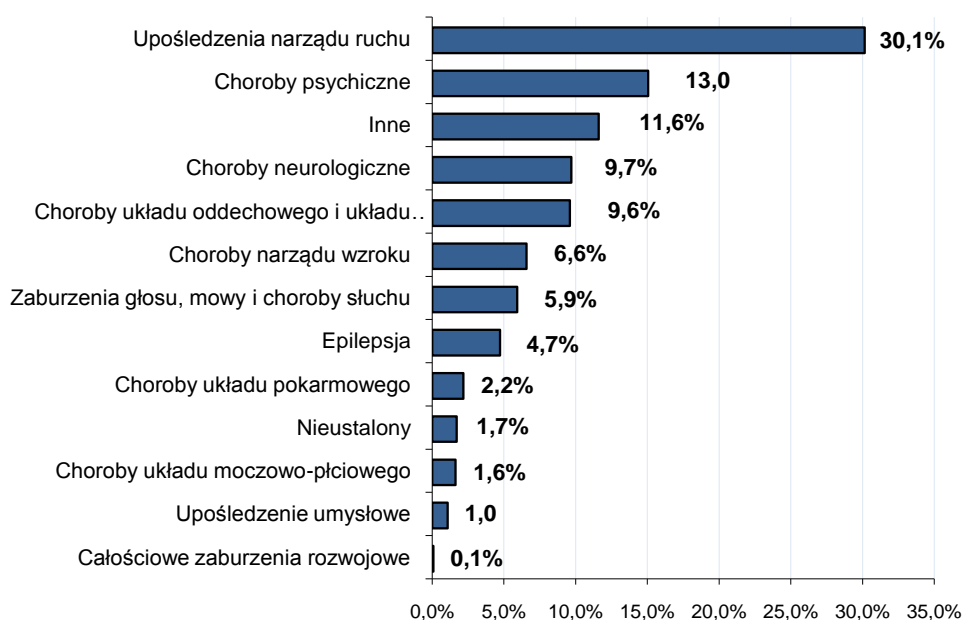
Czas pozostawania bez pracy	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
do 1 miesiąca	601	7,2%
1-3 miesiąca	1 337	16,0%
3-6 miesięcy	1 108	13,3%
6-12 miesięcy	1 243	14,9%
12-24 miesięcy	1 411	16,9%
powyżej 24 miesiące	2 644	31,7%
Razem	8 344	100,0%

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu grudnia 2016 r. osoby młode, do 34 roku życia stanowiły zaledwie 15,5% bezrobotnych niepełnosprawnych (1 293 osoby). Najbardziej liczną kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (2 311 osób, tj. 27,7%).

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych obserwowano niekorzystną strukturę wykształcenia. Według stanu na 31 grudnia 2016 r. zdecydowana większość omawianej kategorii legitymowała się świadectwem ukończenia szkoły zawodowej lub podstawowej i gimnazjum (67,2% - 5 609 osób). Stosunkowo rzadko bezrobotni niepełnosprawni posiadali wyższe wykształcenie (31.12.2016 r. - 6,1%).

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w województwie śląskim zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 5 751 osób (68,9%). Kolejne 2 408 osób legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością (28,9%), a 185 bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności (2,2%).

Przyczyny niepełnosprawności – stan na koniec II półrocza 2016 r.
N= 8 344 bezrobotnych niepełnosprawnych

Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem (upośledzeniem) narządów ruchu. Bardzo wielu klientów powiatowych urzędów pracy podaje również choroby psychiczne oraz choroby neurologiczne, jako czynniki powodujące przynależność do omawianej kategorii osób. Te trzy główne grupy dolegliwości dotyczą 54,9% zarejestrowanych ze statusem niepełnosprawnych (4 580 osób).

4.5 Pozostałe kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej

Na koniec 2016 r. w rejestrach urzędów pracy pozostawały 4 224 osoby bezrobotne korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, tj. 3,5% ogółu zarejestrowanych. Większość bezrobotnych w tej kategorii stanowiły kobiety – 3 126 osób, tj. 62,5%. Ze świadczeń z pomocy społecznej najczęściej korzystano w Bytomiu (1 212 osób, jak z tego wynika 28,7% śląskich bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej pochodziło z Bytomia).

W 8 powiatach w ogóle nie notowano osób z tej grupy. Najczęściej korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (2 187 tj. 51,8%), najrzadziej z wykształceniem wyższym (104, tj. 2,5%). Wśród osób w tej kategorii blisko połowa mieściła się w przedziale wiekowym od 25 do 44 lat (2 001 osób, tj. 47,4%). Najmniej bezrobotnych pobierających świadczenia z pomocy społecznej to osoby w wieku 18 – 24 lata (263 osoby, tj. 6,2%) oraz w wieku 60 lat i więcej (457, tj. 10,8%). Niemal co drugi bezrobotny w tej subpopulacji pozostawał bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (1 980 osób, tj. 46,9%).

Bezrobotni posiadający, co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia

Na koniec omawianego okresu liczba bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia wynosiła 19 822 osoby, tj. 16,5% z ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W tej grupie dominowały kobiety (17 211 osób, tj. 86,8%). W ujęciu przestrzennym, najwięcej bezrobotnych omawianej kategorii notowano w Bytomiu (1 401 osób, tj. 7,1% ogółu bezrobotnych rodziców w województwie śląskim, wychowujących co najmniej jedno dziecko do lat 6), powiecie cieszyńskim (970 osób; 4,9%) oraz w Zabrze (927 osób; 4,7%), a najmniej w Żorach (150 osób; 0,8%) i w powiecie bieruńsko-lędzińskim (167 osób; 0,8%). Bezrobotni rodzice wychowujący dziecko poniżej 6. roku życia najczęściej legitymowali się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (6 142 osoby, tj. 31,0%), a najrzadziej średnim ogólnokształcącym (2 379 osób, tj. 12,0%). Co siódmy bezrobotny był osobą z wykształceniem wyższym (2 989 osób, tj. 15,1%). Ponad połowa bezrobotnych w tej kategorii była w wieku 25-34 lata (10 972 osoby, tj. 55,4%), a osoby w wieku 55+ stanowiły zaledwie 0,2% (35 osób). Wraz z długością czasu pozostawania w rejestrach urzędów pracy rośnie liczba bezrobotnych w tej kategorii. Osób pozostających bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy było 8 658, tj. 43,7%, w tym powyżej 24 miesięcy 4 370 osób. Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia to w większości osoby poprzednio pracujące. Co piąty z nich jest osobą bez stażu pracy (3 667 osób, tj. 18,5%).

Bezrobotni posiadający, co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia

W końcu okresu sprawozdawczego odnotowano 204 osoby bezrobotne posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, tj. 0,2% z ogółu zarejestrowanych.

W tej grupie przeważały kobiety stanowiące 82,8% (169 pań). W siedmiu powiatach w województwie śląskim nie rejestrowano osób w tej kategorii. Najwięcej bezrobotnych rodziców, posiadających co najmniej jedno niepełnosprawne dziecko poniżej 18 roku życia odnotowano w Chorzowie (23 osoby) oraz w powiatach kłobuckim i cieszyńskim (po 19 osób). Niemal co drugi zarejestrowany był osobą w wieku 35-44 lata (99 osób, tj. 48,5%). Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym stanowili 59,3% subpopulacji (odpowiednio: 70 osób, tj. 34,3% oraz 51 osób, tj. 25,0%), najmniej było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (16 osób, tj. 7,8%). Co trzeci bezrobotny pozostawał bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy (67 osób, tj. 32,8%).

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2015 r. =100
Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	5 024	3,4%	4 224	3,5%	-800	84,1
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	21 805	14,7%	19 822	16,5%	-1 983	90,9
Bezrobotni posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	220	0,1%	204	0,2%	-16	92,7
Liczba bezrobotnych ogółem	148 508		119 981		-28 527	80,8

5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu

5.1 Aktywizacja bezrobotnych

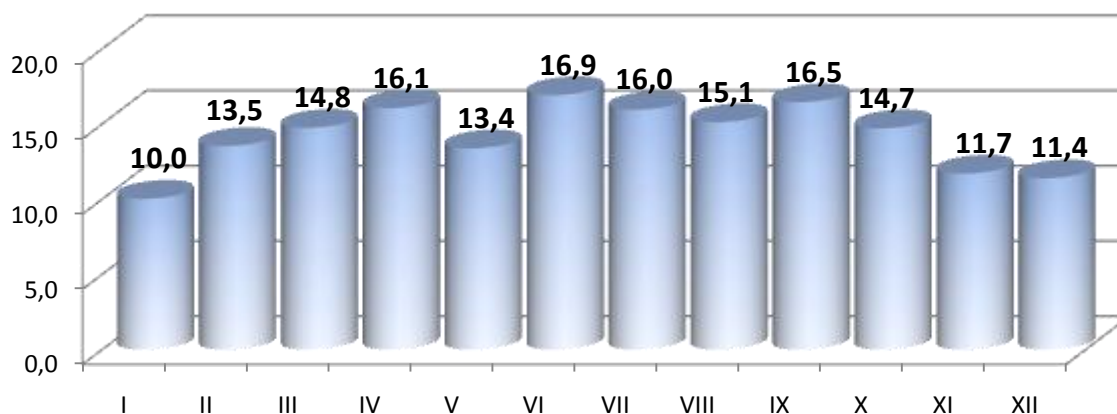
5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Od stycznia do grudnia 2016 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 170 030 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, to jest o 29,1 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2015 r. – 140 951 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej). W 2016 roku 13,8% ofert stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej, rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 18,3%. Dokładne dane zawarto w tabeli:

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	wzrost / spadek	
			liczby bezwzględne	dynamika 2015 r. =100
Liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej - ogółem	140 951	170 030	+ 29 079	120,6
z ogółem na:				
zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	115 174	146 622	+ 31 448	127,3
miejsca aktywizacji zawodowej	25 777	23 408	-2 369	90,8
z tego:				
staże	21 697	19 548	-2 149	90,1
miejsca przygotowania zawodowego	57	55	-2	96,5
prace społecznie użyteczne	4 023	3 805	-218	94,6
dla niepełnosprawnych	7 767	9 044	+ 1 277	116,4
dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	1 373	1 411	+ 38	102,8

Największa liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej została zgłoszona w czerwcu, wrześniu i kwietniu, natomiast najmniej ofert pracy wpłynęło do urzędów pracy województwa śląskiego w pierwszym i ostatnim miesiącu 2016 roku.

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej województwa śląskiego w 2016 r. (w tys.)

Oferty - podobnie jak w latach ubiegłych pochodziły - w większości z sektora prywatnego: 92,4%. W 2016 r. do śląskich urzędów pracy zgłoszonych zostało ponad 38 tysięcy ofert pracy subsydiowanej (co stanowiło 22,6% wszystkich zgłoszonych ofert), rok wcześniej odsetek subsydiowanych ofert zatrudnienia wyniósł 25,2%.

Spośród 36 powiatów województwa śląskiego w roku 2016 liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej wzrosła w trzydziestu jednostkach terytorialnych, największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w: Bytomiu (+ 3 381), Tychach (+ 2 629), Świętochłowicach (+ 2 571) i w Katowicach (+ 2 484). Natomiast w sześciu powiatach odnotowano spadek zgłoszeń – największy w Gliwicach (- 1 714 ofert); następnie w Chorzowie (- 625) i powiecie cieszyńskim (- 348). Szczegółowe dane na ten temat przedstawia tabela.

**Liczba zgłaszanych ofert pracy/wolnych miejsc pracy i aktywizacji
zawodowej w układzie powiatów w latach 2015-2016**

Powiaty	2015 r.	2016 r.	wzrost/ spadek
Katowice	10 356	12 840	+ 2 484
Bielsko-Biała	7 754	9 133	+ 1 379
Świętochłowice	6 357	8 928	+ 2 571
Bytom	5 125	8 506	+ 3 381
Gliwice	9 017	7 303	-1 714
Sosnowiec	5 106	7 024	+ 1 918
Tychy	4 249	6 878	+ 2 629
Dąbrowa G.	5 628	6 654	+ 1 026
Zabrze	5 739	6 233	+ 494
Ruda Śląska	5 092	6 061	+ 969
Częstochowa	5 073	5 935	+ 862
Raciborski	3 888	5 616	+ 1 728
Zawierciański	3 848	4 984	+ 1 136
Rybnik	4 406	4 643	+ 237
Cieszyński	4 849	4 501	-348
Będziński	3 944	4 468	+ 524
Tarnogórski	3 649	4 354	+ 705
Jastrzębie - Zdrój	2 894	4 233	+ 1 339
Bielski	3 499	4 219	+ 720
Wodzisławski	3 633	4 159	+ 526
Żywiecki	3 002	4 076	+ 1 074
Chorzów	4 354	3 729	-625
Pszczynski	2 161	3 566	+ 1 405
Kłobucki	2 784	3 431	+ 647
Mysłowice	2 541	2 883	+ 342
Żory	1 842	2 797	+ 955
Myszkowski	2 718	2 790	+ 72
Częstochowski	2 035	2 776	+ 741
Jaworzno	2 868	2 690	-178
Lubliniecki	2 277	2 525	+ 248
Mikołowski	1 623	2 382	+ 759
Piekary Śląskie	2 270	2 209	-61
Siemianowice Śląskie	2 356	2 104	-252
Rybnicki	1 436	2 014	+ 578
Gliwicki	1 628	1 789	+ 161
Bieruńsko-łódziński.	950	1 597	+ 647
RAZEM	140 951	170 030	+ 29 079

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według sekcji PKD

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej według sekcji działalności gospodarczej. Pracodawcy w 2016 roku zgłaszali większe zapotrzebowanie na pracowników niż rok wcześniej, większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy pochodziła od pracodawców prowadzących działalność w sekcjach, z których jednocześnie zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych.

Informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, zgłoszone w latach 2015-2016 według sekcji PKD

Sekcje PKD	2015 rok		2016 rok	
	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	28 000	20,0%	37 521	22,2%
Przetwórstwo przemysłowe	23 350	16,7%	28 881	17,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	21 674	15,5%	23 758	14,0%
Budownictwo	17 492	12,5%	22 541	13,3%
Transport, gospodarka magazynowa	7 025	5,0%	9 353	5,5%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6 647	4,7%	8 002	4,7%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6 421	4,6%	7 027	4,2%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	5 474	3,9%	6 096	3,6%
Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	5 833	4,2%	5 876	3,5%
Pozostała działalność usługowa	4 272	3,0%	5 026	3,0%
Edukacja	3 946	2,8%	4 063	2,4%
Informacja i komunikacja	1 653	1,2%	2 283	1,3%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 831	2,0%	2 113	1,2%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 552	1,1%	1 814	1,1%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 507	1,1%	1 487	0,9%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 327	0,9%	1 352	0,8%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	509	0,4%	863	0,5%
Górnictwo i wydobywanie	358	0,3%	802	0,5%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	245	0,2%	299	0,2%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	4	0,0%	5	0,0%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	1	0,0%	2	0,0%

Według danych wykazanych w załączniku 2 do sprawozdania MPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej*, w 2016 roku do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wpłynęło 169 164 propozycje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (866 ofert zostało anulowanych w ciągu roku przez pracodawców).

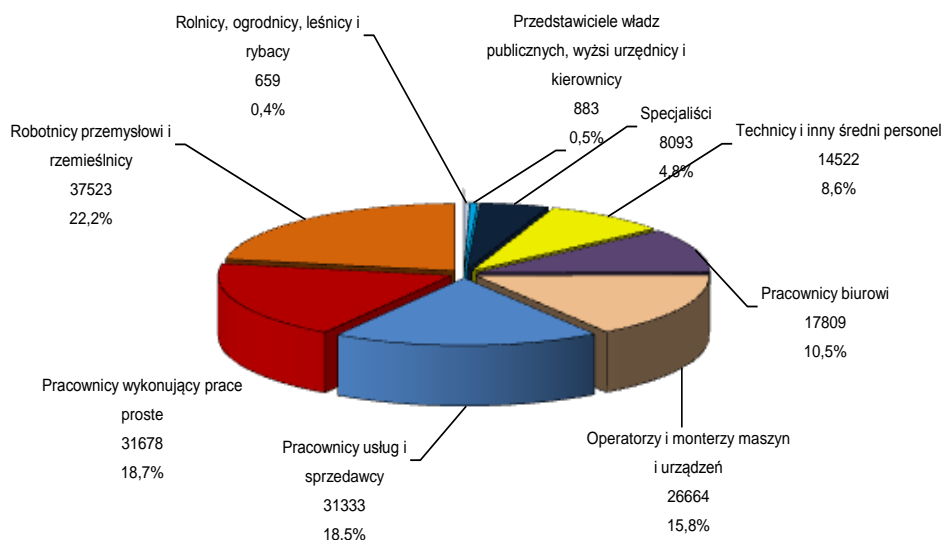
Z ogólnej liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2016 roku w województwie śląskim, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 2007, która jest umownie przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej jakie realizują podmioty gospodarcze, co piąta propozycja zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej pochodziła z sekcji *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 37,5 tys. (22,2% z ogólnej liczby ofert). Blisko 28,9 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z sekcji *przetwórstwo przemysłowe*, zaś 23,8 tys. z sekcji *handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, włączając motocykle*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wygenerowały sekcje *gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* (5 ofert) oraz *organizacje i zespoły eksterytorialne* (2 oferty).

W ujęciu rocznym wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej odnotowano w 19 sekcjach, natomiast spadek liczby wolnych miejsc pracy wystąpił w pozostałych 2 sekcjach: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (- 718 ofert) oraz *działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* (- 20 ofert),

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów

Analizy struktury ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy dokonano w oparciu o klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Spośród 169 164 informacji o liczbie wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, zgłoszonych do urzędów pracy w 2016 r., najwięcej (w ramach grup wielkich) przeznaczonych było dla grupy *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (37 523 wolne miejsca). Duża liczba ofert – 31 678 - kierowana była dla grupy *pracownicy wykonujący prace proste*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej adresowanych było do grupy *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy, rybacy* (659 ofert), a dla grupy *siły zbrojne* nie zgłoszono żadnego wolnego miejsca pracy.

Struktura ofert według wielkich grup zawodowych

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie, w 2016 roku 18,5% wszystkich informacji o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej skierowanych było do *pracowników usług osobistych i sprzedawców* (grupa 5); 15,8% to oferty przeznaczone dla bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy 8 (*operatorzy maszyn i urządzeń*), zaś z 19,1% ogółu ofert mogli skorzystać bezrobotni posiadający zawody zakwalifikowane do grupy 3 (*technicy i inny średni personel*) i 4 (*pracownicy biurowi*), a więc na poziomie wykształcenia średniego. Niewiele ofert

– 5,3 % - kierowanych było do bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie (zawody z grupy 1 *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* oraz 2 *specjaliści*).

Wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędów pracy, w stosunku do 2015 roku, odnotowano w większości wielkich grupach zawodów:

- *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* o 8 441 miejsc (tj. + 46,3%)
- *pracownicy wykonujący prace proste* o 7 759 miejsc (+ 32,4%)
- *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* wzrost o 7 532 miejsca (+25,1%)
- *technicy i inny średni personel* o 2 479 miejsc (+20,6%)
- *pracownicy usług i sprzedawcy* o 1 810 miejsc (+6,1%)
- *pracownicy biurowi* o 760 miejsc (+4,5%)
- *specjaliści* o 300 miejsc (+3,8%)
- *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* - wzrost o 29 zgłoszonych informacji o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej (+4,6%).

Redukcja liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczyła tylko jednej grupy, tj. *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (spadek o 67 ofert, to jest minus 7,1%).

Uwzględniając szczegółową klasyfikację (na poziomie kodów 6. cyfrowych), odnosząc się do konkretnego zawodu lub specjalności, można zauważyć, iż zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2016 roku przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy kształtuje się podobnie jak w latach ubiegłych. Na liście zawodów, dla których zgłoszono najwięcej ofert, pierwsze miejsce zajmują *sprzedawcy* (7,3 tys., rok wcześniej 6,8 ofert), zaś na drugim miejscu znaleźli się *robotnicy gospodarczy* (5,6 tys. ofert, w 2015 roku 5,8 tys.).

Prezentowane zestawienie zawiera stanowiska pracy najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2016 roku, w których liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej była większa lub równa 700. Warto dodać, że w wymienionych poniżej zawodach zgłoszono ogółem 102,3 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, co stanowiło 60,5% ogółu ofert, które wpłynęły do śląskich powiatowych urzędów pracy. Jak widać, na poniższej liście znalazł się tylko jeden zawód, do wykonywania którego niezbędne jest wyższe wykształcenie (*specjalista do spraw sprzedaży; kod zawodu 243305, 775 zgłoszonych ofert*).

Ranking zawodów / specjalności, w których w 2016 roku zgłoszono do powiatowych urzędów pracy największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej

Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert	
		ogółem	w tym: subsydiowane
522301	Sprzedawca	7305	3092
515303	Robotnik gospodarczy	5648	3874
432103	Magazynier	5161	863
931301	Pomocniczy robotnik budowlany	4693	771
411004	Technik prac biurowych	4459	3335
962990	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	4445	874
932101	Pakowacz ręczny	3628	201
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	3440	74
911207	Sprzątaczką biurową	2880	650
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2808	2060
541307	Pracownik ochrony fizycznej	2645	56
311937	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	2631	67
721204	Spawacz	2622	98
932990	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	2534	40
722204	Ślusarz	1884	196
524902	Doradca klienta	1833	424

Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert	
		ogółem	w tym: subsydiowane
833202	Kierowca ciągnika siodłowego	1759	11
941201	Pomoc kuchenna	1662	737
332203	Przedstawiciel handlowy	1641	244
711205	Brukarz	1624	107
711202	Murarz	1574	65
523002	Kasjer handlowy	1572	200
818990	Pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani	1561	40
512001	Kucharz	1514	436
911290	Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	1484	100
711404	Zbrojarz	1478	12
313904	Operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	1453	14
513101	Kelner	1418	429
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	1390	49
514101	Fryzjer	1286	548
341202	Opiekun osoby starszej	1247	82
815301	Szwaczka maszynowa	1236	74
751104	Rozbieracz - wykrawacz	1199	7
524404	Telemarketer	1122	49
933304	Robotnik magazynowy	1100	42
741103	Elektryk	1084	97
814204	Operator maszyn i urządzeń do produkcji okien z tworzyw sztucznych	1041	6
832202	Kierowca samochodu dostawczego	1007	154
912990	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzętaniem gdzie indziej niesklasyfikowani	996	285
821990	Pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	940	87
753105	Krawiec	929	111
814209	Operator maszyn i urządzeń do przetwarzania tworzyw sztucznych	913	33
712301	Monter ociepleń budynków	899	24
721404	Monter konstrukcji stalowych	869	23
812190	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	848	21
814290	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	835	76
522304	Sprzedawca w branży spożywczej	827	189
243305	Specjalista do spraw sprzedaży	775	248
722303	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	773	29
911203	Pokojowa	762	149
811101	Górnik eksploatacji podziemnej	725	0
432190	Pozostali magazynierzy i pokrewni	719	84
711204	Murarz-tylnik	706	43
331301	Księgowy	700	340

W niektórych zawodach / specjalnościach odsetek ofert subsydiowanych był szczególnie wysoki, np. *Technik prac biurowych* (74,8% ogółu ofert dotyczyło subsydiowanych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej); *pozostali pracownicy obsługi biurowej* (73,4%); *robotnik gospodarczy* (75,1%). W przypadku zawodów charakterystycznych dla branży budowlanej oraz propozycji pracy dla kierowców, oferty subsydiowane występowały rzadko.

5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy

Zadania związane z organizacją szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wykorzystaniem różnych instrumentów rynku pracy wspierających podnoszenie kwalifikacji określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹². Szkolenie – oznacza pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnianie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Celem szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych jest podniesienie ich kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szanse na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Szkolenia skierowane są do:

- 1) osób bezrobotnych;
- 2) osób poszukujących pracy, które:
 - są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
 - są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji;
 - otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny;
 - uczestniczą w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej lub w indywidualnym programie integracji;
 - są żołnierzami rezerwy;
 - pobierają rentę szkoleniową;
 - podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownicy lub małżonkowie rolnika, jeżeli zamierzają podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem;
 - są pracownikami oraz osobami wykonującymi inną pracę zarobkową w wieku 45 lat i więcej, zainteresowanymi pomocą w rozwoju zawodowym.

Osoby bezrobotne są kierowane na szkolenie szczególnie w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych;
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniej pracy;
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie;
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Zgodnie ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy urzędy pracy mogą wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób oraz przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkoleniowych. Szkolenia mogą trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (indywidualne).

Kompleksowym źródłem danych dotyczących szkoleń jest załącznik nr 4 do sprawozdania o rynku pracy MPiPS-01, który zbierany jest w okresach rocznych. Zgodnie z planem badań statystycznych termin wykonania tego załącznika przypada na kwiecień. A zatem w momencie pisania niniejszej analizy pełne informacje na temat liczby i struktury przeszkolonych bezrobotnych oraz obszarów szkoleń za 2016 rok były niedostępne. Dlatego w tej części posilkujemy się wyłącznie danymi z miesięcznych sprawozdań o rynku pracy MPiPS-01.

¹² Art. 2 ust 1 pkt 37 oraz art.40, art. 41, art. 43 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.)

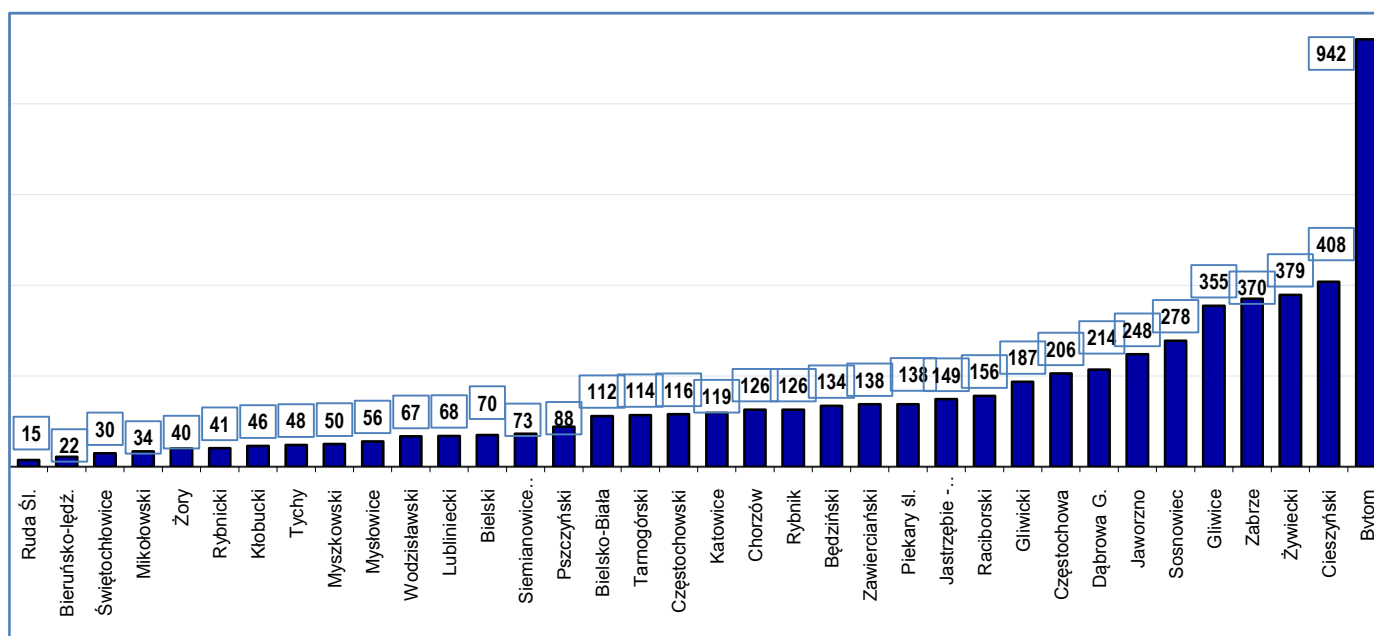
W 2016 roku w województwie śląskim wyłączono z tytułu rozpoczęcia szkoleń 5 763 bezrobotnych, rok wcześniej odpowiednio 7 730 osób. A zatem w ujęciu rocznym liczba kierowanych na szkolenia spadła o 1 967 osób.

W ubiegłym roku spadło zainteresowanie bonem szkoleniowym. O ile w 2015 roku szkolenie w ramach tego bonu rozpoczęło 637 bezrobotnych, o tyle w 2016 r. było to tylko 528 osób (tj. 9,2% ogółu kierowanych na szkolenia). Jak z tego wynika, w ujęciu rocznym liczba bezrobotnych, którzy rozpoczęli szkolenie w ramach bonu zmniejszyła się o 109.

Uwzględniając podział terytorialny na powiaty, w 2016 roku najwięcej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w: Bytomiu (942 osoby), powiatach ziemskich cieszyńskim (408 osób) i żywieckim (379 osób) oraz w Zabrzu (370 osób) i Gliwicach (355 osób).

Najmniej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w Rudzie Śląskiej (15 osób), powiecie bieruńsko - lędzińskim (22 osoby) oraz w Świętochłowicach (30 osób).

Liczba osób, które rozpoczęły szkolenia zorganizowane przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim w 2016 roku

W roku 2016, w porównaniu z rokiem 2015, spadła liczba wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkolenia zarówno mężczyzn jak i kobiet. Równocześnie, bez względu na rok sprawozdawczy, odsetek mężczyzn kierowanych na szkolenia jest znacznie wyższy niż odsetek pań. I tak, w 2016 r. wśród bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń udział kobiet wyniósł 37,9%, zaś mężczyzn 62,1% (w 2015 roku odpowiednio: kobiety 41,9%, mężczyźni 58,1%).

Jak napisano powyżej, w okresie od stycznia do grudnia 2016 roku 528 osób rozpoczęło szkolenia w ramach bonu szkoleniowego. Najczęściej bon szkoleniowy otrzymywali bezrobotni z powiatu będzińskiego (55 osób) oraz powiatu cieszyńskiego i miasta na prawach powiatu Zabrze (po 51 osób). W pięciu powiatach ta forma aktywizacji nie była stosowana, w 2016 roku w ramach bonu szkoleniowego nie wyłączono żadnego bezrobotnego w: powiecie bielskim, pszczyńskim, Bielsku – Białej, Jaworznie i Siemianowicach Śląskich.

**Wylączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych
w podziale na płeć**

Wyszczególnienie		2015 rok		2016 rok	
		osoby	udział %	osoby	udział %
ogółem	bezrobotni ogółem (stan 31.12)	148 508	100,0%	119 981	100,0%
	wylączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	7 730	100,0%	5 763	100,0%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		5,21%		4,80%	
mężczyźni	bezrobotni (stan 31.12.)	67 843	45,7%	53 295	44,4%
	wylączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	4 487	58,1%	3 576	62,1%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		6,61%		6,71%	
kobiety	bezrobotni (stan 31.12.)	80 665	54,3%	66 686	55,6%
	wylączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	3 243	41,9%	2 187	37,9%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		4,02%		3,28%	

* wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń – określono jako procentowy udział kierowanych na szkolenia w roku sprawozdawczym do liczby bezrobotnych wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego; obliczono dla ogółu bezrobotnych, mężczyzn oraz kobiet.

5.1.3 Programy stażowe

Działania w ramach aktywnej polityki rynku pracy polegają na wykorzystaniu specjalnych narzędzi, głównie w postaci różnego rodzaju programów zatrudnienia subsydiowanego oraz programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osoby bezrobotne zaliczone przez ustawę do kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy mogą liczyć na możliwość korzystania z dwóch następnych po szkoleniach, specjalnych instrumentów ich aktywizacji zawodowej - stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych.

Zapisy *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* definiują **staż** jako nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Organizatorem stażu może być: pracodawca, rolnicza spółdzielnia produkcyjna lub pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium RP, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2ha przeliczeniowe lub prowadząca dział specjalny produkcji rolnej, o którym mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.) organizacja pozarządowa oraz przedsiębiorca niezatrudniający pracownika na zasadach przewidzianych dla pracodawców.

Bezrobotnemu w trakcie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych. Osoba bezrobotna może przerwać staż, bez zwrotów jego kosztów, w przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W przypadku przerwania stażu przez osobę bezrobotną z własnej winy, następuje pozbawienie statusu bezrobotnego oraz zobowiązanie do zwrotów kosztów stażu.

W 2016 roku w województwie śląskim staże były najpopularniejszą formą aktywizacji, uczestniczyło w nich blisko 36 procent osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu. W ciągu całego roku 16 850 bezrobotnych zostało skierowanych na staż, z tego 73,8% stanowiły kobiety (liczba bezrobotnych kobiet skierowanych na staż wynosiła 12,4 tys.)

W porównaniu z rokiem ubiegłym udział kobiet wśród ogółu rozpoczynających staże był nieco wyższy.

Powiaty	Programy stażowe w 2015 roku				Programy stażowe w 2016 roku				Wzrost / spadek w stosunku do 2015 r.	
	Razem	w tym:			Razem	w tym:			osoby	Dynamika 2015=100
		ramach bonu stażowego	Kobiety	Mężczyźni		w ramach bonu stażowego	Kobiety	Mężczyźni		
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	19 488	1 022	3 986	5 502	16 850	581	12 433	4 417	-2638	86,5
Będziński	767	0	589	178	681	0	551	130	-86	88,8
Bielski	293	25	216	77	328	0	252	76	35	111,9
Cieszyński	754	58	561	193	548	50	417	131	-206	72,7
Częstochowski	659	74	436	223	732	78	504	228	+ 73	111,1
Gliwicki	190	3	147	43	127	2	104	23	-63	66,8
Kłobucki	953	34	567	386	763	45	461	302	-190	80,1
Lubliniecki	441	136	356	85	381	46	308	73	-60	86,4
Mikołowski	354	4	260	94	316	0	239	77	-38	89,3
Myszkowski	606	21	389	217	516	90	332	184	-90	85,1
Pszczynski	439	18	344	95	293	10	236	57	-146	66,7
Raciborski	409	4	310	99	335	1	250	85	-74	81,9
Rybnicki	270	1	205	65	224	0	179	45	-46	83,0
Tarnogórski	421	30	316	105	390	20	314	76	-31	92,6
Bieruńsko-lędziński	171	1	135	36	100	1	79	21	-71	58,5
Wodzisławski	561	0	399	162	572	0	436	136	11	102,0
Zawierciański	884	10	659	225	652	8	496	156	-232	73,8
Żywiecki	831	12	596	235	666	6	475	191	-165	80,1
Bielsko-Biała	299	15	192	107	341	0	257	84	+ 42	114,0
Bytom	1119	27	845	274	944	6	720	224	-175	84,4
Chorzów	578	71	391	187	486	7	333	153	-92	84,1
Częstochowa	876	101	565	311	813	73	564	249	-63	92,8
Dąbrowa Górnicza	760	4	592	168	757	0	593	164	-3	99,6
Gliwice	311	4	223	88	234	4	187	47	-77	75,2
Jastrzębie Zdrój	440	34	332	108	435	0	342	93	-5	98,9
Jaworzno	420	52	296	124	284	8	234	50	-136	67,6
Katowice	677	48	492	185	760	6	530	230	83	112,3
Mysłowice	316	4	220	96	258	2	193	65	-58	81,6
Piekary Śląskie	329	43	225	104	295	35	194	101	-34	89,7
Ruda Śląska	580	4	417	163	519	2	367	152	-61	89,5
Rybnik	461	7	329	132	428	0	311	117	-33	92,8
Siemianowice Śląskie	637	2	429	208	452	0	313	139	-185	71,0
Sosnowiec	885	87	661	224	609	31	471	138	-276	68,8
Świętochłowice	331	5	228	103	258	0	189	69	-73	77,9
Tychy	298	13	219	79	220	3	186	34	-78	73,8
Zabrze	888	12	634	254	846	8	598	248	-42	95,3
Żory	280	58	211	69	287	39	218	69	7	102,5

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS 01 za okres od stycznia do grudnia 2015 i 2016 r.

W ujęciu rocznym liczba osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia staży spadła (- 2 638 osób, tj. o 13,5%). Mniejsza intensywność programów stażowych wynika przede wszystkim z faktu obniżania się stanu bezrobocia rejestrowanego oraz znaczącego zmniejszania się bezrobocia młodzieży (która w stażach uczestniczy najczęściej).

W 2016 roku najczęściej bezrobotnych rozpoczęło staż w: Bytomiu (944 osoby), Zabrze (846), Częstochowie (813), powiecie kłobuckim (763), Katowicach (760), Dąbrowie Górniczej (757) oraz w powiecie częstochowskim (732). Najmniej osób biorących udział w tym programie to osoby z powiatu bieruńsko-lędzińskiego (100) oraz gliwickiego (127).

Część osób rozpoczynających staże to bezrobotni kierowani w ramach bonu stażowego. W 2016 roku bon o których mowa otrzymało 581 stażystów (3,4% wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu). Najczęściej ta forma aktywizacji była stosowana w: powiecie myszkowskim (90 bezrobotnych otrzymało bon stażowy), powiecie częstochowskim (78) oraz w Częstochowie (73). W jedenastu powiatach bonu stażowego nie otrzymał żaden bezrobotny.

Relatywnie rzadko z tytułu rozpoczęcia staży wyłączone były osoby długotrwale bezrobotne. W 2016 roku staż rozpoczęło 4 805 bezrobotnych tej kategorii (28,5% ogółu rozpoczynających staże, przypomnijmy, że wśród zarejestrowanych w regionie ponad 53 procent to długotrwale bezrobotni). Tylko sporadycznie długotrwale bezrobotni podejmowali staż w ramach bonu stażowego (77 osób).

Jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania, to wśród rozpoczynających staże bezrobotni z terenów wiejskich stanowili 23,3% (3 925 osób).

Na staż kierowano głównie osoby młode, ponad 10 tys. osób nie przekroczyło 30 roku życia (tj. 62,8%). Wśród nich przeważały kobiety – prawie 7 526 kobiet do 30 roku życia w 2016 r. otrzymało skierowanie do odbycia stażu (tj. 71,2%).

Osób po 50 roku życia kierowanych na staż było dużo mniej, ich liczba w 2016 roku w województwie śląskim wynosiła 1,3 tys., w tym 901 kobiet. Zatem udział osób dojrzałych, które skorzystały z programów stażowych był niski i w 2016 r. wyniósł 7,8% (rok wcześniej odsetek ten wynosił 6%).

Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych. Stan 31.12.2016	Liczba osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu w 2016 r.	w tym:
			w ramach bonu stażowego
Województwo śląskie – ogółem	119 981	16 850	581
w tym: bezrobotni do 30 roku życia	28 866	10 577	577
w tym: osoby do 25 roku życia	13 558	6 456	343
bezrobotni od 30 do 49 lat	54 649	4 948	4
bezrobotni powyżej 50 roku życia	36 466	1 325	x

5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych – jest to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem. Zgodnie z założeniami ustawy uczestnicy korzystający ze wsparcia jakim jest przygotowanie zawodowe dorosłych mają możliwość po jej zakończeniu uzyskania tytułu zawodowego, tytułu czeladniczego lub kwalifikacji i umiejętności zawodowych odpowiadających potrzebom pracodawcy. Jest to szansa dla osób bezrobotnych, które aby na nowo zaistnieć na rynku pracy

muszą podwyższyć dotychczasowe kwalifikacje lub zdobyć nowe w ramach przekwalifikowania. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 6 do 12 miesięcy, a przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy.

Z przygotowania zawodowego dorosłych w 2016 roku skorzystały 43 osoby (o 10 mniej niż w roku poprzednim). W większości powiatów, tj. w 25 nie odnotowano aktywności funkcjonowania tego instrumentu w ciągu całego roku. Tylko 11 powiatów zorganizowało tę formę kształcenia ustawicznego dla 43 osób, w tym 18 kobiet. Najwięcej osób w skali województwa wyłączono z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia przygotowania zawodowego dorosłych w powiecie tarnogórskim (12 bezrobotnych) i myszkowskim (12 osób).

Wyszczególnienie	Bezrobotni podejmujący przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w 2016 roku		
	Ogółem	% w ogółem	wzrost / spadek w stosunku do 2015 roku w osobach
Ogółem bezrobotni	43	100,0%	-10
<i>w tym</i>			
kobiety	18	41,9%	-9
zamieszkali na wsi	10	23,3%	+1
do 30 roku życia	27	62,8%	-12
w tym do 25 roku życia	19	44,2%	-9
powyżej 50 roku życia	1	2,3%	-1
długotrwale bezrobotni	8	18,6%	-7

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za 2015 i 2016 r.

5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego)

Prace interwencyjne są inicjowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Podregiony	Prace interwencyjne w 2015 roku			Prace interwencyjne w 2016 roku			Wzrost / spadek osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych w stosunku do 2015 r.
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
Kobiety		Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interw.	Kobiety		Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interwen.		
WOJ. ŚLĄSKIE	2 656	1 486	55,9%	2 826	1 623	57,4%	+ 170
Podregion bielski	165	101	61,2%	232	127	54,7%	+ 67
Podregion bytomski	416	228	54,8%	371	193	52,0%	- 45
Podregion częstochowski	663	323	48,7%	591	274	46,4%	- 72
Podregion gliwicki	87	59	67,8%	121	75	62,0%	+ 34
Podregion katowicki	260	142	54,6%	388	222	57,2%	+ 128
Podregion rybnicki	557	363	65,2%	583	385	66,0%	+ 26
Podregion sosnowiecki	261	134	51,3%	355	229	64,5%	+ 94
Podregion tyski	247	136	55,1%	185	118	63,8%	- 62

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2015 i 2016 r.

W 2016 roku w pracach interwencyjnych wzięło udział 2 826 osób, tj. o 6,4% więcej niż w roku poprzednim. Kobiety, które skorzystały z tej formy wsparcia to 57,4% (w 2015 r. odsetek kobiet wynosił 55,9%). W skali całego 2016 roku udział zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 13,9% i był znacznie niższy niż w 2015 roku (w 2015 r. wskaźnik ten wynosił 17,8%).

W województwie śląskim zróżnicowany jest stopień organizacji prac interwencyjnych. W dwóch powiatach tj. raciborski i miasto na prawie powiatu Jaworzno przez cały rok zorganizowano po 8 ofert tej formy wsparcia. W 2016 r. najwięcej bezrobotnych podjęło prace interwencyjne w powiatach: wodzisławskim (280), myszkowskim (241), tarnogórskim (174); następnie w mieście Częstochowa (149) i w powiecie częstochowskim (145). Potem na kolejnych miejscach uplasowały się: Sosnowiec (138 bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych), Jastrzębie – Zdrój (126), Katowice (111), Siemianowice Śląskie (101) oraz Chorzów (100). W układzie podregionów prace interwencyjne najbardziej popularne były w podregionie częstochowskim (591), rybnicki (583) i katowickim (388).

Roboty publiczne Roboty publiczne to zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

W województwie śląskim w 2016 roku w ramach robót publicznych udzielono wsparcia 2 275 osobom, na terenie 31 powiatów. W ujęciu rocznym wzrosła liczba osób objętych tą formą wsparcia (+ 7,0%). Dla kobiet w 2016 r. udział w robotach publicznych był nieco wyższy niż dla mężczyzn i wynosił 54,1% (dla mężczyzn wskaźnik ten osiągnął poziom 45,9%).

Jak wynika z tabeli poniżej, roboty publiczne najczęściej inicjowane były w podregionie częstochowskim (638) oraz w podregionie bytomskim i gliwickim (odpowiednio 358 i 309 osób rozpoczynających roboty publiczne). Analizując dane liczbowe w poszczególnych powiatach stwierdzamy, że roboty publiczne najbardziej popularne były w: Bytomiu (308), Zabrze (245) oraz w powiatach ziemskich: częstochowskim (253), bielskim (147) i myszkowskim (146). Marginalne znaczenie tego instrumentu obserwujemy w Dąbrowie Górniczej i Rybniku (po jednej ofercie). W pięciu powiatach województwa w ogóle nie realizowano tej formy wsparcia (powiaty bieruńsko – lędziński i raciborski oraz miasta na prawach powiatu: Chorzów, Ruda Śląska i Żory).

Podregiony	Roboty publiczne w 2015 roku			Roboty publiczne w 2016 roku			Wzrost/ spadek w stosunku do 2015. Dane liczbowe
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych	
WOJ. ŚLĄSKIE	2 127	1 170	55,0%	2 275	1 231	54,1%	+ 148
Podregion bielski	260	84	32,3%	287	94	32,8%	+ 27
Podregion bytomski	331	183	55,3%	358	185	51,7%	+ 27
Podregion częstochowski	580	290	50,0%	638	352	55,2%	+ 58
Podregion gliwicki	349	259	74,2%	309	245	79,3%	- 40
Podregion katowicki	276	155	56,2%	305	132	43,3%	+ 29
Podregion rybnicki	22	18	81,8%	86	42	48,8%	+ 64
Podregion sosnowiecki	256	152	59,4%	259	166	64,1%	+ 3
Podregion tyski	53	29	54,7%	33	15	45,5%	- 20

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2015 i 2016 r.

W skali całego 2016 roku udział zatrudnienia w ramach robót publicznych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 11,2% i w porównaniu do 2015 roku był niższy o 3,1 p. proc. (w 2015 r. wskaźnik ten osiągnął poziom 14,3%).

Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej były najczęściej stosowaną przez śląskie urzędy pracy formą zatrudnienia subsydiowanego.

Instrument ten wsparł inicjatywę utworzenia 4 830 nowych firm na terenie województwa i taką liczbę bezrobotnych w 2016 roku wyłączono z rejestrów urzędów pracy z tego tytułu.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, starosta z Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Bezrobotni wyłączeni z rejestrów powiatowych urzędów pracy z tytułu podjęcia działalności gospodarczej oraz zatrudnienia na stanowiskach refundowanych (lata 2015-2016)

Podregion/ powiaty	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2015w osobach	Refundowane miejsca pracy		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2015 w osobach
	2015 r.	2016 r.		2015 r.	2016 r.	
Województwo śląskie	4 827	4 830	3	4 100	3 808	-292
podregion bielski	719	750	31	609	562	-47
Bielski	128	114	-14	62	51	-11
Cieszyński	174	212	38	243	228	-15
Żywiecki	241	256	15	217	209	-8
m. Bielsko - Biała	176	168	-8	87	74	-13
podregion bytomski	514	488	-26	286	256	-30
Lubliniecki	118	91	-27	49	33	-16
Tarnogórski	200	203	3	97	68	-29
m. Bytom	138	139	1	82	72	-10
m. Piekary Śląskie	58	55	-3	58	83	25
podregion częstochowski	651	648	-3	829	797	-32
Częstochowski	175	218	43	299	267	-32
Kłobucki	105	106	1	66	79	13
Myszkowski	120	86	-34	91	84	-7
m. Częstochowa	251	238	-13	373	367	-6
podregion gliwicki	432	471	39	265	294	29
Gliwicki	76	94	18	50	72	22
m. Gliwice	212	203	-9	87	110	23
m. Zabrze	144	174	30	128	112	-16
podregion katowicki	611	662	51	612	444	-168
m. Chorzów	93	123	30	180	115	-65
m. Katowice	238	268	30	73	73	0
m. Mysłowice	44	50	6	43	30	-13
m. Ruda Śląska	91	96	5	165	127	-38
m. Siemianowice Śl.	104	84	-20	114	70	-44
m. Świętochłowice	41	41	0	37	29	-8
podregion rybnicki	626	598	-28	420	415	-5
Raciborski	106	97	-9	33	31	-2
Rybnicki	56	74	18	48	34	-14
Wodzisławski	139	129	-10	105	117	12
m. Jastrzębie Zdrój	84	90	6	109	105	-4
m. Rybnik	167	139	-28	86	86	0
m. Żory	74	69	-5	39	42	3

Podregion/ powiaty	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2015w osobach	Refundowane miejsca pracy		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2015 w osobach
	2015 r.	2016 r.		2015 r.	2016 r.	
podregion sosnowiecki	969	933	-36	722	708	-14
Będziński	162	154	-8	107	103	-4
Zawierciański	208	232	24	286	240	-46
m. Dąbrowa Górnicza	159	111	-48	123	121	-2
m. Jaworzno	75	71	-4	53	57	4
m. Sosnowiec	365	365	0	153	187	34
podregion tyski	305	280	-25	357	332	-25
Mikołowski	78	86	8	96	104	8
Pszczyński	41	44	3	62	61	-1
Bieruńsko- lędziński	54	44	-10	44	40	-4
m. Tychy	132	106	-26	155	127	-28

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2015 i 2016 r.

Porównując poprzedni rok sprawozdawczy obserwujemy nieznacznie zwiększenie liczby udzielonych dotacji (o 3 dotacje).

W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku najwięcej dotacji udzielono w Sosnowcu (365) i w Katowicach (268), najmniej w Świętochłowicach (41) oraz w powiatach bieruńsko – lędzińskim i pszczyńskim (po 44).

Analizując liczbę udzielonych dotacji w układzie podregionów stwierdzamy, że w 2016 roku co piąta dotacja została przyznana w podregionie sosnowieckim, a tylko co siedemnasta w podregionie tyskim.

Kobiety znacznie rzadziej korzystały z opisywanej formy wsparcia. W 2016 roku środki na rozpoczęcie własnego small biznesu uzyskały 2 102 bezrobotne panie (tj. 43,5% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia działalności gospodarczej).

Wiek był zmienną wpływającą na szanse uzyskania bezzwrotnej dotacji. Bardzo często środki na uruchomienie firmy otrzymywały osoby młode, poniżej 30 życia, które stanowiły aż 45,4% ogółu beneficjentów tej formy wsparcia (2 193 osoby, w tym 783 bezrobotnych poniżej 25 roku życia). Rzadko dotację uzyskiwały osoby z kategorii 50+, od stycznia do grudnia 2016 roku z wykorzystaniem bezzwrotnych środków Funduszu Pracy działalność gospodarczą uruchomiło zaledwie 310 osób powyżej 50 roku życia.

Refundowane miejsca pracy to środki z Funduszu Pracy na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą. W ramach tego instrumentu pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia na stanowisku refundowanym skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż 24 miesiące. Jest to z założenia bardzo efektywna forma, wspierająca zarówno rozwój przedsiębiorstw jak i zapewniająca stabilne stanowiska pracy dla bezrobotnych.

W ramach tego instrumentu śląscy przedsiębiorcy w 2016 roku zatrudnili 3 808 bezrobotnych we wszystkich 36 powiatach. Udział kobiet zatrudnionych na stanowiskach refundowanych był niższy niż mężczyzn i wyniósł 44,6% (rok wcześniej odpowiednio 45,0%).

Największe zainteresowanie pracodawców tym instrumentem w 2016 r. notowano w Częstochowie oraz w powiatach częstochowskim i zawierciańskim, gdzie utworzono odpowiednio 367, 267 i 240 refundowanych miejsc pracy. Niewielki udział w aktywizacji miały stanowiska refundowane w: Świętochłowicach (gdzie utworzono 29 refundowanych stanowisk pracy), Mysłowicach (30) i powiecie raciborskim (31).

Na stanowiskach refundowanych najczęściej zatrudniane były osoby w wieku od 30 do 49 lat (52,9%). Bezrobotni poniżej 30 roku życia stanowili 30,5% wyłączonych z tytułu

podjęcia pracy na stanowiskach wyposażonych lub doposażonych środkami Funduszu Pracy. Pozostali, 16,6%, to osoby powyżej 50 roku życia.

Od stycznia do grudnia 2016 roku udział refundacji kosztów zatrudnienia w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił w województwie śląskim 18,7% i był znacznie niższy niż w 2015 roku, kiedy wskaźnik ten wynosił 27,5%.

5.1.1 Prace społecznie użyteczne

W 2016 roku z tytułu podjęcia **prac społecznie użytecznych**¹³ z rejestrów powiatowych urzędów pracy wyłączono 4 300 osób (w tym 2 308 kobiet). W porównaniu z rokiem 2015 liczba ta spadła o 375 osób. Udział kobiet w omawianej aktywnej formie przeciwdziałania bezrobociu wynosił w 2016 roku 53,7% i był niższy od wskaźnika z roku 2015 (56,0%).

Na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane. Przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 8,1 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych (świadczenie podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy).

Prace społecznie użyteczne mają przede wszystkim spełniać rolę pomocową, a także kształtować aktywne postawy oraz przywracać zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Mają na celu, oprócz zapewnienia osobom bezrobotnym możliwości uzyskania minimalnych przynajmniej środków do życia i wsparcia działań społeczności lokalnych, zdyscyplinowanie bezrobotnych i ograniczenie możliwości wykonywania przez nich pracy w szarej strefie.

W 2016 roku tej formy aktywizacji bardzo rzadko korzystały osoby młode, poniżej 30 roku życia, które stanowiły tylko 11,6% wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych (442 osoby). Dla porównania, udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wynosił 49,2% (1872 osoby). Z danych statystycznych wynika także, że szczególnie często do prac społecznie użytecznych kierowane były osoby długotrwale bezrobotne, które stanowiły aż 88,3% ogółu korzystających z opisywanego instrumentu (3 364 osoby).

5.1.2 Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) umożliwia wojewódzkim urzędem pracy zlecenie działań aktywizacyjnych agencjom zatrudnienia. Szczegółowe rozwiązania zostały opisane w rozdziale 13c ustawy. Poniżej przedstawiono najważniejsze regulacje, które dotyczą trybu i zakresu zlecenia działań aktywizacyjnych.

Działania aktywizacyjne to **pakiet działań** mających na celu podjęcie i utrzymanie przez bezrobotnego odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej.

Zlecić działania aktywizacyjne może marszałek województwa, w imieniu którego działa właściwy terytorialnie wojewódzki urząd pracy. To właśnie WUP przygotowuje i przeprowadza procedurę wyboru realizatora (czyli agencji zatrudnienia), która odbywa się w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Wykonanie działań aktywizacyjnych może być zleczone agencji zatrudnienia, realizującej usługę pośrednictwa pracy co najmniej przez poprzedni rok kalendarzowy, co musi zostać potwierdzone w rocznej informacji o działalności

¹³ Podstawa prawna:

-art.73a.1. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

agencji zatrudnienia. Z działań aktywizacyjnych mogą skorzystać osoby **długotrwale bezrobotne** (czyli bezrobotni pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat).

Zlecenie działań aktywizacyjnych jest finansowane z Funduszu Pracy. Minister właściwy do spraw pracy, na podstawie wniosków złożonych przez wojewódzkie urzędy pracy, ustala kwoty środków (limity) z przeznaczeniem na ich finansowanie w danym roku budżetowym.

W 2016 roku w województwie śląskim w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych skierowano do agencji zatrudnienia **2 249 bezrobotnych**, wśród których kobiety stanowiły 56,1% (1261 osób). Opisywaną formą wsparcia objęto bezrobotnych zamieszkujących 11 powiatów (którzy zarejestrowani byli w ośmiu powiatowych urzędach pracy, tj. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej, Chorzowie, Częstochowie, Gliwicach, Katowicach, Mysłowicach, Siemianowicach Śląskich i Zabrze).

Najwięcej bezrobotnych skierowanych do agencji zatrudnienia pochodziło z Zabrze (427 osób), Katowic (346) i Mysłowic (255).

5.1.3 Pozostałe formy aktywizacji zawodowej

W 2014 roku w związku ze zmianą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzone zostały nowe formy aktywizacji zawodowej przeznaczone dla różnych grup osób bezrobotnych. Dla osób bezrobotnych do 30 roku życia są to: bon stażowy, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, bon szkoleniowy oraz refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne. Dla bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy lub sprawujących opiekę nad osobą zależną: grant na telepracę, świadczenie aktywizacyjne, a dla bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat - dofinansowanie wynagrodzenia. Znowelizowana Ustawa wprowadziła dodatkowo pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej udzielane przez pośredników finansowych wybieranych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące udziału bezrobotnych w nowych formach aktywizacji, w układzie powiatów. Dane dotyczą liczby wyłączonych bezrobotnych w okresie od stycznia do grudnia 2016 r.

Powiaty	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2016 roku z przyczyny:						
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizującego	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę
Będziński	1	0	0	0	0	0	0
Bielski	5	0	1	1	0	0	0
Cieszyński	25	2	16	0	0	0	0
Częstochowski	44	2	8	17	0	0	0
Gliwicki	4	0	2	7	0	0	0
Kłobucki	40	3	11	16	0	1	0
Lubliniecki	12	1	49	29	0	0	0
Mikołowski	0	0	0	5	0	0	0
Myszkowski	15	1	0	0	0	0	0
Pszczynski	4	1	0	0	0	0	0
Raciborski	24	0	5	17	0	0	0
Rybnicki	5	0	0	4	0	0	0
Tarnogórski	14	2	16	24	0	0	0
Bieruńsko-lędziński	0	0	0	4	0	0	0

Powiaty	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2016 roku z przyczyny:						
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizującego	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę
Wodzisławski	12	1	0	17	0	0	0
Zawierciański	29	0	0	15	0	0	0
Żywiecki	8	0	3	0	0	0	0
Bielsko-Biała	8	0	0	2	0	0	0
Bytom	7	0	2	9	0	0	0
Chorzów	2	0	0	35	0	1	0
Częstochowa	85	3	11	38	0	0	0
Dąbrowa G.	5	0	0	3	0	0	0
Gliwice	5	0	6	16	2	0	0
Jastrzębie Zdrój	13	0	2	4	1	0	0
Jaworzno	5	0	0	7	0	0	0
Katowice	0	0	9	8	0	0	0
Mysłowice	4	0	2	3	0	0	0
Piekary śl.	5	0	0	6	0	0	0
Ruda śl.	2	0	0	5	1	0	0
Rybnik	10	0	0	12	0	0	0
Siemianowice śl.	2	0	1	10	0	0	0
Sosnowiec	24	2	4	25	0	0	0
Świętochłowice	0	0	1	4	1	0	0
Tychy	0	0	3	27	0	0	0
Zabrze	10	0	8	40	0	0	0
Żory	5	0	0	6	3	0	0
RAZEM WOJEWÓDZTWO	434	18	160	416	8	2	0

5.1.4 Dodatki aktywizacyjne

W 2016 roku uprawnienia do dodatku aktywizacyjnego¹⁴ w wyniku podjęcia zatrudnienia nabyło 10 227 osób, z których 10 214 osób podjęło zatrudnienie z własnej inicjatywy, a 13 osób zostało skierowanych przez powiatowy urząd pracy. Liczba osób uprawnionych do dodatku aktywizacyjnego w porównaniu z 2015 rokiem zmniejszyła się o 1,4 tys. osób.

Udział kobiet uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego w ogóle opisywanej kategorii wynosił 52,1% (5 331 osób). Z własnej inicjatywy nabyło uprawnienia 5 320 kobiet i 11 pań w wyniku skierowania przez powiatowe urzędy pracy.

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli:

- 1) w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

¹⁴ Podstawa prawna:

-art.48.1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz.149).

W przypadku, o którym mowa w punkcie 1, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez okres, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

W przypadku, o którym mowa w punkcie 2, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

5.2 Pasywne działania urzędów pracy

5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku

Podstawowym instrumentem pasywnych działań powiatowych urzędów pracy jest wypłata zasiłków dla bezrobotnych. Zasiłek dla bezrobotnych jest formą wsparcia pieniężnego osobom, które utraciły źródło utrzymania. Wsparcie to ma na pewien czas zagwarantować egzystencję osobie, która straciła stałe źródło utrzymania.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych ma każda osoba, która jest zarejestrowana w urzędzie jako bezrobotna i spełnia dwa warunki:

- urząd pracy nie ma dla niej propozycji odpowiedniej pracy, propozycji stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych, oraz
- w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania w urzędzie pracy, łącznie przez okres co najmniej 365 dni, była zatrudniona i osiągała wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę (minimalne wynagrodzenie w 2016 r. to 1 850 zł).

Za zatrudnienie uznaje się umowy zawarte w ramach kodeksu pracy jak również inne formy świadczenia pracy, między innymi świadczenie usług na podstawie umowy zlecenia czy prowadzenie działalności gospodarczej, jeśli odprowadzana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Do 365 dni (zatrudnienia) zalicza się też okresy zasadniczej służby wojskowej, urlopu wychowawczego, pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, a także okresy pobierania zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i świadczenia rehabilitacyjnego, jeśli były one przyznane bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia i jeśli podstawę wymiaru tych świadczeń (z uwzględnieniem kwoty składek na ubezpieczenia społeczne), stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Obecnie zasiłek obliczany jest w zależności od stażu pracy osoby bezrobotnej:

- gdy staż pracy wynosi do 5 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 80% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi od 5 do 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 100% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi co najmniej 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 120% zasiłku podstawowego.

Zasiłek dla bezrobotnych ulega waloryzacji. Bezrobotny pobiera go przez 6 lub 12 miesięcy. Wiele zależy od natężenia bezrobocia w danym w powiecie. Gdy stopa bezrobocia na obszarze powiatu w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, okres pobierania zasiłku wynosi 6 miesięcy.

Natomiast 12 miesięczny okres pobierania zasiłku przysługuje bezrobotnym którzy:

- zamieszkują w okresie pobierania zasiłku na obszarze powiatu, w którym stopa bezrobocia w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju lub

- ukończyli 50 rok życia oraz posiadają jednocześnie co najmniej 20. letni okres uprawniający do zasiłku, lub
- którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych. W końcu roku prawo do tego świadczenia posiadało 16,2 tys. osób, tj. 13,5% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 3,5 tys. osób. Nieznacznie wzrósł procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2015 r. – 19,7 tys., tj. 13,2% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana.

Według stanu na 31.12.2016 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach: myszkowskim (22,8%), bieruńsko - lędzińskim (22,6%) i bielskim (20,0%) oraz w mieście Tychy (20,5%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Bytomiu i Chorzowie (po 9,9%), powiecie wodzisławskim (10,0%) oraz w Świętochłowicach (10,1%) i Piekarach Śląskich (10,2%).

Obserwowano zróżnicowanie osób uprawnionych do zasiłku w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na wiek, czas pozostawania bez pracy czy posiadany stopień niepełnosprawności, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych Stan 31.12.2016 r.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		osoby	%
Bezrobotni ogółem	119 981	16 201	13,5%
Kobiety	66 686	9 687	14,5%
Mężczyźni	53 295	6 514	12,2%
Bezrobotni zamieszkali na wsi	26 618	4 326	16,3%
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	34 536	2 773	8,0%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	23 666	41	0,2%
Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	18 173	668	3,7%
Bezrobotni do 25 roku życia	13 558	765	5,6%
Bezrobotni do 30 roku życia	28 866	2 893	10,0%
Długotrwale bezrobotni	63 947	167	0,3%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	36 466	6 143	16,8%
Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	4 224	91	2,2%
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	19 822	2 596	13,1%
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	204	17	8,3%
Bezrobotni niepełnosprawni	8 344	966	11,6%

W 2016 roku wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy wynosiła 831,10 zł, natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku była to kwota 652,60 zł.

W 2016 roku czerwcowej waloryzacji zasiłków dla bezrobotnych nie było.

6 Wydatki z Funduszu Pracy

Jednym z instrumentów ekonomicznych służących łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy jest Fundusz Pracy (FP) będący państwowym funduszem celowym. Zgodnie z art. 103, ust 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dysponentem FP jest minister właściwy do spraw pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Po przyjęciu ustawy budżetowej środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ustalane są na poszczególne województwa według wzoru algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Fundusz Pracy tworzony jest głównie z obowiązkowych składek pracodawców i osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, dodatkowo środki FP pochodzą z dotacji budżetu państwa, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

Ze środków Funduszu Pracy finansowane są tzw. aktywne i pasywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Formy aktywne mają za zadanie przywrócić bezrobotnego na otwarty rynek pracy, pasywne zaś, częściowo rekompensują brak pracy i stanowią osłonę socjalną na czas pozostawania bez pracy (zasiłki). Środki te w głównej mierze wspierają aktywizację zawodową osób bezrobotnych na regionalnym rynku pracy poprzez usługi świadczone przez powiatowe urzędy pracy (PUP). W ramach działań PUP na rzecz osób bezrobotnych wzmocniony nacisk położony jest na aktywizację osób szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc bezrobotnych:

- do 30 roku życia (w tym do 25 roku życia),
- długotrwale,
- powyżej 50 roku życia,
- korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia,
- posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- niepełnosprawnych.

Ze względu na specyficzne trudności na rynku pracy osób należących do powyższych grup wymagają one wzmożonej uwagi, zindywidualizowanego podejścia, a często również bardziej kompleksowego wsparcia, które ułatwi im wejście na rynek pracy lub reintegrację zawodową. Bezrobotnemu posiadającemu status osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy przysługuje, zgodnie z Ustawą, pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Duży wpływ na skalę i strukturę wydatków z Funduszu Pracy ma sytuacja występująca w danym okresie na rynku pracy, a w szczególności poziom bezrobocia oraz liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłków i świadczeń.

Na podstawie danych ze sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy w 2016 roku stwierdzamy, że 31 powiatowych urzędów pracy z województwa śląskiego wydatkowało z tych środków nieco ponad **641 mln złotych**. Wydatki te były nieco mniejsze niż w roku poprzednim (o 4,1 mln zł). Wielkość i strukturę wydatków z FP w 2016 r. przedstawiono w zestawieniu.

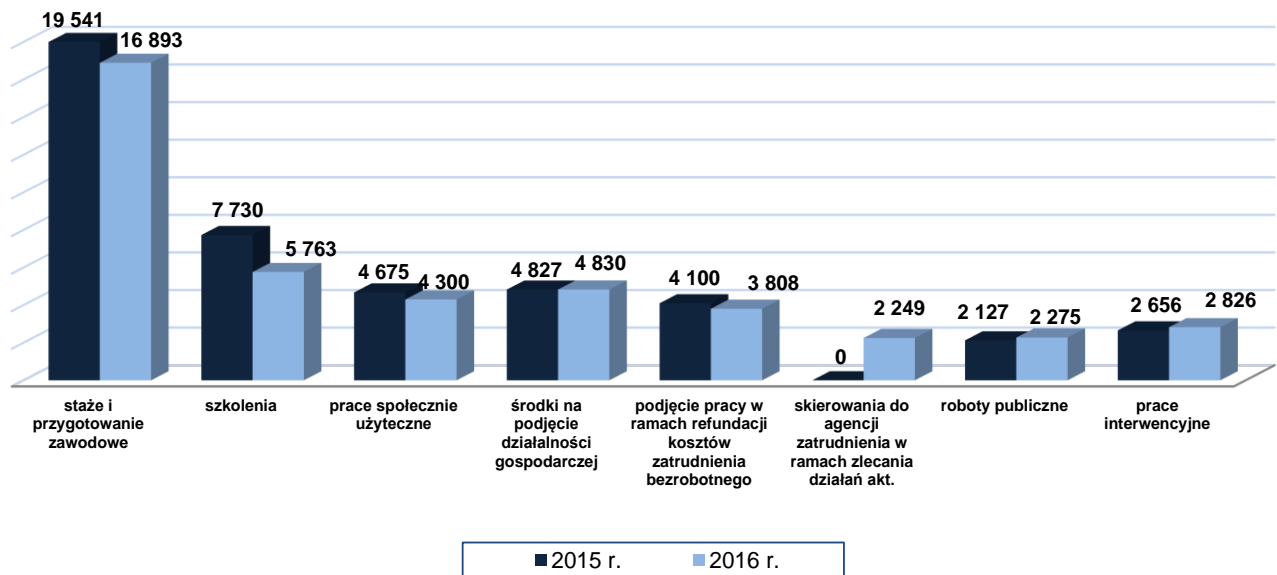
Wydatki z Funduszu Pracy w województwie śląskim w latach 2015– 2016

Wyszczególnienie	2015 rok		2016 rok		Dynamika w tys. zł 2015 r.=100
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	
Wydatkowane środki FP ogółem	645 252,4	100,0%	641 165,9	100,0%	99,4

Wyszczególnienie	2015 rok		2016 rok		Dynamika w tys. zł 2015 r.=100
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	
zasiłki dla bezrobotnych (łącznie ze składkami)	254 964,1	39,5%	215 709,3	33,6%	84,6
programy na rzecz promocji zatrudnienia	352 306,9	54,6%	387 986,0	60,5%	110,1
pozostałe	37 981,40	5,9%	37 470,60	5,8%	98,7

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli, w 2016 roku kwota wypłaconych zasiłków dla bezrobotnych, w porównaniu z rokiem 2015, była znacznie niższa o 39 254,8 tys. złotych (tj. o 15,4%) i stanowiła 33,6% wszystkich wydatków z Funduszu Pracy. W tym miejscu należy przypomnieć, że na dzień 31 grudnia 2015 roku uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych było 19 659 osób, zaś według stanu na koniec 2016 roku pobierało go 16 201 bezrobotnych, tj. o 3 429 osób mniej. W ubiegłym roku, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej środków na zasiłki wydatkowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie: 25 589,6 tys. zł oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Białej: 15 552,7 tys. zł zaś najmniej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świętochłowicach: 1 813,9 tys. zł.

Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu w latach 2015 – 2016

Pozytywnym aspektem jest, iż w 2016 roku udział środków przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia w wydatkach Funduszu Pracy ogółem wyniósł 60,5% (wobec 54,6% w roku 2015 r.). W ubiegłym roku o jedną dziesiątą (w stosunku do 2015 roku) wzrosły wydatki na aktywne programy na rzecz promocji zatrudnienia z 352 306,9 tys. zł do 387 986,0 tys. zł. W związku z udziałem w programach na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji bezrobotnych, głównie takich jak: staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne, przygotowanie zawodowe dorosłych, bony na zatrudnienie i bony na zasiedlenie a także poprzez subsydiowane zatrudnienie i skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych, w 2016 roku wyrejestrowano 48,6 tys. osób, co stanowiło 19,4 % wszystkich wyłączeń (rok wcześniej odpowiednio 17,0 %).

Szczegółowe informacje na temat wydatkowania środków z Funduszu Pracy w województwie śląskim na **wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu** w latach 2015 - 2016 roku zawarto w tabeli.

Wyszczególnienie	2015 r.		2016 r.		Wzrost/spadek
	tys. zł	% w ogółem	tys. zł	% w ogółem	
Wydatki na wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w tym wybrane wydatki	352 306,9	100,0%	387 986,0	100,0%	+ 35 679,1
Stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu	113 962,2	32,3%	108 930,8	28,1%	-5 031,4
Dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	96 778,7	27,5%	99 469,8	25,6%	+ 2 691,1
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	53 682,3	15,2%	47 504,3	12,2%	-6 178,0
Refundacja wynagrodzeń osób do 30 roku życia	brak danych	x	43 318,6	11,2%	x
Roboty publiczne	18 607,0	5,3%	21 483,2	5,5%	+ 2 876,2
Szkolenia	21 079,2	6,0%	16 391,7	4,2%	-4 687,5
Prace interwencyjne	12 376,6	3,5%	13 040,2	3,4%	+ 663,6
Prace społecznie użyteczne	3 974,4	1,1%	4 117,3	1,1%	+ 142,9
Bon na zasiedlenie	2 657,7	0,8%	3 593,5	0,9%	+ 935,8
Bon zatrudnieniowy	2 035,3	0,6%	1 704,6	0,4%	-330,7
Koszty studiów podyplomowych	1 173,9	0,3%	1 322,8	0,3%	+ 148,9
Koszty specyficznych elementów programów specjalnych	1 050,6	0,3%	666,8	0,2%	-383,8
Przygotowanie zawodowe dorosłych	678,3	0,2%	617,4	0,2%	-60,9
Zatrudnienie wspierane / dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia	163,6	0,0%	108,5	0,0%	-55,1
Refundacje składek na ubezpieczenia społeczne	101,9	0,0%	56,5	0,0%	-45,4
Zlecenie usług agencjom zatrudnienia	148,2	0,0%	24,7	0,0%	-123,5
Świadczenie aktywizacyjne	50,9	0,0%	22,9	0,0%	-28,0

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli, największą pozycję wśród wydatków poniesionych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej stanowiły w 2016 r., podobnie jak w roku poprzednim, *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu* (prawie 109 mln zł) stanowiące ponad 28 procent całkowitych wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Drugim co do wielkości wydatkiem były *środki na podjęcie działalności gospodarczej* (ponad 99 mln zł, 25,6%).

Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych, to w stosunku do 2015 roku największy wzrost wydatków wystąpił na kategorie: *prace interwencyjne* oraz *roboty publiczne*, co wiązało się z objęciem wsparciem nieco większej liczby bezrobotnych niż rok wcześniej. W ujęciu rocznym znacząco wzrosły także wydatki związane z *dofinansowaniem podejmowania działalności gospodarczej* (o 2 691,1 tys. zł).

W 2016 roku największy spadek wydatków dotyczył wydatków związanych z refundacją kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy oraz nakładów na stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu.

Poza tym, w ujęciu rocznym odnotowano obniżenie się *kosztów szkoleń* (-4 687,5 tys. zł). Wiązało się to ze znaczącym zmniejszeniem liczby bezrobotnych kierowanych na szkolenia.

Trend polegający na zmniejszeniu liczby kierowanych na szkolenia ocenić należy raczej pozytywnie. W poprzednich latach, na tle innych województw, Śląskie przodowało pod względem liczby bezrobotnych i poszukujących pracy, którzy ukończyli szkolenia. Równocześnie na tle danych krajowych efektywność szkoleń organizowanych w naszym regionie oceniamy jako umiarkowaną, o czym świadczą dane zawarte w tabeli (dane za 2016 rok dostępne będą w maju 2017 r.).

Być może zmniejszenie intensywności rekrutacji spowoduje bardziej staranny dobór osób kierowanych na szkolenia, a tym samym wpłynie na wyższą efektywność zatrudnieniową tej formy aktywizacji zawodowej

Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy – Śląskie na tle kraju

Województwa	Liczba bezrobotnych i poszukujących pracy, którzy ukończyli szkolenia				Efektywność zatrudnieniowa / wskaźnik ponownego zatrudnienia.			
	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok	2012 r.	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Polska	79 073	84 919	77 232	64 048	42,5%	47,6%	55,6%	48,0%
Dolnośląskie	4 723	4 491	4 007	3 586	43,0%	49,0%	61,6%	46,0%
Kujawsko-pomorskie	7 744	8 681	8 003	6 840	42,4%	43,4%	46,1%	46,3%
Lubelskie	3 085	3 341	3 414	3 417	39,7%	67,4%	74,6%	52,7%
Lubuskie	2 103	2 185	1 677	1 888	43,0%	45,3%	57,5%	49,0%
Łódzkie	5 964	5 563	4 805	3 346	36,8%	46,4%	57,1%	50,7%
Małopolskie	6 094	5 826	5 331	5 683	43,9%	45,3%	54,7%	47,6%
Mazowieckie	7 482	8 243	7 203	6 704	35,1%	47,5%	53,0%	51,0%
Opolskie	2 960	3 466	2 355	1 705	44,0%	46,1%	68,1%	57,0%
Podkarpackie	4 765	5 585	5 054	4 298	37,8%	46,5%	52,1%	41,4%
Podlaskie	2 108	2 066	1 928	1 620	46,2%	41,8%	57,4%	45,2%
Pomorskie	6 204	6 368	6 244	5 407	52,1%	57,2%	66,1%	61,9%
Śląskie	8 180	10 472	9 249	7 461	40,3%	41,0%	44,3%	42,6%
Świętokrzyskie	2 926	2 805	2 859	2 444	35,9%	48,6%	50,9%	29,2%
Warmińsko-mazurskie	3 784	4 392	3 718	2 917	42,0%	43,6%	57,3%	48,4%
Wielkopolskie	6 679	6 337	6 689	6 400	51,0%	52,9%	64,7%	50,6%
Zachodniopomorskie	4 272	5 098	4 696	3 332	47,0%	47,3%	49,0%	44,4%

W województwie śląskim w 2016 r. 46,0% wszystkich wydatków z Funduszu Pracy, przeznaczonych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, wydatkowana była przez powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego na aktywizację młodych bezrobotnych (rok wcześniej odsetek ten był podobny i wynosił 46,5%). Kwotę 178 590,3 tys. zł przeznaczono na osoby bezrobotne do 30 roku życia w tym 99 384,4 tys. zł wydatkowano na osoby bezrobotne poniżej 25 roku życia.

W stosunku do roku 2015 wydatki na aktywizację ludzi młodych zostały zwiększone (+14 840,6 tys. zł). Biorąc pod uwagę, że obniżyła się liczebność zbiorowości najmłodszych bezrobotnych, w ujęciu rocznym wzrosła intensywność wsparcia tej kategorii zarejestrowanych. Największy udział wydatków na młodzież, do 30 roku życia, odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu: 62,3% wszystkich wydatków w tym powiecie na programy na rzecz

promocji zatrudnienia; w Raciborzu: 61,3% i w Pszczynie: 59,7%, natomiast najmniejszy udział odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jastrzębiu – Zdroju: 10,9%.

Wydatki FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2016 r. stanowiły 9,4% wszystkich wydatków na aktywne programy (w 2015 rok było to 9,8%). W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. na aktywizację osób 50+ przeznaczono 36 522,3 tys. zł, tj. o 1 928,20 tys. zł więcej niż w roku 2015. Największy udział wydatków na tę grupę osób odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w: Myszkowie (16,7% wszystkich wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia), Bielsku – Białej (15,4%), Bytomiu (15,0%). Częstochowie (14,7%) oraz w Kłobucku (12,6%), najmniejszy natomiast w Siemianowicach Śląskich (2,5%), Jastrzębiu – Zdroju (2,7%), Mysłowicach (3,4%) oraz w Rybniku (3,8%). Należy zaznaczyć, iż struktura wydatków FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia ze względu na grupy wiekowe do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia jest uwarunkowana między innymi sytuacją demograficzną w poszczególnych powiatach województwa.

W 2014 roku w związku ze zmianą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzony został instrument dotyczący rozwoju zasobów ludzkich, tj. Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS). Jest to wydzielona część Funduszu Pracy, przeznaczona na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy.

Pracodawca starający się o dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego musi wnieść wkład własny w wysokości 20% kosztów, zaś 80% kosztów kształcenia ustawicznego sfinansuje KFS. W przypadku mikroprzedsiębiorstwa, tj. pracodawcy zatrudniającego do 10 osób, ze środków KFS można sfinansować 100% kosztów kształcenia ustawicznego. Jednak całość dofinansowania środkami KFS nie może przekroczyć wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika. Wsparcie kształcenia ustawicznego środkami KFS udzielane jest na zasadach pomocy de minimis¹⁵.

W 2016 roku wydatki za szkolenia w ramach KFS wynosiły w województwie śląskim 20,7 mln złotych. Jak widać z danych zamieszczonych w poniższej tabeli, aktywizacja w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego cieszy i się coraz większą popularnością, po trzech latach funkcjonowania tej formy wsparcia pracodawcy przekonali się do jej przydatności.

Powiatowe Urzędy Pracy	Wydatki związane z Krajowym Funduszem Szkoleniowym			Wzrost w 2016 r. w stosunku do 2015 r.	
	2014 rok	2015 r.	2016 rok	w tys. zł	Dynamika 2015 rok=100
Będzin	3,5	121,2	623,2	502,0	514,2
Bielsko Biała	231,8	790,3	491,9	-298,4	62,2
Bytom	0,0	472,6	498,8	26,2	105,5
Chorzów	139,0	526,5	561,3	34,8	106,6
Cieszyn	20,2	299,6	416,9	117,3	139,2
Częstochowa	39,6	1 182,0	1 590,2	408,2	134,5
Dąbrowa Górnicza	0,0	577,1	498,8	-78,3	86,4
Gliwice	256,0	3 549,5	673,8	-2 875,7	19,0
Jastrzębie Zdrój	169,1	1 246,5	770,5	-476,0	61,8

¹⁵ Źródło: <http://psz.praca.gov.pl/-/55453-krajowy-fundusz-szkoleniowy>

Powiatowe Urzędy Pracy	Wydatki związane z Krajowym Funduszem Szkoleniowym			Wzrost w 2016 r. w stosunku do 2015 r.	
	2014 rok	2015 r.	2016 rok	w tys. zł	Dynamika 2015 rok=100
Jaworzno	59,0	606,4	643,9	37,5	106,2
Katowice	0,0	755,2	876,5	121,3	116,1
Kłobuck	0,0	401,8	479,4	77,6	119,3
Lubliniec	15,4	139,5	344,7	205,2	247,1
Mikołów	47,3	438,7	470,8	32,1	107,3
Mysłowice	84,2	202,6	385,3	182,7	190,2
Myszków	71,1	87,9	216,7	128,8	246,5
Piekary Śląskie	85,3	398,0	900,6	502,6	226,3
Pszczyna	98,2	455,7	819,2	363,5	179,8
Racibórz	80,5	453,7	500,0	46,3	110,2
Ruda Śląska	150,5	451,4	715,3	263,9	158,5
Rybnik	171,5	461,6	637,4	175,8	138,1
Siemianowice Śląskie	52,5	322,8	720,9	398,1	223,3
Sosnowiec	55,6	806,6	1 265,5	458,9	156,9
Świętochłowice	115,8	185,9	397,5	211,6	213,8
Tarnowskie Góry	90,0	1 048,9	801,9	-247,0	76,5
Tychy	282,7	963,6	1 245,4	281,8	129,2
Wodzisław Śląski	75,7	321,7	593,0	271,3	184,3
Zabrze	616,3	1 873,0	1 346,7	-526,3	71,9
Zawiercie	31,4	587,8	629,3	41,5	107,1
Żory	27,1	97,0	175,9	78,9	181,3
Żywiec	127,3	386,3	385,5	-0,8	99,8
Ogółem	3 196,6	20 211,4	20 676,8	465,4	102,3

Katowice, 01 marca 2017 r.

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH**

**Sprawozdanie z realizacji zadań ustawowych
w zakresie polityki rynku pracy w 2016 roku**

KATOWICE 2017 r.

Spis treści

Art. 8 ust.1, pkt 1. Określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia.	4
Art. 8 ust.1, pkt 2. Podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.	4
Art. 8 ust. 1 pkt 2 a Realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności podział środków KFS pomiędzy powiatowe urzędy pracy, z uwzględnieniem priorytetów określonych przez ministra właściwego do spraw pracy porozumieniu z Radą Rynku Pracy.....	5
Art. 8 ust.1, pkt 3. Opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.	6
Art. 8 ust.1, pkt 4. Współdziałanie z wojewódzką radą rynku pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich.	8
Art. 8 ust.1, pkt 6. Programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego przez: wykonywanie zadań wynikających z programów, o których mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju albo o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz inicjowanie i realizowanie badań i analiz wykorzystywanych w działaniach realizowanych przez urzędy pracy.....	10
Zadania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL)	10
Zadania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.....	13
Własne programy systemowe realizowane w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach.....	25
Projekty dotyczące rynku pracy finansowane z funduszy krajowych i europejskich	27
Art. 8 ust.1, pkt 6a. Koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy.	30
Art. 8 ust.1, pkt 6 b. Inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.	32
Art. 8 ust.1, pkt 7. Inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.....	32
W 2016 r. nie wystąpiła potrzeba realizacji zadań.....	32
Art. 8 ust 1, pkt 7a. Inicjowanie programów regionalnych i ich realizowanie, w porozumieniu z powiatowymi urzędami pracy.	32
Art. 8 ust 1, pkt 7b. Zlecenie działań aktywizacyjnych.	33
Art. 8 ust. 1, pkt 8. Realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i państw nie będących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi.	36

Art. 8 ust.1, pkt 10. Realizowanie zadań związanych z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikających z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi.....	38
Art. 8 ust.1, pkt 12. Opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa	42
Art. 8 ust. 1, pkt 12a. Współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie opracowywania, gromadzenia i aktualizowania informacji zawodowych o charakterze ogólnokrajowym.....	43
Art. 8 ust 1, pkt 13. Współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży, w szczególności przez:	43
Art. 8 ust 1, pkt 15. Określanie, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady zatrudnienia, na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja.	45
Art. 8 ust. 1 pkt 16. Współdziałanie z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy.	45
Działania związane z realizacją ustawy o służbie zastępczej (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej Dz. U. Nr 223 z 2003 r. poz. 2217 z późn. zm.)	51
Działalność statystyczno-sprawozdawcza	51
Bezpłatna pomoc prawna.....	52

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1065 z późn. zm.) między innymi określa zadania samorządu województwa w zakresie polityki rynku pracy, których realizacja (na podstawie art. 8 ustawy) została powierzona wojewódzkim urzędом pracy. W niniejszym opracowaniu przedstawiono realizację tych zadań przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach na przestrzeni 2016 roku. W sprawozdaniu zachowana została ustawowa kolejność zapisów poszerzona o realizację innych zadań.

Art. 8 ust.1, pkt 1. Określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia.

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016 (RPDZ) został opracowany zgodnie z postanowieniami art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j.: Dz. U. z 2016, poz. 645 z późn. zm.), która nałożyła na samorząd województwa obowiązek corocznego przygotowywania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia. Wzorem lat ubiegłych, na podstawie założeń Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017 określono priorytety oraz zaproszono do współpracy partnerów społecznych.

Równoległe z tworzeniem Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2016 rok przystąpiono do gromadzenia i analizowania sprawozdań z realizacji RPDZ na 2015 rok, które zgromadzono w jednym dokumencie podsumowującym. W przygotowanie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2016 rok zaangażowane zostały powiatowe jednostki samorządu terytorialnego oraz partnerzy społeczni. Dokument ten zawierał uszczegółowione podejście do problematyki bezrobocia w województwie śląskim i rozpisywał na konkretne działania przyjęte priorytety dotyczące promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji zawodowej. Wspólny wysiłek doprowadził do przygotowania finalnego dokumentu, który został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego uchwałą nr 710/110/V/2016 z dnia 26.04.2016 roku. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął również sprawozdanie z realizacji RPDZ na 2015 rok. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016 został opublikowany na stronie internetowej Urzędu.

Art. 8 ust.1, pkt 2. Podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.

W związku z decyzją finansową MRPiPS z dnia 10 marca określającą limity środków Funduszu Pracy dla województwa w 2016 roku na realizację programów aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań, dokonano podziału ww. środków, przygotowano kartę sprawy oraz projekt uchwały, które następnie zostały przyjęte przez Zarząd Województwa na posiedzeniu w dniu 22 marca 2016 r. (uchwała nr 495/102/V/2016).

Na realizację zadań w 2016 roku samorządy powiatowe województwa śląskiego otrzymały środki w wysokości 357.061,7 tys. zł, w tym na :

- programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej: 334.340,6 tys. zł;
- inne fakultatywne zadania: 22.721,1 tys. zł.

W ramach powyższych limitów ustalone zostały następujące kwoty środków na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników – w ramach regionalnego programu operacyjnego 2014-2020: 63.042.693,00 zł, w tym:
 - kwota w części EFS wynosi: 53.586.289,00 zł,
 - kwota w części wkładu krajowego wynosi: 9.456.404,00 zł;
- Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: 82.898.936,00 zł, w tym:
 - kwota w części EFS wynosi: 69.867.223,00 zł,
 - kwota w części wkładu krajowego wynosi: 13.031.713,00 zł.

W listopadzie 2016 r. województwo śląskie otrzymało wstępny limit środków Funduszu Pracy w kwocie 331.229,0 tys. zł, jaki został przewidziany do wydatkowania w 2017 roku na następujące zadania:

- programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 309.630,8 tys. zł;
- innych fakultatywnych zadań – 21.598,2 tys. zł.

Powyższe kwoty środków (limity) Funduszu Pracy, obowiązywały do czasu ustalenia ostatecznych kwot na podstawie ustawy budżetowej na rok 2017.

Zarząd Województwa przyjął proponowany podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych uchwałą nr 2546/158/V/2016 z dnia 13 grudnia 2016 r.

Art. 8 ust. 1 pkt 2 a Realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności podział środków KFS pomiędzy powiatowe urzędy pracy, z uwzględnieniem priorytetów określonych przez ministra właściwego do spraw pracy porozumieniu z Radą Rynku Pracy

- Analiza informacji otrzymanych z 14 powiatowych urzędów pracy, które realizowały wsparcie szkoleniowe dla przedsiębiorców i ich pracowników z rezerwy KFS. Informacja ta posłużyła do sporządzenia dla MRPiPS zbiorczego raportu wykorzystania środków rezerwy KFS za IV kwartał 2015 roku. Według informacji otrzymanych z 14 PUP rozdysponowano 5.124,7 tys. zł z pozyskanej rezerwy KFS wynoszącej 6.725,9 tys. zł.
- Do dnia 12 kwietnia 2016 r. prowadzony był nabór wniosków o dodatkowe środki z rezerwy KFS. Województwo śląskie otrzymało dodatkowe środki w wysokości 4.656,9 tys. zł. Następnie przygotowano opinie dla 24 wniosków złożonych przez samorządy powiatowe województwa śląskiego na łączną kwotę 13.617,4 tys. zł. W związku z powyższym, w celu zabezpieczenia środków KFS dla wszystkich ubiegających się samorządów powiatowych, dokonano proporcjonalnego podziału rezerwy. Wnioski następnie przekazano do MRPiPS. Ministerstwo przyznało decyzje 22 z 24 powiatowych urzędów pracy, nie przyznało dodatkowych środków urzędom w Katowicach oraz w Raciborzu.

- Przekazanie do wszystkich PUP prośby o przedstawienie informacji na temat poziomu wykorzystania środków KFS do końca 2016 roku. Środki niewykorzystane można przekazywać do innych Urzędów, które wyczerpały już swój limit, a wciąż potrzebują dodatkowych kwot na działania w ramach KFS. W efekcie tych działań przekazano do MRPIPS 7 wniosków PUP o zmniejszenie (na łączną kwotę 376,1 tys. zł), natomiast o zwiększenie limitów wnioskowało 9 PUP (na kwotę 859,4 tys. zł). Działanie to powtórzono jeszcze raz i wtedy z wnioskami o zmniejszenie limitu wystąpiło 8 PUP, na łączną kwotę 244,0 tys. zł. Jednocześnie 2 PUP wystąpiły o zwiększenie przyznanego limitu (łącznie na kwotę 225,0 tys. zł).
- Pozyskiwanie informacji z PUP w zakresie potrzeb finansowych z KFS w 2017 roku. W związku z opublikowaniem przez MRPIPS na stronie internetowej kwoty limitu środków KFS dla województwa śląskiego niezbędne było zebranie zapotrzebowania z PUP na ten cel. Województwo otrzymało środki w wysokości 18.024,6 tys. zł. Zebrane zapotrzebowanie znacznie przekroczyło otrzymany limit i wyniosło 27.830,0 tys. zł. W tej sytuacji dokonano podziału na podstawie wzoru uwzględniającego liczbę osób pracujących w danym powiecie. Przygotowano kartę sprawy z uchwałą dla Zarządu Województwa w sprawie przyjęcia podziału kwot Krajowego Funduszu Szkoleniowego, jakie otrzymało województwo śląskie na 2017 rok. Uchwała została podjęta przez Zarząd Województwa w dniu 28 grudnia 2016 r. (nr uchwały 2661/161/V/2016).
- Udział w dniu 14 grudnia 2016 r. w międzysektorowej konferencji Polskiej Izby Firm Szkoleniowych „2014-2020 – wyzwania dla rozwoju edukacji pozaformalnej w województwie śląskim”, podczas której przedstawiono prezentację na temat środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2017 roku.
- Stały monitoring poziomu wydatkowania środków KFS. Na dzień 31 grudnia 2016 r. poziom wykorzystania środków wynosił 21.403,37 tys. zł, co stanowiło 99,04% całości przyznaných środków (łącznie 21.611,9 tys. zł: środki limitu w wysokości 16.971,0 tys. zł oraz 4.640,9 tys. zł z rezerwy KFS).

Art. 8 ust.1, pkt 3. Opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.

Na podstawie baz danych statystycznych dotyczących bezrobocia rejestrowanego wykonywane zostały informacje, analizy statystyczne i prezentacje. Najważniejsze z nich to:

- Sporządzana co miesiąc Informacja o sytuacji na rynku pracy w województwie śląskim. Materiał publikowano na stronie internetowej Urzędu, ponadto jego odbiorcami były władze Województwa Śląskiego oraz dyrektor Wydziału Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego;
- Miesięczna informacja o sytuacji na lokalnych rynkach pracy, w obszarze działania Filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej i Częstochowie;
- Sytuacja na lokalnym rynku pracy w rejonie działania Filii WUP w Częstochowie. Analiza roczna, w której zawarto podstawowe dane o lokalnym rynku pracy z rejonu działania Filii WUP w Częstochowie oraz opisano zmiany zachodzące na przestrzeni 2015 roku. Analiza została zamieszczona na podstronie internetowej Urzędu;
- Informacje kwartalne o stanie i strukturze bezrobocia w województwie śląskim: Registered Unemployment in the Silesian Voivodship at the end of March 2016, Registered Unemployment in the Silesian Voivodship at the end of June 2016, Registered Unemployment in the Silesian

Voivodship at the end of October 2016. Opracowania były wykorzystywane między innymi w trakcie spotkań z uczestnikami wizyt studyjnych;

- Materiał opisujący sytuację społeczno-gospodarczą w województwie śląskim, jako fragment Regionalnego Planu na Rzecz Zatrudnienia na 2016 r. wraz z zestawem wskaźników oraz rozliczeniem wskaźników za 2015 rok;
 - Realizując zapis art. 8 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, mówiący o konieczności dokonania przez Sejmik Województwa, co najmniej raz w roku, oceny sytuacji na rynku pracy i stopnia realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy, przygotowano analizę Rynek pracy w województwie śląskim w 2015 roku. Opracowanie, po akceptacji przez Zarząd Województwa Śląskiego, zostało przekazane Radnym Sejmiku Województwa Śląskiego.
 - Analiza sytuacji na śląskim rynku pracy - ujęcie przekrojowe, lata 2013 – 2016. Opracowanie przygotowano stosownie do załącznika do Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 1479/354/IV/2014 z dnia 5 sierpnia 2014 roku w sprawie przyjęcia Szczegółowych wytycznych dotyczących nadzoru nad działalnością Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. Analizę uzupełniono slajdami, przygotowanymi w programie Power – Point. Materiał przekazano do Wydziału Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego oraz opublikowano na stronie internetowej Urzędu;
 - Informacja o niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy;
 - Analiza sytuacji młodzieży poniżej 30 roku życia na wojewódzkim, polskim i europejskim rynku pracy;
 - Przygotowano materiał pod tytułem „Podstawowe dane dotyczące efektywności działań aktywizujących realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim”, w którym zamieszczono dane dotyczące efektywności podstawowych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Dane zawarte w wyżej wymienionej informacji były wykorzystywane w czasie wystąpień publicznych i prezentacji.
 - Wykonując zadania związane z badaniem popytu na pracę i z prowadzeniem monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizowano wojewódzkie dane jednostkowe z Załącznika Nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności według grup zawodów. Badanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych ułatwia obserwację zjawisk zachodzących na regionalnym rynku pracy. Pozwala między innymi na planowanie kierunków rekwalifikacji i rodzaju szkoleń zawodowych dla osób pozostających bez pracy. W 2016 roku sporządzono:
 - Raport z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2015 roku
 - Informację sygnałną z monitoringu zawodów deficytowych w województwie śląskim w I półroczu 2016 r.,
 - analizę Bezrobocie rejestrowane według zawodów w województwie śląskim w 2015 r.,
 - analizę Bezrobocie rejestrowane według zawodów w województwie śląskim (I półroczu 2016 r.).
- Wszystkie wymienione opracowania zamieszczone są na stronie internetowej Urzędu.
- W 2016 roku, na podstawie zrealizowanych badań dotyczących efektywności działań powiatowych urzędów pracy, finansowanych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2015 r. oraz badania opinii pracodawców i osób bezrobotnych na temat sytuacji osób w wieku 50+ na wojewódzkim rynku

pracy, a także badania zapotrzebowania na zawody / kwalifikacje w województwie śląskim. Opracowywano raporty z wynikami tych badań:

- „Zapotrzebowanie na zawody/kwalifikacje w województwie śląskim”,
- „Sytuacja osób w wieku 50+ na regionalnym rynku pracy”,
- „Efektywność wsparcia finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2015 roku”.

Dwie pierwsze pozycje zostały zamieszczone na stronie www Urzędu a także zostały wydane w formie książkowej.

- W celu pogłębienia wiedzy o regionalnym rynku pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w postępowaniu przetargowym wybrał podmioty, które wykonały dwa badania socjologiczne:
 - Osoby młode z grupy NEET w województwie śląskim – diagnoza oraz możliwe kierunki wspierania, – głównym celem tych badań była charakterystyka społeczno-ekonomiczna osób młodych z grupy NEET w województwie śląskim, analiza potrzeb i oczekiwań osób z grupy NEET w zakresie aktywizacji zawodowej i edukacyjnej (kształcenie w formach szkolnych i pozaszkolnych), analiza barier uczestnictwa w formach wsparcia skierowanych do osób z grupy NEET w zakresie aktywizacji zawodowej i edukacyjnej (kształcenie w formach szkolnych i pozaszkolnych) oraz analiza i ocena sytuacji osób z grupy NEET w opiniach ekspertów.
 - „Cudzoziemcy na śląskim rynku pracy”. Celem badania był opis i analiza sytuacji cudzoziemców na regionalnym rynku pracy w opinii śląskich przedsiębiorców, przedstawicieli agencji zatrudnienia oraz pracowników powiatowych urzędów pracy.

Raporty z tych badań zostały zamieszczone na stronie www Urzędu a także zostały wydane w formie książkowej.

- Ponadto w 2016 roku realizowano badania, zlecone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Barometr zawodów 2017” – było to badanie ogólnopolskie, które pozwala przewidzieć możliwości znalezienia zatrudnienia w konkretnej branży. W przygotowywanym corocznie zestawieniu zawody dzieli się na trzy grupy: zawody deficytowe (w których jest niedobór pracowników na rynku pracy), zrównoważone i zawody nadwyżkowe (w których mogą być problemy ze znalezieniem pracy). Prognoza tworzona była dla każdego powiatu przez pracowników powiatowych urzędów pracy, na spotkaniach barometrycznych, które koordynował WUP. Opracowana została także prognoza regionalna, dla całego województwa śląskiego. Informacje zgromadzone zostały w trakcie badań jakościowych, a nie na podstawie suchych danych statystyki publicznej. Dzięki temu możliwe było pokazanie aktualnej sytuacji na rynku pracy. Wyniki upowszechnione były na konferencji podsumowującej (dla pracowników publicznych służb zatrudnienia i partnerów rynku pracy) oraz poprzez opublikowanie wykazu zawodów zakwalifikowanych do każdej z kategorii;

Art. 8 ust.1, pkt 4. Współdziałanie z wojewódzką radą rynku pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich.

W 2016 roku odbyło się 5 posiedzeń Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia Województwa Śląskiego (WRZ).

- 8 lutego 2016 r. – w trakcie obrad omówiono: aktualną sytuację na rynku pracy, w tym zachodzące zmiany w rocznej strukturze bezrobocia oraz przedstawiono projekt „Barometr zawodów”. Podczas posiedzenia podjęto również uchwałę w sprawie zaopiniowania nowego „Wykazu zawodów i specjalności, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie

społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego” oraz uchwały w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia co do zgodności z potrzebami rynku pracy.

- 11 kwietnia 2016 r. – podczas posiedzenia zostały przekazane informacje na temat prac Regionalnego Zespołu ds. Restrukturyzacji Zatrudnienia w Górnictwie, przedstawiono i omówiono aktualną sytuację na rynku pracy z uwzględnieniem danych na temat bezrobocia młodzieży poniżej 30 roku życia oraz osób powyżej 50 roku życia, przedstawiono sprawozdanie z działalności WUP w roku 2015. Następnie zaprezentowano sprawozdanie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia za rok 2015 oraz zaopiniowano projekt założeń Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016. Omówiono założenia i szczegóły planowanego wsparcia dla osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Rozwój zawartych w Rocznych Planach Działań na 2016 rok. Podjęto uchwały w sprawie organizacji szkolenia dla członków WRZ, podjęto także uchwały w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia co do zgodności z potrzebami rynku pracy.
- 16 czerwca 2016 r. - podczas posiedzenia przedstawiono aktualną sytuację na rynku pracy w województwie śląskim z uwzględnieniem danych na temat efektywności aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, członkom WRZ przybliżono informację na temat szkoleń i doradztwa dla MŚP w ramach działania 8.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020, zaopiniowano projekt Zarządzenia Wojewody Śląskiego w sprawie ustalenia kryteriów wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców na terenie województwa śląskiego, podjęto uchwały w sprawie zaopiniowania nowego kierunku kształcenia co do zgodności z potrzebami rynku pracy.
- 20 lipca 2016 r. – podczas posiedzenia przedstawiono i omówiono aktualną sytuację na rynku pracy w I półroczu 2016 r. oraz informację o skali kształcenia zawodowego w latach 2014-2015, podjęto dyskusję nt. zajęcia stanowiska w sprawie zmian w treści "Wniosku o zaopiniowanie nowego kierunku kształcenia" w punkcie 11, celem zapewnienia jego uniwersalnego charakteru w kolejnych latach składania dokumentu, a także zajęcia stanowiska w sprawie zmian w "Zasadach wydawania opinii przez Wojewódzką Radę Zatrudnienia w sprawie utworzenia nowego kierunku kształcenia zawodowego w województwie śląskim" w punkcie 1, celem zapewnienia spójności zapisów zawartych w "Zasadach (...)" w stosunku do zapisów istniejących we Wniosku (...) odnośnie stanowiska Powiatowej Rady Rynku Pracy, a tym samym usprawnienia procedury składania dokumentów do WRZ. Podczas obrad podjęto także uchwały w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia co do zgodności z potrzebami rynku pracy.
- 20 grudnia 2016 r. – odbyło się piąte, ostatnie w roku posiedzenie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia na którym przedstawiono aktualną sytuację na rynku pracy w województwie śląskim, w tym wyniki „Barometru Zawodów 2017”. Kolejno zaprezentowano kryteria podziału środków (limity) Funduszu Pracy jakie mogą być wydatkowane w 2017 roku na realizację przez samorządy powiatowe województwa śląskiego zadań. Ostatnią poruszaną podczas posiedzenia WRZ kwestią było podjęcie uchwał w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia co do zgodności z potrzebami rynku pracy.

W roku 2016 Rada zaopiniowała co do zgodności z potrzebami rynku pracy 117 wniosków o uruchomienie w szkołach z terenu województwa śląskiego nowych kierunków kształcenia. Podstawą do wydania pozytywnej opinii było opracowanie zbiorczych danych z województwa, zarejestrowanych

w powiatowych urzędach pracy dot. podaży i popytu na poszczególne kierunki kształcenia, a także pozytywne opinie wydane przez Powiatowe Rady Zatrudnienia. Podczas podejmowania uchwał przez Radę posiłkowano się nowo wypracowanym raportem podsumowującym badanie „Barometr zawodów”. Jest to metodologia pozwalająca oszacować perspektywę zatrudnienia osób bezrobotnych w danej branży na przestrzeni powiatu oraz województwa.

W dniach 16 – 17 czerwca 2016 r. dla członów WRZ zorganizowano szkolenie z zakresu „Kierunki ewolucji rynku pracy”, a 20 grudnia 2016 roku zorganizowano szkolenie z zakresu „Dynamika zmian na rynku pracy”.

Art. 8 ust.1, pkt 6. Programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego przez: wykonywanie zadań wynikających z programów, o których mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju albo o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz inicjowanie i realizowanie badań i analiz wykorzystywanych w działaniach realizowanych przez urzędy pracy.

Zadania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL)

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w perspektywie 2007-2013 realizował działania związane z wdrażaniem komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. WUP pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej II stopnia dla następujących działań / poddziałań:

Priorytet VI RYNEK PRACY OTWARTY DLA WSZYSTKICH

Działanie 6.1 – Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie:

- Poddziałanie 6.1.1 - Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy;
- Poddziałanie 6.1.2 - Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie;
- Poddziałanie 6.1.3 - Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Działanie 6.2 - Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Działanie 6.3 - Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich.

Priorytet VIII REGIONALNE KADRY GOSPODARKI

Działanie 8.1 – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie:

- Poddziałanie 8.1.1 - Wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw;
- Poddziałanie 8.1.2 - Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie;
- Poddziałanie 8.1.3 - Wzmacnianie lokalnego partnerstwa na rzecz adaptacyjności;

Priorytet IX ROZWÓJ WYKSZTAŁCENIA I KOMPETENCJI W REGIONACH

Działanie 9.3 – Upowszechnienie formalnego kształcenia ustawicznego w formach szkolnych.

Działanie 9.6 – Upowszechnienie uczenia się dorosłych:

- Poddziałanie 9.6.1 - Upowszechnienie kształcenia osób dorosłych w formach szkolnych;
- Poddziałanie 9.6.2 - Podwyższanie kompetencji osób dorosłych w zakresie ICT i znajomości języków obcych;

- Poddziałanie 9.6.3 - Doradztwo dla osób dorosłych w zakresie diagnozy potrzeb oraz wyboru kierunków i formy podnoszenia swoich kompetencji i podwyższania kwalifikacji.

Szczegółowe informacje dotyczące stanu wdrażania PO KL zawarto w poniższej tabeli.

Stan wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na dzień 31 marca 2016 r.

Działanie	Alokacja 2007-13 (PLN) zgodnie z algorytmem*	Środki zakontraktowane		Środki rozliczone	
		UPLN***	% alokacji 2007-13	Wartość (wydatki kwalifikowalne – podstawa certyfikacji tj. środki publiczne składające się z dofinansowania oraz wkładu własnego)	% alokacji 2007-13
Priorytet VI	1 194 331 415,12 zł	1 277 545 250,94 zł	106,97%	1 233 392 360,53 zł	103,27%
6.1.1	182 239 079,57 zł	195 465 733,78 zł	107,26%	179 932 493,38 zł	98,73%
6.1.2	47 873 979,80 zł	51 645 346,88 zł	107,88%	48 675 833,33 zł	101,67%
6.1.3	743 549 124,41 zł	804 522 119,40 zł	108,20%	786 455 270,44 zł	105,77%
6.2	211 458 495,93 zł	216 106 875,84 zł	102,20%	208 822 540,29 zł	98,75%
6.3	9 210 735,41 zł	9 805 175,04 zł	106,45%	9 506 223,09 zł	103,21%
Priorytet VIII Działanie 8.1	539 515 967,18 zł	594 611 195,84 zł	110,21%	559 921 274,34 zł	103,78%
8.1.1	403 517 671,25 zł	453 468 391,55 zł	112,38%	427 964 600,81 zł	106,06%
8.1.2	123 921 125,16 zł	127 350 155,82 zł	102,77%	119 613 181,25 zł	96,52%
8.1.3	8 421 703,26 zł	8 690 037,93 zł	103,19%	8 592 166,32 zł	102,02%
8.1.4**	3 655 467,52 zł	5 102 610,54 zł	139,59%	3 751 325,96 zł	102,62%
Priorytet IX Działanie 9.3	35 816 513,02 zł	39 759 986,21 zł	111,01%	36 678 840,64 zł	102,41%
9.3	35 816 513,02 zł	39 759 986,21 zł	111,01%	36 678 840,64 zł	102,41%
Priorytet IX Działanie 9.6	20 774 291,00 zł	21 412 340,25 zł	103,07%	20 233 652,10 zł	97,40%
9.6.1	1 903 131,02 zł	1 978 576,51 zł	103,96%	1 890 978,76 zł	99,36%
9.6.2	18 121 057,51 zł	18 636 627,74 zł	102,85%	17 583 657,17 zł	97,03%
9.6.3	750 102,47 zł	797 136,00 zł	106,27%	759 016,17 zł	101,19%
RAZEM	1 790 438 186,32 zł	1 933 328 773,24 zł	107,98%	1 850 226 127,61 zł	103,34%

* kurs EURO wg EBC z dnia 26.02.2016 r.: 4,3631 PLN, alokacja zgodnie z algorytmem wg Postępu realizacji za luty 2016 r., zatwierdzonego przez IP;

** projekty realizowane przez Urząd Marszałkowski;

*** "Poziom środków zakontraktowanych" zgodny z obowiązującą od 01.01.14 r. definicją, tj.: UPLn stan na 31.12.2013 r. (baza zamrożona) + Wartość dotychczas zakontraktowanych projektów od 01.01.2014 r. (wartość pierwotna) + Wartość dotychczas zakontraktowanych projektów - aneksy zwiększające wartość umów od 01.01.2014 r.

Udział osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Działań realizowanych
przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach do 31.03.2016 roku

Działanie	LICZBA OSÓB, KTÓRE ROZPOCZĘŁY UDZIAŁ W PROJEKTACH W PERSPEKTYWIE 2007-2013*			
	2015		narastająco od początku okresu programowania	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
6.1	130 191	79 516	130 191	79 516
6.2	6 108	3 524	6 108	3 524
6.3	4 920	2 913	4 920	2 913
8.1	108 322	48 941	108 322	48 941
9.3	7 308	3 715	7 308	3 715
9.6	7 810	5 491	7 810	5 491
RAZEM	259 739	141 187	259 739	141 187
Działanie	LICZBA OSÓB, KTÓRE ZAKOŃCZYŁY UDZIAŁ W PROJEKTACH W PERSPEKTYWIE 2007-2013*			
	2015		narastająco od początku okresu programowania	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
6.1	120 079	73 713	120 079	73 713
6.2	5 306	3 054	5 306	3 054
6.3	4 766	2 824	4 766	2 824
8.1	105 120	47 296	105 120	47 296
9.3	6 475	3 311	6 475	3 311
9.6	7 131	5 069	7 131	5 069
RAZEM	248 877	135 267	248 877	135 267

* Zestawienie zbiorcze zostało sporządzone na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność. Stan faktyczny na dzień 31.03.2016 r.

W roku 2016 zakończono wdrażanie PO KL i dopełniono wszelkich obowiązków IP2 związanych z zamknięciem programu.

W ramach zadań monitorująco – sprawozdawczych:

- sporządzono Sprawozdanie z realizacji Działań PO KL za 2015 rok – zgodnie z zaleceniami IZ sprawozdanie roczne za 2015 r. sporządzono w ograniczonym zakresie – przekazano wyłącznie załączniki nr 1 dla wszystkich wdrażanych Działań, informacje dot. osiągniętych rezultatów oraz sprawozdania z instrumentów inżynierii finansowej w ramach Działania 6.2 PO KL;
- sporządzono Sprawozdanie końcowe z realizacji PO KL oraz karty zamknięcia wszystkich Działań nadzorowanych przez IP2;
- cyklicznie przeprowadzono Audyty jakości danych wprowadzanych do systemów informatycznych.

W cyklu comiesięcznym sporządzano i przekazywano do Instytucji Pośredniczącej Postęp realizacji PO KL (ostatni Postęp realizacji został przygotowany za kwiecień 2016 r.).

Zadania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) został zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. Jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (Youth Employment Initiative – YEI).

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków EFS na Program wynosi 4 436,8 mln EUR oraz 252,4 mln EUR w ramach specjalnej linii budżetowej Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Wkład Unii Europejskiej na realizację PO WER wynosi 4 689 mln EUR, a współfinansowanie ze środków krajowych - 740,3 mln EUR. Całkowita alokacja PO WER to 5 429 614 480 EUR.

Na podstawie Porozumienia WER/ŚL/2015/1 w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, zawartego 27 stycznia 2015 r. pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju (Instytucja Zarządzająca PO WER) a Województwem Śląskim, w imieniu którego działa Zarząd Województwa Śląskiego reprezentowany przez Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, Instytucja Zarządzająca PO WER powierzyła WUP w Katowicach pełnienie w województwie śląskim roli Instytucji Pośredniczącej w realizacji Osi Priorytetowej I (Osoby młode na rynku pracy) dla:

- Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałania 1.1.1: Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego; projekty są realizowane przez powiatowe urzędy pracy;
- Działania 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe, Poddziałania 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego; projekty są realizowane w trybie konkursowym i mają na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia ludzi młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET¹) poprzez pomoc w zakresie określenia ścieżki zawodowej, szkolenia i egzaminy, staże.

Nabór wniosków w konkursie nr POWR.01.02.01-IP.13-24-001/16 w ramach Poddziałania 1.2.1 PO WER przeprowadzono w okresie 29.04 do 27.05.2016 r. Budżet naboru wynosił 45 238 tys. zł. W roku 2016 zawarto 61 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 122 799 tys. zł.

W ramach realizowanych w roku 2016 projektów konkursowych wsparciem objęto 334 osoby bezrobotne (w tym 70 długotrwale) i 361 osób biernych zawodowo.

W ramach procedury odwoławczej w roku 2016 rozpatrzono protesty dotyczące dwóch naborów, tj. POWR.01.02.01-IP.13-24-001/15 – ogłoszonego w 2015 r. oraz POWR.01.02.01-IP.13-24-001/16 –

¹ Za osobę z kategorii NEET uznaje się osobę młodą w wieku 15-29 lat, która spełnia łącznie trzy warunki, czyli nie pracuje (tj. jest bezrobotna lub bierna zawodowo), nie kształci się (tj. nie uczestniczy w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym) ani nie szkoli (tj. nie uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy; w procesie oceny czy dana osoba się nie szkoli, a co za tym idzie kwalifikuje się do kategorii NEET, należy zweryfikować czy brała ona udział w tego typu formie aktywizacji, finansowanej ze środków publicznych, w okresie ostatnich 4 tygodni). Kształcenie formalne w trybie stacjonarnym rozumiane jest jako kształcenie w systemie szkolnym na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum, szkół ponadgimnazjalnych, jak również kształcenie na poziomie wyższym w formie studiów wyższych lub doktoranckich realizowanych w trybie dziennym.

ogłoszonego w 2016 r. W ramach procedury odwoławczej od wyników oceny merytorycznej dot. naboru POWR.01.02.01-IP.13-24-001/15 rozpatrzono 41 protestów. W przypadku naboru POWR.01.02.01-IP.13-24-001/16 rozpatrzono 5 protestów od wyników oceny formalnej oraz 7 protestów od wyników oceny merytorycznej.

- Prowadzono działania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w zakresie:
 - analizy Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
 - tworzenia Roczego Planu Działania na rok 2016 dla I Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
 - weryfikacji Opisu Funkcji i Procedur dla PO WER 2014-2020 Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach;
 - udziału w spotkaniach grupy sterującej ewaluacją PO WER;
 - aktualizacji Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach PO WER 2014-2020;
 - Przygotowania harmonogramu naboru PO WER na rok 2016;
 - Sporządzenia Informacji Kwartalnych z realizacji PO WER.

Zadania związane z wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014 – 2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 został przyjęty przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 r. Jest jednym z 16 programów operacyjnych zarządzanych i wdrażanych na poziomie regionalnym. Program jest współfinansowany zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i z Europejskiego Funduszu Społecznego. Alokacja Unii Europejskiej w ramach EFS to 978 045 635 EUR.

Na podstawie Porozumienia nr 13/RR/2015 w sprawie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, zawartego 17 marca 2015 r. pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego (Instytucja Zarządzająca RPO WSL) a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach, Instytucja Zarządzająca powierzyła WUP w Katowicach rolę Instytucji Pośredniczącej w realizacji następujących Działań i Poddziałań:

- Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, w skład którego wchodzi:
 - Poddziałanie 7.1.1 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – ZIT,
 - Poddziałanie 7.1.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – RIT,
 - Poddziałanie 7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – konkurs,
 - Poddziałanie 7.1.4 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – projekty pozakonkursowe EURES

- Działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia) w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy;
- Działanie 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, w skład którego wchodzi:
 - Poddziałanie 7.3.1 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT,
 - Poddziałanie 7.3.2 Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – RIT,
 - Poddziałanie 7.3.3 Promocja samozatrudnienia – konkurs;
- Działanie 7.4 Wspomaganie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie (działania z zakresu outplacementu) w ramach Osi Priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, w skład którego wchodzi:
 - Poddziałanie 7.4.1 Outplacement – ZIT,
 - Poddziałanie 7.4.2 Outplacement – konkurs;
- Działanie 8.2 Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników, w ramach Osi Priorytetowej VIII Regionalne kadry gospodarki oparte na wiedzy, w skład którego wchodzi:
 - Poddziałanie 8.2.1 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT,
 - Poddziałanie 8.2.2 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – RIT,
 - Poddziałanie 8.2.3 Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – konkurs;
- Działanie 11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych, w ramach Osi Priorytetowej XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego;
- Działanie 11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, w ramach Osi Priorytetowej XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego, w skład którego wchodzi:
 - Poddziałanie 11.4.1 Kształcenie ustawiczne – ZIT,
 - Poddziałanie 11.4.2 Kształcenie ustawiczne – RIT,
 - Poddziałanie 11.4.3 Kształcenie ustawiczne – konkurs.

W trybie konkursowym prowadzono w roku 2016 następujące nabory:

- Poddziałanie 7.1.1 – nabór trwał w okresie 28.06 – 27.07.2016 r., budżet naboru: 9 421 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.1.2 – trzy nabory (po jednym dla każdego RIT) trwały w okresie 28.06 – 27.07.2016 r., łączny budżet naborów: 5 431 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tych konkursów ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.1.3 – nabór trwał w okresie 25.04 – 21.06.2016 r., budżet naboru: 111 182 tys. zł. W roku 2016 zawarto 46 umów o łącznej wartości 49 606 tys. zł. W wyniku realizowanych w roku 2016 projektów wsparciem objęto 163 osoby bezrobotne (w tym 68 długotrwale) i 14 osób biernych zawodowo;

- Poddziałanie 7.3.1 – nabór trwał w okresie 29.08 – 28.09.2016 r., budżet naboru: 19 457,5 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.3.2 – trzy nabory (po jednym dla każdego RIT) trwały w okresie 29.08 – 28.09.2016 r., łączny budżet naborów: 7 073 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tych konkursów ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.3.3 – nabór trwał w okresie 29.07 – 29.08.2016 r., budżet naboru: 27 251 tys. zł. W roku 2016 zawarto 17 umów o łącznej wartości 25 743,5 tys. zł. W wyniku tego konkursu w roku 2016 nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.4.1 – nabór trwał w okresie 28.10 – 12.12.2016 r., budżet naboru: 3 924 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 7.4.2 – nabór trwał w okresie 28.10 – 12.12.2016 r., budżet naboru: 33 480 tys. zł. W roku 2016 zawarto 18 umów o łącznej wartości 23 369 tys. zł. W wyniku tego konkursu w roku 2016 objęto wsparciem 25 osób zaliczających się do kategorii „pracownicy zagrożeni zwolnieniem z pracy oraz osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy”;
- Poddziałanie 8.2.1 – nabór trwał w okresie 30.11.2016 r. – 30.01.2017 r., budżet naboru: 8 650 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 8.2.2 – nabór (dla RIT Północnego) trwa w okresie 30.11.2016 r. – 31.03.2017 r., budżet naboru: 1 902 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 8.2.3 – nabór trwał w okresie 7.11.2016 r. – 16.01. 2017 r., budżet naboru: 425 684 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Działanie 11.3 – nabór trwał w okresie 22.02 – 18.03.2016 r., budżet naboru: 64 815 tys. zł. W roku 2016 zawarto 21 umów o łącznej wartości 50 586,5 tys. zł. W wyniku tego konkursu w roku 2016 nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 11.4.1 – nabór trwa w okresie 30.11.2016 r. – 31.03.2017 r., budżet naboru: 7 651 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tego konkursu ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 11.4.2 – dwa nabory (po jednym dla RIT Zachodniego i Północnego) trwają w okresie 30.11.2016 r. – 31.03.2017 r., łączny budżet naborów: 2 714 tys. zł. W roku 2016 nie zawarto żadnych umów w wyniku tych konkursów ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 11.4.3 – nabór trwał w okresie 30.11 – 30.12.2016 r., budżet naboru: 35 941 tys. zł. W roku 2016 zawarto 4 umowy o łącznej wartości 19 235 tys. zł. W wyniku tego konkursu w roku 2016 nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego.

W ramach procedury odwoławczej w roku 2016 dokonano autokontroli wyników oceny:

- w Poddziałaniu 7.1.2 – 2 protestów od oceny formalnej;
- w Poddziałaniu 7.1.3 – 24 protestów od oceny merytorycznej;
- w Poddziałaniu 7.3.3 – 1 protestu od oceny formalnej i 33 od oceny merytorycznej;

- w Poddziałaniu 7.4.2 – 21 protestów od oceny merytorycznej;
- w Działaniu 11.3 – 3 protestów od oceny formalnej i 67 od oceny merytorycznej;
- w Poddziałaniu 11.4.3 – 1 protestu od oceny formalnej i 7 od oceny merytorycznej.

Zadania związane z wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w zakresie:

- przygotowania propozycji zmian Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020 oraz kryteriów wyboru projektów;
- przygotowania kryteriów wyboru projektów przedstawianych i zatwierdzanych na Komitecie Monitorującym RPO WSL 2014-2020;
- opracowania Systemu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania w Województwie Śląskim;
- opracowania Planu wdrażania RPO WSL w okresie 2016 – 2018;
- prac nad tworzeniem Zasad realizacji ZIT/RIT, Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej ZIT/RIT i Porozumienia IZ - IP ZIT/RIT;
- aktualizacji Opisu Funkcji i Procedur RPO WSL 2014-2020;
- Aktualizacji Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;
- opiniowania Roczno Planu Ewaluacji;
- opiniowania zmian w Strategiach ZIT oraz RIT;
- opiniowania dokumentów dotyczących Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego;
- opracowania Planów wdrażania na lata 2014 – 2020 dla poszczególnych Osi priorytetowych w ramach RPO WSL 2014-2020;
- sporządzania comiesięcznego Raportu wskaźnikowego z realizacji RPO WSL;
- sporządzenia Informacji Kwartalnych z realizacji RPO WSL;
- sporządzenia Sprawozdania rocznego z realizacji RPO WSL za rok 2015;
- analizy zakresu funkcjonalnego Lokalnego Systemu Informatycznego dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;
- przygotowanie harmonogramu naborów wniosków dla RPO WSL na rok 2016.

PROJEKTY KONKURSOWE

W roku 2016 Zespół ds. Obsługi Projektów Konkursowych 2 wykonywał zadania związane z wdrażaniem projektów realizowanych w ramach następujących Działań i Poddziałań:

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2014-2020

- Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy
 - Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.
 - Poddziałanie 7.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia
 - Działanie 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej
 - Poddziałanie 7.3.3 Promocja samozatrudnienia
 - Działanie 7.4 Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)
 - Poddziałanie 7.4.2 Outplacement – konkurs

- Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego
 - Działanie 11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych
 - Działanie 11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych.
 - Poddziałanie 11.4.3 Kształcenie ustawiczne

PROGRAM OPERACYJNY WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ

- Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy
 - Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe
 - Poddziałanie 1.2.1 - Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego

Ogółem w roku 2016 rozpoczęto rozliczanie 140 umów o dofinansowanie projektów konkursowych w ramach RPO WSL 2014-2020 i PO WER, w tym:

- Poddziałania 7.1.3 – 47 umowy (tym 1 rozwiązana w listopadzie),
- Poddziałania 7.3.3 – 17 umów,
- Poddziałanie 7.4.2 – 22 umowy,
- Działanie 11.3 – 20 umów
- Poddziałania 11.4.3 – 4 umowy,
- Poddziałanie 1.2.1 POWER – 30 umów.

PROJEKTY POZAKONKURSOWE

W roku 2016 Zespół ds. Obsługi Projektów Pozakonkursowych wykonywał zadania związane z wdrażaniem projektów pozakonkursowych realizowanych w ramach następujących Działań i Poddziałań:

PROGRAMU OPERACYJNEGO WIEDZA EDUKACJA ROZWÓJ:

- Oś Priorytetowa I
 - Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy
 - Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego

REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO:

- Oś Priorytetowa VII
 - Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
 - Poddziałanie 7.1.4 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe EURES
 - Działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia

Ogółem w 2016 roku przygotowano i podpisano 63 umowy o dofinansowanie projektów pozakonkursowych, w tym w ramach:

- Poddziałania 1.1.1 PO WER – podpisano 31 umów,
- Działania 7.2 RPO WSL – podpisano 31 umów,
- Poddziałania 7.1.4 RPO WSL – podpisano 1 umowę.

Łączną ilość i wartość w realizacji umów/ aneksów oraz ilość i wartość zatwierdzonych przez Wydział Obsługi Projektów EFS wniosków o płatność w roku 2016 przedstawia poniższa tabela.

Oś Priorytetowa/ Działanie/ Poddziałanie	Umowy o dofinansowanie projektu/ aneksy zwiększające kwotę dofinansowania podpisane w roku 2016		Wnioski o płatność zatwierdzone w roku 2016	
	Liczba umów/ aneksów podpisanych w roku 2016	Wartość ogółem umów/ aneksów podpisanych w roku 2016	Liczba zatwierdzonych wniosków o płatność w roku 2016	Wartość ogółem zatwierdzonych wniosków o płatność w roku 2016
Oś Priorytetowa VII	124	164 164 642,76	239	89 785 379,40
Działanie 7.1.	48	50 866 713,87	64	608 609,11
Poddziałanie 7.1.3	47	50 371 320,12	58	308 496,57
Poddziałanie 7.1.4	1	495 393,75	6	300 112,54
Działanie 7.2	37	62 405 012,71	140	89 164 645,03
Działanie 7.3	17	25 783 981,87	8	0,00
Poddziałanie 7.3.3	17	25 783 981,87	8	0,00
Działanie 7.4.	22	25 108 934,31	27	12 125,26
Poddziałanie 7.4.2.	22	25 108 934,31	27	12 125,26
Oś Priorytetowa XI	24	69 821 714,31	4	0,00
Działanie 11.3	20	50 586 449,56	2	0,00
Działanie 11.4	4	19 235 265,75	2	0,00
Poddziałanie 11.4.3	4	19 235 264,75	2	0,00
PO WER – Oś priorytetowa I	68	122 838 160,58	215	106 317 725,91
Poddziałanie 1.1.1	38	80 318 736,38	151	104 408 695,30
Poddziałanie 1.2.1	30	42 519 424,20	64	1 909 030,61
Ogółem	216	356 824 517,65	458	196 103 105,31

ZADANIA INFORMACYJNO – PROMOCYJNE EFS

W 2016 roku prowadzono działania informacyjno-promocyjne upowszechniające wiedzę na temat wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach działań PO WER i RPO WSL wdrażanych przez WUP w Katowicach w perspektywie finansowej 2014-2020.

Na działania te składały się:

- Kampania promocyjna:
 - organizacja dwóch konferencji dot. działań wdrażanych przez WUP w programach perspektywy 2014-2020: Poddziałania 1.2.1 PO WER konferencji pt „Pokolenie ani ani. Sytuacja osób młodych na rynku pracy” (udział 115 osób) oraz Poddziałania 8.2.3 RPO WSL „Śląskie inwestuje. Szkolenia i doradztwo dla firm” (udział 138 osób) - sporządzanie list uczestników na podstawie przesyłanych formularzy zgłoszeniowych, organizacja sal i cateringu, zaproszenie prelegentów i prezyderów tematów, uruchomienie przy obu konferencjach stoiska promocyjno-informacyjnego Punktu Kontaktowego EFS oraz mobilnego Punktu Rejestracji do BUR, prowadzonego przez pracowników Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
 - organizacja i emisja na antenie radia Katowice czterech debat dotyczących działań WUP wdrażanych w ramach PO WER (1 debata) oraz w ramach RPO WSL (3 debaty) z udziałem

przedstawicieli podmiotów operujących na rynku pracy na temat oferty wsparcia dostępnej w ramach działań wdrażanych przez WUP - każda debata poprzedzona reportażem; emisja spotów reklamowych (500 w RPO i 1000 w PO WER) w Radiu Katowice i w rozgłośniach grupy radiowej Eurozet;

- kampania internetowa działań wdrażanych przez WUP i efektów wsparcia w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z EFS – produkcja i emisja na Facebooku WUP oraz portalu YouTube sześciu 30-sekundowych i dwóch 2-minutowych filmów promujących uczestnictwo w projektach europejskich w ramach w ramach poprzedniej i obecnej perspektywy finansowej;
- sporządzanie i przysyłanie do UM cotygodniowej informacji na temat ważnych wydarzeń w WUP oraz comiesięcznej informacji dla Radnych Sejmiku Samorządowego;
- organizacja przetargu i zakupu, udział w kształtowaniu strony graficznej nowych banerów (3 dla RPO i dla POWER) oraz ścianek wystawienniczych (po 3 dla RPO i dla POWER);
- współpraca z Wydziałem Promocji Urzędu Marszałkowskiego w zakresie współredagowania Biuletynu Informacyjnego UM – propozycje i korekta artykułów dot. działań WUP, współpraca z dziennikarzami, weryfikacja materiałów dot. działań wdrażanych przez WUP w RPO;
- organizacja przetargu i zakupu gadżetów promocyjnych (długopisy, pendrive'y, notatniki, teczki i torby na materiały, planery) dla uczestników spotkań informacyjnych;
- przysyłanie za pomocą newslettera zawiadomień o ogłoszeniu konkursów i spotkań dla beneficjentów, zamieszczanych na stronie internetowej informacji oraz promocja inicjatyw podejmowanych przez Urząd;
- modernizacja bazy telefonicznej w Punkcie Kontaktowym EFS, zainstalowanie nowych aparatów telefonicznych z nowymi funkcjonalnościami;
- udział w przedsięwzięciach promocyjnych, organizowanych przez IZ/IP, a także w spotkaniach zewnętrznych (targi pracy, konferencje, seminaria - obecność ze stoiskiem informacyjno - wystawienniczym, kolportaż wydawnictw promocyjnych);
- promocja dobrych praktyk poprzedniego i obecnego okresu programowania, typowanie projektów do prezentowania na wydarzeniach i imprezach oraz wybór uczestników projektów do uczestnictwa w konferencjach oraz prezentacji ich historii w wydawnictwach własnych i Urzędu Marszałkowskiego;
- opracowanie merytoryczne, organizacja przetargu na druk kalendarza - poradnika dla beneficjenta.
- prowadzenie punktu informacyjnego- udzielono 5934 porady telefoniczne, wysłano 527 odpowiedzi mailowych, 627 osobom przybyłym do punktu osobiście udzielono informacji.
- Organizacja (i współuczestnictwo w zakresie prezentacji dot. obowiązków informacyjno - promocyjnych oraz na temat przedsiębiorczości) spotkań szkoleniowo - informacyjnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WSL i POWER na temat zasad aplikowania o środki EFS oraz zasad realizacji projektów współfinansowanych z EFS.
- Obsługa strony internetowej EFS: sporządzanie informacji do „Aktualności”, zamieszczanie wiadomości dot. naborów i konkursów, w tym interpretacji i wyjaśnień, utworzenie i aktualizacja zakładki „Listy projektów”, stworzenie dwóch nowych stron poświęconych wdrażaniu RPO WSL i PO WER przez WUP, testowanie i zamieszczanie na nich aktualnych informacji. Sporządzanie (dla

nowych konkursów) i aktualizacja najczęściej zadawanych pytań i odpowiedzi dotyczących ogłaszanych w ramach programu RPO WSL i PO WER konkursów.

POMOC TECHNICZNA PO WER

W 2016 roku w ramach działań finansowanych ze środków Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach poniósł poniższe wydatki zgodnie z umową o dofinansowanie projektu w ramach Pomocy Technicznej PO WER na rok 2016:

- koszty osobowe pracowników WUP,
- koszty wynagrodzenia członków KOP;
- szkolenia pracowników WUP;
- szkolenia członków KOP;
- koszty podnoszenia kwalifikacji pracowników,
- koszty instytucji, tj. wynajmu i eksploatacji pomieszczeń biurowych, wysyłki korespondencji, rozmów telefonicznych, materiałów eksploatacyjnych, sprzętu biurowego, mebli biurowych, urządzeń biurowych sprzętu komputerowego;
- koszty badań lekarskich, zakupu okularów;
- koszt kontroli i wizyt monitoringowych;
- koszty usług prawniczych;
- koszty podróży służbowych;
- koszty oceny wniosku przez eksperta;
- koszty działań informacyjno-promocyjnych - organizacja spotkań informacyjnych i konferencji; promocja w: radiu (reportaż, debata radiowa, spoty radiowe), prasie (publikacje sponsorowane w Biuletynie Informacyjnym WUP w Katowicach), Internecie (film promocyjny i spoty); zakup ścianek promocyjnych i bannerów w formie roll up; utworzenie strony internetowej poświęconej RPO WSL, publikacje w formie broszury.

Na realizację powyższych działań wydatkowano w roku 2016 kwotę 3 860 614,04 zł, co stanowi 74,09% środków zaplanowanych.

POMOC TECHNICZNA RPO WSL

W 2016 roku w ramach działań finansowanych ze środków Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach poniósł poniższe wydatki zgodnie z umową o dofinansowanie projektu w ramach Pomocy Technicznej RPO WSL na rok 2016:

- koszty osobowe pracowników WUP,
- koszty wynagrodzenia członków KOP;
- szkolenia pracowników WUP;
- szkolenia członków KOP;
- koszty podnoszenia kwalifikacji pracowników,
- koszty instytucji, tj. wynajmu i eksploatacji pomieszczeń biurowych, wysyłki korespondencji, rozmów telefonicznych, materiałów eksploatacyjnych, sprzętu biurowego, mebli biurowych, urządzeń biurowych sprzętu komputerowego;
- koszty badań lekarskich, zakupu okularów;

- koszt kontroli i wizyt monitoringowych;
- koszty usług prawniczych;
- koszty podróży służbowych;
- koszty oceny wniosku przez eksperta;
- koszty działań informacyjno-promocyjnych - organizacja spotkań informacyjnych i konferencji; promocja w: radiu (reportaże, debaty radiowe, spoty radiowe), prasie (publikacje sponsorowane w prasie i reklamy prasowe), Internecie (film promocyjny i spoty); zakup ścianek promocyjnych i bannerów w formie roll up; utworzenie strony internetowej poświęconej RPO WSL, publikacje w formie broszury.

Na realizację powyższych działań wydatkowano w 2016 roku w ramach PT RPO WSL kwotę 6 737 472,61 zł, co stanowi 81,77% środków zaplanowanych.

ZADANIA KONTROLNE

W roku 2016 Wydział zrealizował następujące zadania:

- Przeprowadzono 14 kontroli realizacji projektów w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/ Poddziałań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:
 - Poddziałanie 6.1.1 POKL – 3 kontrole, w tym 1 kontrolę trwałości,
 - Działanie 6.2 POKL – 3 kontrole, w tym 2 kontrole sprawdzające,
 - Poddziałanie 8.1.1 POKL – 5 kontroli,
 - Poddziałanie 8.1.2 POKL – 1 kontrolę sprawdzającą,
 - Poddziałanie 9.6.2 POKL – 2 kontrole.
- Przeprowadzono 20 kontroli realizacji projektów w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:
 - Działanie 7.2 RPO WSL – 20 kontroli.
- Przeprowadzono 32 kontrole realizacji projektów w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:
 - Poddziałanie 1.1.1 PO WER – 27 kontroli,
 - Poddziałanie 1.2.1 PO WER – 5 kontroli.
- Przeprowadzono 11 wizyt monitoringowych w projektach w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:
 - Działanie 7.2 RPO WSL – 11 wizyt monitoringowych.
- Przeprowadzono 25 wizyt monitoringowych w projektach w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:
 - Poddziałanie 1.1.1 PO WER – 17 wizyt monitoringowych,
 - Poddziałanie 1.2.1 PO WER – 8 wizyt monitoringowych.
- Sporządzono i przekazano Beneficjentom Informacje z przeprowadzonych kontroli i wizyt monitoringowych, Zalecenia pokontrolne oraz Zalecenia z wizyt monitoringowych w ramach

PO KL, POWER oraz RPO WSL, a także weryfikowano przekazane przez Beneficjentów Sprawozdania z realizacji wydanych Zaleceń.

- Prowadzono korespondencję i konsultacje z instytucjami zewnętrznymi w zakresie spraw związanych z prowadzonymi kontrolami dot. realizacji projektów EFS.
- Wprowadzano dane dotyczące kontroli oraz wizyt monitoringowych przeprowadzonych w ramach wdrażanych Działań/Poddziałań PO KL, POWER oraz RPO WSL do właściwych systemów informatycznych oraz monitorowano prawidłowości wprowadzanych danych.
- Realizowano zadania związane z przygotowaniem, wszczęciem oraz prowadzeniem spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych w przedmiocie odzyskiwania kwot uznanych za niekwalifikowane w projektach realizowanych w ramach POKL pod nadzorem WUP – dot. 54 postępowań administracyjnych.
- Sporządzono „Roczny Plan Kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” w części dotyczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach oraz „Roczny Plan Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”.
- Sporządzono kwartalne analizy ryzyka w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
- Sporządzono aktualizację Roczno-Planu Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, aktualizację Roczno-Planu Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 oraz aktualizację Roczno-Planu Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Roczno-Planu Kontroli na 2015 r. w ramach PO KL, kwartalne Sprawozdanie z realizacji Roczno-Planu Kontroli za IV kwartał 2015 r. w ramach PO KL, kwartalne Sprawozdania z przeprowadzonych w 2016 r. kontroli w ramach PO KL oraz Sprawozdanie końcowe z przeprowadzonych w 2016 r. kontroli w ramach PO KL.
- Sporządzono informacje nt. przeprowadzania analizy ryzyka oraz stopnia wykonania kontroli w ramach PO WER.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Roczno-Planu Kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
- Sporządzono Podsumowanie kontroli przeprowadzonych w zakresie wydatków w odniesieniu do roku obrachunkowego kończącego się w dniu 30 czerwca 2016 r. w ramach RPO WSL 2014-2020 oraz informacje nt. kontroli realizowanych w roku obrachunkowym od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Działań w ramach projektów PO KL oraz Karty zamknięcia Działań w ramach PO KL w zakresie dotyczącym Wydziału Kontroli EFS.

- Sporządzano informacje kwartalne w ramach POWER i RPO WSL w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Sporządzono Listy sprawdzające na podstawie korekt finansowych oraz notatki służbowe z przeprowadzonych kontroli i wizyt w związku z oceną wydatków niekwalifikowalnych pod kątem występowania nieprawidłowości (POKL, POWER, RPO WSL).
- Sporządzono i przekazano za pomocą systemu IMS kwartalne raporty o nieprawidłowościach w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzono kwartalne zestawienia nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki za 2016 r.
- Prowadzono rejestr skarg dotyczących projektów POKL, POWER i RPO WSL realizowanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, a także korespondencję i konsultacje z instytucjami zewnętrznymi w sprawach związanych z rozpatrywanymi skargami.
- Prowadzono korespondencję w sprawach związanych ze złożonymi skargami (z Beneficjentami i skarżącymi), dotyczącymi projektów EFS realizowanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach.
- Przygotowywano pisma oraz prowadzono konsultacje z Wydziałem Pomocy Prawnej i Zamówień Publicznych WUP w zakresie spraw związanych z prowadzonymi kontrolami i wizytami, postępowaniami administracyjnymi oraz rozpatrywanymi skargami w ramach EFS.
- Wykonywano zadania związane z nadzorem WUP nad wdrażaniem projektów EFS, w których przyznawane będą środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym w szczególności weryfikowano przedstawiane przez Beneficjentów regulaminy rekrutacji oraz regulaminy przyznawania dotacji.
- Prowadzono korespondencję związaną z informowaniem oraz odpowiadaniem na pytania Beneficjentów realizujących projekty w ramach EFS.
- Prowadzono wymianę informacji z Zespołem ds. Obsługi Finansowej Projektów EFS i Wydziałem Pomocy Prawnej i Zamówień Publicznych WUP w związku z toczącymi się postępowaniami administracyjnymi dot. windykacji środków wykorzystywanych nieprawidłowo przez Beneficjentów w ramach POKL.
- Realizowano zadania związane z wykrywaniem i zwalczaniem nadużyć finansowych i korupcji, w tym prowadzono korespondencję z właściwymi instytucjami w ramach toczących się postępowań.
- Przygotowywano dane do dokumentów (w tym m.in. sprawozdań oraz wniosków o płatność) dot. Pomocy Technicznej w ramach POKL, POWER oraz RPO WSL.
- Sporządzono raport z działań następczych (końcowy) w ramach ZPORR za IV kwartał 2015 r.
- Realizowano zadania związane z monitorowaniem realizacji przez Beneficjentów form wsparcia w ramach POWER oraz RPO WSL 2014-2020.
- Opracowywano wzory dokumentów oraz dokonywano analizy i sporządzano uwagi i propozycje zmian wzorów dokumentów dotyczących okresu programowania 2014-2020 w ramach prowadzonych konsultacji dokumentów. Ponadto testowano poszczególne moduły / funkcjonalności utworzone w ramach właściwych systemów informatycznych oraz konsultowano kwestie dotyczące funkcjonalności przedmiotowych systemów.

- Opracowano propozycje zmian Instrukcji Wykonawczych WUP wraz z załącznikami dot. wdrażania projektów w ramach RPO WSL oraz Opisu Funkcji i Procedur RPO WSL w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Opracowano propozycje zmian Instrukcji Wykonawczych WUP wraz z załącznikami, dotyczących wdrażania projektów w ramach POWER oraz Opisu Funkcji i Procedur POWER w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Opracowano Plan wydatków oraz Plan budżetu na 2017 r. w ramach POWER i RPO WSL w części dotyczącej Wydziału Kontroli EFS.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Planu Działania na rok 2015 oraz Plan Pracy na rok 2016.
- Archiwizowano dokumenty Wydziału Kontroli EFS.

Własne programy systemowe realizowane w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach

Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia - projekty pozakonkursowe EURES

W ramach projektu realizowano zarówno procesy promocji, jak i rekrutacji w okresie od 11 marca do 5 października 2016 roku.

Rekrutacja do projektu zawierała element weryfikacyjny (przynależność do min. jednego z kryteriów grupy docelowej) oraz selekcyjny (dotyczący min. liczebności kobiet biorących udział w projekcie).

W całym okresie promocji/rekrutacji do projektu zgłosiło się ogółem 75 osób bezrobotnych (42 kobiety i 33 mężczyzn) - kandydatów na uczestników projektu. Rekrutację (ocenę formalną i merytoryczną) pomyślnie przeszło 71 osób (40 kobiet i 31 mężczyzn) z czego 64 osoby (35 kobiet i 29 mężczyzn) podpisały deklarację udziału w projekcie.

Realizowano warsztaty grupowe oraz indywidualne usługi doradcze w następujących zakresach tematycznych:

- Warsztat z zakresu autoprezentacji i przygotowania dokumentów aplikacyjnych (usługa wykonana przez podmiot zewnętrzny, wykonawcę wyłonionego zgodnie z zapisami PZP). W okresie projektu odbyło się zgodnie z planem 6 dwudniowych warsztatów oraz indywidualnych usług doradczych z ww. zakresu dla 57 osób (32K/25M);
- Warsztat w zakresie warunków życia i podejmowania pracy w wybranych krajach UE/EOG oraz Szwajcarii (usługa realizowana przez doradców EURES zatrudnionych w WUP Katowice). Przeprowadzono 6 jednodniowych warsztatów oraz indywidualnych usług doradczych dla 56 osób (31K/25M).

Został opracowany i wydany w formie elektronicznej (e-book) poradnik edukacyjny dla uczestników projektu nt. wyjazdu do pracy za granicą (opis warunków życia codziennego, zakwaterowania, a przede wszystkim warunków pracy i zatrudnienia w wybranych krajach UE/EOG i/lub Szwajcarii). Poradnik zawiera wskazówki praktyczne oraz dobre praktyki, został udostępniony uczestnikom projektu. W poradniku zawarto informacje na temat następujących krajów: Austria, Czechy, Słowacja, Francja, Niemcy, Holandia, Belgia, Szwecja, Dania, Finlandia, Norwegia, Irlandia oraz Wielka Brytania.

Kursy języka obcego (angielski oraz niemiecki) realizowane były przez podmiot zewnętrzny. Kursy prowadzone były w centrum Katowic, w formule intensywnej, 4-5 dni w tygodniu po 4 godziny lekcyjne dziennie, w grupach od 4 do 12 osób. Kursy trwały ogółem 30 dni szkoleniowych (120 godzin zajęć)

i kończyły się certyfikowanym egzaminem zewnętrznym odpowiednio dla języka angielskiego: TOEIC (Test of English for International Communication), oraz dla języka niemieckiego SD1 – (Goethe-Zertifikat A1: Start Deutsch 1).

Szkolenia zawodowe realizowane były w formule indywidualnej lub grupowej. Szkolenia odbywały się, co do zasady, jak najbliżej miejsca zamieszkania uczestników projektu. Czas trwania szkolenia uzależniony był od liczby godzin szkolenia - wymaganej przepisami prawa. Ze szkoleń zawodowych skorzystało 39 uczestników (22 kobiety i 17 mężczyzn).

Zrealizowane szkolenia zawodowe:

- Opiekun osób starszych i niepełnosprawnych - 9UP (9K/1M),
- Prawo jazdy kat. B - 6UP (3K/3M),
- Operator wózków jezdniowych podnośnikowych różnego typu wraz z wymianą butli gazowych LPG - 3UP (1K/2M),
- Prawo jazdy kat. C - 3UP (1K/2M),
- Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych (ECDL) w zakresie wybranych modułów Standard: S1 – Użytkowanie baz danych, S2 – Grafika menedżerska i prezentacyjna, S3 – IT security, S7 – współpraca online - 2UP (2K),
- Opiekun osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci - 2UP (2K),
- Spawanie łukowe w osłonie gazu - metodą MAG - 2UP (2M),
- Kurs przygotowawczy do egzaminów kwalifikacyjnych z zakresu G-1/E/D o napięciu do 1 kV oraz G-2/E/D - 1UP (1M),
- Kurs przygotowawczy do egzaminu kwalifikacyjnego z zakresu G-1 - 1UP (1M),
- Masaż I i II stopnia - 1UP (1K),
- Ogrodnik terenów zieleni z obsługą kosiarek i wykaszarek - 1UP (1M),
- Operator koparko-ładowarek wszystkich typów KL. III - 1UP (1M),
- Operator wózków jezdniowych podnośnikowych różnego typu wraz z wymianą butli gazowych LPG z dodatkowym modułem zajęć praktycznych na wózku bocznym (reach truck) w wymiarze min. 8h - 1UP (1M),
- Operator/Programista obrabiarek sterowanych numerycznie CNC - 1UP (1M),
- Prawo jazdy kat. C+E - 1UP (1M),
- Profesjonalna obsługa recepcji hotelowej - 1UP (1K),
- Tworzenie stron www (poziom podstawowy) - 1UP (1K),
- Tworzenie stron www. Obsługa programów do tworzenia profesjonalnych stron internetowych - 1UP (1K).

W ramach projektu zorganizowano 2. oficjalne spotkania z przedstawicielami pracodawców zagranicznych:

- W dniu 20-06-2016 r. z reprezentantem pracodawcy niemieckiego ZAV-IPS Sachsen-Anhalt-Thüringen rekrutującego na stanowiska w branży hotelarsko-gastronomicznej (kelner, kucharz, pokojówka, recepcjonista, elektro-instalator, monter urządzeń sanitarnych, grzewczych, klimatyzacyjnych)
- W dniu 31-08-2016 r. z brytyjskim pracodawcą: Agencja Pracy Tymczasowej Staffline Group plc poszukującego pracowników do pracy na stanowisko pracownika magazynu.

Ponadto uczestnicy projektu zostali także zaproszeni do udziału w międzynarodowych, internetowych targach pracy - Katowice-Kraków on-line Job Day 2016 - zorganizowanych przez Wojewódzkie Urzędy Pracy w Katowicach i Krakowie w dniu 20 października 2016 roku. Targi zgromadziły prawie 90 wystawców, w tym pracodawców z takich krajów jak Niemcy, Austria, Irlandia, Hiszpania, Szwecja, Holandia, Francja i Polska. Uczestnicy projektu mogli skorzystać ze stanowisk komputerowych udostępnionych przez WUP Katowice.

Dodatkowo, wszyscy uczestnicy projektu byli na bieżąco informowani mailowo o nowych ofertach pracy, które pojawiały się (w ramach sieci EURES) w zawodach i specjalnościach wynikających z PDP (zgodność merytoryczna z posiadanymi kwalifikacjami, wykształceniem kierunkowym, doświadczeniem zawodowym, wybranym szkoleniem zawodowym / kursem językowym itp.).

Ogółem w ramach projektu 16 osobom (8 kobiet i 8 mężczyzn) udzielono wsparcia finansowego w postaci ryczałtu na wyjazd i zakwaterowanie w związku z wyjazdem do pracy za granicę. 3 osoby (1 kobieta i 2 mężczyźni) wyjechało do pracy za granicę (Austria, Niemcy, Słowacja) w odległości do 1000 km od miejsca zamieszkania (wsparcie jednostkowe w kwocie 5 800,00 zł), 11 osób (7 kobiet i 4 mężczyźni) podjęło zatrudnienie w Wielkiej Brytanii (wsparcie jednostkowe w kwocie 6 500,00 zł).

Dla zainteresowanych uczestników projektu zrealizowano usługi tłumaczeń pisemnych (zwykłych i przysięgłych) dokumentów aplikacyjnych (m.in. CV - życiorys zawodowy, list motywacyjny, świadectwa pracy, świadectwa szkolne, świadectwa / książeczki / uprawnienia kwalifikacyjne, zaświadczenia o ukończeniu kursów i szkoleń).

Uczestnicy otrzymali pendrive z poradnikiem edukacyjnym dot. przygotowania do wyjazdu do pracy za granicą (2 wersje elektroniczne: pdf oraz profesjonalny e-book) oraz materiałami warsztatowymi.

Projekty dotyczące rynku pracy finansowane z funduszy krajowych i europejskich

W marcu 2016 roku złożono dwa projekty partnerskie w ramach Programu Erasmus+, w których WUP w Katowicach jest koordynatorem. Obydwa projekty otrzymały dofinansowanie i są realizowane od października 2016 roku:

Projekt Partnerstwa Strategicznego w Sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowego, pt: „Uniwersalny model kursu zawodowego na współczesne opiekunki dla dzieci kierowany dla kobiet w wieku 50-64 lat” (Universal model of professional course for new age childcarers dedicated for women aged 50-64 years).

Ideą projektu jest zwiększenie aktywności zawodowej wśród kobiet w wieku 50-64 lata, które przyczyni się do podniesienia wskaźnika poziomu zatrudnienia w tej grupie, a także do walki z wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem, na które narażone są bezrobotne kobiety po 50 roku życia.

Cel główny projektu zakłada opracowanie koncepcji modelu kształcenia zawodowego dla potencjalnych opiekunek dla dzieci. Poprzez nawiązanie współpracy międzynarodowej związanej z wymianą doświadczeń, informacji, idei podczas trwania projektu wypracowane zostaną: 1) sposoby sprawdzania predyspozycji przyszłych opiekunek; 2) przykładowy zakres tematyczny uniwersalnego modelu kursu zawodowego, który pozwoli na aktywizację zawodową kobiet w wieku 50-64 lata. Planowane produkty: strona www; kwestionariusz samooceny predyspozycji do podjęcia pracy jako opiekunka; ulotka dla doradców zawodowych, trenerów, z rekomendacjami na temat cech osobowości

i predyspozycji niezbędnych dla przyszłych opiekunek; broszura zawierająca informacje zebrane i wytworzone podczas projektu; informacje na temat regulacji prawnych w krajach partnerskich dotyczących opieki nad dziećmi; przykładowy zakres tematyczny modelu kursu zawodowego, który pozwoli na wyposażenie kandydatów w umiejętności i wiedzę potrzebną na spełnienie wymagań współczesnego rynku pracy.

Projekt jest bezpośrednio skierowany do pracowników organizacji partnerskich zaangażowanych w jego realizację, zaś odbiorcami pośrednimi przedsięwzięcia są bezrobotne kobiety po 50 roku życia. skład grupy partnerskiej: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach – koordynator, instytucja wnioskująca, ProActivate Ireland (organizacja non-profit z Irlandii) – partner, Cooperativa Sociale COOSS Marche Onlus Societa Cooperativa per Azioni (prywatna firma szkoleniowa z Włoch) – partner, M'am'aloča, o.s. (organizacja non-profit z Czech) – partner, Government Office for BékésCounty (Urząd Komitatu Békés – Departmenat Zatrudnienia, Węgry) – partner, BimecLtd (prywatna firma szkoleniowa z Bułgarii) – partner.

Realizacja do 31 sierpnia 2018 r. Budżet całkowity projektu: 71 490 Euro. Budżet po stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach: 16 600 Euro.

W ramach projektu w dniach 05-06 grudnia 2016 roku zorganizowano pierwsze spotkanie grupy partnerskiej, tzw. Kick-off meeting, podczas którego omówiono zasady współpracy w partnerstwie, nakreślono zasadnicze cele projektowe i ustalono działania, które należy zrealizować przed kolejną wizytą zaplanowaną w maju 2017 roku.

Projekt Partnerstwa Strategicznego w Sektorze: Edukacji dorosłych, tytuł roboczy: „Sposoby wzmacniania idei aktywnego starzenia się poprzez wolontariat” (Ways to enhance active aging through volunteering - WEActiveVol).

Zmiana demograficzna polegająca na starzeniu się ludności w krajach Unii Europejskiej i zwiększający się odsetek osób starszych pociąga za sobą konieczność tworzenia rozwiązań nakierowanych na włączenie i wykorzystanie potencjału tych osób w obszarze aktywności społecznej i obywatelskiej. Stąd celem planowanego projektu jest wzmocnienie wolontariatu osób 50+ poprzez europejską wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Projekt zakłada: 1) zdobycie wiedzy na temat ram prawnych regulujących wolontariat w krajach partnerskich, 2) poznanie metod pracy z wolontariuszami 50+w krajach partnerów (ocena umiejętności i predyspozycji do pracy w charakterze wolontariusza, przykładowe programy szkoleniowe i warsztaty nakierowane na przygotowanie do pracy wolontariackiej z różnych krajów, standardy pracy z wolontariuszem 50+), 3) poznanie przeszkód, które ograniczają aktywność wolontariacką osób 50+, 4) zdobycie informacji na temat postaw wobec wolontariatu 50+ wśród organizatorów wolontariatu, 5) promocję wolontariatu w krajach partnerów poprzez organizację seminariów i wydanie broszury dobrych praktyk. Planowane produkty: strona internetowa i ulotka promocyjna projektu, wzór kwestionariusza oceny kompetencji/kwalifikacji do wykonywania wolontariatu, wzory kwestionariuszy do badania opinii wśród wolontariuszy i podmiotów, spotkania upowszechniające ideę wolontariatu realizowane w krajach partnerskich, broszura zawierająca przykłady dobrych praktyk.

Projekt jest bezpośrednio skierowany do pracowników organizacji partnerskich zaangażowanych w jego realizację. Odbiorcami pośrednimi są osoby 50+ zaangażowane w wolontariat oraz podmioty działające w obszarze wolontariatu i aktywnego starzenia się.

Skład grupy partnerskiej: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach – koordynator, instytucja wnioskująca, E-Seniors Association (stowarzyszenie z Francji) – partner, The Initiatives Network Association (Stowarzyszenie Inicjatyw Sieciowych z Litwy) – partner, National Volunteer Centre (Krajowe Centrum Wolontariatu z Węgier) – partner, Volunteer Centre in Banská Bystrica (Centrum Wolontariatu ze Słowacji) – partner, Cluj-Napoca Volunteer Centre (Centrum Wolontariatu z Rumunii) – partner.

Realizacja do 31 marca 2018 r. Budżet całkowity projektu: 66 000 Euro. Budżet po stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach: 14 750 Euro.

W ramach projektu w dniach 08-09 grudnia 2016 roku zorganizowano pierwsze spotkanie grupy partnerskiej, tzw. Kick-off meeting, podczas którego omówiono zasady współpracy w partnerstwie, nakreślono zasadnicze cele projektowe i ustalono działania, które należy zrealizować przed kolejną wizytą zaplanowaną w maju 2017 roku.

- Współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie, która miała na celu przygotowanie i ewentualną realizację projektu flagowego w Programie Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja. Koncepcja projektu flagowego pt. „Nauka bez granic” uzyskała pozytywną ocenę ekspercką i została zatwierdzona przez Komitet Monitorujący Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020. Wniosek o dofinansowanie wraz z załącznikami powinien zostać złożony w terminie do 30 czerwca 2016 r. Celem głównym planowanego przedsięwzięcia jest integracja działań podmiotów edukacyjnych oraz rynku pracy na rzecz zwiększenia szans edukacyjno-zawodowych mieszkańców regionu pogranicza Polski i Słowacji. Skład partnerstwa: WUP w Krakowie – Partner Wiodący, WUP w Rzeszowie – Partner, WUP w Katowicach – Partner, Główny Urząd Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny (Kieżmark) – Partner, Główny Urząd Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny (Cadca) – Partner, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu – Partner. W wyniku wycofania się z projektu strony słowackiej projekt w grudniu 2016 roku został zawieszony i nie będzie realizowany.

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w ramach projektu EURES-T Beskydy zrealizował:

- szkolenie „Warunki finansowania i prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce.
- Identyfikacja różnic i przeszkód w zakresie podejmowania działalności gospodarczej w rejonie przygranicznym partnerstwa EURES-T BESKYDY” dla instytucji rynku pracy z terenów Polski i Słowacji;
- szkolenie związane z wymianą doświadczeń między instytucjami rynku pracy działającymi na terenie partnerstwa EURES-T Beskydy, w tym wizytę studyjną w: Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w Raciborzu oraz RAFAKO S.A. w Raciborzu;
- Beskidzkie Transgraniczne Targi Pracy, Przedsiębiorczości i Edukacji w Bielsku-Białej w dniu 02.06.2016 r.;
- posiedzenia Komitetu Sterującego oraz grupy roboczej ds. komunikacji;
- konferencję podsumowującą działania partnerstwa transgranicznego EURES-T Beskydy w 2016 roku;
- wydanie materiałów promocyjno-poligraficznych dot. partnerstwa EURES-T Beskydy i mobilności transgranicznej.

W ramach programu Erasmus+ realizowano projekt pn. „Guide My W@y! – A European Guidance Counselling Concept for International Youth Mobility”, jako partner przygotowano oraz wzięto udział

w międzynarodowym spotkaniu partnerów projektu w Polsce w dniach 10-11 marca 2016r. Wypracowano koncepcję poradnictwa dla młodzieży oraz dokonano korekt treści wersji angielskiej. Przygotowano treści merytoryczne oraz interaktywne szkolenia udostępnione na stronie internetowej projektu. Wzięto udział w wirtualnych szkoleniach oraz warsztatach na platformie Ilias. 21-22 czerwca 2016 r. zorganizowano krajową konferencję podsumowującą projekt oraz przeprowadzono warsztaty dla pracowników powiatowych urzędów pracy i OHP z woj. śląskiego realizujących zadania EURES z międzynarodowej koncepcji poradnictwa kariery.

Art. 8 ust.1, pkt 6a. Koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy.

Dystrybucja środków Funduszu Pracy (FP) stanowiących rezerwę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku następowała w oparciu o dokument opracowany przez Departament Funduszy MRPiPS, pn. Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy w 2016 roku (grudzień 2015).

Zgodnie z powyższymi zasadami nabór wniosków o dodatkowe środki FP może odbywać się tylko w drodze konkursów ogłoszonych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Wyjątkami tutaj są nabory wniosków na realizację programów związanych z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe oraz programów dla zwalnianych pracowników z przyczyn od nich niezależnych.

W 2016 roku nie realizowano żadnego programu dla zwalnianych z zakładów pracy z przyczyn nie leżących po stronie pracownika.

W trakcie całego 2016 roku 20 Powiatowych Urzędów Pracy województwa śląskiego brało udział w VI naborach, w ramach których złożono 49 wniosków o łącznej wartości 14.509,0 tys. zł. Wszystkie wnioski, ocenione najpierw przez WUP, uzyskały dofinansowanie z rezerwy Funduszu Pracy.

Największe zapotrzebowanie na środki rezerwy Funduszu Pracy kierowane było do osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 – 7.109,5 tys. zł. Kolejną grupą, która była intensywnie aktywizowana, byli bezrobotni w wieku powyżej 50 roku życia – 3.311,0 tys. zł. Znaczna część środków rezerwy FP (2.345,9 tys. zł) posłużyła realizacji programu robót publicznych.

Pozyskane przez samorządy powiatowe środki FP prezentuje poniższa tabelka (kwoty podano w tys. zł):

Rodzaj programu	I nabór luty 2016	II nabór kwiecień 2016	III nabór czerwiec 2016	IV nabór sierpień 2016	V nabór wrzesień 2016	VI nabór listopad 2016	RAZEM:
Bezrobotni poniżej 30 roku życia					75,0	274,0	349,0
Bezrobotni z grupy 50+	3180,1		130,9				3 311,0
Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy (Art. 49 ustawy)		6048,6	672,7	388,2			7 109,5
Bezrobotni w wieku 30-50 lat				1 147,0			1 147,0
Spółdzielnie socjalne	65,1						65,1
Bezrobotni rodzice	181,5						181,5
Roboty publiczne		2345,9					2 345,9
OGÓLEM	3 426,7	8 394,5	803,6	1 535,2	75,0	274,0	14 509,0

Podsumowując: w ramach dodatkowych środków Funduszu Pracy stanowiących rezerwę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej samorządy powiatowe województwa śląskiego wniosowały w 2016 roku o kwotę 14.509,0 tys. zł i takie też środki otrzymały.

W sumie, uwzględniając środki FP z algorytmu, środki przeznaczone na realizację zadania w art. 150f oraz rezerwę Ministra, województwo śląskie dysponowało w 2016 roku kwotą 398.292,0 tys. zł.

Ponadto, w 2016 r., w ramach realizacji zadania Koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy podejmowano następujące działania:

- Wystosowano pismo do wszystkich PUP z prośbą o oszacowanie zapotrzebowania na dodatkowe środki z rezerwy Funduszu Pracy na realizację w 2016 roku programów aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Wszystkie informacje zebrano i przekazano do MRPiPS. Ogółem urzędy pracy zgłosiły zapotrzebowanie w wysokości 32.765,7 tys. zł w ramach 12 typów programów określonych w zasadach realizacji programów finansowanych z rezerwy FP. Dzięki tym środkom wsparcie może uzyskać ponad 3,3 tys. osób bezrobotnych.
- Opracowano i przekazano do Departamentu Funduszy MRPiPS sprawozdanie regionalne z wykorzystania środków rezerwy Funduszu Pracy przeznaczonych na realizację zadań

fakultatywnych. W 2015 roku 8 powiatowych urzędów pracy wnioskowało o dodatkowe środki w wysokości 927,0 tys. zł, natomiast zrealizowano zadania o łącznej wartości 696,7 tys. zł.

- Przekazano do MRPiPS sprawozdanie ogólne, dotyczące efektywności wykorzystania środków Funduszu Pracy, stanowiących rezerwę Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2015 roku dla województwa śląskiego. W 2015 roku powiatowe urzędy pracy zrealizowały działania w 10 typach programów w ramach 8 tur naborów. Łącznie pozyskano środki na ten cel w wysokości 39.861,4 tys. zł. W przekazanych sprawozdaniach wykazano, że wykorzystano środki w wysokości 32.670,1 tys. zł, czyli w 82%. W ramach podjętych działań zaktywizowano 4.892 osoby bezrobotne, spośród których w 2015 roku 2.409 zakończyło udział w programach, a 1.868 zostało zatrudnionych na co najmniej 30 dni w okresie 3 miesięcy po zakończeniu udziału w programie (efektywność zatrudnieniowa – 77,54%). Część działań w ramach programów finansowanych z rezerwy FP była kontynuowana również w 2016 roku.
- Opiniowano wnioski powiatowych urzędów pracy o przyznanie dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra na finansowanie innych fakultatywnych zadań.

Art. 8 ust.1, pkt 6 b. Inicjowanie i realizowanie projektów pilotażowych.

W 2016 r. nie wystąpiła potrzeba realizacji zadań w ramach projektów pilotażowych.

Art. 8 ust.1, pkt 7. Inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

W 2016 r. nie wystąpiła potrzeba realizacji zadań.

Art. 8 ust 1, pkt 7a. Inicjowanie programów regionalnych i ich realizowanie, w porozumieniu z powiatowymi urzędami pracy.

Zainicjowano, w partnerstwie z 5 Powiatowymi Urzędami Pracy z Bielska-Białej, Częstochowy, Dąbrowy Górniczej, Gliwic oraz Tychów, przygotowanie i realizację w 2016 roku programu regionalnego pn. „Aktywni 50+”, adresowanego do 131 bezrobotnych osób w wieku powyżej 50 roku życia. W wyniku działań realizowanych od stycznia do grudnia 2016 roku w programie regionalnym rozpoczęło udział łącznie 146 osób, w tym:

- 32 osoby, które rozpoczęły udział w szkoleniach,
- 38 osób, które rozpoczęły udział w pracach interwencyjnych,
- 43 osoby, które rozpoczęły udział w stażach,
- 28 osób, które rozpoczęły udział w robotach publicznych.
- 5 osób otrzymało środki na podjęcie działalności gospodarczej – 5;
- 9 osób otrzymało środki na podjęcie działalności gospodarczej na skutek udziału we wcześniejszych formach – kontynuacja uczestnictwa w Programie) – 9.

Łączna wartość wydatków faktycznie poniesionych w 2016 roku przez wszystkie Urzędy zaangażowane w Program, to: 937.044,62 tys. zł. Planowana wartość Programu wynosiła 1 mln zł, stąd wykorzystanie środków na poziomie 93,7%. Wartość niewykorzystanych wydatków wyniosła 62.955,38 zł (6,3%

planowanych wydatków). Najwyższy poziom wydatkowania środków został zrealizowany przez PUP w Tychach (99,1%), zaś najniższy – przez PUP w Częstochowie (78,3%).

- W III kwartale 2016 roku rozpoczęto prace nad przygotowaniem *Zasad realizacji programu regionalnego 50+ na 2017 r.* W tym celu opracowano analizę regionalnego rynku pracy, która pozwoliła określić grupę docelową objętą wsparciem, a także wyłonić te Powiatowe Urzędy Pracy, które zmagają się z trudnościami związanymi z aktywizacją wskazanej grupy docelowej. Wg stanu na 31.08.2016 r. bezrobotni powyżej 50 roku życia stanowią 29,8% ogółu zarejestrowanych w województwie.
- W celu przybliżenia idei Programu Regionalnego zorganizowano cykl spotkań z Powiatowymi Urzędami Pracy:
 - 06 października – przedstawienie założeń planowanego na 2017 rok programu regionalnego skierowanego do osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat;
 - 26 października – spotkanie z udziałem przedstawicieli 9 PUP, które zadeklarowały swój udział w realizacji Programu, tj. PUP w: Będzinie, Bytomiu, Chorzowie, Cieszynie, Jaworznie, Raciborzu, Rybniku, Sosnowcu i Żywcu. Przedmiotem spotkania było omówienie założeń Programu oraz dalszych działań Urzędów;
 - 10 listopada – spotkanie dotyczące omówienia wstępnej wersji opisu przedmiotu zamówienia, tj. wyboru agencji zatrudnienia;
 - 25 listopada – spotkanie dotyczące zapisów SIWZ oraz Porozumienia.
- Opracowanie wzoru Porozumienia na realizację Programu regionalnego 50+ na rok 2017 oraz załączników dot. raportowania postępów z realizacji PR;
- Porozumienie na realizację Programu Regionalnego w 2017 roku zostało zawarte z Powiatowymi Urzędami Pracy w dniu 15 grudnia 2016 roku.

Art. 8 ust 1, pkt 7b. Zlecenie działań aktywizacyjnych.

Zlecenie działań aktywizacyjnych jest rozwiązaniem, które z jednej strony ma na celu zwiększenie dostępu osób bezrobotnych do oferty dostępnej na otwartym rynku pracy, z drugiej pozwala samorządowi województwa reagować na problemy pojawiające się na regionalnym rynku pracy. Jest to rozwiązanie o charakterze fakultatywnym, decyzja o jego zastosowaniu powinna wynikać z faktycznego zapotrzebowania urzędów pracy na działania realizowane w formule kontraktacji. Efektywność tego rozwiązania opiera się na wysokiej indywidualizacji działań aktywizacyjnych, co – zwłaszcza w przypadku osób oddalonych od rynku pracy – stanowić powinno istotne wsparcie dopasowane do potrzeb i możliwości klienta.

- Udział w posiedzeniu Krajowej Izby Odwoławczej w Warszawie w związku z odwołaniem oferenta od wyników przetargu na zlecenie usług aktywizacyjnych w województwie śląskim dla 2200 osób bezrobotnych z terenów obsługiwanych przez 8 powiatowych urzędów pracy.
- W dniu 03 marca 2016 r. zawarto umowę o świadczenie działań aktywizacyjnych pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach a Wykonawcą (Realizatorem) zamówienia – konsorcjum WYG International z Warszawy oraz 8 Powiatowymi Urzędami Pracy z województwa śląskiego. Usługa aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych adresowana jest do 2200 osób zarejestrowanych w 8 PUP (Bielsko-Biała, Chorzów, Częstochowa, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Siemianowice Śląskie, Zabrze). Dla każdego uczestnika przygotowany jest indywidualny plan działania, w wyniku

którego kierowany jest do pracy, którą powinien świadczyć kolejno przez okres 14 dni, 90 dni i 180 dni. Za osiągnięcie tych etapów Realizator będzie otrzymywał wynagrodzenie. Do końca 2016 roku realizator opracował diagnozy zawodowe oraz plany karier dla 1727 uczestników, które podlegały weryfikacji przez Zamawiającego (WUP w Katowicach). Zatwierdzono 1564 formularze, natomiast 163 zwrócono celem poprawy. Za zrealizowanie działań w ramach I etapu usługi Realizatorowi wypłacono wynagrodzenie w kwocie 2 933 928 zł.

- Na przestrzeni całego roku 2016 organizowano cykliczne spotkania robocze z przedstawicielami Realizatora oraz powiatowych urzędów pracy, biorących udział w realizacji usługi:
 - 21 marca 2016 – celem spotkania było omówienie bieżących kwestii związanych z realizacją usługi oraz zaplanowanie kluczowych faz realizacji projektu dotyczącego zlecenia działań aktywizacyjnych. Najważniejsze kwestie omówione podczas spotkania: lokalizacja punktów spotkań i punktów obsługi osób bezrobotnych; wezwanie/ skierowanie osób bezrobotnych do wzięcia udziału w projekcie; harmonogram spotkań informacyjnych i rekrutacja;
 - 07 kwietnia – przedstawienie przez Realizatora stanu przygotowań i procedury wdrażania usługi, w tym współpraca z powiatowymi urzędami pracy i organizacja spotkań z uczestnikami – osobami długotrwale bezrobotnymi;
 - 10, 31 maja – dwa spotkania robocze. Celem tego spotkania było przedyskutowanie bieżących kwestii związanych z realizacją usługi oraz przedstawienie Realizatorowi pojawiających się kwestii problemowych podczas prowadzenia działań. Spotkanie służyło także wypracowaniu wspólnych mechanizmów pracy obu stron, odpowiadających na zaistniałe sytuacje problemowe;
 - 30 czerwca – w trakcie spotkania przedstawiono zakres informacji, jaki zawiera aplikacja WUP-Viator oraz udzielano wyjaśnień do pytań sformułowanych przez realizatora;
 - 02 września – podczas spotkania omawiano najczęściej pojawiające się problemy związane z realizacją usługi świadczenia działań aktywizacyjnych przez agencję zatrudnienia;
 - 13 października – spotkania w sprawie omówienia bieżących spraw związanych z realizacją usługi ZDA.
- Przeprowadzenie wizyt monitorujących, we wszystkich miastach, w których siedziby mają powiatowe urzędy pracy biorące udział w realizacji usługi świadczenia działań aktywizacyjnych dla 2200 osób bezrobotnych, tj.: Siemianowice Śląskie, Chorzów, Zabrze, Gliwice, Katowice i Mysłowice. W Bielsku-Białej oraz w Częstochowie wizyty przeprowadzili pracownicy filii WUP. Celem wizyt było sprawdzenie stanu przygotowania miejsc do rozpoczęcia realizacji, działań aktywizacyjnych wynikających z zawartej umowy (lokalizacja, odpowiednia powierzchnia pomieszczeń, ich dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, dostęp do stanowisk komputerowych, wyposażenie w sprzęt). Zapoznawano się ze sposobem prowadzenia działań administracyjnych w projekcie, w tym przeprowadzono rozmowy z pracownikami Punktów na temat bieżących spraw związanych z realizacją usługi (przyjmowanie osób skierowanych do Realizatora, kierowanie ich na spotkania z doradcami zawodowymi, prowadzenie dokumentacji).
- Udział w cyklu spotkań informacyjnych, skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych z województwa śląskiego, do których kierowana jest usługa świadczenia działań aktywizacyjnych. Pracownicy wzięli udział w spotkaniach w następujących miastach: Mysłowice, Katowice, Bielsko-Biała, Częstochowa, Siemianowice Śląskie, Zabrze, Gliwice oraz Chorzów. Celem spotkań, realizowanych wspólnie przez przedstawicieli realizatora (firmy WYG International) i powiatowych

- urzędów pracy, było przedstawienie głównych zasad udziału w projekcie, konsekwencji nieprzystąpienia do działań aktywizacyjnych oraz wydanie skierowań do udziału w dalszych działaniach, którymi w pierwszej kolejności będzie diagnoza sytuacji zawodowej osoby bezrobotnej.
- Udział w spotkaniu zorganizowanym 4 kwietnia przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, dotyczącym koordynacji zadań w ramach usługi zlecenia działań aktywizacyjnych. Podczas spotkania omówiono pojawiające się problemy przy realizacji usługi zlecenia działań aktywizacyjnych, kwestie techniczne związane z aplikacją WUP-Viator, raportowanie rozliczeń finansowych, przedstawiono stanowisko MRPiPS odnośnie propozycji zmian oraz interpretacji zapisów.
 - W dniu 21 czerwca 2016 r. odbyło się spotkanie rady użytkowników systemu WUP-Viator, które poświęcone było zleceniu działań aktywizacyjnych. Podczas spotkania wykonawca systemu – firma Sygnity – zaprezentowała nowe elementy systemu oraz zebrała informacje na temat kolejnych usprawnień systemowych.
 - Przeprowadzenie kontroli standardowych w Punktach obsługi osób bezrobotnych, podczas których sprawdzano m.in.: umowy o pracę zawarte z doradcami zawodowymi, umowy o pracę zawarte z pracownikami administracyjnymi,teczki osobowe Uczestników oraz wypełniano listę kontrolną dot. warunków działania POB: Siemianowice Śląskie – 21 lipca, Katowice – 04 sierpnia, Chorzów – 18 sierpnia, Mysłowice – 25 sierpnia, Gliwice – 01 września, Bielsko-Biała – 06 września, Częstochowa – 08 września, Zabrze – 16 września.
 - Przekazanie wniosku do MRPiPS w sprawie przesunięcia pomiędzy latami 2016 i 2017 środków FP przeznaczonych na realizację usługi zlecenia działań aktywizacyjnych. W związku z niezakończoną weryfikacją protokołów, nie udało się w 2016 roku sfinalizować I etapu ZDA (diagnoza zawodowa osób bezrobotnych i plan kariery), dlatego wystąpiła konieczność przesunięcia środków na 2017 rok. Zaplanowano zmniejszenie limitu na 2016 rok o 8.768,9 tys. zł do kwoty 9.964,7 tys. zł i zwiększenie przyszłorocznego o 7.438,6 tys. zł do kwoty 15.467,3 tys. zł. Na powyższe zmiany zgodę wyraziło MRPiPS w formie decyzji finansowej.
 - Przygotowanie i przeprowadzenie kontroli doraźnej w dniach 10-14 listopada w POB w Siemianowicach Śląskich – analiza formularzy diagnoz zawodowych i planów kariery; monitoring uczestników; wykonywanie zaleceń Zamawiającego zgłaszanych podczas wcześniejszych kontroli oraz w pismach do Realizatora:
 - Przygotowanie upoważnienia do kontroli nieplanowanej w POB w Siemianowicach Śląskich, wynikającej z złożonej skargi na Realizatora;
 - Przygotowanie informacji pokontrolnej odnośnie sprawdzonych teczek osobowych, monitoringu uczestników, realizacji szkoleń wpisanych w Plan Kariery oraz uwag dot. sprawdzonych dokumentów;
 - Przekazanie do Realizatora 2 egzemplarzy informacji pokontrolnej w związku z przeprowadzoną w dniach 10-14 listopada kontrolą doraźną w POP w Siemianowicach Śląskich;
 - Udzielenie pisemnej odpowiedzi na skargę uczestnika usługi biorącego udział w działaniach aktywizacyjnych w POB w Siemianowicach Śląskich. W piśmie poinformowano o wynikach kontroli doraźnej.
 - Przeprowadzenie II tury kontroli standardowych w Punktach obsługi osób bezrobotnych. Kontrole obejmowały weryfikację dokumentów z monitoringu uczestników, z realizacji działań wskazanych

w planach kariery, z przekazywania ofert pracy, potwierdzających zatrudnienie doradców zawodowych oraz pracowników administracyjno-biurowych, potwierdzających wdrażanie uwag przekazywanych przez Zamawiającego w związku z weryfikacją formularzy diagnozy sytuacji zawodowej uczestników: Katowice – 13 grudnia; 22 grudnia – Chorzów.

Art. 8 ust. 1, pkt 8. Realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i państw nie będących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, którzy mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi.

W 2016 wydano:

- 589 formularzy U1 - potwierdzenie zaliczanych okresów przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych,
- 20 formularzy U2 - zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- 160 formularzy U3 – zaświadczenie dla poszukującego pracy o wystąpieniu okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń,
- 2734 formularzy U001 - wniosek o udzielenie informacji o przebiegu ubezpieczenia,
- 198 formularzy U002 - potwierdzenie okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych,
- 17 formularzy U 004 – informacja o wynagrodzeniu,
- 10 formularzy U 006 – informacja o członkach rodziny pozostających na utrzymaniu osoby ubiegającej się o zasiłek dla bezrobotnych,
- 220 formularzy U007 - zapytanie o przyznanie transferu zasiłku do Polski,
- 2 formularze U008 - przyznanie transferu zasiłku do Polski,
- 936 formularzy U009 - potwierdzenie rejestracji osób poszukujących pracę na terenie naszego województwa w związku z przyznanym transferem,
- 266 formularzy U010 do instytucji właściwej – informacja o wystąpieniu okoliczności mogących mieć wpływ na prawo do świadczeń,
- 1 formularz U012 - zapytanie o sytuację bezrobotnego w kraju poszukiwania pracy,
- 1233 formularzy U013 - dotyczących dokonywania miesięcznego monitorowania osób poszukujących pracy na terenie naszego województwa w związku z przyznanym transferem na wniosek instytucji przyznającej zasiłek dla bezrobotnych,
- 4 formularze U015 - przedłużenie okresu eksportu świadczeń,
- 2 formularze U019 - informacja o rejestracji pracownika transgranicznego,
- 15 formularzy H001 - wniosek o udzielenie informacji / dodatkowych informacji,
- 2 formularze H002 – odpowiedź na wniosek o informacje.

Ponadto w 2016 roku koordynowano 11 spraw związanych z nienależnie pobranymi świadczeniami dla bezrobotnych przez obywateli polskich zagranicą.

Art. 8 ust. 1, pkt 9. Realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności przez wspieranie i realizację zadań sieci EURES, w tym koordynowanie realizacji tych działań przez urzędy pracy na terenie województwa, we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami powiatowymi oraz innymi

podmiotami uprawnionymi do realizacji działań sieci EURES, a także realizowanie zadań związanych z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES, na terenie działania tych partnerstw.

W 2016 r. Zespół ds. Pośrednictwa Pracy i EURES

- poinformował 2116 osób bezrobotnych i poszukujących pracy o możliwościach zatrudnienia, warunkach życia i pracy oraz sytuacji na rynkach pracy w kraju i w państwach Unii Europejskiej, EOG i państwach niebędących stronami umowy o EOG, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską (w tym 6 cudzoziemców). Doradcom EURES z wybranych państw (Czech, Słowacji, Litwy, Rumunia, Estonii, Łotwy, Austria, Węgry) przekazano 15 ofert pracy pracodawców krajowych zainteresowanych zatrudnieniem pracownika będącego obywatelem państw UE/ EOG. W ramach pośrednictwa pracy dla pracodawców z państw UE/EOG, zainteresowanych rekrutacją osób bezrobotnych lub poszukujących pracy będących obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, zainteresowanych podjęciem zatrudnienia na terytorium państw UE/EOG, przyjęto do realizacji 759 ofert pracy na min. 4485 miejsc pracy z czego: do PUP przekazano 248 oferty pracy na min 2286 miejsca zatrudnienia, do ABK przekazano 4 oferty na min. 59 miejsc pracy natomiast do OHP przekazano 52 oferty pracy na min. 888 miejsc zatrudnienia.
- W związku z prowadzonymi rekrutacjami przekazano doradcom EURES lub pracodawcom 310 kompletów dokumentów aplikacyjnych. Ponadto przekazano 3 komplety dokumentów studentów zainteresowanych pracą wakacyjną w Niemczech lato 2016. 146 pracodawcom z krajów UE/ EOG udzielono pisemnych informacji nt możliwości zatrudnienia bezrobotnych i poszukujących pracy z Polski oraz procedury złożenia oferty w ramach sieci EURES.
- Zorganizowano rozmowy kwalifikacyjne kandydatów do pracy z pracodawcami zagranicznymi:
 - Piening GmbH dla 23 kandydatów,
 - *Staffline* Group plc dla 33 kandydatów, z czego zatrudnienie zaproponowano 27 kandydatom,
 - *Staffline* Group plc. dla 17 kandydatów,
 - Doradcą EURES z Niemiec dla 8 kandydatów
 - *JOBXION* dla 2 kandydatów,

W wyniku działań rekrutacyjnych prowadzonych przez WUP Katowice w 2016 r. zatrudniono lub zaproponowano zatrudnienie za granicą min. 211 kandydatom (180 umów podpisano z Piening GmbH, 1 umowa z Manpower DE, 25 MONTIX s.r.o., 2 Etiomos Human s.r.o., 2 GAP Personnel, 1 Alpenbest Ltd).

Posiadane oferty pracy pracownicy WUP prezentowali podczas targów pracy organizowanych przez PUP, OHP, ABK, Partnerów EURES-T Beskydy. Kadra stale podnosiła swoje kwalifikacje uczestnicząc w licznych szkoleniach stacjonarnych oraz internetowych. Jak co roku zaktualizowano informacje nt warunków życia i pracy na Słowacji oraz w Belgii.

W ramach projektu „Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe EURES” poprowadzono 6 warsztatów dot. warunków życia i pracy w wybranych krajach UE/EOG. Ponadto przeprowadzono 19 indywidualnych rozmów odnośnie warunków życia i pracy we wskazanym przez uczestnika projektu kraju np. Szwajcaria, Irlandia, Norwegia, Hiszpania, Włochy, Norwegia. W ramach pośrednictwa przekazano uczestnikom projektu

50 ofert pracy, a w 10 przypadkach przesłano CV do pracodawcy zagranicznego. Zorganizowano 2 rozmowy rekrutacyjne z przedstawicielem niemieckiego oraz brytyjskiego pracodawcy, w których łącznie uczestniczyło 14 osób. W wyniku podjętych działań 16 osobom pracodawcy zagraniczni zaproponowali zatrudnienie.

Centrum Informacji i Planowana Kariery Zawodowej w ramach Europejskiego Dnia Pracodawcy organizowanego przez Europejskie Służby Zatrudnienia zorganizowało warsztaty dla pracodawców nt. rekrutacji i selekcji. Ponadto Doradca EURES w ramach warsztatów zaprezentował usługi świadczone dla pracodawców w ramach sieci EURES.

Zorganizowano i przeprowadzono szkolenie dla pracowników powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego realizujących zadania EURES oraz dla przedstawicieli OHP. W ramach szkoleń przedstawiciel Ambasady Królestwa Niderlandów przedstawił informacje o rynku pracy w Holandii, reprezentant Polsko-Niemieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej w ramach projektu ProRecognition omówił kwestie uznawania dyplomu i kwalifikacji zawodowych w Niemczech, współpracownik Fundacji La Strada przybliżył kwestie dot. zjawiska handlu ludźmi i jego przeciwdziałania, omówiono bieżące sprawy dot. EURES na wojewódzkim rynku pracy.

W związku z realizacją zadań związanych z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES, na terenie działania tych partnerstw:

- przygotowano i przekazano do Komisji Europejskiej wnioski o grant w ramach programu Employment and Social Innovation (EaSI) na 2016 r. dla partnerstwa transgranicznego EURES-T Beskydy,
- podpisano umowę o grant w ramach programu EaSI na 2016 rok z Komisją Europejską,
- przygotowano projekt umowy ramowej partnerstwa transgranicznego EURES-T Beskydy, przeprowadzono konsultacje treści umowy z partnerami,
- zorganizowano spotkanie wszystkich Partnerów EURES-T Beskydy podczas którego podpisano umowę ramową na lata 2015-2020,
- zorganizowano spotkanie robocze partnerów w sprawie realizacji przyznanego grantu EaSI na 2016 r.,
- przedstawiono prezentację dot. partnerstwa EURES-T Beskydy podczas krajowego seminarium kadry EURES w Warszawie.

Art. 8 ust.1, pkt 10. Realizowanie zadań związanych z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikających z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi.

Zgodnie z pismem Departamentu Rynku Pracy MPiPS z dnia 27.12.2010 r. zadania wynikające z umów i uzgodnień bilateralnych z Republiką Federalną Niemiec o wzajemnym zatrudnieniu obywateli od dnia 1.01.2011 r. realizowane są w ramach sieci EURES.

Art. 8 ust. 1 pkt 11. Świadczenie poradnictwa zawodowego oraz jego koordynowanie w publicznych służbach zatrudnienia na terenie województwa

Poradnictwo i informacja zawodowa

W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach zadania z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego realizowane są przez Wydział Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Katowicach, Bielsku-Białej i Częstochowie,

Oferta Centrum jest skierowana do grup odbiorców znajdujących się na różnych etapach życia zawodowego, zwłaszcza do osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz innych osób zainteresowanych problematyką poszukiwania pracy i planowania kariery zawodowej. Usługi Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej świadczone są zarówno w formie indywidualnej jak i grupowej, w tym również dla grup zorganizowanych. Ogółem z usług Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, w ich siedzibach oraz poza nimi, w 2016 roku skorzystało 12 596 osób.

W Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (CliPKZ) doradcy zawodowi udzielają informacji zawodowych, to jest informacji związanych ze światem pracy, które mogą być wykorzystane w procesie podejmowania decyzji zawodowych. Informacje zawodowe w trybie indywidualnym udzielane są zarówno w siedzibach Centrów, jak i poza nimi w trakcie udziału w przedsięwzięciach związanych z rynkiem pracy i planowaniem kariery zawodowej. W 2016 roku z informacji zawodowych w trybie indywidualnym skorzystało łącznie 6 880 osób. W ramach informacji zawodowej świadczonej w formach grupowych zarówno w siedzibach CliPKZ jak i poza nimi, w trakcie udziału w przedsięwzięciach związanych z rynkiem pracy i planowaniem kariery przeprowadzono wykłady, prezentacje dotyczące poruszania się po rynku pracy i planowania kariery zawodowej. Z tej formy przekazu informacji zawodowej skorzystało 3 035 osób w 170 grupach, w tym 691 osób wzięło udział w zajęciach na temat zakładania działalności gospodarczej oraz sporządzania biznesplanu.

Poradnictwo zawodowe

Jedną z podstawowych usług oferowanych w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej jest poradnictwo zawodowe. Z oferty Centrów w tym zakresie skorzystały 1862 osoby. Poradnictwo zawodowe realizowane jest zarówno w formie indywidualnej, jak i grupowej.

Indywidualne poradnictwo zawodowe polegające na udzielaniu wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w rozwiązywaniu problemów związanych z poruszaniem się i funkcjonowaniem na rynku pracy, świadczone jest w trybie indywidualnych, cyklicznych konsultacji z doradcą zawodowym. Z tej formy wsparcia skorzystało 1 058 osób, z którymi przeprowadzono 2248 rozmów doradczych.

W ramach grupowego poradnictwa zawodowego w Centrach prowadzono warsztaty doskonalące umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy, poruszaniu się po rynku pracy i planowaniu kariery zawodowej. Warsztaty dotyczyły między innymi: samooceny umiejętności i predyspozycji zawodowych z wykorzystaniem autotestów, autoprezentacji z elementami mowy ciała, rozmowy kwalifikacyjnej, poszukiwania pracy i planowania kariery zawodowej. W warsztatach prowadzonych w ramach grupowego poradnictwa zawodowego uczestniczyły 804 osoby w 98 grupach.

W CliPKZ wykonywano też badania testowe, według bieżących potrzeb w trybie indywidualnym. Zadanie realizowano przeprowadzając testy psychologiczne oraz badania predyspozycji zawodowych przy użyciu testu Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych (KZZ). Łącznie przeprowadzono 844 badania testowe dla 819 osób. Również w czasie warsztatów w formie grupowej stosowano autotesty mające na celu zbadanie przydatności zawodowej. Autotesty pozwalają klientom na analizę własnych zainteresowań, uzdolnień i umiejętności zawodowych, a tym samym ułatwiają planowanie kariery zawodowej oraz poszukiwanie odpowiedniego zatrudnienia.

Monitorowanie wdrażania metody Case Management w wybranych PUP w woj. śląskim - w ramach działania zrealizowano 2 spotkania robocze, rozpoczęto budowanie mapy instytucji pomocnych w realizacji współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach wdrażania elementów metody case

management, popularyzowano podejście CM poprzez współpracowanie artykuł do biuletynu WUP oraz udział w konferencji organizowanej przez PUP Tarnowskie Góry pod hasłem: „Osoby z niepełnosprawnością na drodze do aktywizacji zawodowej”, w tym: opracowanie artykułu do biuletynu PUP Tarnowskie Góry, przygotowanie i wygłoszenie prelekcji pt.: „Wdrażanie elementów metody Case Management”.

W 2016 r. wykonano następujące prace związane z prowadzeniem portalu sprawni-niepełnosprawni.pl:

- opublikowano 50 ofert pracy,
- opublikowano 8 CV wprowadzonych na portal,
- zamieszczono 120 informacji w zakładce: „Aktualności”.
- zamieszczono około 174 artykuły;
- udostępniono około 13 ofert pracy;
- udostępniono informacje około 10 osób poszukujących pracy;
- zaktualizowano listę pup oraz pcpr województwa śląskiego.

Wspomaganie powiatowych urzędów pracy w prowadzeniu poradnictwa zawodowego przez świadczenie wyspecjalizowanych usług w zakresie planowania kariery zawodowej na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym świadczenie usług poradnictwa na odległość z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych

Doradcy zawodowi z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej realizowali przedsięwzięcia w zakresie poradnictwa zawodowego oraz samozatrudnienia w formach grupowych na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa śląskiego. Przeprowadzono warsztaty i wykłady dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy. Ponadto zorganizowano i przeprowadzono 65 edycji zajęć z zakresu przedsiębiorczości o tematyce dotyczącej podejmowania działalności gospodarczej oraz pisania biznesplanu, w tym dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Prowadzono prace mające na celu popularyzację współpracy międzyinstytucjonalnej oraz efektu prac tj. podręcznika zajęć w ramach PAI realizowanego w ramach współpracy z MOPR i PUP Piekary Śląskie - organizacja konferencji: „Doradztwo zawodowe – między instytucjami rynku pracy, pomocą społeczną a systemem edukacji” (prezentacja, przygotowanie artykułu do Biuletynu WUP) oraz przedstawienie prezentacji w trakcie Spotkania Roboczego Zespołu Konsultacyjnego ds. instrumentów i form pomocy. Kontynuowano współpracę z 2015 roku. Przeprowadzono 3 porady grupowe z zakresu: Automotywacja, Autoprezentacja, Planowanie i realizacja celów. Opracowano podręcznik zajęć w ramach Programu Aktywizacji i Integracji.

Opracowywanie, aktualizacja i upowszechnianie, we współpracy z powiatowymi urzędami pracy, informacji zawodowych

- opracowano i wydano informator dla osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej. Część nakładu przekazano do PUP z terenu województwa śląskiego
- uczestniczono w Targach Pracy organizowane przez powiatowe urzędy pracy: w Będzinie, w Rybniku, w Żorach, w Jaworznie, w Piekarach Śląskich, w Pszczynie, w Raciborzu, w Wodzisławiu Śląskim

- przeprowadzenie prelekcji na temat: „ ABC uruchamiania działalności gospodarczej -przygotowanie biznesplanu” w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w PUP Katowice

Opracowywanie, aktualizacja i upowszechnianie informacji zawodowych, we współpracy z akademickimi biurami karier

- W roku 2016 przedstawiciele CliPKZ uczestniczyli w szeregu przedsięwzięć organizowanych przez szkoły wyższe z terenu województwa śląskiego typu targi, pracy, dni kariery, dni przedsiębiorczości, podczas których rozpowszechniano informacje zawodowe w trybie indywidualnym i grupowym, udzielano porad zawodowych w zakresie planowania kariery zawodowej oraz konsultacji dotyczących rozpoczynania działalności gospodarczej.
- W ramach współpracy uczestniczono w następujących przedsięwzięciach:
- w X Giełdzie Pracodawcy i Przedsiębiorczości organizowanych przez Politechnikę Śląską w Gliwicach,
- w Targach Kariery Job Spot organizowanych na Uniwersytecie Śląskim w Sosnowcu,
- w Targach Pracy organizowanych przez Akademię Techniczno Humanistyczną w Bielsku-Białej,
- w Dniach Kariery Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach,
- w Targach Pracy organizowanych przez Akademię J. Długosza w Częstochowie,
- w Inżynierskich Targach Pracy i Przedsiębiorczości na Politechnice Śląskiej w Gliwicach,
- w Targach Pracy org. przez Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sosnowcu
- w XVIII Ogólnopolskich Targach „Edukacja” 2015” w Katowicach
- w Targach Pracy i Praktyk Studenckich organizowanych przez Wyższą Szkołę Biznesu w Dąbrowie Górniczej

Świadczenie poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców oraz ich pracowników, wspomagając powiatowe urzędy pracy w tym zakresie

W ramach świadczenia usług poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców i ich pracowników przeprowadzono dwie edycje warsztatów dla pracodawców i przedstawicieli pracodawców, dotyczących planowania i realizacji procesu rekrutacji i selekcji. Prowadzono na bieżąco konsultacje w tym zakresie w siedzibie i filiach WUP oraz m.in. w Zabrzeńskim Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości.

Poza tym przeprowadzono 2 edycje szkolenia dla pracowników Głównego Urzędu Statystycznego w Katowicach z zakresu diagnozy wybranych kompetencji zawodowych.

Udzielanie informacji o możliwościach i zakresie świadczonej pomocy przez urzędy pracy

Informacje o możliwościach i zakresie świadczonej pomocy przez urzędy pracy udzielane są na bieżąco wg potrzeb.

Opracowywanie i aktualizacja w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, informacji zawodowych oraz innych zasobów informacji pomocnych w aktywnym poszukiwaniu pracy o charakterze ogólnokrajowym

W roku 2016 nie wystąpiły potrzeby w tym zakresie

Realizacja działań o charakterze metodyczno-szkoleniowym w zakresie usług rynku pracy dla pracowników wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy.

Celem podniesienia jakości usług służb zatrudnienia oraz instytucji rynku pracy działających na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej realizuje

przedsięwzięcia mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników urzędów pracy i tym samym zapewnienie większej skuteczności podejmowanych działań wobec klientów urzędów.

Promując poradnictwo zawodowe na każdym etapie rozwoju kariery zawodowej; wpływając na zwiększanie dostępu do usług doradczych i szeroko rozumianej informacji zawodowej w różnych etapach życia dla wszystkich zainteresowanych osób, wspierano także merytorycznie partnerów rynku pracy.

Oferta w roku 2016, wzorem lat ubiegłych, stanowiła odpowiedź na potrzeby szkoleniowe publicznych służb zatrudnienia oraz instytucji partnerskich rynku pracy w obszarze problematyki z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia - zrealizowano następujące szkolenia:

- Szkolenie metodyczne dla PSZ: „Case Management – idea, założenia, zastosowanie” (9 edycji)
- Szkolenie metodyczne dla PSZ: „Trudny klient - sztuka porozumienia” (3 edycje)
- Szkolenie metodyczne dla PSZ: „Kluczowe kompetencje doradcy klienta instytucjonalnego” (3 edycje)
- Szkolenie metodyczne dla PSZ: „Zarządzanie informacją zawodową” (3 edycje)
- Szkolenie metodyczne dla PSZ: „Warsztat pracy doradcy klienta indywidualnego” (3 edycje)
- Przeszkolenie doradców zawodowych zatrudnionych w PSZ z terenu województwa śląskiego wg podręcznika "Szukam pracy" zalecanego przez MRPiPS (2 edycje)
- Przeprowadzono 4 dniowe szkolenie dla doradców zawodowych z zakresu umiejętności stosowania metody badania testowego – Kwestionariusza Zainteresowań Zawodowych (2 edycje)
- Przeprowadzono szkolenie dla pracowników PUP w Bielsku Białej: „Praca z trudnym klientem. Tworzenie i realizowanie Indywidualnego Planu Działania w odniesieniu do ustalonego profilu pomocy"
- Przeprowadzono szkolenie z zakresu profilowania pomocy osób bezrobotnych skierowane dla doradców klienta zatrudnionych w powiatowych urzędów pracy (2 edycje).
- Trzy edycje szkolenia nt: „Warsztat pracy doradcy klienta indywidualnego” dla pracowników powiatowych urzędów pracy.
- Przeprowadzono 3 edycje szkolenia z zakresu przedsiębiorczości dla pracowników powiatowych urzędów pracy na temat: „ABC podejmowania działalności gospodarczej” i jedną edycję: „Biznesplan – krok po kroku”

Art. 8 ust.1, pkt 12. Opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa

Jednym z działań prowadzonych przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej jest gromadzenie, aktualizowanie i rozpowszechnianie informacji zawodowej. W Centrum udostępniano informacje zawodowe dotyczące możliwości szkolenia, poszukiwania pracy oraz inne informacje dotyczące planowania kariery zawodowej. Opracowano, wydrukowano oraz rozpowszechniono ulotki promujące usługi CliPKZ oraz Informator dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą.

Przedstawiciele Centrum na przestrzeni ubiegłego roku brali udział w szeregu przedsięwzięć na terenie województwa śląskiego, podczas których promowano usługi poradnictwa zawodowego oraz rozpowszechniano informacje zawodowe. W ramach realizacji zadania uczestniczono

w 34 przedsięwzięciach typu targi pracy, dni kariery, giełdy przedsiębiorczości itp. Wydarzenia, organizowanych przez wojewódzki i powiatowe urzędy pracy, uczelnie wyższe, Ochotnicze Hufce Pracy, zespoły szkół zawodowych i centra kształcenia.

Art. 8 ust. 1, pkt 12a. Współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie opracowywania, gromadzenia i aktualizowania informacji zawodowych o charakterze ogólnokrajowym.

Zadanie realizowane według potrzeb.

Art. 8 ust 1, pkt 13. Współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży, w szczególności przez:

Badanie popytu na kwalifikacje i umiejętności zawodowe na wojewódzkim rynku pracy i upowszechnianie wyników tych badań

Na stronie internetowej projektu systemowego Program monitorowania regionalnego rynku pracy, zrealizowanego przez WUP w 2010 roku, dostępny był raport badania ankietowego pod tytułem Kompetencje zawodowe na śląskim rynku pracy.

Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych i analiz ich oferty szkoleniowej oraz udostępnianie informacji o tej ofercie

W ramach opracowania i wdrożenia ogólnopolskiego systemu informacji o możliwościach kształcenia ustawicznego w poszczególnych regionach kraju, Wojewódzki Urząd Pracy prowadzi rejestr instytucji szkoleniowych na podstawie art. 20 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004r. w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych (Dz. U. z 2014r. Poz. 781 z późn. zm.).

Instytucja szkoleniowa oferująca szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy może uzyskać zlecenie finansowane ze środków publicznych na prowadzenie tych szkoleń po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej. Wojewódzki urząd pracy potwierdza dokonanie wpisu do rejestru instytucji szkoleniowych i wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru. Wpis do rejestru jest bezpłatny. W 2016 roku statystyka prowadzenia Rejestru Instytucji Szkoleniowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach, przedstawia się następująco:

- Wpis w roku 2016 uzyskało 349 instytucji szkoleniowych.
- Wpisy za lata 2004-2016 zaktualizowało 911 instytucji.
- Wykreślonych zostało 315 instytucji.
- Wystosowano 385 pism w sprawie poprawy wniosków o wpis i aktualizacji.
- Udzielono ok. 2936 informacji dot. RIS.
- Na dzień 31.12.16 wpisanych do RIS było 1263 instytucji szkoleniowych

Wspieranie metodyczne działań powiatowych urzędów pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży,

Zorganizowano i moderowano prace Roboczego Zespołu Konsultacyjnego ds. Instrumentów i Form Pomocy złożonego z przedstawicieli wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy z terenu województwa

śląskiego. Wiodącym celem prac Zespołu jest wypracowanie modelowych rozwiązań realizacji zadań w zakresie instrumentów i usług rynku pracy, w tym organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży i rekomendowanie ich powiatowym urządóm pracy. W roku 2016 odbyło się 7 roboczych spotkań Zespołu.

Prowadzenie analiz skuteczności oddziaływania na rynek pracy szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży oraz upowszechnianie wyników tych analiz

Zadanie realizowane według potrzeb.

Prowadzenie dialogu społecznego w zakresie polityki zatrudnienia i kształcenia ustawicznego

Przekazano do powiatowych urzędów pracy, informację o prowadzonym naborze wniosków o przekazanie dodatkowe 2% środków Funduszu Pracy na finansowanie kosztów nagród i składek na ubezpieczenie społeczne dla pracowników powiatowych urzędów pracy

Popularyzację idei uczenia się przez całe życie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży;

Szkolenia organizowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy stanowią jeden z elementów kształcenia ustawicznego. Zalicza się je do form kształcenia formalnego, które prowadzone jest w placówkach oświatowych i ośrodkach szkoleniowych oraz kończy się uzyskaniem poświadczenia nabytych kwalifikacji (dyplom, zaświadczenie, świadectwo itp.). Organizacja szkoleń zaliczana jest do podstawowych usług rynku pracy.

Zespół ds. Poradnictwa Zawodowego, Metodyki i Przedsiębiorczości opracował systemem monitorowania szkoleń bezrobotnych i poszukujących pracy inicjowanych i organizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w województwie śląskim.

Przedsięwzięcie to realizowane jest corocznie w dwóch etapach:

- I ETAP ma na celu opracowanie wojewódzkiego planu szkoleń, przygotowanego w oparciu o dane z poszczególnych Powiatowych Urzędów Pracy z terenu województwa śląskiego.
- II ETAP ma na celu zaprezentowanie w skali wojewódzkiej danych za poprzedni rok kalendarzowy, dotyczących analizy skuteczności i efektywności zrealizowanych szkoleń w powiatowych urzędach pracy z terenu województwa śląskiego.

W ramach I etapu Monitorowania szkoleń bezrobotnych i poszukujących pracy inicjowanych i organizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w województwie śląskim w 2016 roku:

- opracowano zbiorczy plan szkoleń
- dwukrotnie zaktualizowano plan szkoleń - wg stanu na 31.10.2016 oraz 16.12.2016

Współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy poprzez popularyzację idei uczenia się przez całe życie i upowszechnianie na stronie internetowej WUP dobrych praktyk w zakresie organizacji szkoleń. Kontynuowano wprowadzanie na stronie internetowej artykułów do Bazy dobrych praktyk PUP w zakresie organizacji szkoleń, organizacji staży i przygotowania zawodowego.

Art. 8 ust 1, pkt 14. Organizowanie, prowadzenie i finansowanie szkoleń pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy.

W ramach Porozumień o współpracy z kwietnia 2016 roku między Wojewódzkim Urzędem Pracy i Powiatowymi Urzędami Pracy z województwa śląskiego zorganizowano następujące szkolenia:

Szkolenia dla pracowników powiatowych urzędów pracy:

- Zamówienia publiczne w nowej perspektywie - przeszkolono 29 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Nowa sprawozdawczość a wskaźniki efektywności programów rynku pracy za rok 2016 - przeszkolono 56 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Kompleksowa obsługa cudzoziemców w PUP – nabycie statusu, koordynacja systemów zabezpieczeń, transfer świadczeń, status uchodźcy - przeszkolono 32 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy.

Szkolenia dla dyrektorów powiatowych urzędów pracy:

- Tworzenie partnerstw lokalnych – przeszkolono 28 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Nowelizacja przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych - przeszkolono 25 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Nowelizacja przepisów Kodeksu Pracy - przeszkolono 21 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Kompleksowa obsługa cudzoziemców w PUP – nabycie statusu, koordynacja systemów zabezpieczeń, transfer świadczeń, status uchodźcy - przeszkolono 27 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- VAT w powiatowych urzędach pracy, konsolidacja rozliczeń Miasta i jednostek budżetowych - przeszkolono 20 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy.

Szkolenia dla głównych księgowych powiatowych urzędów pracy:

- Windykacja nienależnie pobranych świadczeń prowadzonych na drodze postępowania sądowego i w trybie administracyjnego postępowania egzekucyjnego - przeszkolono 29 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy;
- Centralizacja rozliczeń VAT w powiatowych urzędach pracy - przeszkolono 29 przedstawicieli powiatowych urzędów pracy.

Art. 8 ust 1, pkt 15. Coroczne określanie i ogłaszanie w wojewódzkim dzienniku urzędowym, w terminie do dnia 30 kwietnia, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy, na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. b, oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego określonej w przepisach o systemie oświaty, wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 12 ust. 6, przy uwzględnieniu zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy.

W Elektronicznym Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 22 marca 2016 r. pod pozycją 1763 opublikowany jest Wykaz zawodów i specjalności, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego. Dokonano aktualizacji wykazu zawodów refundowanych.

Art. 8 ust. 1 pkt 16. Współdziałanie z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy.

W ramach prac Regionalnego Zespołu ds. Restrukturyzacji Zatrudnienia w Górnictwie:

- opracowano koncepcję badań

- opracowano narzędzia badawcze:
 - ankietę, której celem było zebranie informacji służących opracowaniu działań mających na celu przygotowanie uczniów szkół górniczych do wejścia na rynek pracy
 - ankietę skierowaną do spółek i przedsiębiorstw węglowych;
 - ankietę skierowaną do szkół kształcących w zawodach górniczych (II etap badań);
- sporządzono wykazu szkół zawodowych woj. śl. kształcących w zawodach: górnik eksploatacji podziemnej, technik górnictwa podziemnego, technik przeróbki kopalin stałych - ogółem oraz w podziale na powiaty
- sporządzono wykaz spółek i przedsiębiorstw węglowych, które zgodnie z informacjami ze szkół podpisały porozumienia dot. gwarancji zatrudnienia;
- przeprowadzono II etapy badań oraz sporządzenie opracowania zbiorczego *Rozpoznanie sytuacji uczniów ostatnich klas szkół zawodowych kształcących w zawodach górniczych w roku szkolnym 2014/2015*;
- dokonano wyboru zespołów szkół, które zostaną zaproszone na spotkanie Zespołu (20.02.2015 r.)
- przygotowano prezentację na spotkanie zespołu 20.02.2015 r.

Przygotowano uwagi do Programu Rozwoju Szkolnictwa Zawodowego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 w ramach konsultacji społecznych dokumentu

Dualna klasa:

- przygotowano informację dotyczącą koncepcji *Dualnej Klasy* dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Opracowano zasady opiniowania przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy kierunków kształcenia oraz wzór jednolitego wniosku o zaopiniowanie kierunku kształcenia (na bazie dotychczasowych doświadczeń), które obowiązują od 1 września 2015 r.

Współpraca ze szkołami wyższymi w zakresie wsparcia studentów, absolwentów i doktorantów szkół wyższych w wejściu na rynek pracy.

Centrum Informacji i Planowania kariery Zawodowej na bieżąco współpracuje ze szkołami wyższymi w zakresie aktywizacji studentów, absolwentów i doktorantów.

Przeprowadzenie wykładu: „Finansowanie działalności gospodarczej” w trakcie Targów Pracy i Praktyk Studenckich w Bielsku Białej

- Przeprowadzono spotkanie informacyjne ze studentami z Niemiec oraz studentami Akademii Jana Długosza w Częstochowie z zakresu działalności filii WUP w Częstochowie.
- Przeprowadzenie wykładu dla słuchaczy Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie nt.: „Jak rozpocząć działalność gospodarczą? - samozatrudnienie krok po kroku”.
- Przeprowadzenie zajęć dla studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach pt.: „Finansowe formy wsparcia młodych osób”.
- w ramach X Edycji „Akademii Biznesu” organizowanej przez Akademickie Centrum Kariery Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, przeprowadzono wykład nt.: „Finansowania działalności gospodarczej” oraz „Ekonomiczną grę symulacyjną – Chłopska Szkoła Biznesu”.
- w ramach inicjatywy Przedsiębiorczy MAJ AWF Katowice 2016, przeprowadzono szkolenie dla studentów AWF pt.: „Możliwości wsparcia finansowego na rynku pracy”. We współpracy z Akademickim Biurem Karier Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach

Art. 8 ust 1, pkt 17. Prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia oraz wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu do agencji zatrudnienia.

W 2016 r. wydano 295 certyfikatów uprawniających do prowadzenia agencji zatrudnienia, w tym 242 certyfikaty na wnioski podmiotów o wpis do rejestru. Ponadto 242 podmioty poinformowano o zwolnieniu z opłaty skarbowej za wpis do krajowego rejestru agencji zatrudnienia (KRAZ). Wydano 32 decyzje o wykreśleniu podmiotów z KRAZ, w tym: 28 decyzji o wykreśleniu z KRAZ oraz 4 decyzje o umorzeniu wszczętego postępowania. Wszczęto 33 postępowania w sprawie wykreślenia podmiotów z KRAZ oraz wydano 2 postanowienia o podjęciu zawieszono postępowania. Przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 4 odwołania od decyzji Marszałka Województwa Śląskiego o wykreśleniu podmiotów z KRAZ. Przeprowadzono kontrole w 6 agencjach zatrudnienia z zakresu spełniania warunków wykonywania działalności. Ponadto przekazano do MRPIPS roczne zestawienie zbiorcze z działalności agencji zatrudnienia w formie elektronicznej (sporządzone na stronie KRAZ) oraz w wersji papierowej. Przekazano do PIP i Urzędu Marszałkowskiego informacje o podjętych działaniach wobec podmiotów, które naruszyły warunki prowadzenia agencji zatrudnienia, wystosowano pisma o uzupełnienie wniosków o wpis do KRAZ, prowadzono korespondencję z PIP i sądami, telefonicznie i osobiście udzielono informacji na temat wpisu podmiotów do rejestru agencji zatrudnienia. Ponadto pracownik Wydziału brał udział w szkoleniu dla pracowników agencji zatrudnienia organizowanym przez PIP, w trakcie którego omówił kwestie związane z rejestrem agencji zatrudnienia. Na dzień 31 grudnia 2016r. w KRAZ figurowały 864 agencje zatrudnienia.

Art. 8 ust 1, pkt 18. Współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestrów centralnych.

W związku z prowadzeniem rejestru agencji zatrudnienia, zadanie realizowane było na bieżąco.

W roku 2016 nie wpłynęła do Wydziału informacja dotycząca tworzenia nowych rejestrów centralnych.

Art. 8 ust 1, pkt 19. Udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie i świadczonej przez publiczne służby zatrudnienia.

Udzielanie informacji telefonicznych, pisemnej odpowiedzi na pisma oraz e-maile:

- Udzielenie informacji na temat wsparcia finansowego możliwego do uzyskania przez agencję pracy tymczasowej.
- Udzielenie pisemnych wyjaśnień w sprawie bonu na zasiedlenie.
- Udzielono pisemnej odpowiedzi osobie występującej o udostępnienie informacji na temat środków Funduszu Pracy, jakimi dysponowały powiatowe urzędy pracy województwa śląskiego w latach 2012-2014.
- Udzielenie odpowiedzi osobie zainteresowanej tematem utworzenia i finansowania Centrum Integracji Społecznej.
- Udzielenie pisemnej informacji dotyczącej stażu stanowiącej odpowiedź na pismo osoby bezrobotnej zarejestrowanej w PUP w Częstochowie.

Art. 36 ust 3b. Wojewódzki Urząd Pracy może realizować działania w zakresie pośrednictwa pracy wyłącznie o zasięgu ponadpowiatowym i we współpracy z właściwymi powiatowymi urzędami pracy.

W 2016 roku informowano bezrobotnych i poszukujących pracy o ofertach pracy zamieszczonych w internetowej bazie ofert pracy, udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy. Udzielono

informacji 9 pracodawcom o konieczności zgłoszenia wolnego miejsca pracy do właściwego terytorialnie powiatowego urzędu pracy. Na stronie internetowej WUP Katowice przekazano do rozpowszechnienia ofertę pracy pracodawcy krajowego. W Centralnej Bazie Ofert Pracy wyszukiwano ofert pracy dla osób osadzonych w zakładzie karnym oraz dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. Udzielono pisemnych odpowiedzi między innymi na pismo: sądu w sprawie pracodawcy; dot. umieszczenia informacji w związku z organizacją wydarzenia pn. „Drzwi otwarte” do firmy PGQ Recruitment w Warszawie.

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Obsługa zadań z zakresu Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w roku 2016 polegała w szczególności na realizacji zadań określonych w następujących aktach prawnych:

- ustawie z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1256; zwanej dalej ustawą) - podstawowym akcie prawnym określającym zadania i strukturę organizacyjną Funduszu,
- ustawie z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Dz. U. Nr 106, poz. 674) - dotyczącej wypłat należności pracowniczych, powstałych i wymagalnych przed dniem 1 października 2006 r.,
- stanowiących w istocie wykonanie zobowiązań wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. UE.L.2008.283.36),
- ustawie z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 385) - dotyczącej wypłat pracowniczych na czas do 6 miesięcy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy,

oraz wydanych na ich podstawie aktach wykonawczych.

Zadania związane z obsługą FGŚP wykonywane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w roku 2016 generalnie dotyczyły:

- wypłat świadczeń na rzecz pracowników oraz byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców a także osób wykonujących na rzecz takich pracodawców zadania na podstawie umów cywilnoprawnych podlegających obowiązkowi ubezpieczeń społecznych;
- dochodzenia zwrotu należności FGŚP w związku z wstąpieniem w prawa zaspokojonych pracowników od pracodawców i osób trzecich odpowiadających za te zobowiązania;
- występowania do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z wnioskami o umorzenie/określenie warunków zwrotu należności FGŚP;
- zapewnienia obsługi administracyjno – gospodarczej realizacji ww. zadań.

Zadania dotyczące wypłaty świadczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy w roku 2016 Do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach – Wydziału Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w roku 2016 złożono:

- 57 wykazów zbiorczych (dotyczących świadczeń sprzed daty niewypłacalności pracodawcy) / uzupełniających (dotyczących świadczeń powstałych po dacie niewypłacalności pracodawcy) złożonych przez pracodawców w trybie art. 15 ustawy,

- 2 wykazy o wypłatę zaliczek w trybie art. 14a ustawy - dotyczące wypłat zaliczek na poczet niezaspokojonych należności pracowniczych osób zatrudnionych u pracodawców, w stosunku do których toczy się postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości,
- 1062 wniosków indywidualnych pracowników i byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców złożonych w trybie art. 16 i 17 ustawy oraz w trybie ustawy z dnia 6 maja 2010 r. „o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych ...”,
- 7 wniosków o przyznanie świadczeń na podstawie art. 8 ustawy z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 385),
- 36 wykazów o wypłatę świadczeń złożonych w trybie art. 11 ustawy z dnia 11 października 2013 r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy” (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 385).

Odmówiono wypłaty świadczeń w przypadku 3 wykazów pracodawców oraz 274 wniosków indywidualnych, a 149 wniosków indywidualnych pozostawiono bez rozpatrzenia bądź przekazano według właściwości do innych Wojewódzkich Urzędów Pracy.

Wypłacono świadczenia na podstawie 64 wykazów zbiorczych/uzupełniających pracodawców oraz 695 wniosków indywidualnych na kwotę ogółem: 24 426 322,84 zł (na rzecz 2 887 osób).

Realizując ustawę z dnia 11 października 2013 r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy” (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 385) podpisano 9 umów z pracodawcami spełniającymi kryteria do przyznania określonej w ustawie pomocy de minimis.

Na podstawie podpisanych umów oraz składanych w ich wykonaniu do końca grudnia 2016 r. wykazów wypłacono świadczenia w wysokości: 1 078 494,68zł.

Dochodzenie zwrotu należności FGŚP w roku 2016

W 2016 r. Wydział Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach na bieżąco realizował sprawy związane z dochodzeniem zwrotu należności wynikających z wypłat świadczeń dokonanych zarówno w roku 2016, jak i w latach poprzednich.

Realizacja poszczególnych zadań z zakresu dochodzenia zwrotu należności w roku 2016 przedstawiała się następująco:

- do dłużników FGŚP skierowano 234 wezwania do zapłaty,
- zgłoszono 83 wierzytelności w ramach postępowań upadłościowych,
- wniesiono 151 nowych pozwów przeciwko dłużnikom FGŚP,
- wniesiono 218 wniosków o wszczęcie postępowań egzekucyjnych,
- do Dysponenta FGŚP – Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej przesłano 104 wnioski o umorzenie bądź określenie warunków zwrotu należności FGŚP,
- w przypadku 93 dłużników MRPiPS umorzył należności FGŚP, a 15 rozłożył spłatę należności na raty,
- w przypadku 26 dłużników doszło do całkowitej spłaty należności FGŚP.

Tytułem spłaty należności na konto WUP przeznaczone do obsługi FGŚP w 2016 roku wpłynęło 11 703 089,83 zł, z czego: 7 622 843,08 zł tytułem należności głównej oraz 4 080 246,75 zł tytułem odsetek.

Minister Pracy i Polityki Społecznej w roku ubiegłym umorzył należności FGŚP na kwotę 38 175 037,27 zł.

Realizacja pozostałych działań w obszarze łagodzenia skutków bezrobocia

- Udział w spotkaniu w sprawie określenia działań możliwych do sfinansowania na podstawie art. 109 ust 7a ustawy o promocji zatrudnienia (...).
- Udział w spotkaniu poświęconym sytuacji młodzieży na rynku pracy, szczególnie młodzieży określanej jako NEET (nie pracującej, nie uczącej się, nie szkolącej się). Spotkanie zostało zorganizowane przy współpracy Marketing Research Group, w którym udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych i było jednym z kilku spotkań, jakie się odbyły na terenie całego województwa śląskiego. Celem rozmów było diagnozowanie problemów i barier osób młodych w podjęciu zatrudnienia młodzieży poniżej 30 roku życia.
- Udział w konferencji w Chorzowie pn. „Zlecenie usług aktywizacji zawodowej przez urzędy pracy – nowy rynek usług szansą dla NGO oraz agencji zatrudnienia”, której celem było zaprezentowanie możliwości, jakie niesie ze sobą kontraktowanie zarówno dla organizacji pozarządowych jak i urzędów pracy (zlecenie usług agencjom zatrudnienia).
- Prowadzenie prac związanych z przygotowaniem analizy na temat kondycji firm okołogórnicznych, które współpracują z Kompanią Węglową S.A. Analiza jest przygotowywana na podstawie napływających ankiet z ww. firm około górniczych.
- Pisma do wszystkich powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego w sprawie uchodźców z Ukrainy.
- Uczestnictwo w spotkaniu informacyjnym w dniu 14 maja w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej, podczas którego omówiono Sieci Europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia, przedstawiono idee benchlearningu, zaprezentowano polską stronę internetową Sieci Europejskich.
- Udział w szkoleniu upowszechniającym finalny model zlecenia działań aktywizacyjnych podmiotom niepublicznym organizowanym przez WUP w Krakowie w dniach 10-11.09.2015 r.
- Udział w konferencji podsumowującej innowacyjne rozwiązania rynku pracy „BMW – Bony Mobilność Wolontariat”, zorganizowanej przez WUP w Krakowie.
- Udział w konferencji organizowanej przez Wyższą Szkołę Zarządzania Ochroną Pracy w Katowicach, pt. „Współczesny rynek pracy – sukces czy porażka?”. Podczas konferencji omawiano tematy dotyczące przemian na rynku pracy, pożądanych kompetencji na rynku pracy, osób niepełnosprawnych na rynku pracy oraz problemów rynku pracy w perspektywie etycznej.
- Udział w spotkaniu z przedstawicielami Centrum Doradztwa Strategicznego z Krakowa, którego celem była prezentacja założeń i rezultatów projektu innowacyjnego testującego „50+ dla 50+, czyli akademia rozwoju kompetencji w zakresie uczenia osób powyżej 50 roku życia”, zrealizowanego przez Centrum w latach 2012-2015 na terenie województwa zachodniopomorskiego. W ramach projektu opracowano i przetestowano kompleksową metodykę procesu przygotowania osób 50+ do pracy trenerskiej i coachingowej na rzecz osób w zbliżonym wieku.
- Udział pracowników Zespołu w ogólnopolskim dniu informacji Programu Erasmus+ w Katowicach (Panel poświęcony kształceniu i szkoleniu zawodowemu). Omówiono cele, cechy programu, wskazano kraje programu i kraje partnerskie. Przedstawiono budżet Erasmusa+. Zaprezentowano statystyki związane ze złożonymi i zaakceptowanymi wnioskami za 2015/2016 rok. Omówiono Akcje 1 i Akcje 2 w ramach Kształcenia i szkolenia zawodowego.
- Udział w konferencji dotyczącej raportu „Zatrudnienie w Polsce 2014”. Główne obszary tematyczne: między imitacją a innowacją; Polska uprzemysłowiona na nowo; nowoczesne usługi biznesowe czasu

globalizacji; cyfrowy rynek pracy w cyfrowej gospodarce społeczeństwie. Raport dotyczy takich problemów jak: rozwój i wzrost gospodarczy z perspektywy krajów nadganiających; pułapka średniego dochodu; zagrożenia spowodowane spowolnieniem wzrostu gospodarczego; związki między uprzemysłowieniem a wzrostem gospodarczym; analiza rozwoju sektora nowoczesnych usług dla biznesu; wpływ cyfryzacji na wzrost gospodarczy; wykluczenie cyfrowe.

- Udział pracowników Zespołu w konferencji „Europejska Współpraca Terytorialna w województwie śląskim”, zorganizowanej w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa śląskiego jako wydarzenie towarzyszące VIII Targom Funduszy Europejskich; podczas spotkania omówiono kształt Europejskiej Współpracy Terytorialnej w perspektywie 2014-2020 oraz przekazano informacje o wykorzystywaniu środków unijnych przeznaczonych na rozwój województwa dzięki funduszom z poprzednich okresów programowania;
- Udział w konferencjach pn. „2014-2020 – wyzwania dla rozwoju edukacji pozaformalnej w województwie śląskim” oraz „Krajowy Fundusz Szkoleniowy szansa dla pracownika i pracodawcy”, podczas których przedstawiono prezentację poświęconą Krajowemu Funduszowi Szkoleniowemu 2016.

Działania związane z realizacją ustawy o służbie zastępczej (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej Dz. U. Nr 223 z 2003 r. poz. 2217 z późn. zm.)

Nie udzielano informacji poborowym odnośnie możliwości ubiegania się o zaświadczenia dotyczące odprowadzania składek ZUS za okres odbywania służby zastępczej, ponieważ nie było zainteresowania tymi kwestiami w 2016r.

Działalność statystyczno-sprawozdawcza

Działalność statystyczna prowadzona była na podstawie zapisów art. 18 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 591 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016 (Dz.U. z 2015 r. poz. 1304). Zgodnie z zapisami wyżej wymienionych aktów prawnych, w 2016 roku z powiatowych urzędów pracy zebrano:

- sprawozdania jednostkowe o rynku pracy MPiPS-01 - 432 egzemplarze
- załącznik 1 do sprawozdania MPiPS-01 - 144 egzemplarze
- załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 - 72 egzemplarze
- załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 - 72 egzemplarze
- załącznik 4 do sprawozdania MPiPS-01 - 39 egzemplarzy
- załącznik 5 do sprawozdania MPiPS-01 - 36 egzemplarzy
- załącznik 6 do sprawozdania MPiPS-01 - 39 egzemplarzy
- załącznik 7 do sprawozdania MPiPS-01 - 72 egzemplarze
- załącznik 8 do sprawozdania MPiPS-01 - 36 egzemplarzy
- sprawozdanie MPiPS-06 o instytucjonalnej obsłudze rynku pracy - 32 egzemplarze
- sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy
- i niepozostających w zatrudnieniu na formularzu MPiPS-07 - 72 egzemplarze

Łącznie zebrano 1 046 sprawozdań, co - jak napisano powyżej - wynikało z zapisów rozporządzenia w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2016.

Ponadto prowadzona była także dodatkowa działalność statystyczna:

- zebrano sprawozdania statystyczne dotyczące struktury bezrobocia w gminach (realizacja porozumienia zawartego 7.12.2001 r. pomiędzy WUP i Urzędem Statystycznym w Katowicach);
- 372 sprawozdania jednostkowe o zakresie wykonywania pracy przez cudzoziemców na terytorium województwa śląskiego (co miesiąc 31 egzemplarzy, z każdego powiatowego urzędu pracy działającego w województwie śląskim). Na podstawie zebranych danych, przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego Excel, przygotowywano sprawozdanie zbiorcze dla całego województwa. Materiał był przesyłany w ustalonych terminach do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- przygotowywane były tabele w układzie opracowanym przez Departament Rynku Pracy MRPiPS, w których gromadzone były informacje o planowanych i faktycznych zwolnieniach z przyczyn zakładu pracy w województwie śląskim;
- raz w miesiącu sporządzano dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej meldunki o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i liczbie informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, zgłaszanych do urzędów pracy.

Zjawisko bezrobocia monitorowane było na poziomie województwa, powiatów i w niektórych aspektach gmin. Utworzony w Wojewódzkim Urzędzie Pracy bank danych statystycznych był na bieżąco aktualizowany. W szczególności gromadzono informacje na temat: liczby bezrobotnych według płci, miejsca zamieszkania, uprawnień zasiłkowych, stopnia niepełnosprawności; struktury bezrobocia według wieku, poziomu wykształcenia, ogólnego stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy; liczby bezrobotnych podejmujących pracę, uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu; liczby bezrobotnych wywodzących się z poszczególnych sekcji oraz liczby ofert według Polskiej Klasyfikacji Działalności; liczby bezrobotnych oraz liczby informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności; działalności urzędów pracy w zakresie poradnictwa zawodowego, klubów pracy, szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy; rozmiarów i struktury bezrobocia na wsi; wydatków z Funduszu Pracy.

Zagregowane informacje statystyczne umożliwiające śledzenie zmian zachodzących w stanie i strukturze bezrobocia zamieszczane były na stronie www.wup-katowice.pl.

Na podstawie danych jednostkowych o bezrobociu rejestrowanym opracowano biuletyny statystyczne, zawierające informacje o stanie, strukturze i płynności bezrobocia w województwie śląskim. Materiał przekazywano władzom samorządowym powiatów.

Opracowano dane, przydatne do wykorzystania przy opiniowaniu kierunków kształcenia, j. przygotowane zostały zestawienia tabelaryczne publikowane na stronie internetowej pt. „Województwo śląskie - uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, średnich szkół zawodowych oraz szkół policealnych - dane w układzie powiatów”.

Ponadto na prośbę stron występujących o udostępnienie informacji statystycznej przygotowywano zestawienia tabelaryczne (liczbowe) oraz udzielano wyjaśnień co do zakresu posiadanych danych.

Bezpłatna pomoc prawna

W 2016 roku pracownicy Zespołu Prawnego udzielili około 252 (w tym 11 drogą elektroniczną) porad prawnych dotyczących regulacji zawartych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w szczególności:

- rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy,
- świadczeń dla bezrobotnych,
- szkoleń dla bezrobotnych,
- warunków odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego,
- możliwości dofinansowania wyposażenia miejsca pracy,
- możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- agencji zatrudnienia,
- rejestru instytucji szkoleniowych.

Udzielane były także porady z dziedziny prawa pracy, dotyczące przede wszystkim: nawiązania stosunku pracy, rozwiązania umowy o pracę, wypowiedzenia warunków pracy i płacy, urlopów, czasu pracy, odpowiedzialności porządkowej i materialnej pracowników, uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, bezpieczeństwa i higieny pracy, pracowników tymczasowych.